

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

INTEGRAAL VERSLAG
MET
VERTAALD BEKNOPT VERSLAG

COMPTE RENDU INTÉGRAL
AVEC
COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT

Séance plénière

Plenumvergadering

Jeudi

27-10-2022

Après-midi

Donderdag

27-10-2022

Namiddag

N-VA	Nieuw-Vlaamse Alliantie
Ecolo-Groen	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
PS	Parti Socialiste
VB	Vlaams Belang
MR	Mouvement Réformateur
cd&v	Christen-Democratisch en Vlaams
PVDA-PTB	Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique
Open Vld	Open Vlaamse Liberalen en Democraten
Vooruit	Vooruit
Les Engagés	Les Engagés
DéFI	Démocrate Fédéraliste Indépendant
INDEP-ONAFH	Indépendant - Onafhankelijk

Afkortingen bij de nummering van de publicaties :		Abréviations dans la numérotation des publications :	
DOC 55 0000/000	Parlementair stuk van de 55 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer	DOC 55 0000/000	Document parlementaire de la 55 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif
QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden	QRVA	Questions et Réponses écrites
CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag	CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral
CRABV	Beknopt Verslag	CRABV	Compte Rendu Analytique
CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)	CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)
PLEN	Plenum	PLEN	Séance plénière
COM	Commissievergadering	COM	Réunion de commission
MOT	Moties tot besluit van interpellaties (op beigegekleurd papier)	MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers Bestellingen : Natieplein 2 1008 Brussel Tel. : 02/549 81 60 www.dekamer.be e-mail : publicaties@dekamer.be	Publications officielles éditées par la Chambre des représentants Commandes : Place de la Nation 2 1008 Bruxelles Tél. : 02/549 81 60 www.lachambre.be e-mail : publications@lachambre.be
---	--

SOMMAIRE	INHOUD
Ordre du jour	1 Agenda 1
PROJETS DE LOI ET PROPOSITIONS	1 WETSONTWERPEN EN VOORSTELLEN 1
Projet de loi relatif à l'amélioration de la qualité de l'air intérieur dans les lieux fermés accessibles au public (2820/1-7)	1 Wetsontwerp betreffende de verbetering van de binnenluchtkwaliteit in gesloten plaatsen die publiek toegankelijk zijn (2820/1-7) 1
<i>Discussion générale</i>	1 <i>Algemene bespreking</i> 1
Orateurs: Kathleen Depoorter, Laurence Zanchetta, Dominiek Snepe, Daniel Bacquelaine, Thierry Warmoes, Karin Jiroflée, Catherine Fonck, présidente du groupe Les Engagés, Sophie Rohonyi, Frank Vandenbroucke, vice-premier ministre et ministre des Affaires sociales et de la Santé publique	Sprekers: Kathleen Depoorter, Laurence Zanchetta, Dominiek Snepe, Daniel Bacquelaine, Thierry Warmoes, Karin Jiroflée, Catherine Fonck, voorzitster van de Les Engagés-fractie, Sophie Rohonyi, Frank Vandenbroucke, vice-eersteminister en minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid
<i>Discussion des articles</i>	18 <i>Bespreking van de artikelen</i> 18
QUESTIONS	19 VRAGEN 19
Questions jointes de - Peter Mertens à Pierre-Yves Dermagne (VPM Économie et Travail) sur "L'arrêt du Conseil d'État concernant la loi Major" (55002902P)	19 Samengevoegde vragen van - Peter Mertens aan Pierre-Yves Dermagne (VEM Economie en Werk) over "De uitspraak van de Raad van State over de wet-Major" (55002902P) 19
- Anja Vanrobaeys à Pierre-Yves Dermagne (VPM Économie et Travail) sur "L'arrêt du Conseil d'État concernant la loi Major" (55002907P)	19 - Anja Vanrobaeys aan Pierre-Yves Dermagne (VEM Economie en Werk) over "De uitspraak van de Raad van State over de wet-Major" (55002907P) 19
- Björn Anseeuw à Pierre-Yves Dermagne (VPM Économie et Travail) sur "La loi Major" (55002913P)	19 - Björn Anseeuw aan Pierre-Yves Dermagne (VEM Economie en Werk) over "De wet-Major" (55002913P) 19
Orateurs: Peter Mertens, Anja Vanrobaeys, Björn Anseeuw, Pierre-Yves Dermagne, vice-premier ministre et ministre de l'Économie et du Travail	Sprekers: Peter Mertens, Anja Vanrobaeys, Björn Anseeuw, Pierre-Yves Dermagne, vice-eersteminister en minister van Economie en Werk
Questions jointes de - Sofie Merckx à Pierre-Yves Dermagne (VPM Économie et Travail) sur "Une éventuelle norme salariale de 0,0 %" (55002906P)	22 Samengevoegde vragen van - Sofie Merckx aan Pierre-Yves Dermagne (VEM Economie en Werk) over "Een mogelijke loonnorm van 0,0 %" (55002906P) 22
- Christophe Bombed à Pierre-Yves Dermagne (VPM Économie et Travail) sur "La marge salariale" (55002916P)	22 - Christophe Bombed aan Pierre-Yves Dermagne (VEM Economie en Werk) over "De loonmarge" (55002916P) 23
- Sophie Thémont à Pierre-Yves Dermagne (VPM Économie et Travail) sur "La marge salariale" (55002921P)	22 - Sophie Thémont aan Pierre-Yves Dermagne (VEM Economie en Werk) over "De loonmarge" (55002921P) 23
Orateurs: Sofie Merckx, présidente du groupe PVDA-PTB, Christophe Bombed, Sophie Thémont, Pierre-Yves Dermagne, vice-premier ministre et ministre de l'Économie et du Travail	Sprekers: Sofie Merckx, voorzitster van de PVDA-PTB-fractie, Christophe Bombed, Sophie Thémont, Pierre-Yves Dermagne, vice-eersteminister en minister van Economie en Werk
Questions jointes de - Marianne Verhaert à Petra De Sutter (VPM Fonction publique et Entreprises publiques, Télécoms et Poste) sur "L'opportunité de subventionner la distribution des journaux et le rôle	26 Samengevoegde vragen van - Marianne Verhaert aan Petra De Sutter (VEM Ambtenarenzaken en Overheidsbedrijven, Telecommunicatie en Post) over "De opportuniteit van een gesubsidieerde krantenbedeling en de rol 26

de bpost" (55002920P)		van bpost" (55002920P)	
- Nathalie Dewulf à Pierre-Yves Dermagne (VPM Économie et Travail) sur "La concession de services avec bpost" (55002930P)	27	- Nathalie Dewulf aan Pierre-Yves Dermagne (VEM Economie en Werk) over "De dienstenconcessie met bpost" (55002930P)	26
<i>Orateurs: Marianne Verhaert, Nathalie Dewulf, Pierre-Yves Dermagne, vice-premier ministre et ministre de l'Économie et du Travail</i>		<i>Sprekers: Marianne Verhaert, Nathalie Dewulf, Pierre-Yves Dermagne, vice-eersteminister en minister van Economie en Werk</i>	
Questions jointes de	29	Samengevoegde vragen van	29
- Josy Arens à Georges Gilkinet (VPM Mobilité) sur "Les déclarations de Mme Dutordoir au sujet du financement de la SNCB et d'Infrabel" (55002912P)	29	- Josy Arens aan Georges Gilkinet (VEM Mobiliteit) over "De uitspraken van mevrouw Dutordoir over de financiering van de NMBS en Infrabel" (55002912P)	29
- François De Smet à Georges Gilkinet (VPM Mobilité) sur "L'offre de trains de la SNCB" (55002919P)	29	- François De Smet aan Georges Gilkinet (VEM Mobiliteit) over "Het treinaanbod van de NMBS" (55002919P)	29
- Tomas Roggeman à Georges Gilkinet (VPM Mobilité) sur "La situation budgétaire et l'avenir du rail" (55002926P)	29	- Tomas Roggeman aan Georges Gilkinet (VEM Mobiliteit) over "De budgettaire toestand en de toekomst van het spoor" (55002926P)	29
- Maria Vindevoghel à Georges Gilkinet (VPM Mobilité) sur "Les conséquences de l'insuffisance du budget ferroviaire" (55002927P)	29	- Maria Vindevoghel aan Georges Gilkinet (VEM Mobiliteit) over "De gevolgen van het ontoereikende spoorbudget" (55002927P)	29
- Jef Van den Bergh à Georges Gilkinet (VPM Mobilité) sur "L'offre de trains" (55002914P)	29	- Jef Van den Bergh aan Georges Gilkinet (VEM Mobiliteit) over "Het treinaanbod" (55002914P)	29
- Marianne Verhaert à Georges Gilkinet (VPM Mobilité) sur "Les ambitions et le réalisme par rapport à l'offre de trains" (55002915P)	29	- Marianne Verhaert aan Georges Gilkinet (VEM Mobiliteit) over "De ambities en het realisme op het stuk van het treinaanbod" (55002915P)	30
- Frank Troosters à Georges Gilkinet (VPM Mobilité) sur "La pétition dénonçant le manque de places dans le train" (55002924P)	29	- Frank Troosters aan Georges Gilkinet (VEM Mobiliteit) over "De petitie tegen het tekort aan plaatsen in de trein" (55002924P)	30
- Chanelle Bonaventure à Georges Gilkinet (VPM Mobilité) sur "L'ambition et l'avenir de la SNCB" (55002923P)	29	- Chanelle Bonaventure aan Georges Gilkinet (VEM Mobiliteit) over "De ambitie en de toekomst van de NMBS" (55002923P)	30
<i>Orateurs: Josy Arens, François De Smet, Tomas Roggeman, Maria Vindevoghel, Jef Van den Bergh, Marianne Verhaert, Frank Troosters, Chanelle Bonaventure, Georges Gilkinet, vice-premier ministre et ministre de la Mobilité</i>		<i>Sprekers: Josy Arens, François De Smet, Tomas Roggeman, Maria Vindevoghel, Jef Van den Bergh, Marianne Verhaert, Frank Troosters, Chanelle Bonaventure, Georges Gilkinet, vice-eersteminister en minister van Mobiliteit</i>	
Question de Reccino Van Lommel à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Le désaccord quant à la prolongation de la durée de vie des centrales nucléaires" (55002905P)	39	Vraag van Reccino Van Lommel aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De onenigheid over de verlenging van de levensduur van de kerncentrales" (55002905P)	39
<i>Orateurs: Reccino Van Lommel, Alexander De Croo, premier ministre</i>		<i>Sprekers: Reccino Van Lommel, Alexander De Croo, eerste minister</i>	
Question de Georges Dallemagne à Alexander De Croo (premier ministre) sur "La visite du premier ministre en Ukraine" (55002911P)	40	Vraag van Georges Dallemagne aan Alexander De Croo (eerste minister) over "Het bezoek van de eerste minister aan Oekraïne" (55002911P)	40
<i>Orateurs: Georges Dallemagne, Alexander De Croo, premier ministre</i>		<i>Sprekers: Georges Dallemagne, Alexander De Croo, eerste minister</i>	
Questions jointes de	42	Samengevoegde vragen van	42
- Kathleen Pisman à Frank Vandenbroucke (VPM Affaires sociales et Santé publique) sur "Les suppléments dans les soins de santé et la réforme des hôpitaux" (55002903P)	42	- Kathleen Pisman aan Frank Vandenbroucke (VEM Sociale Zaken en Volksgezondheid) over "De supplementen in de gezondheidszorg en de ziekenhuisvervorming" (55002903P)	42
- Nathalie Muylle à Frank Vandenbroucke (VPM Affaires sociales et Santé publique) sur "Les suppléments dans les soins de santé" (55002909P)	42	- Nathalie Muylle aan Frank Vandenbroucke (VEM Sociale Zaken en Volksgezondheid) over "De supplementen in de gezondheidszorg" (55002909P)	42
<i>Orateurs: Kathleen Pisman, Nathalie Muylle,</i>		<i>Sprekers: Kathleen Pisman, Nathalie Muylle,</i>	

Frank Vandenbroucke , vice-premier ministre et ministre des Affaires sociales et de la Santé publique		Frank Vandenbroucke , vice-eersteminister en minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid	
Question de Daniel Bacquelaine à Frank Vandenbroucke (VPM Affaires sociales et Santé publique) sur "La pénurie de certains médicaments" (55002917P)	45	Vraag van Daniel Bacquelaine aan Frank Vandenbroucke (VEM Sociale Zaken en Volksgezondheid) over "Het tekort aan bepaalde geneesmiddelen" (55002917P)	45
Orateurs: Daniel Bacquelaine, Frank Vandenbroucke , vice-premier ministre et ministre des Affaires sociales et de la Santé publique		Sprekers: Daniel Bacquelaine, Frank Vandenbroucke , vice-eersteminister en minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid	
Question de Jean-Marie Dedecker à Alexander De Croo (premier ministre) sur "L'évaluation de la politique gouvernementale pour faire face à la pandémie de coronavirus" (55002918P)	46	Vraag van Jean-Marie Dedecker aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De doorlichting van het regeringsbeleid inzake de coronapandemie" (55002918P)	46
Orateurs: Jean-Marie Dedecker, Frank Vandenbroucke , vice-premier ministre et ministre des Affaires sociales et de la Santé publique		Sprekers: Jean-Marie Dedecker, Frank Vandenbroucke , vice-eersteminister en minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid	
Question de Michael Freilich à Petra De Sutter (VPM Fonction publique et Entreprises publiques, Télécoms et Poste) sur "Les informations contradictoires en commission et dans la presse concernant l'audit chez bpost" (55002910P)	48	Vraag van Michael Freilich aan Petra De Sutter (VEM Ambtenarenzaken en Overheidsbedrijven, Telecommunicatie en Post) over "De tegenstrijdige informatie in de commissie en de pers over de opdracht tot een audit bij bpost" (55002910P)	48
Orateurs: Michael Freilich, Petra De Sutter , vice-première ministre et ministre de la Fonction publique, des Entreprises publiques, des Télécommunications et de la Poste		Sprekers: Michael Freilich, Petra De Sutter , vice-eersteminister en minister van Ambtenarenzaken, Overheidsbedrijven, Telecommunicatie en Post	
Questions jointes de	50	Samengevoegde vragen van	49
- Kris Verduyckt à Zakia Khattabi (Climat, Environnement, Développement durable et Green Deal) sur "Le rapport de l'ONU sur le climat à l'approche du sommet sur le changement climatique" (55002908P)	50	- Kris Verduyckt aan Zakia Khattabi (Klimaat, Leefmilieu, Duurzame Ontwikkeling en Green Deal) over "Het VN-klimaatrapport in de aanloop naar de klimaattop" (55002908P)	49
- Séverine de Laveleye à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Les ambitions climatiques de la Belgique et la COP27" (55002922P)	50	- Séverine de Laveleye aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De klimaatambities van België en de COP27" (55002922P)	50
- Greet Daems à Alexander De Croo (premier ministre) sur "La marche pour le climat et la COP27" (55002925P)	50	- Greet Daems aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De klimaatmars en de COP27" (55002925P)	50
Orateurs: Kris Verduyckt, Séverine de Laveleye, Greet Daems, Zakia Khattabi , ministre du Climat, de l'Environnement, du Développement durable et du Green Deal		Sprekers: Kris Verduyckt, Séverine de Laveleye, Greet Daems, Zakia Khattabi , minister van Klimaat, Leefmilieu, Duurzame Ontwikkeling en Green Deal	
Questions jointes de	54	Samengevoegde vragen van	54
- Tom Van Grieken à Nicole de Moor (Asile et Migration) sur "Le nouvel accueil d'urgence pour les demandeurs d'asile" (55002904P)	54	- Tom Van Grieken aan Nicole de Moor (Asiel en Migratie) over "De nieuwe noodopvang voor de asielzoekers" (55002904P)	54
- Ben Segers à Nicole de Moor (Asile et Migration) sur "La crise de l'accueil" (55002931P)	54	- Ben Segers aan Nicole de Moor (Asiel en Migratie) over "De opvangcrisis" (55002931P)	54
Orateurs: Tom Van Grieken, Ben Segers, Nicole de Moor , secrétaire d'État à l'Asile et la Migration, adjointe à la ministre de l'Intérieur, des Réformes institutionnelles et du Renouveau démocratique, Wouter De Vriendt		Sprekers: Tom Van Grieken, Ben Segers, Nicole de Moor , staatssecretaris voor Asiel en Migratie, toegevoegd aan de minister van Binnenlandse Zaken, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing, Wouter De Vriendt	
PROJETS DE LOI ET PROPOSITIONS (CONTINUATION)	57	WETSONTWERPEN EN VOORSTELLEN (VOORTZETTING)	57

Projet de loi portant des mesures concernant la pénurie de personnel dans le secteur des soins (2888/1-5)	57	Wetsontwerp houdende maatregelen aangaande de personeelsschaarste in de zorgsectoren (2888/1-5)	57
<i>Discussion générale</i> Orateurs: Chanelle Bonaventure, Dominiek Sneppe, Nadia Moscufo, Gitta Vanpeborgh, Catherine Fonck , présidente du groupe Les Engagés, Sophie Rohonyi, Frank Vandenbroucke , vice-premier ministre et ministre des Affaires sociales et de la Santé publique	58	<i>Algemene besprekking</i> Sprekers: Chanelle Bonaventure, Dominiek Sneppe, Nadia Moscufo, Gitta Vanpeborgh, Catherine Fonck , voorzitster van de Les Engagés-fractie, Sophie Rohonyi, Frank Vandenbroucke , vice-eersteminister en minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid	58
<i>Discussion des articles</i>	66	<i>Besprekking van de artikelen</i>	66
Projet de loi visant à permettre à l'Office national de sécurité sociale d'accorder des délais de paiements pour les cotisations dues pour le troisième et quatrième trimestre 2022 et le premier trimestre 2023 sans application de sanctions (2924/1-3)	67	Wetsontwerp dat de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid toelaat betalingstermijnen toe te kennen voor de bijdragen verschuldigd voor het derde en vierde kwartaal 2022 en voor het eerste kwartaal 2023 zonder toepassing van sancties (2924/1-3)	67
<i>Discussion générale</i> Orateurs: Anja Vanrobaeys , rapporteur, Björn Anseeuw, Marie-Colline Leroy, Hans Verreyt, Thierry Warmoes, Catherine Fonck , présidente du groupe Les Engagés	67	<i>Algemene besprekking</i> Sprekers: Anja Vanrobaeys , rapporteur, Björn Anseeuw, Marie-Colline Leroy, Hans Verreyt, Thierry Warmoes, Catherine Fonck , voorzitster van de Les Engagés-fractie	67
<i>Discussion des articles</i>	73	<i>Besprekking van de artikelen</i>	73
Projet de loi modifiant la loi du 15 mai 1984 portant mesures d'harmonisation dans les régimes de pensions en ce qui concerne la pension minimum des conjoints aidants (2876/1-5)	73	Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 15 mei 1984 houdende maatregelen tot harmonisering in de pensioenregelingen voor wat betreft het minimumpensioen voor meewerkende echtgenoten (2876/1-5)	73
- Proposition de loi améliorant le montant de la pension minimum de certains conjoints aidants (169/1-2)	73	- Wetsvoorstel tot verbetering van het minimumpensioen voor sommige meewerkende echtgenoten (169/1-2)	73
<i>Discussion générale</i> Orateurs: Marie-Colline Leroy, Jean-Marc Delizée, Ellen Samyn, Nathalie Muylle, Florence Reuter, Maggie De Block , présidente du groupe Open Vld, Anja Vanrobaeys, François De Smet, David Clarinval , vice-premier ministre et ministre des Classes moyennes, des Indépendants, des PME et de l'Agriculture, des Réformes institutionnelles et du Renouveau démocratique	73	<i>Algemene besprekking</i> Sprekers: Marie-Colline Leroy, Jean-Marc Delizée, Ellen Samyn, Nathalie Muylle, Florence Reuter, Maggie De Block , voorzitster van de Open Vld-fractie, Anja Vanrobaeys, François De Smet, David Clarinval , vice-eersteminister en minister van Middenstand, Zelfstandigen, KMO's en Landbouw, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing	73
<i>Discussion des articles</i>	80	<i>Besprekking van de artikelen</i>	80
Projet de loi portant des dispositions diverses relatives à l'incapacité de travail (2875/1-5)	81	Wetsontwerp houdende diverse bepalingen betreffende arbeidsongeschiktheid (2875/1-5)	81
<i>Discussion générale</i> Orateurs: Wim Van der Donckt, Chanelle Bonaventure, Hans Verreyt, Christophe Bombed, Nahima Lanjri, Maria Vindevoghel, Tania De Jonge, Anja Vanrobaeys	81	<i>Algemene besprekking</i> Sprekers: Wim Van der Donckt, Chanelle Bonaventure, Hans Verreyt, Christophe Bombed, Nahima Lanjri, Maria Vindevoghel, Tania De Jonge, Anja Vanrobaeys	81
<i>Discussion des articles</i>	90	<i>Besprekking van de artikelen</i>	90

Ce compte rendu n'a pas d'annexe.

Dit verslag heeft geen bijlage.

SÉANCE PLÉNIÈRE

PLENUMVERGADERING

du

van

JEUDI 27 OCTOBRE 2022

DONDERDAG 27 OKTOBER 2022

Après-midi

Namiddag

La séance est ouverte à 13 h 07 et présidée par Mme Eliane Tillieux, présidente.
De vergadering wordt geopend om 13.07 uur en voorgezeten door mevrouw Eliane Tillieux, voorzitster.

La présidente: La séance est ouverte.
De vergadering is geopend.

Ministres du gouvernement fédéral présents lors de l'ouverture de la séance:
Aanwezig bij de opening van de vergadering zijn de ministers van de federale regering:
Frank Vandenbroucke, Hadja Lahbib.

01 Ordre du jour
01 Agenda

Conformément à l'avis de la Conférence des présidents du 26 octobre 2022, vous avez reçu un ordre du jour modifié pour la séance d'aujourd'hui.

Overeenkomstig het advies van de Conferentie van voorzitters van 26 oktober 2022 hebt u een gewijzigde agenda voor de vergadering van vandaag ontvangen.

Y a-t-il une observation à ce sujet? (*Non*)
Zijn er dienaangaande opmerkingen? (*Nee*)

En conséquence, l'ordre du jour est adopté.
Bijgevolg is de agenda aangenomen.

Projets de loi et propositions

Wetsontwerpen en voorstellen

- 02 Projet de loi relatif à l'amélioration de la qualité de l'air intérieur dans les lieux fermés accessibles au public (2820/1-7)**
02 Wetsontwerp betreffende verbetering van de binnenluchtkwaliteit in gesloten plaatsen die publiek toegankelijk zijn (2820/1-7)

Discussion générale
Algemene bespreking

La discussion générale est ouverte.
De algemene bespreking is geopend.

De dames Vanpeborgh en Jiroflée, rapporteurs, verwijzen naar het schriftelijk verslag.

- 02.01 Kathleen Depoorter (N-VA):** Mevrouw de voorzitster, collega's, **02.01 Kathleen Depoorter (N-VA):** gezonde lucht is belangrijk, zowel buiten als in openbare gebouwen en **Nous adhérons à la philosophie du** gebouwen waar heel wat mensen binnengaan en vertoeven. Het is **projet de loi à l'examen: nous de-** goed dat er wordt nagedacht over de kwaliteit van de binnenlucht. We **vons effectivement être attentifs à la**

zitten immers heel vaak binnen. We werken binnen, we amuseren ons binnen, we ontspannen ons binnen en we slapen binnen.

Tot daar gaan wij akkoord met de filosofie van het voorliggend wetsontwerp. Men gaat ervan uit – wetenschappelijke evidentie is immers nog niet altijd *peer-reviewed* – dat men door te werken aan een betere kwaliteit van de binnenlucht, door bepaalde criteria vast te leggen, minder overdracht van infecties zal hebben.

Toen de minister dit wetsontwerp toelichtte, stelde hij heel duidelijk dat dit wetsontwerp een algemeen transversaal federaal kader betreft, dat niet voor een of andere ziekte of pandemie is bedoeld. Dat is ook goed, want mocht dat toch zo zijn, dan zou de minister zijn bevoegdheden te buiten zijn gegaan. Dat werd heel duidelijk aangegeven door de Raad van State.

Heel bijzonder in het verslag is de passage waarin de minister verwijst naar de eventuele investeringen en het referentiekader dat nu wordt vooropgesteld, die er bij een volgende pandemie toe zouden kunnen leiden dat men horecazaken, bioscopen, andere zaken en openbare gebouwen niet zal moeten sluiten ter bevordering van de volksgezondheid.

Deze passage maakt mij en mijn fractie heel erg ongerust, collega's. Wij hebben in de commissie meermaals aangestipt dat de bevoegdheden, zoals ze zijn vastgelegd, gerespecteerd moeten worden en dat men met dit wetsontwerp net iets verder zou kunnen of willen gaan. Dat snuffelen aan de bevoegdheden van de deelstaten is iets wat wij wel gewend zijn van deze vivaldiregeling. De N-VA-fractie blijft sowieso waakzaam op dat vlak.

Wat zegt de Raad van State? Die zegt dat een transversaal federaal kader voor de binnenluchtkwaliteit wel degelijk een federale bevoegdheid is, maar dat wanneer dit risicogebaseerd of per beleidsdomein wordt ingevoerd, de federale regering haar bevoegdheid te buiten gaat.

Collega's, het is dus afwachten hoe dit geïmplementeerd zal worden. Zoals altijd ziet men dat pas achteraf. The proof of the pudding is in the eating, zeggen wij altijd. Ook voor het voorliggende wetsontwerp willen wij heel duidelijk onze bezorgdheid over de bevoegdheidsverdeling uiten.

Ook over de uitvoering van het wetsontwerp zijn er nog heel wat vragen. Op dit moment spreken wij over niet-bindende criteria, die kunnen worden aangescherpt. Op dit moment moeten de horecazaken of de zelfstandige ondernemers nog niet echt investeringen gaan doen. Dat kan echter allemaal nog komen.

Als ik de minister ondervraag over zijn visie daarop en over het financiële kader, dan krijg ik het klassieke antwoord dat de maatregelen uiteraard fiscaal aftrekbaar zijn. Collega's, ik wil er u toch nog even op wijzen dat wij in erg moeilijke economische tijden leven en dat een zelfstandig ondernemer die een investering doet, eerst de centen moet verdienen om die investering te kunnen betalen. Het is dus een beetje te gemakkelijk om telkens naar de fiscale maatregelen te verwijzen. Dat geld moet immers eerst verdient worden.

qualité de l'air intérieur, dès lors que nous passons énormément de temps dans des lieux fermés. Si toutes les données scientifiques n'ont pas encore été l'objet d'une évaluation par les pairs, on part du principe qu'améliorer la qualité de l'air intérieur permet de lutter contre la transmission d'infections.

Le projet de loi du ministre vise à créer un cadre général transversal pour l'amélioration de la qualité de l'air intérieur. Dans le rapport, il indique toutefois également que le cadre de référence et les investissements éventuellement réalisés à cet effet pourraient faire en sorte que les établissements horeca et autres bâtiments publics ne doivent plus fermer lors d'une prochaine pandémie.

Pour mon groupe, cette affirmation est inquiétante, car le Conseil d'État a indiqué très clairement que l'échelon fédéral n'était compétent que pour le cadre général. Or, en voulant instaurer des règles spécifiques en matière de qualité de l'air intérieur fondées sur le risque accru de maladies infectieuses ou en voulant les instaurer par domaine politique, le gouvernement fédéral outrepasse ses compétences.

Nous serons donc attentifs à la manière dont le ministre mettra en œuvre ce projet de loi.

En outre, la portée des nouvelles règles n'est pas claire. À l'heure actuelle, l'on évoque des critères non contraignants et des investissements volontaires, mais ces points peuvent encore être affinés. Le ministre souligne que les investissements sont fiscalement déductibles, mais les entrepreneurs indépendants doivent d'abord gagner suffisamment d'argent avant de financer ces investissements.

Les bâtiments fédéraux devront également satisfaire aux critères de ce projet. C'est pourquoi 2,6 millions d'euros ont été inscrits au bud-

Ook belangrijk is de passage waarin de minister aangaf dat ook de federale gebouwen zullen moeten voldoen aan deze criteria of er op zijn minst naartoe zullen moeten werken. Ik lees dat er in de begroting 2,6 miljoen is ingeschreven. Ik neem aan dat dit gaat over alle federale gebouwen met publieke toegang. Dat lijkt mij een beetje weinig. Mijnheer de minister, u zegt dat u dit getrapt zult invoeren, maar het is natuurlijk wel gemakkelijk als men zelf een beetje kan schuiven in de begroting, als men een bepaald gat een beetje groter kan maken om dan toch maar een en ander uit te voeren. Dat is nu net wat ik wil aankaarten. Die zelfstandige ondernemers kunnen niet zomaar zaken verschuiven, zij moeten geld verdienen vooraleer ze kunnen investeren.

Collega's, laat mij heel duidelijk zijn. De intentie van dit wetsontwerp kan goed zijn. Wij kunnen er inderdaad wetenschappelijke argumenten voor vinden. Het is echter niet zaligmakend. Het is niet zo dat door dit goed te keuren een volgende pandemie zal kunnen worden ingedijkt. Wij weten trouwens nog helemaal niet hoe de overdracht dan zal gebeuren. Het is dus een stapje in het bestrijden van eventuele infectieoverdrachten. Er is nog veel meer te doen rond transmissie van ziektekiemen, mijnheer de minister, dat weet u ook.

Een tweede en echte reden waarom onze fractie zal tegenstemmen, is dat wij hier opnieuw de besnuffeling van de deelstaatbevoegdheden ge-waarworden. Laten wij voor eigen deur vegen en laat elke deelstaat organiseren wat hij noodzakelijk vindt.

02.02 Laurence Zanchetta (PS): Madame la présidente, monsieur le ministre, chers collègues, tout au long de la crise du covid-19, la qualité de l'air intérieur des salles de spectacle, des cinémas, des restaurants, des cafés et des salles de sport – et j'en passe – était au centre l'attention. À côté des gestes barrières, du *testing*, du *tracing*, de l'isolement et de la vaccination, la ventilation et la qualité de l'air constituaient en effet des armes importantes de lutte contre le coronavirus. L'aération et la ventilation ont ainsi été au cœur des débats lorsqu'il a fallu prendre ces décisions difficiles de fermeture ou de non-réouverture de certains secteurs. Une stratégie à long terme était donc indispensable pour l'ensemble des bâtiments relevant de l'autorité fédérale qui accueillent du public, y compris les bâtiments publics. Une stratégie concertée devrait permettre d'éviter à l'avenir les fermetures que nous avons connues.

Avec la détermination des normes de référence, la mise en place d'analyses de risques, de plans d'action et, *in fine*, de certifications et de labellisations, ce projet va dans le bon sens, même s'il est vrai qu'à ce stade, de nombreux éléments devront encore faire l'objet d'arrêtés royaux, mais le cadre et les balises sont là.

Certains ont évidemment déjà investi pour améliorer la qualité de leur air intérieur; d'autres vont le faire à l'avenir. Peut-être, car aujourd'hui se pose la question des coûts que peut représenter cet investissement pour les indépendants et pour les petites entreprises. Et pour cause, la crise énergétique et la spirale inflationniste que nous connaissons depuis des mois en ont plongé beaucoup dans des difficultés financières insurmontables, au point que certains ferment boutique ou réfléchissent à réduire leurs activités.

Certes, ce gouvernement a pris un paquet de mesures pour leur venir en aide, pour tenter de les soulager mais la situation reste extrêmement

grave, ce qui me semble peu. Le ministre précise que les mesures seront introduites progressivement et il peut toujours procéder à quelques transvasements budgétaires, mais ce n'est pas le cas de nos entrepreneurs indépendants.

Ce projet de loi ne sera pas sauveur. Nous ne savons absolument pas s'il permettra d'endiguer une éventuelle future pandémie. Nous ignorons en effet le mode de transmission d'une future maladie infectieuse. De nombreux autres efforts sont dès lors encore nécessaires pour lutter contre la transmission des agents pathogènes.

Notre groupe politique votera contre dans un premier temps, car le gouvernement fédéral sonde une fois de plus les compétences des entités fédérées. Laissons chaque entité fédérée organiser les choses comme elle l'entend.

02.02 Laurence Zanchetta (PS): Tijdens coronacrisis werd de binnenluchtkwaliteit in openbare ruimten nauwlettend in de gaten gehouden. Door deze ruimten te verluchten en te ventileren kan men het aantal besmettingen beperken. Dat was bijgevolg een belangrijk punt van discussie toen er over de sluiting of niet-heropening van bepaalde sectoren beslissingen genomen moesten worden. Het was dus noodzakelijk om in onderling overleg een strategie te ontwikkelen voor de openbare gebouwen die onder de bevoegdheid van de federale overheid vallen. Dit wetsontwerp gaat in de goede richting, ook al moet een aantal elementen nog bij koninklijk besluit geregeld worden.

Voor zelfstandigen en kmo's, die door de energiecrisis en de inflatie financiële moeilijkheden ondervinden, rijst echter de vraag wat het kostenplaatje zal zijn om de binnenluchtkwaliteit te verbeteren. Daarom zijn we voor een stapsgewijze uitvoering van deze maatregelen. Bovendien zullen de sectoren die publiek ontvangen en die in toestellen

fragile pour beaucoup. En ce sens, nous soutenons l'approche progressive du projet qui donne aux entreprises et aux indépendants le temps de mettre en œuvre les mesures utiles.

Monsieur le ministre, il faudra, quoi qu'il en soit, accompagner les différents secteurs qui accueillent du public pour qu'ils puissent investir dans des équipements supplémentaires nécessaires à la garantie d'une bonne qualité de l'air intérieur. Il faut du soutien et une approche par étape pour éviter de mettre à genoux des secteurs déjà en difficulté. Avec ces garanties obtenues, comme nous l'avons fait en commission, nous soutiendrons ce projet de loi.

02.03 Dominiek Sneppe (VB): Mevrouw de voorzitster, collega's, mijnheer de minister, de verbetering van de luchtkwaliteit heeft als thema vooral door de coronacrisis een pertinente plaats in het politieke debat gekregen. Hoewel de staatsexperts in eerste instantie bij hoog en bij laag beweerden dat het coronavirus helemaal niet door aerosolen verspreid werd en wetenschappers die dat wel aannamen belachelijk werden gemaakt, moesten zij op een bepaald moment toch schoorvoetend hun ongelijk toegeven. Wie een klein beetje gezond verstand heeft, weet dat een gezonde luchtkwaliteit de gezondheid ten goede komt, maar daarvoor hadden we dus eerst een coronacrisis nodig. Onze fractie is blij dat daar nu eindelijk wat meer aandacht voor is.

Aangaande de bevoegdheidsverdeling is nogmaals duidelijk dat de versnippering van de bevoegdheden de zaken niet duidelijker maakt. Bij een volgende staatservorming moeten wij inzetten op de overdracht van homogene pakketten. Voor het Vlaams Belang is het echter wel duidelijk. De bedoeling van een ventilatie- en zuiveringssysteem is de verbetering van de luchtkwaliteit en zodoende het vermijden van besmettingen allerhande. Vermijden is preventie, dat is een bevoegdheid van de gemeenschappen.

Mijnheer de minister, het gebeurt wel vaker dat u gebruikmaakt van de verwarring die de zesde staatsmisvorming teweeggebracht heeft. De bevoegdheidsverdeling is wettelijk vastgelegd, maar er is blijkbaar nogal wat interpretatie mogelijk. Daarvan maakt u gretig gebruik, ook weer in onderhavig wetsontwerp.

In de commissie verklaarde u dat er veel overleg heeft plaatsgevonden, onder andere met de cinemasector. Dat is wel mogelijk, maar ik blijf mij afvragen of u ook hebt overlegd met de kleinste spelers van die sector, dan wel of u enkel met de groten hebt overlegd. Een dergelijke investering is voor de kleintjes natuurlijk moeilijker dan voor de grote mastodonten à la Kinopolis.

Zoals ik al zei en probeer duidelijk te maken, en voor dat hier verkeerd zou worden geframed: wij zijn zeker niet tegen gezonde lucht. Wij zijn niet tegen gezonde lucht, zowel binnens- als buitenhuis, maar hebben wel serieuze bedenkingen over het kostenplaatje en de praktische gang van zaken. Vooral het kostenplaatje is toch iets dat wij tegenwoordig niet uit het oog mogen verliezen. Wij lezen elke dag berichten over zelfstandigen die hun zaak dienen te sluiten vanwege de enorme stijging van de energieprijs. Terwijl iedereen nadenkt over creatieve oplossingen om de energiefactuur naar beneden te krijgen, wilt u, mijnheer de minister, met deze wet een extra energieverslinder implementeren. De zaken die dat al zouden kunnen installeren, zullen dat uiteraard doorrekenen aan de klanten, maar ik vrees dat het voor een groot aantal

moeten investeren om de binneluchtkwaliteit te verbeteren, begeleid moet worden. We zullen dit wetsontwerp steunen.

02.03 Dominiek Sneppe (VB): En raison de la crise sanitaire, l'amélioration de la qualité de l'air a pris une place pertinente dans le débat politique, et ce à juste titre évidemment, car une bonne qualité de l'air est importante pour la santé.

Le morcellement des compétences complique la situation, mais pour le Vlaams Belang, il est clair que les systèmes de ventilation et de purification de l'air améliorent la qualité de ce dernier et évitent des contaminations. Ils relèvent donc de la prévention, qui est une compétence communautaire. En s'attribuant le dossier, le ministre tire une fois de plus profit de la confusion.

Il a déclaré avoir mené de nombreuses concertations, notamment avec le secteur du cinéma. Je me demande s'il a également entendu les acteurs plus modestes. L'investissement leur pose beaucoup plus de difficultés.

Nous nous soucions de la qualité de l'air, mais nous nous inquiétons du prix à payer à cet effet et de l'aspect pratique. Chaque jour, des indépendants mettent la clé sous la porte parce qu'ils ne parviennent plus à joindre les deux bouts. Après la crise sanitaire, la flambée des prix de l'énergie les a frappés de plein fouet. Ceux qui tiennent le coup, se voient imposer par le gouvernement un truc énergivore de plus. Ceux qui le peuvent en répercuteront les coûts sur leurs clients, mais cela peut être le coup de grâce pour les autres. En outre, le ministre ne peut pas garantir que les entreprises qui procèdent à ces investissements

zaken de doodsteek zal zijn. Bovendien, mevrouw Zanchetta, kan de minister niet garanderen dat zaakvoerders die een dergelijke installatie voorzien bij een mogelijke nieuwe lockdown – God bespaar het ons – zullen kunnen openblijven. Dat kan de minister niet garanderen. Zij kunnen de gemaakte kosten dan ook niet recupereren mocht er een nieuwe lockdown komen.

Wat ons nog het meeste stoort, mijnheer de minister, is dat u weer de sectoren die het hardst getroffen werden door corona en de hoge energieprijzen als eerste pijn wilt doen, terwijl de overheid, die eigenlijk de beste leerling van de klas zou moeten zijn – helaas is dat niet zo –, in haar eigen gebouwen verre van het goede voorbeeld geeft.

Mijnheer de minister, u erkent zelf dat het momenteel geen gemakkelijke economische periode is door de energiecrisis en u hoop dat wij deze episode zo snel mogelijk kunnen afronden. Ik hoop dat met u, maar ik blijf bij mijn besluit dat de wet voor veel uitbaters de druppel te veel zal zijn en ertoe zal leiden dat nog meer kleine zelfstandigen het bijkje erbij zullen neerleggen.

Nogmaals, wij zijn absoluut niet tegen gezonde binnenlucht, maar het voorliggend ontwerp heeft nog veel te veel vraagtekens voor ons en daarom zullen wij ons onthouden.

02.04 Daniel Bacquelaine (MR): Madame la présidente, monsieur le ministre, nous allons soutenir le projet de loi à l'examen parce que – je le rappelle – le Comité de concertation a décidé le 20 août 2021 d'élaborer une stratégie à long terme en matière de qualité de l'air.

Ledit projet de loi est basé sur l'idée suivant laquelle la qualité de l'air et la ventilation sont des vecteurs essentiels pour la prévention de la transmission des virus, mais aussi pour le bien-être général en matière de santé; je pense ici notamment aux maladies allergiques. Avec ce projet, nous faisons donc un grand pas en avant.

La transmission par aérosol ainsi que la concentration des polluants peuvent être réduites par des mesures visant le renouvellement de l'air intérieur. C'est d'ailleurs la raison pour laquelle l'aération des pièces est devenue un véritable geste barrière qui permet d'éviter l'accumulation des particules fines et aérosols susceptibles de transporter des virus. Cela concerne, bien entendu, le covid-19 et le virus de la grippe, mais aussi d'autres éventuels virus à venir. Ce faisant, cette mesure doit être soutenue, et nous avons tous intérêt à ce qu'elle soit implantée de manière efficace.

Cela étant, comme cela a été rappelé par d'autres collègues, il est clair qu'elle doit être prise de manière proportionnée et progressive pour les personnes et les lieux concernés par le présent projet. Il faut savoir que beaucoup de secteurs d'activité sont aujourd'hui sous tension en raison de la crise énergétique. Les indépendants et les entreprises doivent faire face à des frais extrêmement importants pour pouvoir poursuivre leurs activités. Certains commerces et entreprises sont en péril et risquent parfois de devoir mettre la clé sous le paillasse. Beaucoup d'indépendants et de PME se posent de véritables questions quant à la pérennité de leur activité. Nous devons donc être attentifs et veiller à ne pas trop augmenter les contraintes, ce qui ne ferait qu'ajouter des difficultés à celles qu'ils connaissent déjà.

pourront rester ouvertes en cas de confinement.

Ce qui nous dérange le plus, c'est que le ministre veut frapper les secteurs qui ont été les plus durement touchés par deux crises successives, alors que les bâtiments des pouvoirs publics sont loin d'être des exemples. Nous estimons que le projet de loi à l'examen est trop vague et qu'il arrive à un mauvais moment. C'est pourquoi nous nous abstiendrons.

02.04 Daniel Bacquelaine (MR): We zullen dit wetsontwerp steunen, omdat het Overlegcomité op 20 augustus 2021 over een langetermijnstrategie voor de luchtkwaliteit heeft beslist. Dit wetsontwerp is gebaseerd op het idee dat ventilatie en een goede luchtkwaliteit de gezondheid en de preventie van virale besmettingen bevorderen. Regelmatig verluchten vermindert de concentratie van vervuilende stoffen in het binnenmilieu en gaat besmetting via aerosolen tegen.

Deze maatregel is dus een stap voorwaarts, maar hij moet geleidelijk en proportioneel worden toegepast. Vele sectoren staan onder druk en het is niet de bedoeling om hen de doodsteek te geven door te strenge eisen op te leggen. Met de artikelen 4 en 12 is een progressieve toepassing mogelijk, waarbij er rekening wordt gehouden met zowel de gezondheid als de economie.

Daar komt nog bij dat hoe meer we virale infecties, waaronder COVID-19, bestrijden, hoe minder we strenge maatregelen moeten nemen. Dankzij preventie zullen we sluitingen voorkomen.

Je suis intervenu en ce sens en commission. Il importait de considérer que les mesures devaient être appliquées progressivement. Les articles 4 et 12 permettent cette progressivité. De la sorte, nous pouvons combiner les approches sanitaire et économique. En effet, il ne s'agit pas de supprimer l'accès à plusieurs services.

Par ailleurs, et cela fait partie de la pédagogie dont nous devons faire preuve, il est certain que plus nous lutterons contre les infections virales – dont le covid-19 –, moins nous serons contraints de prendre des mesures autoritaires ou intransigeantes. Nous avons évidemment intérêt à pouvoir prendre des mesures préventives, évitant des fermetures.

Le sujet est complexe, mais nous estimons que la prévention en matière de qualité de l'air est essentielle et bénéfique à tous les secteurs, tout en devant être appliquée de manière progressive et proportionnée.

02.05 Thierry Warmoes (PVDA-PTB): Mijnheer de minister, collega's, ik heb 15 jaar bij de Vlaamse Milieumaatschappij gewerkt, dus ben ik meer dan overtuigd van het belang van goede luchtkwaliteit, zowel buiten als binnen. Het is goed voor de gezondheid om verschillende redenen: niet alleen tegen virussen of allergieën, maar ook met betrekking tot gevaarlijke stoffen bijvoorbeeld. Het is ook belangrijk voor het welzijn van de mensen en voor de concentratie in, bijvoorbeeld, de klassen, de burelen, de werkplaatsen.

Daarom vinden wij dat de overheid er zelf maximaal op moet inzetten om de binnenluchtkwaliteit in haar gebouwen te verbeteren en zo de gezondheid van het overheidspersoneel te beschermen. Als ik het goed voor heb, gaat het toch om 800.000 werknemers die voor de overheid werken, als we de leerkrachten mee tellen. De overheid moet zelf ook het goede voorbeeld geven.

Omdat de luchtkwaliteit zo belangrijk is, vinden wij dat de regering budget moet vrijmaken om de mensen te stimuleren om de luchtkwaliteit te verbeteren in hun woning, op de werkplaats, in de buurtwinkel enzovoort. Met stimuleren bedoelen wij de mensen helpen om de nodige investeringen te doen. Een ventilatie- of luchtzuiveringssysteem kopen en installeren is immers niet niks. Het voorbeeld werd gegeven van een onderwijsinstelling die drie grote leslokalen van ventilatiesystemen wilde voorzien, maar die afhaakte toen bleek dat het kostenplaatje 10.000 euro zou bedragen.

Als wij het hebben over binnenluchtkwaliteit in publiek toegankelijke plaatsen, gaat het in eerste instantie over kleine zaken: een kleine winkel, een klein cultuurcentrum, een sportcentrum en dergelijke. Dat staat ook in de impactanalyse van uw wetsontwerp, mijnheer de minister. Van de 70.000 bedrijven waarop de wetgeving van toepassing zal zijn, heeft 93 % minder dan 10 werknemers. Dat zijn dus kleine bedrijven.

Net die kleine zelfstandigen en kleine bedrijven gaan nu van de ene crisis naar de andere. Eerst was er de coronacrisis, nu zitten ze allemaal met onbetaalbare energiefacturen, zoals alom bekend. Daarom vindt de PVDA dat de regering zou moeten inzetten op een motiverend beleid, waarbij kleine zaken – en gezinnen overigens ook – ondersteund worden om te investeren in een goede luchtkwaliteit. Dat zou bijvoorbeeld kunnen met een publieke investeringsbank die voordelige of eventueel zelfs renteloze leningen zou kunnen verstrekken om die investeringen te doen.

02.05 Thierry Warmoes (PVDA-PTB): Je suis convaincu de l'importance d'une bonne qualité de l'air pour la santé, le bien-être et la concentration. C'est pourquoi nous estimons que l'État doit miser le plus possible sur la qualité de l'air dans ses propres bâtiments, dans lesquels travaillent environ 800 000 personnes.

Le gouvernement devrait libérer un budget destiné à stimuler les citoyens à améliorer la qualité de l'air dans leur habitation, sur leur lieu de travail, dans le commerce de proximité ou dans quelque lieu que ce soit. Par stimuler, nous entendons proposer une aide visant à réaliser les investissements nécessaires, car il est particulièrement onéreux d'acheter et d'installer un système de purification de l'air.

L'analyse de l'impact du projet de loi prévoit que la loi s'appliquerait à 70 000 entreprises, dont 93 % comptent moins de 10 travailleurs.

Or ce sont précisément ces petits indépendants et ces petites entreprises qui subissent une crise après l'autre. Le gouvernement devrait miser sur une politique de motivation, qui aide les petits commerces et les ménages à investir dans la qualité, par exemple par le biais d'une banque d'investissement publique. Comme lors de la crise du coronavirus, et même si cela avait été fait à l'époque avec les meilleures inten-

Helaas stellen wij vast dat dit niet de piste is waar de regering voor kiest. Opnieuw wordt gekozen voor een systeem van verplichtingen en sancties. We hadden gehoopt dat er lessen zouden worden getrokken uit de coronacrisis, omdat we toen hebben gezien dat een beleid van sancties en verplichtingen ervoor zorgt dat mensen tegen elkaar en tegen de overheid worden opgezet, ook al gebeurde dat met de beste bedoelingen om de volksgezondheid te beschermen. Men probeert niets anders, maar gaat verder op de weg van verplichtingen en sancties.

Collega's, dit wetsontwerp is een eerste stap in een breder ventilatieplan van minister Vandenbroucke. Met dit wetsontwerp wordt elke zaak verplicht een CO₂-meter te installeren, een analyse van de luchtkwaliteit te maken en een plan voor te leggen om die luchtkwaliteit te verbeteren tot ze beantwoordt aan de kwaliteitsnormen. Dat is de eerste fase. Mijnheer de minister, u hebt al aangekondigd wat uw verdere plannen zijn, namelijk een luchtkwaliteitslabel waarmee uitbaters aan hun klanten moeten kunnen duidelijk maken welke luchtkwaliteit ze in hun gebouw hebben. Die informatie wilt u ook samenbrengen in een grote databank die u zult kunnen gebruiken om gericht zaken te sluiten bij een nieuwe coronagolf of bij een andere virusuitbraak of pandemie.

Daar hebben wij een fundamenteel probleem mee. Zoals we al zeiden, zal dat vanzelfsprekend leiden tot oneerlijke concurrentie tussen kleine zaken, zoals een theaterzaaltje, en de grote ketens, zoals een Kinepolis. Het spreekt voor zich dat die grote ketens over veel meer vermogen en middelen beschikken om een goed ventilatiesysteem uit te werken. Als men dit gebruikt als instrument om gericht te sluiten, zullen kleine cultuurhuizen en kleine horecazaken daaronder lijden en eventueel zelfs kopje-onder gaan.

Wij kunnen daar dus niet mee akkoord gaan. De PVDA-PTB-fractie zal straks niet tegen het wetsontwerp stemmen, maar zich onthouden, want luchtkwaliteit is belangrijk.

02.06 Karin Jiroflée (Vooruit): Collega's, de zware coronacrisis is voorbij. Die crisis had veel nadelen, maar ook voordelen, want we hebben er erg veel uit geleerd. Er is bijzonder veel wetenschappelijk voortschrijdend inzicht uit voortgekomen. Het is gebleken dat het virus voornamelijk wordt verspreid via de lucht, waardoor de kans op overdracht veel groter is in binnenruimtes dan in de buitenlucht. De aerosolen waarmee het virus wordt doorgegeven, kunnen zeer lang in binnenruimtes blijven hangen, soms wel uren nadat de besmette persoon de ruimte heeft verlaten.

Daarom is een krachtig ventilatiebeleid broodnodig. Vooruit heeft al een heleboel initiatieven hiervoor genomen. Ik verwijst ook naar de acties van collega Gennéz in het Vlaams Parlement, die zich heeft toegespitst op voorstellen en maatregelen voor de luchtkwaliteit in scholen, die overigens werden goedgekeurd. Nu ligt het federale wetsvoorstel ter goedkeuring voor in deze plenaire vergadering.

Ik wil een paar belangrijke elementen aanhalen.

Het wetsontwerp handelt over publiek toegankelijke gesloten plaatsen. Bij de totstandkoming van het ontwerp werd er uitgebreid overlegd met de verschillende sectoren en de deelstaten. De stelling van andere col-

tions pour protéger la santé publique, on opte en l'occurrence pour un système d'obligations et de sanctions.

Le projet de loi constitue une première étape d'un plan "ventilation" plus large du ministre Vandenbroucke. Chaque commerce est tenu d'installer un appareil de mesure du CO₂, de faire analyser la qualité de l'air et de présenter un plan d'amélioration de la qualité de l'air pour satisfaire aux normes de qualité. Il s'ensuivra une concurrence déloyale entre les petites salles de cinéma et les grandes chaînes, telles que Kinepolis. Les grandes chaînes disposent de plus de capacité et de moyens pour mettre en place et financer un système de ventilation efficace. Les centres culturels et les établissements horeca de moindre taille risquent de boire la tasse.

Le groupe PVDA-PTB s'abstiendra.

02.06 Karin Jiroflée (Vooruit): Nous avons tiré de nombreux enseignements de la crise du Covid-19. Les connaissances scientifiques ont beaucoup évolué. La propagation virale est essentiellement aéroportée, ce qui rend la transmission beaucoup plus probable dans les espaces intérieurs qu'à l'extérieur.

Une politique forte en matière de ventilation est indispensable. Les propositions de Vooruit sur la qualité de l'air dans les écoles ont été adoptées au Parlement flamand.

Le projet de loi à l'examen porte sur les lieux fermés accessibles au public. Au cours de son élaboration, une large concertation a été menée avec les différents secteurs et les entités fédérées.

lega's dat er geen overleg zou zijn geweest met de sectoren en de deel-staten, klopt dus niet.

Laat ik duidelijk stellen dat het hier zeker niet louter om covid gaat. Internationaal onderzoek heeft immers aangetoond dat blootstelling aan slechte binnenlucht in verband kan worden gebracht met een zeer groot aantal min of meer ernstige ziektes zoals astma, longkanker, allergieën, hart- en vaatziektes en COPD. Ook het welbevinden, de concentratie en de productiviteit zijn veel groter in een gezonde binnenlucht. Vandaar de focus op het onderwijs, waar ik het daarnet over had.

Door de expertise en de handelingsruimte van de federale overheid, de gewesten en de gemeenschappen te bundelen, streeft men hier naar een efficiënte en een significante impact op de binnenluchtkwaliteit. Dat heeft niets te maken met het overschrijden van bevoegdheden. Het heeft alles te maken met de kwaliteit van dit werk.

Dit ontwerp zal gefaseerd worden uitgerold. In de eerste fase wil het vooral motiveren en inspireren, voor het overgaat tot sanctiemeatrege- len, dit in tegenstelling tot wat de heer Warmoes wil doen geloven. Wij menen dat deze stapsgewijze aanpak de haalbaarheid van het plan erg verhoogt.

Hier worden kansen gecreëerd tot het verdiepen van kennis inzake de binnenluchtkwaliteit. Dit is toch niet onbelangrijk voor de toekomst.

Tot slot wil ik benadrukken dat de normen die hier worden aangegeven inspirerende normen zijn voor de labeling. Op dit moment zijn het geen verplichte normen. De enige verplichtingen die op dit moment zijn opgenomen zijn een CO₂-meter, een risicoanalyse en een actieplan.

Wij menen dat dit *the way to go is*. Vandaar dat Vooruit met overtuiging dit ontwerp van minister Vandebroucke zal goedkeuren.

Il n'est pas seulement question du Covid-19. Des recherches internationales ont démontré qu'il existe un lien entre l'exposition à l'air intérieur de mauvaise qualité et l'occurrence d'un grand nombre de maladies plus ou moins graves, telles que l'asthme.

Le bien-être, la concentration et la productivité se trouvent également significativement améliorés dans un air intérieur sain.

Dans la mise en commun de l'expertise et de la marge de manœuvre des autorités fédérales, des Régions et des Communautés, figure la recherche d'un impact efficace et significatif sur la qualité de l'air intérieur. Il n'est absolument pas question d'un dépassement de compétences, mais de la qualité du travail.

Ce projet sera déployé par phases. Lors de la première phase, l'accent sera mis sur la motivation et l'inspiration, avant de passer à des mesures de sanctions. L'approche progressive augmente significativement la faisabilité et crée des chances d'approfondissement des connaissances.

Les normes mentionnées servent d'inspiration pour la labellisation. À ce stade, il ne s'agit pas de normes obligatoires. Les seules obligations concernent actuellement le détecteur de CO₂, l'analyse de risque et le plan d'action.

La méthode est la bonne. Vooruit votera en faveur du projet.

02.07 Catherine Fonck (Les Engagés): Madame la présidente, monsieur le ministre, chers collègues, la politique de ventilation est un enjeu extrêmement important. En fait, ce n'est pas tellement la politique de ventilation qui est un enjeu important, c'est d'abord la qualité de l'air intérieur. J'ai martelé ces propos ces trois dernières années. On voit arriver aujourd'hui un projet de loi qui aurait dû être bien plus précoce et surtout revêtir une tout autre forme. Je vais y revenir.

Si le covid-19 a évidemment permis de faire bouger les choses, rappelons qu'en matière de qualité de l'air intérieur, cela ne concerne pas seulement les micro-organismes infectieux de type bactéries et virus

02.07 Catherine Fonck (Les Engagés): Dit wetsontwerp had eerder en in een andere vorm ingediend moeten worden. De binnenluchtkwaliteit, waar het in essentie over gaat, behelst niet alleen de luchtzuivering met betrekking tot bacteriën en virussen, maar ook met betrekking tot schimmels, huisstofmijt, radon en tabaksrook.

Het is van wezenlijk belang dat we

mais aussi les moisissures, les acariens, les composés organiques volatiles très invisibles ainsi que le radon, le CO et le tabac pour n'en citer que quelques-uns. Cela représente des enjeux qui sont effectivement majeurs.

Se pose dès lors surtout la question du contenu de votre projet de loi. Par rapport à cela, monsieur le ministre, il y a quand même un certain nombre de questions. Ce qui est fondamental, ce n'est effectivement pas du tout d'avoir un projet de loi. Ce qui est fondamental, c'est d'avoir une politique opérationnelle où on a effectivement une ventilation active et efficace. Cela aurait d'ailleurs dû être mis en place et déployé depuis un petit temps déjà. Plusieurs parmi vous ici ont parlé des petites entreprises, de l'horeca, des indépendants, de la culture mais, moi, je constate que tous ces secteurs l'ont fait.

Par contre, pour ce qui concerne singulièrement les lieux publics fermés dans le secteur public, là où, plus encore que dans tous les autres lieux publics, les différents gouvernements étaient évidemment à l'action et à la manœuvre et pouvaient implémenter une politique de ventilation, cela n'a pas été fait. Or, s'il y a bien un lieu où le covid-19 a beaucoup circulé, sans que personne d'ailleurs n'en soit responsable, ce sont les écoles. Et, dans les écoles, je constate qu'aujourd'hui, il n'y a toujours pas de politique de ventilation minimale qui est pourtant cruciale et indispensable.

L'importance de la crise énergétique ne va rien arranger parce qu'on ouvre d'autant moins les fenêtres que les coûts énergétiques sont importants. Oui, monsieur le ministre, j'attendais surtout de l'opérationnel, un déploiement sur le terrain, un soutien financier là où c'était nécessaire. Placer un capteur de CO₂ mais n'avoir ni ventilation mécanique ni une purification de l'air, c'est évidemment passer à côté de l'essentiel.

Par ailleurs, votre projet de loi entretient une confusion totale sur les lieux qui seraient visés par les mesures puisque rien n'est défini, alors même que nous disposons de législations sur le bien-être au travail en Belgique. Ces législations sont mises sur le côté pour refaire, via des arrêtés royaux, des listes de lieux qui devraient ou non l'appliquer en fonction de ce que chacun voudra, aura envie ou en fonction des entités fédérées, rappelons-le. Cela pose de nouveau de grandes questions sur, au-delà du titre, la volonté effective de déployer quelque chose d'ambitieux et d'extrêmement important en matière de santé. Oui, une politique de ventilation sanitaire devrait viser tous les lieux fermés accessibles au public. Ce projet de loi ne le prévoit en rien, ni pour aujourd'hui, ni pour demain, ni pour après-demain. Vous pourrez ou les autres ministres de la Santé ou les autres ministres, tous niveaux de pouvoir confondus, faire comme bon vous semble – faire ou ne pas faire.

Pour ces différentes raisons et d'abord et avant tout en raison du fait que l'essentiel est malheureusement ailleurs et non pas dans ce projet de loi, j'avais déposé et je redépose en plénière une série d'amendements, à la fois sur le champ d'application pour viser tous les lieux fermés accessibles au public, et pour ne pas laisser carte blanche au gouvernement qui fera ou ne fera pas. Ces amendements visent avant tout de l'opérationnel avec un plan de ventilation financièrement solide et réalisable. Cela représente effectivement un budget mais le coût de l'inaction en matière de ventilation est énorme. Il a été énorme pendant la période du covid. Il reste énorme parce que, notamment en ce qui

komen tot een werkbaar beleid met actieve ventilatie; dat had al veel eerder toegepast moeten worden. Kmo's, de horeca en de culturele sector hebben gedaan wat moest. In de publieke sector daarentegen, waar de regeringen iets hadden kunnen ondernemen, werd er niets gedaan.

Voor de scholen, toch plaatsen bij uitstek waar het coronavirus circuleerde, heeft het beleid nog steeds geen minimale ventilatie-normen gedefinieerd, hoewel dat broodnodig is. De energiecrisis en de stijgende verwarmingskosten maken de situatie er allermind beter op en zullen er niet toe leiden dat men de ramen van de klaslokalen zal openen.

Ik verwachtte dat men op het terrein actie zou ondernemen en in financiële ondersteuning zou voorzien. De plaatsing van een CO₂-meter is een maat voor niets indien men geen mechanische ventilatie of luchtvervanging heeft. Bovendien schuift men de wetgeving betreffende het welzijn op het werk terzijde om bij koninklijk besluit opnieuw lijsten van plaatsen op te maken, afhankelijk van wat de deelgebieden willen. Dat roept vragen op over de bereidheid om een ambitieus project uit te werken.

En ventilatiebeleid waarin de gezondheid centraal staat, moet gericht zijn op alle gesloten plaatsen die voor het publiek toegankelijk zijn. Dat is in dit wetsontwerp niet het geval. U hebt de vrijheid om naar believen al dan niet actie te ondernemen en dat geldt ook voor de andere ministers van Volksgezondheid.

Ik dien mijn amendementen dus opnieuw in. Ze betreffen enerzijds de toepassingssfeer, die naar alle plaatsen uitgebreid wordt, en anderzijds de invoering van een operationeel ventilatieplan, wat voorrang moet krijgen. Indien er geen actie ondernomen wordt, zullen we een zeer hoge prijs betalen, met name

concerne les pathologies cardio-pulmonaires, l'impact est tout sauf négligeable – et il est souvent négligé.

On parle souvent de la pollution de l'air extérieur. On oublie que nous passons 80 % de notre temps à l'intérieur. Dès lors, la pollution, au sens général du terme, de l'air intérieur a un effet majeur sur la santé des citoyens, et singulièrement sur le plan cardio-pulmonaire.

Vous avez eu l'occasion de prendre connaissance de ces quatre amendements en commission. Je les ai évoqués rapidement ici. Je n'irai pas plus loin.

Je ne doute pas que la majorité votera ce projet de loi avec le petit doigt sur la couture du pantalon. Il y a un fossé entre les paroles et les actes. Il y a un fossé entre le titre et le contenu. C'est clairement une occasion manquée. Vous nous proposez aujourd'hui une politique de ventilation de façade. Je le regrette, alors que vous le portez comme ministre de la Santé. Il s'agissait de disposer à l'avenir de leviers en matière de prévention, au vu des coûts humains et des coûts budgétaires majeurs secondaires à ce type de problématique. Je vous remercie.

02.08 Sophie Rohonyi (DéFI): Madame la présidente, monsieur le ministre, chers collègues, depuis plus de deux ans, nous savons tous que la ventilation des espaces clos constitue l'une des meilleures armes contre un virus tel que le covid-19.

Dès l'été 2020, je vous avais alertés au sujet des appels d'experts à l'Organisation mondiale de la Santé (OMS) et aux pays qui la composent à prendre en compte cette disposition dans leurs mesures sanitaires. Dès juillet 2020, 239 scientifiques de 32 pays avaient en effet adressé une lettre ouverte à l'OMS, lui demandant de reconnaître que le virus pouvait se propager aussi bien par de grosses gouttes après un éternuement que par des aérosols. L'OMS avait alors répondu: "Nous reconnaissions que des preuves commencent à émerger sur la transmission par l'air du covid-19." L'Allemagne avait alors directement ajouté l'aération en tant que nouveau geste aux recommandations officielles.

De son côté, le Centre européen de prévention et de contrôle des maladies (ECDC) confirmait que le rôle de la ventilation pouvait se révéler crucial, en indiquant: "Une faible ventilation dans des espaces confinés est associée à une augmentation de la transmission des infections respiratoires et du covid-19 en particulier." Je n'ai alors cessé de vous interroger à ce sujet, Monsieur le ministre. Ce n'est qu'à partir de la fin octobre que vous avez commencé à mentionner l'importance d'une bonne aération.

Bien entendu, c'était insuffisant. Raison pour laquelle, dès le mois de janvier 2021, je vous avais concrètement demandé d'intégrer la solution de la ventilation au protocole et aux décisions du Comité de concertation, avec un plan Ventilation et un label "Covid safe" destiné aux lieux qui assurent cette ventilation, tout en soulignant que cela ne pourrait se faire qu'à charge des autorités, et non des secteurs concernés. En effet, ceux-ci s'étaient déjà appauvris à cause des fermetures décidées lors des premiers confinements, mais aussi de leurs investissements dans les différents dispositifs de captation d'air et de ventilation, leur permettant une réouverture – et ce, même s'ils ignoraient s'ils allaient, à terme, être remboursés.

op het vlak van de cardiopulmonale aandoeningen.

Ik heb kort de vier amendementen aangeroerd die ik in de commissie toegelicht heb.

Het was de bedoeling om in de toekomst over hefbomen te kunnen beschikken inzake preventie, gezien de zware menselijke tol en de hoge budgettaire kosten die uit deze problematiek voortvloeien. Dit ontwerp is een gemiste kans. Tussen woord en daad gaapt er een diepe kloof. Uw ventilatiebeleid is façadepolitiek.

02.08 Sophie Rohonyi (DéFI): We weten al twee jaar dat de ventilatie van gesloten ruimten een van de beste wapens tegen een virus zoals COVID-19 vormt. Sinds de zomer 2020 heb ik u gewezen op de oproepen van experten die in juli een open brief tot de Wereldgezondheidsorganisatie gericht hebben, waarbij ze die instantie vroegen om te erkennen dat het virus zich via aerosolen kan verspreiden. De Wereldgezondheidsorganisatie heeft erkend dat er steeds meer bewijs geleverd werd dat het coronavirus zich via de lucht verspreidt. Duitsland heeft verluchting toen onmiddellijk in zijn officiële aanbevelingen opgenomen. Het Europees centrum voor ziektepreventie en –bestrijding heeft de cruciale rol van ventilatie bevestigd.

Ik ben u voortdurend blijven interpelleren, maar pas in oktober hebt u het belang van goede verluchting ter sprake gebracht. Sinds januari 2021 heb ik u gevraagd om ventilatie in de protocollen en de beslissingen van het Overlegcomité op te nemen. Ik heb gepleit voor een ventilatieplan en een Covid Safe-label, dat toegekend zou worden aan de plaatsen waar men een goede ventilatie garandeert en waarbij het ventilatiesysteem door de overheden betaald zou worden. Heel wat

À ce moment-là, notre échevin de l'Économie à la Ville de Bruxelles développait, avec l'horeca et l'événementiel, un label "Covid safe" sur la base d'une *task force* qui avait été constituée notamment avec l'infectiologue Nathan Clumeck. Une idée qui était vivement soutenue, ensuite, en avril 2021, par l'infectiologue Leïla Belkhir, le professeur en maladies infectieuses Nathan Clumeck et l'épidémiologiste Marius Gilbert. De votre côté, vous vous contentiez de nous promettre un plan Ventilation qui n'entrerait en vigueur qu'en 2022. En attendant le plan, le Comité de concertation s'en tenait donc à une campagne de sensibilisation sur la ventilation, tout en refilant soigneusement la patate chaude aux entités fédérées. En attendant ce plan, des secteurs entiers ont à nouveau dû fermer puisqu'on continuait à jouer au yo-yo avec les différents secteurs en ne prenant absolument pas en compte leurs efforts en matière de qualité de l'air, notamment l'achat d'un appareil de mesure de la qualité de l'air, et ce sur la base d'un baromètre qui n'a fait que normaliser des mesures sanitaires qui étaient disproportionnées et injustes.

Nous nous souvenons tous de la fermeture du secteur de la culture. C'était en décembre 2021. Cette décision n'était en aucun cas une mesure d'anticipation mais plutôt une mesure d'acharnement contre un secteur spécifique. Celui-ci était par ailleurs reconnu comme le plus sûr du point de vue sanitaire. C'est la raison pour laquelle cette fermeture a finalement été annulée par le Conseil d'État. Ce fut l'un des grands dé saveux de ce gouvernement durant la crise sanitaire, sans compter que l'achat d'un appareil de mesure de la qualité de l'air venait d'être rendu obligatoire.

Pour toutes ces raisons, lorsque vous avez déposé votre présent projet de loi, nous nous sommes dit: "Enfin! Certes, nous avons trois guerres de retard, mais nous arrivons – enfin – au terme de ce qui était devenu un véritable chemin de croix." Mais ce n'est en fait pas le cas, parce que votre projet de loi est une vraie occasion manquée. S'il énumère, certes, des obligations et jette des bases d'une labellisation afin de déterminer le seuil de ventilation et de purification de l'air à atteindre, il ne s'accompagne d'aucune politique de soutien financier et logistique aux secteurs, qui devront à nouveau faire des travaux et acheter du matériel pour se conformer aux obligations qui sont contenues dans votre projet de loi.

Ce soutien était pourtant la condition *sine qua non* de ce plan Ventilation, mais aussi de son efficacité, surtout en cette période d'explosion du prix des factures énergétiques.

Monsieur le ministre, c'est trop facile de nous dire aujourd'hui que ce soutien sera prévu plus tard, sans doute, peut-être ou pas via des arrêtés royaux. Il n'est pas correct de nous faire acheter ainsi un chat dans un sac, mais c'est surtout irrespectueux vis-à-vis des secteurs qui étaient en droit d'espérer, après ces deux ans d'attente, un plan Ventilation qui soit clair et véritablement soutenant. Au contraire, ce sont à nouveau les plus gros qui s'en sortiront, au détriment des plus petits, notamment les PME.

Quant aux secteurs concernés, il s'agirait donc de tout lieu fermé, accessible au public: l'horeca, le sport, la culture ou l'événementiel. Vous avez préféré vous référer à la définition qui est donnée par le Code pénal social. Le flou reste ainsi entier sur d'autres lieux fermés qui sont pourtant tout aussi sensibles à la propagation de différents virus,

sectoren waren immers verarmd door de opgelegde sluitingen, de lockdowns en de investeringen in luchtzuiverings- en ventilatietoestellen.

Terwijl onze schepen van Economische Zaken bij de Stad Brussel samen met de horeca en de evenementensector een door de experts ondersteund Covid Safe-label ontwikkelde, beperkte u zich tot de aankondiging van een ventilatieplan voor 2022. De ministerraad hield het bij een sensibiliseringscampagne over ventilatie en schoof de hete aardappel door naar de deelgebieden. Hele sectoren moesten opnieuw sluiten, zonder dat er rekening gehouden werd met hun inspanningen voor de binnenluchtkwaliteit. De barometer leidde er enkel toe dat de disproportionele en onbillijke maatregelen het nieuwe normaal werden. In december 2021 werd de sluiting van de cultuursector, die toch erkend was als de sector bij uitstek waar er coronaproof gewerkt kon worden, nietig verklaard door de Raad van State. Dat was een stevige opdoffer voor de regering. De aankoop van een luchtkwaliteitsmeter was net verplicht gesteld.

We waren dan ook verheugd toen uw wetsontwerp, zij het met vertraging, ingediend werd. Jammer genoeg is het een gemiste kans! Het wetsontwerp bevat namelijk een reeks verplichtingen en legt de basis voor een luchtkwaliteitslabel met een drempelwaarde voor de ventilatie en de luchtzuivering, maar gaat niet gepaard met financiële en logistieke steun voor de sectoren, die eens te meer werken moeten laten uitvoeren en materiaal moeten aanschaffen om aan de verplichtingen te voldoen.

In deze tijden van inflatie was die steun nochtans de conditio sine qua non voor de doeltreffendheid van het plan. Het is te gemakkelijk om te argumenteren dat er misschien later steun toegekend zal worden bij koninklijk besluit. Na zo lang wachten

comme les écoles, les crèches ou les maisons de repos, pour ne citer qu'elles. C'est la raison pour laquelle nous soutiendrons l'amendement de Mme Fonck, qui retient la définition plus large, plus réaliste et plus ambitieuse, des lieux visés par l'interdiction de fumer.

Enfin, la totale désillusion est arrivée en lisant que l'utilisation d'un appareil de mesure de la qualité de l'air, l'analyse des risques et l'élaboration d'un plan d'action n'entreront en vigueur qu'un an après la publication de la loi. Quant à la certification, elle ne sera appliquée qu'en 2025, voire en 2026, soit quatre ou cinq ans après que cette idée de label a été avancée par les différents experts. Vous me direz que ces dates d'entrée en vigueur pourront être modifiées par arrêté royal, sauf qu'à nouveau cette manière de faire plonge les secteurs dans une insécurité juridique qui est inacceptable.

Pour tout vous dire, monsieur le ministre, votre projet de loi met mon groupe dans une position très délicate, parce que nous avons enfin le plan Ventilation et le fameux label "Covid Safe" que mon groupe réclame depuis janvier 2021 – en effet, la qualité de l'air est également un véritable enjeu de santé publique, et pas uniquement contre les virus –, mais ce plan Qualité de l'air n'en a finalement que le nom. C'est la raison pour laquelle nous ne pourrons pas le soutenir en l'état.

mochten de sectoren een duidelijk plan verwachten. Opnieuw zullen de grote bedrijven het wel redder, ten koste van kmo's.

De betrokken sectoren zijn die welke gebruik maken van gesloten ruimten die voor het publiek toegankelijk zijn, m.a.w. de horeca, de sport-, de cultuur- en de evenementensector. Door de verwijzing naar de definitie in het Sociaal Strafwetboek blijft er onduidelijkheid bestaan voor andere gesloten ruimten, zoals scholen, crèches en woonzorgcentra. We zullen het amendement van mevrouw Fonck steunen, waarin er een ruimere definitie voorgesteld wordt met de verwijzing naar plaatsen die onder het rookverbod vallen.

Het gebruik van een luchtkwaliteitsmeter, de risicoanalyse en het uitwerken van een actieplan treden pas een jaar na de bekendmaking van de wet in werking. De certificatie zal pas in 2025 of 2026 van toepassing worden! Het is onaanvaardbaar dat sectoren op deze manier in rechtsonzekerheid gelaten worden.

Mijn fractie vraagt al sinds januari 2021 om een ventilatieplan en een Covid Safe-label. De luchtkwaliteit is van groot belang voor de volksgezondheid. Dit plan is echter een lege doos, en we kunnen het dan ook niet steunen.

02.09 Minister Frank Vandenbroucke: Collega's, ik kom niet terug op alle detaildiscussies die wij in de commissie hebben gevoerd, die interessant en nuttig waren. Wel beklemtoon ik dat wij hier vandaag een volledig nieuw hoofdstuk in het federale beleid en in het beleid van Volksgezondheid schrijven. Hierover bestaat vandaag nog niets. Tot nu toe is het een wit blad, er is niets geschreven – nergens – wanneer het gaat over binnennluchtkwaliteit met het oog op de gezondheid, het welbeinden en het welzijn van mensen, de productiviteit op de werkvloer en de productiviteit van leerlingen in een klas. Er bestaat ter zake geen beleid. We openen dus een volledig nieuw hoofdstuk.

Ik begrijp dus dat een aantal collega's, meer bij de oppositie dan bij de meerderheid, pleinvrees hebben. Ik hoor heel veel aarzeling, maar eerlijk gezegd niet goed geargumenteerd.

Mevrouw Depoorter, u verwees naar de bevoegdheden. De Raad van State is bijzonder duidelijk: we handelen volledig binnen de federale bevoegdheden. Daarover bestaat geen enkele twijfel.

02.09 Frank Vandenbroucke, ministre: Nous abordons aujourd'hui un tout nouveau chapitre de la politique fédérale et de la politique de santé publique. En effet, aucun objectif en matière de santé, de bien-être et de productivité au travail et dans les écoles n'avait encore été défini en ce qui concerne la qualité de l'air intérieur. Si je puis accepter une certaine agoraphobie, celle-ci n'est pas fondée sur des arguments valables.

En agissant comme nous le faisons, nous respectons totalement et incontestablement nos compétences fédérales. Il se peut bien entendu

Het zou kunnen zijn dat een snoodaard over twee, drie of vier jaar plotseling een plan bedenkt waarbij hij gaat snuffelen aan Vlaamse bevoegdheden. Ja, het kan gebeuren dat er over twee, drie of vier jaar iemand dat wil doen op het vlak van het verkeer, op het vlak van de economie, op het vlak van gezondheid. Dat kan echter geen argument zijn om de voorgelegde tekst niet goed te keuren. Die valt volledig binnen de federale bevoegdheden.

Ik zou daarover nog het volgende willen zeggen, collega's. Als er iets binnen de bevoegdheden ligt, dan mag men daarin optreden. Als het echter gaat over volksgezondheid en gezondheid, dan moet men optreden. Het is niet alleen onze bevoegdheid, het is ook onze verantwoordelijkheid om te zorgen voor een goede luchtkwaliteit in gesloten plaatsen waar mensen 85 % van hun tijd doorbrengen.

Dat gaat over allerlei gezondheidsperikelen en ernstige gezondheidsproblemen; dat gaat over concentratie; dat gaat over het zich goed voelen. Daarover gaat het en dat is een algemene federale bevoegdheid. De vraag is dus niet of we dat mogen doen voor de volksgezondheid, maar wel of we doen wat we moeten doen voor de volksgezondheid.

Collega's van de PVDA, ik ben wel een beetje verrast door uw kritiek. U zegt dat ik te veel verplichtingen aan het opleggen ben. Los van het feit dat dat niet helemaal juist is – ik kom daarop straks nog terug –, herinner ik u eraan dat uw fractie mij in de commissie voor Sociale Zaken gisteren gematrakteerd heeft omdat we veel strenger zouden moeten zijn voor kleine bedrijven: zij moeten bijdragen, belastingen betalen en geresponsabiliseerd worden. Maar als het over gezondheid gaat, dan bent u altijd wat wankelmoedig om iets onpopulair te zeggen. Het gaat hier over gezondheid en daarvoor mogen we iets vragen, ook aan kleinere bedrijven. We overvallen kleine bedrijven wel niet onmiddellijk met allerlei verplichtingen, net omdat dit zo nieuw en innovatief is – we beginnen met iets op een blanco blad te schrijven. Daarom doen we dat stapsgewijs en dat is ook een antwoord op de bezorgdheid over de financiële repercussies.

Je suis bien sûr d'accord avec Mme Zanchetta, M. Bacquelaine et d'autres qui ont dit qu'il y a une dimension sanitaire, mais aussi une dimension économique. Mais ce projet ne prévoit aucune obligation d'installer des équipements chers ou trop chers. Nous n'en sommes pas encore là!

Met dit wetsontwerp structureren wij een nieuw beleidsdomein. Het eerste aspect is meten, ervoor zorgen dat er overall CO₂-meters zijn. Het tweede aspect is dat men zich bewust is van mogelijke risico's als er geen verse binnenlucht is, met de vraag om voor binnenlucht aandacht te hebben. Het derde aspect is certificatie op een correcte manier, dus vaststellen op een correcte manier en sensibiliseren. We werken in stappen, dat brengt dus geen grote kosten met zich mee. Als we maatregelen opleggen die grote kosten met zich meebrengen, dan ben ik het er volstrekt mee eens dat wij dan ook over compensatie moeten nadrukken. Nu echter zijn wij iets aan het uitwerken op plaatsen waar er niets bestaat en we doen dat in stappen. Die stappen houden slechts zeer lichte verplichtingen in. Parlementsleden die dachten dat wij loodzware verplichtingen opleggen die kleine bedrijven handenvol geld zullen kosten, vraag ik om de tekst nog eens te herlezen, want dat klopt niet. We doen het in stappen.

que d'aucuns aillent fouiner, dans quelques années, dans les compétences d'une entité fédérée, mais ce n'est pas un argument valable pour rejeter aujourd'hui le projet de loi à l'examen. Lorsqu'une matière relève de vos compétences, vous pouvez agir et lorsqu'il est question de santé et de santé publique, il est même de votre responsabilité et de votre devoir d'agir.

La critique du PTB selon laquelle j'imposerais trop d'obligations m'a quelque peu surpris, car en commission des Affaires sociales, ce groupe politique m'a rappelé que je devais me montrer beaucoup plus strict à l'égard des petites entreprises, qui doivent être responsabilisées, payer des cotisations et des impôts. En matière de santé, le groupe politique fait preuve de moins de courage pour tenir des propos impopulaires, bien que nous puissions tout de même demander quelques efforts aux plus petites entreprises également. Nous n'imposons d'ailleurs pas d'emblée toute une série d'obligations, mais avançons progressivement, justement parce qu'il s'agit de nouvelles mesures innovantes.

In het ontwerp wordt er geen verplichting opgelegd om dure of te dure apparatuur te installeren.

Avec ce projet de loi, nous structurons un nouveau champ politique. Nous devons d'abord mesurer la qualité de l'air, en installant des systèmes de mesure du CO₂. Ensuite, nous devons nous concentrer sur les risques potentiels de l'absence d'air frais, avec la demande d'accorder de l'importance à cette problématique. Enfin, nous devons nous pencher sur une certification correcte, c'est-à-dire constater correctement et sensibiliser. Nous travai-lons par étape, ce qui n'implique pas

Waarvoor zullen wij de budgetten, die wij in het jongste begrotingsclaf verkregen hebben, gebruiken? Het begint met een budget van 2 miljoen euro en dat moet in de komende jaren een beetje groeien. Die budgetten zijn bedoeld voor het nodige studiewerk en voor de omkadering. Wij willen een sterke cel binnenluchtkwaliteit in onze FOD Volksgezondheid. Daartoe zijn enkele studies nodig. Wij voeren overigens veel overleg met onder andere de nightlife-, de horeca- en de cultuur-sector, met inbegrip van de cinema's. Om dat overleg goed te doen, hebben we heel wat technologisch en wetenschappelijk materiaal nodig. Daar zijn studies voor nodig. Wij willen ook onze inspectiediensten versterken. We willen een platform binnenluchtkwaliteit uitbouwen, ondersteund door Sciensano. We moeten inzetten op communicatie. Daarvoor trekken we een budget uit en dat budget heb ik ook gekregen.

Het gaat niet over een ondersteuningsbudget voor een of andere sector. Nogmaals wil ik dat duidelijk herhalen. Als wij bepaalde uitrusting verplichten, dan begrijp ik het verzoek aan ons om ook met geld over de brug te komen. Nu vragen wij enkel om een CO₂-meter te plaatsen, na te denken over de binnenlucht en een certificaat aan te vragen, en ook dat zullen we niet onmiddellijk verplichten.

Wij willen kleine bedrijven niet op grote kosten jagen, daarmee zijn wij niet bezig. Wij zijn bezig met het sensibiliseren van kleine bedrijven over het belang van binnenluchtkwaliteit. Inderdaad, het feit dat wij dat gefaseerd doen, is niet strijdig met het gegeven dat het gaat over een heel duidelijke federale bevoegdheid.

Collega's, dit is een revolutionaire stap. Wij openen een volledig nieuw hoofdstuk van volksgezondheidsbeleid. Wij willen voorkomen dat mensen ziek worden, niet achteraf oplappen. Het gaat over volksgezondheidsbeleid en welzijnsbeleid in de breedte. Men moet inderdaad die structuur uitbouwen.

Mevrouw Fonck, als men op een wit blad een beleid begint uit te schrijven, moet men zo beginnen. Ik hoor u huilen dat het niet concreet is en niet operationeel is. Zo moet men echter beginnen als er niets van beleid is. Men moet een structuur uitbouwen, meten, weten, beseffen en vaststellen, geleidelijk aan. Dat is hetgeen men moet doen. Over uw amendementen hebben wij reeds gesproken. Ik ga de commentaren niet herhalen. Die waren nuttig, maar wij hebben ze inderdaad niet weerhouden.

Aan de aarzelende collega's, die pleinvrees hebben voor wat nieuw en innovatief is, wil ik vragen om toch nog eens na te denken en mee de consensus van de meerderheid aan te vullen.

de coûts exorbitants. Si nous prenons des mesures coûteuses, nous devrons effectivement prévoir une compensation. Cependant, nous n'imposons actuellement pas d'obligations coûteuses aux petites entreprises.

À quelles fins utiliserons-nous les budgets du dernier budget? Nous commençons avec 2 millions d'euros, et ce chiffre est appelé à augmenter ces prochaines années. Cet argent sera consacré au travail d'étude et à l'encadrement nécessaires. En effet, nous souhaitons créer, au sein du SPF Santé publique, une cellule forte en charge de la qualité de l'air intérieur. Nous menons une large concertation avec les secteurs de l'horeca et de la culture, en ce compris les cinémas et le monde de la nuit. Cela demande beaucoup de matériel technologique et scientifique, et donc des études. Nous souhaitons également renforcer nos services d'inspection et créer une plateforme de la qualité de l'air intérieur, avec le soutien de Sciensano. En outre, un budget est dédié à la communication.

Ce nouveau chapitre de la politique de santé publique est révolutionnaire. Nous voulons éviter la maladie au lieu de soigner les personnes *a posteriori*. Il s'agit d'une politique transversale de santé publique et de bien-être. Lorsqu'on part de zéro et qu'il n'existe pas encore de politique dans un domaine, il faut commencer par développer une structure, chiffrer, objectiver, comprendre et faire peu à peu des constatations. Je voudrais demander aux membres qui nourrissent des craintes injustifiées face à la nouveauté et à l'innovation de reprendre la réflexion et de rejoindre le consensus atteint au sein de la majorité.

02.10 Kathleen Depoorter (N-VA): Mijnheer de minister, u zou niet de eerste politicus zijn die met een holle tekst, die nog moet worden uitgevoerd, komt verklaren dat hij dé oplossing heeft voor hét probleem. Ik wil u er toch aan herinneren dat dit eigenlijk niet bindend is. U hebt het zonet zelf gezegd. Een wetsontwerp dat een juridisch kader geeft dat maar stapsgewijs zal worden uitgevoerd en niet bindend is, wat is dat

02.10 Kathleen Depoorter (N-VA): Un projet de loi qui offre un cadre juridique mais qui sera mis en œuvre progressivement et n'est pas contraignant, n'est rien de plus qu'une coquille vide. Il ne s'agit pas de

eigenlijk? Dat is een leeg ontwerp. U hebt zich er eigenlijk zelf een beetje in gepraat. Wat zegt u immers? Dit is geen volksgezondheidsbeleid maar welzijnsbeleid. Collega's, waar zit de minister van Welzijn? Ik dacht dat die bij de deelstaten zat.

Mijnheer de minister, als u het over pleinvrees hebt en zegt dat we de teksten nog eens moeten lezen, doe dat dan zelf ook eens, met een kritische blik. Ga ook nog eens door de adviezen van de Raad van State. Ja, u hebt gelijk, het federaal kader mag federaal worden goedgekeurd. De implementatie moet echter transversaal gebeuren en niet per beleidsdomein. Ze mag ook niet risicogebaseerd zijn. Als dit wel het geval is, begeeft u zich namelijk op deelstaatterrein.

Toen ik de collega van uw fractie zonet hoorde, gaf die heel duidelijk aan dat covid via aerosolen wordt verspreid en dat dit hier dus de oplossing is: "Wij van Vooruit zorgen ervoor en onze collega in het Vlaams Parlement heeft ook voorstellen gedaan." Ook daar spreekt u zichzelf echt wel tegen. Dat snuffelen dat we nu al twee jaar kennen gaat door. Het gaat hier dus niet over pleinvrees, maar wel over bescherming tegen een overdreven, koppige bemoeizucht met bevoegdheden die autonoom ter beschikking van de deelstaten staan.

U hebt het over een wit blad. Dat is altijd goed. Misschien zou het nog beter zijn om te schrijven op de bladen waarop u eigenlijk verder zou moeten schrijven. Ik heb het dan over een kankerplan, het masterplan geestelijke gezondheidszorg en de weesziekten, waar u er vier van de 6.000 zult aanhalen. Mijnheer de minister, u hebt veel meer werk dan wat u hier nu komt verkondigen als de oplossing die u gevonden heeft.

We zijn het wel eens over het meten, de data. Die hebben we immers nodig in de gezondheidszorg. Dat komt in bijna elke comissievergadering ter sprake. Zorg er dan voor dat ook de data voor de andere segmenten van uw bevoegdheid verzameld worden en gebruikt worden voor wetenschappelijke doeleinden.

Dan wil ik het hebben over het budget van 2,6 miljoen. Ik had echt de hoop dat u woord had gehouden en dat u de federale overheidsgebouwen zou aanpakken. In de commissie heb ik u gezegd dat u het overleg niet grondig hebt gevoerd. U hebt Horeca Vlaanderen niet gehoord in deze zaak. Nu zult u geld opzijzetten om te starten met het werk dat u eigenlijk zou moeten doen vooraleer u met een wetsontwerp naar deze plenaire vergadering komt. Dat is toch betreurenswaardig. Ik herinner mij de discussie over de kmo's. Uiteindelijk werd er gezegd dat die er allemaal beter door zouden worden op het einde. Uw fractieleider zei echter het volgende: "Wat hebben de kmo's eraan als ze vandaag de factuur niet kunnen betalen?" U hebt daar geen rekening mee gehouden.

De N-VA-fractie zal dit voorstel niet steunen omdat u zich toch wel hebt versproken inzake de belangrijkste bemerking die wij hadden, namelijk het respecteren van de bevoegdheden van de deelstaten. U bent geen minister van Welzijn, wel van Volksgezondheid.

02.11 Dominiek Sneppe (VB): Mijnheer de minister, u slaat zich weer op uw eigengereide manier op de borst. U hebt gelijk wanneer u zegt dat het een volledig nieuw beleid is. Men wacht daar al twee jaar op. In het prille begin van de coronacrisis pleitten sommige wetenschappers veelvuldig voor goede ventilatie, maar zij werden afgewimpeld en als

santé publique mais de bien-être. Or le bien-être est une compétence des entités fédérées. Il est exact que le cadre peut être adopté à l'échelon fédéral. Toutefois, la mise en œuvre doit se faire de manière transversale et non par domaine politique.

Vooruit fait comme s'il apportait LA solution maintenant que nous savons que la transmission du covid est aéroportée. J'observe surtout un entêtement à se mêler des compétences des entités fédérées. Le ministre ferait mieux de s'atteler au Plan Cancer, au masterplan santé mentale et aux maladies orphelines. Il y a encore du pain sur la planche.

Nous sommes d'accord sur la nécessité de collecter des données. Il est important que ces données soient utilisées à des fins scientifiques.

J'avais espéré que le ministre tiendrait sa parole et s'occuperait des bâtiments publics fédéraux, mais il n'a pas organisé une concertation approfondie. Il n'a même pas entendu Horeca Vlaanderen. Maintenant, il constitue une réserve financière pour entamer un travail qui devait être réalisé avant qu'il ne dépose un projet de loi au Parlement.

La N-VA ne soutiendra pas ce projet de loi.

02.11 Dominiek Sneppe (VB): Il est vrai qu'il s'agit, en l'occurrence, d'une politique totalement nouvelle. Nous l'attendons depuis deux ans. Les scientifiques qui ont souligné la

complotdenkers weggezet. U geeft nu blijk van voortschrijdend inzicht, dat is toch al iets. U hebt blijkbaar het licht gezien. Ik hoop dat de mensen die twee jaar geleden in het verdomhoekje werden gezet eerherstel zullen krijgen.

Ten tweede geeft u aan dat men in stappen zal werken. De eerste stappen zullen inderdaad geen grote kosten met zich meebrengen. Maar die stapsgewijze aanpak is net het probleem, want het is niet duidelijk wat uw volgende stappen zullen zijn. Uw wetsontwerp spreekt over ventilatie en luchtuiveringsinstallaties, en voor zover ik weet, zijn daar grote kosten mee verbonden. We weten niet in welke stap die geïmplementeerd zullen worden en wanneer die verplicht zullen worden.

Indien u dan toch graag het nieuwe beleid in de verf zet en benadrukt dat we op de goede weg zijn, begin dan bij uzelf als u de wereld wilt verbeteren. Zorg in eerste instantie ervoor dat alle overheidsgebouwen in regel zijn, in plaats van die sectoren te treffen die al zwaar te lijden hebben gehad onder de coronacrisis en nu in zwaar weer zitten door de energiecrisis en de koopkrachtcrisis. Steek eerst de hand in eigen boezem, veeg eerst even voor uw eigen deur, voordat u anderen allerlei regels wilt opleggen.

02.12 Thierry Warmoes (PVDA-PTB): Mijnheer de minister, u zegt dat het ontwerp belangrijk is omdat het over de gezondheid gaat en dat de overheid moet optreden. Daar gaan wij volledig mee akkoord. Dat is evident. Ik vroeg echter hoe de overheid zal optreden: zal zij dat doen door de mensen te helpen en te ondersteunen of door ze te verplichten en eventueel te sanctioneren? Uiteraard zijn wij ervoor dat de overheid optreedt. Wij hebben dat trouwens ook regelmatig met aandrang gevraagd van u tijdens de covidpandemie, wanneer het bijvoorbeeld ging over het testen, het traceren en het vaccineren.

U beweert dat ik in mijn betoog gisteren in de commissie voor Sociale Zaken erop hamerde dat u de kmo's moet aanpakken, terwijl ik vandaag in de plenaire vergadering het tegenovergestelde zou zeggen. Gisteren ging het echter ook over de gezondheid, mijnheer de minister. Het ging over de langdurig zieken. U laat daaromtrent een wet goedkeuren die eigenlijk alleen van toepassing is op de langdurig zieken in bedrijven van meer dan 50 werknemers. Dat is maar 0,9 % van de bedrijven en net iets minder dan de helft van de werknemers van dit land. Wij vinden dat u aan de realiteit – er zijn veel langdurig zieken, ook in kleine bedrijven – voorbijgaat. Het is evident dat er ook iets moet worden gedaan aan het probleem voor langdurig zieken in de kleine bedrijven. Dat wou ik toch even rechtdelen voor de duidelijkheid.

U merkte voorts op dat er geen verplichting is om dure uitrusting te kopen, daarmee mevrouw Jiroflée bijkendend. Het klopt natuurlijk wel dat de verplichtingen in dit stadium relatief beperkt zijn. In artikel 4 van het voorliggend wetsontwerp staat dat men een CO₂-meter moet gebruiken, een risicoanalyse en een actieplan moet maken en ter beschikking houden, een certificatie moet aanvragen, het label bekend moet maken en de zaak moet uitbaten overeenkomstig het label. Dat klopt dus wel, maar het is ook slechts een eerste stap. U hebt dat ook onderstreept en het is nogal evident dat, als men een actieplan opstelt, men natuurlijk op een bepaald moment wel zal moeten investeren. Men zal dus wel degelijk dure uitrusting moeten aankopen, ook al staat dat niet zo in de wettekst.

nécessité d'une bonne ventilation au début de la crise du Covid-19 ont été traités de complotistes. J'espère qu'ils seront désormais réhabilités.

Les premières mesures ne se traduiront pas par des coûts importants, mais l'incertitude règne quant aux mesures suivantes. Les systèmes d'épuration de l'air s'accompagnent de coûts élevés. Quand seront-ils obligatoires?

Le gouvernement ferait mieux de s'attaquer d'abord à tous les bâtiments publics au lieu de frapper une nouvelle fois des secteurs qui souffrent déjà tant de crises successives.

02.12 Thierry Warmoes (PVDA-PTB): Nous sommes d'accord pour dire que les pouvoirs publics doivent agir en matière de santé. Le feront-ils toutefois en soutenant les citoyens ou en leur imposant des obligations et des sanctions? D'après le ministre, j'aurais demandé hier encore, en commission, qu'on s'attaque aux PME et je prétendrais le contraire à présent. Cependant, le débat d'hier portait sur les malades de longue durée. La loi élaborée par le ministre ne s'applique qu'aux malades de longue durée au sein des entreprises de plus de 50 travailleurs. Cela ne représente que 0,9 % des sociétés de notre pays. Nous estimons qu'il faut également s'occuper du problème des malades de longue durée dans les petites entreprises.

Les obligations contenues dans le projet à l'examen sont, dans un premier temps, limitées. Les entreprises ne doivent pas acquérir d'équipement coûteux. Ce n'est toutefois qu'une première étape. Un plan d'action devra être élaboré, lequel impliquera tôt ou tard de consentir des investissements. D'après Mme Jiroflée, aucune amende ne sera infligée, or des amendes sont énumérées à l'article 9: de 100 à 1 000 euros et, en cas d'opposition

Mevrouw Jiroflée beweerde dat er geen boetes worden opgelegd. Dat is niet juist. In artikel 9 staan de boetes opgesomd: van 100 tot 1.000 euro, en op verzet tegen controle staat een gevangenisstraf van 15 dagen tot 6 maanden en een geldboete van 600 tot 6.000 euro. Wij kunnen daarover discussiëren, maar er zijn wel degelijk boetes. Dat wou ik toch rechtzetten.

à un contrôle, de 600 à 6 000 euros et une peine d'emprisonnement de 15 jours à 6 mois.

02.13 Catherine Fonck (Les Engagés): Monsieur le ministre, on peut dire que vous soignez votre communication. Vous aimez les beaux enrobages linguistiques. Vous parlez ici d'une "toute nouvelle politique révolutionnaire", parce qu'il n'existerait rien en matière de législation. Puis-je me permettre de vous rappeler la loi du 4 août 1996? Puis-je me permettre de vous rappeler l'arrêté royal du 2 mai 2019? Analyse de risques, mesures de CO₂, normes, débits de ventilation: tous ces éléments y figurent.

Par contre, là où on a effectivement un souci, c'est que cette législation n'est que peu voire pas appliquée, et c'est ce que je dénonce. En fait, ce n'est pas une loi qui va changer quoi que ce soit! Ce qui va tout changer, c'est l'opérationnel, c'est le soutien financier, c'est le soutien logistique. Pas un mot de votre part sur les bâtiments publics où, pourtant, contrairement à ce qui est le cas dans de nombreux bâtiments privés, pas grand-chose n'a été fait. Pas un mot sur les écoles, qui sont pourtant un élément majeur et crucial.

Dès lors, monsieur le ministre, entre ce qu'on dit, ce qu'il est et ce qu'il y a à faire, le fossé est, une fois de plus, énorme. J'attends des actes, bien plus que des lois en cette matière – puisque les bases sont là –, des actes, du concret et des résultats sur le terrain.

02.13 Catherine Fonck (Les Engagés): U gewaagt van een volledig nieuw beleid, aangezien er hierover geen wetgeving zou bestaan. De wet van 4 augustus 1996 en het koninklijk besluit van 2 mei 2019 bevatten echter wel bepalingen in verband met risicoanalyses, CO₂-metingen, normen en ventilatiedebieten. Het probleem is dat ze niet toegepast worden. Een nieuwe wet zal daar niets aan veranderen: er is nood aan concrete maatregelen en financiële en logistieke ondersteuning!

U zegt niets over de overheidsgebouwen. In heel wat privégebouwen werd er wel al actie ondernomen, maar voor de overheidsgebouwen is er op dat vlak weinig gebeurd, zelfs niet voor de scholen, die een cruciale schakel vormen. Er gaapt een kloof tussen uw woorden, de werkelijkheid en wat er gedaan moet worden.

02.14 Sophie Rohonyi (DéFI): Madame la présidente, monsieur le ministre, je voulais réagir à deux choses.

Premièrement, vous nous dites que ce projet de loi constitue un pas "révolutionnaire", pour reprendre vos mots. Et vous avez ajouté qu'aujourd'hui, il n'existe rien en matière de normes de qualité de l'air. Ce n'est pas tout à fait vrai. Mme Fonck en a fait la démonstration avec cet arrêté du 2 mai 2019 pour ce qui concerne la qualité de l'air sur les lieux de travail. J'ai pu aussi recenser le décret wallon du 31 janvier 2019 relatif à la qualité de l'air dans les lieux intérieurs. Par contre, ce qui est vrai, c'est que ces obligations arrivent très tard par rapport au moment où elles auraient été en mesure d'éviter les fermetures que j'ai évitées tout à l'heure. J'aurais souhaité que vous ayez l'humilité de pouvoir le reconnaître.

Deuxièmement, je voulais rebondir sur le fait que ces normes ne s'accompagnent pas d'un plan de soutien aux entreprises. Pour vous, cela a l'air anecdotique. Pour les entreprises et tous les secteurs concernés, ça ne l'est absolument pas. Vous nous dites que l'appareil de captation d'air ne sera pas obligatoire directement. Ce faisant, vous noyez un peu le poisson parce qu'il le sera à terme. Ensuite, vous nous dites: "Ne vous inquiétez pas. De toute façon, cela ne coûtera pas très cher aux entreprises." Déjà, il ne s'agit pas seulement des entreprises. Il s'agit d'associations, d'écoles, de crèches ou d'autres. Et puis, un appareil de

02.14 Sophie Rohonyi (DéFI): U zegt dat er op het vlak van luchtkwaliteitsnormen niets bestond, wat niet helemaal waar is. Het is daarentegen wel waar dat deze verplichtingen te laat komen om de sluitingen waarnaar ik daarnet verwees te voorkomen. Bovendien gaan deze normen niet gepaard met een plan om ondernemingen te ondersteunen.

Door te zeggen dat luchtkwaliteitsmeters niet onmiddellijk verplicht zullen zijn, probeert u de vis te verdrinken. U zegt ook dat de bedrijven niet te veel zal kosten. Het gaat echter ook over verenigingen, scholen en crèches, en bovendien lopen de prijzen van dergelijke toestellen erg uiteen en voor kwaliteitsvolle apparatuur is die prijs niet gering (om nog te zwijgen van de boetes bij overtredingen).

captation d'air représente un coût entre 15 et 300 euros, sachant pertinemment que, lorsque vous achetez un appareil de captation d'air, plus vous le payez cher, plus il aura de chances d'être conforme à vos normes. De ce fait, cela représente un coût qui est non négligeable pour tous ces secteurs, surtout au regard des coûts actuels des factures d'énergie. Il y a également le volet des amendes qui peuvent effectivement incomber à ces entreprises et autres en cas de non-respect.

Monsieur le ministre, j'aurais dès lors vraiment voulu que vous soyez un peu plus sensibilisé à cette question pourtant fondamentale. Je vous remercie.

La présidente: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)
Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.
 De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles
Bespreking van de artikelen

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion.
 (Rgt 85, 4) (**2820/6**)

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) (**2820/6**)

Le projet de loi compte 12 articles.
 Het wetsontwerp telt 12 artikelen.

* * * * *

Amendements déposés:

Ingrediende amendementen:

Art. 2

- 7 – Catherine Fonck (2820/7)

Art. 3

- 5 – Catherine Fonck (2820/7)

Art. 4

- 6 – Catherine Fonck (2820/7)

* * * * *

Conclusion de la discussion des articles:

Besluit van de artikelsgewijze bespreking:

Réservés: les amendements et les articles 2 à 4.

Aangehouden: de amendementen en de artikelen 2 tot 4.

Adoptés article par article: les articles 1 et 5 à 12.

Artikel per artikel aangenomen: de artikelen 1 en 5 tot 12.

* * * * *

La discussion des articles est close. Le vote sur les amendements et les articles réservés ainsi que sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.

De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over de aangehouden amendementen, de aangehouden artikelen en over het geheel zal later plaatsvinden.

De vergadering is geschorst.

La séance est suspendue.

*De vergadering wordt geschorst om 14.15 uur.
La séance est suspendue à 14 h 15.*

*De vergadering wordt hervat om 14.22 uur.
La séance est reprise à 14 h 22.*

De vergadering is hervat.
La séance est reprise.

Questions

Vragen

03 Samengevoegde vragen van

- Peter Mertens aan Pierre-Yves Dermagne (VEM Economie en Werk) over "De uitspraak van de Raad van State over de wet-Major" (55002902P)
- Anja Vanrobaeys aan Pierre-Yves Dermagne (VEM Economie en Werk) over "De uitspraak van de Raad van State over de wet-Major" (55002907P)
- Björn Anseeuw aan Pierre-Yves Dermagne (VEM Economie en Werk) over "De wet-Major" (55002913P)

03 Questions jointes de

- Peter Mertens à Pierre-Yves Dermagne (VPM Économie et Travail) sur "L'arrêt du Conseil d'État concernant la loi Major" (55002902P)
- Anja Vanrobaeys à Pierre-Yves Dermagne (VPM Économie et Travail) sur "L'arrêt du Conseil d'État concernant la loi Major" (55002907P)
- Björn Anseeuw à Pierre-Yves Dermagne (VPM Économie et Travail) sur "La loi Major" (55002913P)

03.01 Peter Mertens (PVDA-PTB): Mevrouw de voorzitster, mijnheer de minister, er zijn vier kernpunten in de discussie over de wet-Major. Ten eerste is de haven van Antwerpen de kern van onze economie en de wet-Major de kern van de haven van Antwerpen. Ten tweede zorgt de wet-Major voor de erkenning van het vakmanschap en de stielkennis van al wie de havenarbeid doet draaien in de haven van Antwerpen. De wet-Major zorgt voor veiligheid, sociale bescherming en productiviteit. Die dingen gaan samen. Zonder bescherming en zonder veiligheid is er geen grote productiviteit. Ten derde zijn in de wet-Major het poolsysteem en de vakbondsinspraak cruciale elementen. Die kunnen er niet uit gehaald worden. Dan wordt het immers geen wet-Major, maar een lege doos-Major. Ten vierde is de wet-Major een enorme dijk tegen sociale dumping. Onze dokwerkers zijn beschermd. Zij moeten niet concurreren tegen urlonen uit Maleisië of Korea. Er is geen sociale dumping bij ons in de havens. Dat zijn vier kernpunten van de wet-Major.

Die vier kernpunten wil de heer Huts onderuithalen, met klacht na klacht na klacht, jaar na jaar na jaar. De heer Huts wil het poolsysteem weg. Uiteraard zijn hier een aantal partijen die goed met de heer Huts overweg kunnen, namelijk heel de rechterzijde. De heer Huts wil het poolsysteem weg en hij wil de vakbondsinspraak in de aanwerving van de dokwerkers weg. Hij wil de deur open voor de sociale dumping in de haven. We weten allemaal wat er dan zal gebeuren. Kijk maar naar de bouw. Kijk maar naar de transportsector. Kijk naar het bouwongeval bij die school in Antwerpen. Kijk naar de slavenarbeid op de Borealisite. Dat gaat gebeuren als u de uitvoeringsbesluiten van de wet-Major onderuithaalt.

Zult u de wet-Major verdedigen in al uw kunnen en ook de uitvoeringsbesluiten van de wet-Major verdedigen in al uw kunnen?

03.01 Peter Mertens (PVDA-PTB): Le port d'Anvers est le cœur de notre économie et la loi Major régit tout le fonctionnement du port d'Anvers. Cette loi veille à la reconnaissance du savoir-faire de nos ouvriers portuaires et assure la sécurité, la protection sociale et la productivité. Ces éléments sont indissociables. Sans le système de pools ou la participation syndicale, la loi Major devient une coquille vide. La loi protège les dockers contre le dumping social.

Fernand Huts veut faire table rase de toutes ces garanties en introduisant une plainte après l'autre. Il veut supprimer le système de pools et la participation syndicale, ouvrant ainsi évidemment la voie au dumping social. Il suffit de se tourner vers le secteur du transport ou le secteur de la construction pour savoir ce qu'il adviendra.

Le ministre continuera-t-il à défendre la loi Major et les arrêtés d'exécution?

03.02 Anja Vanrobaeys (Vooruit): Mijnheer de minister, alweer een aanval op de wet-Major. Voor de zoveelste keer. En, niet verrassend, opnieuw aangestoken door miljardair Huts. Ik kan u verzekeren dat wij, socialisten, altijd zullen blijven strijden voor onze havenarbeiders. De wet-Major garandeert immers kwaliteitsvolle havenarbeid, beschermt de lonen van de havenarbeiders en garandeert de sociale bescherming van al wie daar zo hard werkt.

Wat zou er gebeuren als we die wet systematisch verder zouden uithollen? Als Huts denkt dat er dan niets zou gebeuren, dan had hij deze zomer eens vanuit zijn ivoren toren moeten afdalen om te kijken naar de Borealiswerf, waar Bengaalse en Filipijnse slachtoffers van mensenhandel werden aangetroffen. Mensen die zich kapotwerken voor een hongerloon. Mensen die in verschrikkelijke omstandigheden moeten leven. Stelt u zich eens voor dat onze havenarbeiders met hen zouden moeten concurreren. Blijkbaar maakt die *race to the bottom* Huts niets uit. Integendeel, voor hem mag die neerwaartse spiraal tot ver onder de zeebodem zinken. Enkel en alleen voor zijn winsthonger.

Collega's, onze havenarbeiders zijn enorm productief. Als de haven de motor is van onze economie, dan zijn zij het die die motor doen draaien. Zij verdienen bescherming en zekerheid. Ik had gedacht dat wij het er, na deze zomer, allemaal over eens zouden zijn dat onze economie niet aangedreven mag worden door sociale dumping en moderne slavernij.

Mijnheer de minister, het arrest van de Raad van State zaait opnieuw onrust. Kunt u onze havenarbeiders geruststellen en zult u de sociale bescherming blijven garanderen?

03.03 Björn Anseeuw (N-VA): Mijnheer de minister, ik zal mijn vraag stellen met iets minder gevoel voor drama dan de vorige sprekers.

De wet-Major moet ervoor zorgen dat havenarbeid in onze havens op een veilige manier kan worden verricht. Een goede opleiding en kennis van de veiligheidsregels zijn daarbij essentieel voor de havenarbeiders. In 2014 brak er echter een juridische strijd los rond die wet-Major. De Europese Commissie opende een inbreukprocedure tegen België en toenmalig minister van Werk Kris Peeters bracht wijzigingen aan de regels rond havenarbeid aan. Hij liet de wet-Major zelf ongemoeid, maar paste wel het uitvoerend koninklijk besluit aan.

Vorig jaar heeft het Europees Hof van Justitie een duidelijke uitspraak gedaan over die wet-Major en nu heeft ook onze eigen Raad van State het uitvoerend koninklijk besluit vernietigd. Dat was eigenlijk te verwachten. Wat ook te verwachten was, was dat de Raad van State geen probleem heeft met de voorwaarden in de wet-Major en in het uitvoerend koninklijk besluit met betrekking tot veiligheid en opleiding, maar wel fundamenteel bezwaar heeft tegen het feit dat bijvoorbeeld één paritair comité zich als enige partij mag uitspreken over wat havenarbeid is en over wie die havenarbeid wel of niet mag uitoefenen.

Het zijn die spelregels die een vrij verkeer van diensten maar ook van werkneemers te veel in de weg staan. Niemand zal tegenspreken dat we vandaag heel performante en veilige havens hebben en dat we dit ook zo moeten houden, maar daarvoor is ook de inzet van flexibele en vak-kundige arbeiders ontzettend belangrijk. Hier knelt natuurlijk het schoentje. Dit arrest stond in de sterren geschreven.

03.02 Anja Vanrobaeys (Vooruit): Le milliardaire Huts s'en prend une nouvelle fois à la loi Major. Celle-ci garantit un travail portuaire de qualité, protège les salaires et assure la protection sociale. Si nous la vidons de sa substance, nous serons confrontés à des situations comme celle du chantier Borealis, sur lequel des victimes de la traite des êtres humains se tuent au travail pour un salaire de misère. M. Huts est un fervent défenseur de ce nivellement par le bas dans le seul but d'étancher sa soif de bénéfices.

Ce sont les travailleurs portuaires qui font tourner le port. Nous devons à tout prix éviter que le moteur de notre économie soit alimenté par le dumping social et l'esclavage moderne. L'arrêt du Conseil d'Etat recrée une certaine incertitude. Le ministre peut-il rassurer les travailleurs portuaires et continuer de garantir leur protection sociale?

03.03 Björn Anseeuw (N-VA): La loi Major prévoit que les travailleurs portuaires doivent être bien formés et connaître les règles de sécurité. En 2014, la Commission européenne a lancé une procédure d'infraction. Kris Peeters, le ministre fédéral du Travail à l'époque, avait modifié l'arrêté royal d'exécution. En 2022, la Cour de justice de l'Union européenne a rendu une décision claire et aujourd'hui, le Conseil d'Etat a annulé l'arrêté royal d'exécution.

Le Conseil d'Etat n'a pas émis d'objections quant aux conditions de sécurité et de formation prévues par la loi Major mais s'oppose au fait qu'une seule commission paritaire puisse s'exprimer sur la reconnaissance ou non d'un travailleur portuaire. Selon le Conseil, cela constitue une entrave trop importante aux règles de libre circulation des services et des travailleurs. Nos ports ont besoin d'un personnel flexible. Cet arrêt était attendu depuis longtemps et le ministre s'était engagé

Mijnheer de minister, u hebt vorig jaar een dure belofte gedaan om daarop te anticiperen, maar u hebt dat niet gedaan. Daardoor is er van-dag rechtsonzekerheid, rechtsonzekerheid die trafiek en jobs kost. Mijn vraag is dus wat u deze keer wel zult doen om dit euvel te verhelpen.

précédemment à remédier à la situation, ce qu'il n'a pas fait. Respectera-t-il ses engagements aujourd'hui?

[03.04] Minister Pierre-Yves Dermagne: Mevrouw Vanrobaeys, mijnheer Mertens, mijnheer Anseeuw, dank u voor uw vragen.

Laat ik eerst iets rechtdelen. Ik merk dat in het dossier dat u aankaart, bepaalde zaken door elkaar gehaald worden. De Raad van State oordeelt niet over wetten. Dat doet het Grondwettelijk Hof. Het Grondwettelijk Hof heeft eind vorig jaar geoordeeld dat er geen probleem is met de wet-Major.

De erkenningsverplichting blijft. Enkel erkende havenarbeiders mogen werken in het havengebied. De Raad van State heeft zich nu uitgesproken over het koninklijk besluit dat de uitvoeringsmodaliteiten van die erkenningsverplichting bepaalt. De Raad van State ziet in enkele modaliteiten geen probleem, in andere wel.

De vernietiging van het koninklijk besluit van 2017 komt niet geheel onverwacht, dat is waar, mijnheer Anseeuw. Het Hof van Justitie formuleerde in februari 2021 al vergelijkbare opmerkingen.

Naar aanleiding van het arrest van het Hof van Justitie hebben wij al proactief samengezeten met de sociale partners. Er is dus al wat voorbereidend werk verricht. Nu zullen wij het nieuwe arrest ten gronde analyseren en bekijken met welke elementen de Raad van State problemen heeft.

Wij zullen in overleg met de vertegenwoordigers van de werknemers en de werkgevers bekijken hoe wij kunnen tegemoetkomen aan de opmerkingen van de Raad van State. De bedoeling is zo snel mogelijk een nieuw koninklijk besluit te nemen, zodat ook in de toekomst de havenbedrijven een beroep kunnen doen op goed opgeleide en goed beschermde havenarbeiders, die werken in veilige omstandigheden. Een eerste overleg is al gepland voor vanmiddag.

Tot slot wil ik de havenarbeiders en hun werkgevers geruststellen. Het koninklijk besluit is vernietigd, niet de noodzaak tot erkenning. De havenarbeiders kunnen dus gewoon voortwerken.

[03.04] Pierre-Yves Dermagne, ministre: Je voudrais commencer par dissiper toute confusion: le Conseil d'État ne statue pas sur les lois, cette prérogative revient à la Cour constitutionnelle et, à en croire un arrêt de 2021, cette dernière ne voit pas d'objection à la loi Major. Le Conseil d'État a, par contre, émis quelques réserves à propos de certaines modalités d'exécution de l'obligation d'agrément.

L'annulation de l'arrêté royal de 2017 n'est en effet pas une surprise, puisque la Cour de justice de l'Union européenne avait déjà formulé des remarques similaires en 2021. Depuis lors, nous avons accompli des travaux préparatoires avec les partenaires sociaux.

Nous allons à présent procéder à une analyse de fond de cet arrêt. Notre volonté est d'adopter le plus rapidement possible un nouvel arrêté royal afin qu'à l'avenir, les entreprises portuaires puissent continuer à faire appel à des travailleurs portuaires bien formés et bien protégés. Une première concertation est déjà prévue cet après-midi.

Je voudrais rassurer les travailleurs portuaires et leurs employeurs: l'arrêté royal a été annulé mais la nécessité d'un agrément demeure. Les travailleurs portuaires peuvent donc poursuivre leur travail sans problème.

[03.05] Peter Mertens (PVDA-PTB): Mijnheer de minister, er is dus de wet-Major en dan zijn er de uitvoeringsbesluiten die de wet mogelijk moeten maken en die de pijlers zijn van de wet. Bart De Wever heeft reeds verschillende keren gezegd dat hij niet tegen de wet-Major is maar wel tegen de uitvoeringsbesluiten. Laat nu net het poolsysteem en de inspraak van de vakbond twee cruciale pijlers zijn van de wet-Major. Daarover gaat het.

Ik moet het nog eens onderstrepen. Onze dokwers zijn reeds flexibel. Het zijn topatleten, die honderden jobs moeten kunnen combineren, honderden handelingen, die dagelijks duizenden tonnen verzetten. Het

[03.05] Peter Mertens (PVDA-PTB): Bart De Wever a déjà déclaré à plusieurs reprises qu'il n'est pas opposé à la loi Major, mais bien aux arrêtés d'exécution. Le système de pools et le fait que le syndicat ait voix au chapitre en constituent deux piliers essentiels. Nos dockers sont déjà des athlètes flexibles de haut niveau qui assurent le trafic intense dans nos ports. Tout cela grâce à la

zijn vandaag reeds flexibele topatleten.

De reden dat er zoveel trafiek is in onze haven, dat er zoveel tonnenmaat is, is dat er een goede bescherming is, dat er veiligheid is, met andere woorden, dat er een goede wet-Major van toepassing is. Wie heeft er eigenlijk belang bij om de wet-Major en de uitvoeringsbesluiten van de wet-Major onderuit te halen? Onze haven en onze Belgische economie zijn gebouwd op de havenarbeid van goed beschermde dokwerkers. Dat moet blijven. Dat moet ook een engagement zijn van de regering, mijnheer de minister.

03.06 Anja Vanrobaeys (Vooruit): Mijnheer de minister, het is juist dat het principe van erkende havenarbeid overeind blijft. Anderzijds mogen wij niet toelaten dat het poolsysteem wordt uitgehouden en de wet-Major een lege doos wordt. Het is dan ook goed dat u samen met de sociale partners aan oplossingen werkt.

Het is voor mij vandaag duidelijk aan welke zijde de N-VA staat. Laat het helder zijn voor iedereen: Vooruit staat reeds 20 jaar aan de zijde van de havenarbeiders; wij werken reeds 20 jaar zij aan zij met hen aan oplossingen, zodat zij beschermd zijn tegen sociale dumping en zij veilig hun werk kunnen uitvoeren, en dat zal steeds zo blijven.

03.07 Björn Anseeuw (N-VA): Mijnheer de minister, in uw antwoord zingt u nagenoeg woordelijk hetzelfde liedje als vorig jaar, toen ik u daarover een vraag stelde. Erger nog, vandaag durft u zelfs gewag maken van het feit dat er misschien zelfs geen enkel probleem is.

Men vraagt aan wiens zijde de N-VA staat. Wij staan aan de zijde van de havenarbeiders. De rechtsonzekerheid die u laat bestaan, mijnheer de minister, zorgt er daarentegen voor dat trafiek verloren gaat en dat werkgelegenheid in onze havens, de belangrijkste groepen van dit land, verloren gaat. Het zijn de jobs van die havenarbeiders die op het spel staan als het spel nog lang duurt. Uw verrottingsstrategie kost welvaart. Onze havens en onze havenarbeiders hebben niets aan een minister die zijn kop in het zand blijft steken, integendeel. Het is niet omdat men de regels rond havenarbeid moderniseert, dat dat per se in een verstikkend carcan moet.

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

04 Questions jointes de

- Sofie Merckx à Pierre-Yves Dermagne (VPM Économie et Travail) sur "Une éventuelle norme salariale de 0,0 %" (55002906P)
- Christophe Bomblet à Pierre-Yves Dermagne (VPM Économie et Travail) sur "La marge salariale" (55002916P)
- Sophie Thémont à Pierre-Yves Dermagne (VPM Économie et Travail) sur "La marge salariale" (55002921P)

04 Samengevoegde vragen van

- Sofie Merckx aan Pierre-Yves Dermagne (VEM Economie en Werk) over "Een mogelijke loonnorm van 0,0 %" (55002906P)
- Christophe Bomblet aan Pierre-Yves Dermagne (VEM Economie en Werk) over "De loonmarge" (55002916P)
- Sophie Thémont aan Pierre-Yves Dermagne (VEM Economie en Werk) over "De loonmarge" (55002921P)

loi Major. Qui a en fait intérêt à sa-per la loi et ses arrêtés d'exécution? Nos ports et donc également notre économie belge sont bâti-s sur le tra-vail portuaire fourni par des dockers biens protégés.

03.06 Anja Vanrobaeys (Vooruit): Nous ne pouvons pas permettre que le système de pools soit vidé de sa substance et que la loi Major devienne une coquille vide. La N-VA a clairement choisi son camp. Mon groupe est aux côtés des travailleurs portuaires depuis vingt ans et ne cessera jamais de l'être.

03.07 Björn Anseeuw (N-VA): Le ministre radote. La N-VA est aux côtés des travailleurs portuaires. (*Tumulte*) Un certain volume de trafic se perd en raison de l'insécurité ju-ridique et la stratégie du pourrisse-ment du ministre met en péril les emplois des travailleurs portuaires.

Nos ports et nos travailleurs por-tuaires n'ont rien à espérer d'un mi-nistre qui pratique la politique de l'autruche, bien au contraire. Une modernisation des règles en ma-tière de travail portuaire ne doit pas nécessairement s'opérer dans un cocon étouffant.

04.01 Sofie Merckx (PVDA-PTB): Monsieur le ministre, les travailleurs et les travailleuses de ce pays n'en peuvent plus. Ils ne savent plus payer leurs factures, ni finir le mois. Au mois de juin, nous étions déjà dans la rue avec 80 000 personnes pour demander de mettre fin aux lois qui bloquent les salaires en Belgique. Le 21 septembre et le 20 octobre, des actions ont eu lieu pour demander un blocage des prix de l'énergie. Le 9 novembre, une grève générale est annoncée. Il est clair que l'indexation des salaires, qui a déjà eu lieu ou celle qui va venir, est insuffisante pour faire face au coût de la vie.

Il y a deux jours, nous avons eu une bonne nouvelle: selon la Banque nationale, les marges bénéficiaires des entreprises belges n'ont jamais été aussi élevées. Elles atteignent un niveau record de 45,2 % au deuxième semestre! Il est vrai que des entreprises comme Engie et GSK ont fait, sur les 6 premiers mois, 2,5 milliards d'euros de bénéfices.

Il y a des entreprises qui vont mal, à cause du coût de l'énergie, mais d'autres se portent très, très bien. Hier, le rapport du Conseil Central de l'Économie (CCE) annonçait une marge salariale de zéro pour cent pour les deux, voire six années à venir. Donc, d'un côté on nous dit que les entreprises ont des marges bénéficiaires énormes, et ensuite que les salaires seront bloqués à zéro pour cent d'augmentation.

Monsieur le ministre, allez-vous laisser une marge de négociation aux entreprises pour permettre aux gens de recevoir une augmentation de salaire dans les deux prochaines années?

04.02 Christophe Bomblet (MR): Monsieur le ministre, votre tweet du 24 octobre n'est pas passé inaperçu, et ce, pour plusieurs raisons. Premièrement, parce que tous les partis de la Vivaldi, dont vous faites partie, se sont engagés dans un accord de gouvernement qui ne prévoit nullement de revoir la loi de 1996 et, deuxièmement, parce qu'un conclave budgétaire pour 2023-2024 s'est tenu il y a quelques jours.

Ce conclave a confirmé deux choses. Un, on ne touche pas à l'indexation automatique des salaires, et deux, on ne touche pas à la loi de 1996. Et voilà que vous décidez de tweeter, en vous basant sur un rapport de la Banque nationale de Belgique (BNB) qui annonce des marges historiquement élevées pour les entreprises non financières en Belgique, pour justifier des revendications en matière de marge salariale. Un moment bien choisi, je constate...

Et vous en rajoutez une couche dans un communiqué de presse! Je vous cite: "Difficile de continuer à dire qu'avec de tels profits historiques, il n'y aurait pas de marge pour une augmentation de salaire des travailleurs." Mais ce résultat, il est biaisé, monsieur le ministre, puisque dans l'échantillon figurent les sociétés du secteur de l'énergie. Mais cela, vous avez oublié de l'écrire, le tweet est parti trop vite.

Nous n'allons pas refaire ici le débat de la question des surprofits, mais votre communication m'amène à vous poser certaines questions: premièrement, outre le secteur de l'énergie, qui fausse le résultat, quels autres secteurs se distingueraient-ils par des marges exceptionnelles? Deuxièmement, le rapport du Conseil central de l'Économie vient de tomber. Avec un handicap de 6 %, pas de place pour les hausses de salaire dans le secteur privé en 2023 et 2024.

04.01 Sofie Merckx (PVDA-PTB): Werknemers kunnen hun facturen niet meer betalen en hebben moeite om de eindjes aan elkaar te knopen. Wij hebben opgeroepen om een einde te maken aan de wetten die de lonen bevriezen en om de energieprijzen te plafonneren. Voor 9 november wordt er een algemene staking afgekondigd.

Twee dagen geleden liet de Nationale Bank weten dat de winstmarges van de Belgische bedrijven nooit eerder zo hoog waren. Sommige bedrijven mogen het dan moeilijk hebben door de energieprijzen, maar andere gaat het voor de wind. Tezelfdertijd kondigde de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven een loonmarge van 0 % aan voor de komende twee tot zes jaar.

Zult u de bedrijven onderhandelingsruimte geven, zodat de lonen de komende twee jaar verhoogd kunnen worden?

04.02 Christophe Bomblet (MR): Uw tweet van 24 oktober is niet onopgemerkt gebleven. Vooreerst omdat alle partijen van de coalitie hun zegel gehecht hebben aan een regeerakkoord waarin er geenszins sprake is van een herziening van de wet van 1996, en ook omdat er tijdens het begrotingsconclaaf bevestigd werd dat men niet aan die wet of aan de automatische loonindexering zou raken. Door u te baseren op een rapport van de NBB waarin er sprake is van historisch hoge winstmarges in de niet-financiële ondernemingen, rechtvaardigt u de eisen op het vlak van de loonmarges. Dat resultaat geeft echter een vertekend beeld, aangezien ook de bedrijven uit de energiesector in die lijst opgenomen zijn.

In welke sectoren, de energiesector buiten beschouwing gelaten, zouden er nog uitzonderlijk hoge winsten geboekt worden? Voor de CRB kan er geen sprake zijn van loonsverhogingen in 2023 en 2024. De

À présent, les syndicats et les patrons doivent s'entendre à la fois sur l'enveloppe bien-être et sur un nouvel accord interprofessionnel (AIP). Connaissant le blocage observé il y a deux ans, le gouvernement se prépare-t-il déjà à confirmer la nouvelle norme salariale? La porte de sortie serait-elle une prime corona version "crise énergie"? Je vous remercie.

04.03 Sophie Thémont (PS): Madame la présidente, monsieur le ministre, il y a le choc des mots et le poids des chiffres.

Pour ce qui concerne les mots, le grand patron de la Fédération des Entreprises de Belgique (FEB) a fait savoir qu'il fallait donner de l'oxygène aux entreprises et qu'il fallait supprimer l'indexation automatique des salaires.

Quant au poids des chiffres, selon le rapport de la Banque nationale de Belgique (BNB), les marges bénéficiaires des grandes entreprises atteignent 45 % alors que la marge des salaires est de 0 %. Il n'y a donc pas de marge pour augmenter le salaire des travailleurs. Il n'y a pas de marge pour permettre à ceux-ci de faire face à l'augmentation des prix. Il n'y a pas de marge pour leur permettre de vivre plutôt que survivre.

On appelle les citoyens à la sobriété. Mais celle-ci n'est pas pour tout le monde. La marge est large, voire XXL pour certains. Il y a ceux qui doivent se serrer la ceinture et il y a ceux qui sont bien à l'aise dans leur pantalon. C'est le cas des grandes entreprises de l'énergie, de Big Pharma, de la grande distribution. Les chiffres sont hallucinants. La marge bénéficiaire des entreprises atteint des records. Je rappelle que la marge des entreprises atteint 45 % et que la marge salariale est de 0 %.

Comme je le disais, monsieur le ministre, il y a le poids des chiffres et le choc des mots: austérité pour les travailleurs et surprofits pour les entreprises. Avec une telle augmentation de leurs profits, les grandes entreprises doivent mettre la main à la poche et redistribuer leurs bénéfices aux travailleurs, à celles et ceux qui font tourner leur entreprise.

Je sais très bien que vous partagez ce point de vue, monsieur le ministre. Qu'allez-vous donc faire dans les prochains jours pour que les travailleurs puissent voir venir des jours heureux?

04.04 Pierre-Yves Dermagne, ministre: Madame la présidente, mesdames et monsieur les députés,

Monsieur Bombed, ne m'en veuillez pas, mais vous comprendrez que je trouve quelque peu piquant que, vous membre du MR, vous me reprochez de tweeter trop vite! (Rires)

Mais il est vrai que je n'ai ni l'expertise ni l'abondance de certains.

Cela dit, j'en viens au sujet qui nous occupe aujourd'hui et qui est particulièrement important. Comme vous le savez, le premier ministre, ainsi que le ministre des Affaires sociales, celui en charge des Indépendants et moi-même avons rencontré les partenaires sociaux – les deux bancs – le 27 septembre dernier. À l'issue de cette réunion, le lendemain, nous leur avons adressé un courrier afin de leur demander de conclure les discussions relatives à la répartition des enveloppes bien-

vakbonden en de werkgevers doivent het eens raken over de welvaartsenveloppe en over een nieuw ipa. Treft de regering al voorbereid-selen om de nieuwe loonnorm te bevestigen? Kan een 'energiecrisis-premie' een uitweg bieden?

04.03 Sophie Thémont (PS): De topman van het VBO vraagt om de bedrijven wat ademruimte te geven door de automatische loonindexering af te schaffen. Volgens de NBB bedragen de winstmarges van de bedrijven 45 %, terwijl de loonmarge nul procent bedraagt. Men roept de burgers op tot soberheid, maar voor sommigen is dat niet nodig, bijvoorbeeld voor de grote energiebedrijven, big pharma of de supermarkten.

Met zo een toename van hun winsten moeten de grote bedrijven de portemonnee trekken en de winsten herverdeelen ten bate van de werknemers, die die bedrijven doen draaien. Welke initiatieven in die zin zult u nemen?

04.04 Minister Pierre-Yves Dermagne: Het is kras dat een lid van de MR me verwijt te snel te tweeten! (Applaus)

Samen met de eerste minister, de minister van Sociale Zaken en de minister van Zelfstandigen heb ik de sociale partners ontmoet. We hebben hun gevraagd de gesprekken over de verdeling van de welvaartsenveloppe af te ronden en de onderhandelingen over het volgende ipa voor te bereiden en aan te vatten. We hebben afgesproken om elkaar na een maand weer te

être. Au demeurant, nous leur avons suggéré une proposition de répartition comme une pièce à casser, une base de discussion. De plus, nous leur avons demandé d'ouvrir les débats portant sur l'accord interprofessionnel (AIP) à venir. Nous étions également convenus avec eux de nous revoir au bout d'un mois afin de discuter du résultat final de cette concertation sociale et de leurs négociations.

Hier, le président du Groupe des Dix nous a informés que des réunions entre partenaires sociaux étaient planifiées au-delà du 28 octobre, entre autres parce que certains rapports étaient encore attendus cette semaine. Il a également indiqué que les partenaires sociaux apporteraient une réponse formelle aux questions posées dans le courant de la semaine du 7 novembre. Vous comprendrez qu'en tant que ministre en charge de la Concertation sociale, je souhaite évidemment leur laisser l'occasion de dialoguer, de négocier et, en tout cas, je caresse l'espoir qu'ils parviendront à un accord à la date convenue.

Mesdames Merckx et Thémont, monsieur Bomblé, je puis simplement vous dire que, selon moi, les partenaires sociaux doivent tenir compte dans leurs discussions d'un ensemble d'éléments. Je pense notamment au rapport du secrétariat du Conseil central de l'Économie sur la marge salariale disponible, qui n'a pas encore été officiellement publié à l'heure où je vous parle, à celui de la Banque nationale sur les marges bénéficiaires des entreprises ou encore aux décisions prises lors du conclave budgétaire, visant des mesures de soutien importantes aux entreprises de ce pays.

Tous ces éléments doivent, parmi d'autres, faire partie de la discussion entre les partenaires sociaux. Cette discussion doit pouvoir se baser sur des éléments objectifs: le rapport du Conseil central de l'Économie, les rapports de la Banque nationale de Belgique, et les décisions prises par ce gouvernement. C'est un ensemble important.

Je terminerai en rappelant l'accord de gouvernement qui ne prévoit pas, sous cette législature, de modification de la loi de 1996. C'est vrai, malgré le fait que je pense que cette modification est nécessaire. On voit aujourd'hui les limites de cette loi, secteur par secteur, entreprise par entreprise. Les situations sont différentes. Pour certaines, il y a des difficultés, voire de fortes difficultés. D'autres connaissent des résultats historiquement hauts.

Ce constat m'amène à nouveau à défendre une modification de la loi de 1996, bien que cela ne figure effectivement pas dans l'accord de gouvernement. Il n'y a pas, au sein de la majorité, de majorité pour modifier la loi de 1996. Je le regrette et j'en prends acte. Je renvoie aussi à l'accord de gouvernement qui prévoit l'utilisation de circulaires ministérielles pour donner de l'espace et de la marge à la négociation, et faire en sorte que l'on puisse satisfaire deux préoccupations importantes: la garantie de soutien au pouvoir d'achat des travailleurs et son renforcement et la garantie de la compétitivité de nos entreprises et le soutien à celle-ci. Je vous remercie.

04.05 Sofie Merckx (PVDA-PTB): Monsieur le ministre, je pense que l'attaque est claire. Aujourd'hui, le problème des entreprises, c'est le coût de l'énergie, pas les salaires. Mais la FEB, qui a ses représentants ici, demande une chose: le blocage des salaires. Cela, vous ne pouvez l'accepter! Ce que nous attendons de vous n'est pas un tweet. Ce que nous attendons de vous, c'est que vous ne fassiez pas comme il y a

ontmoeten om het resultaat van de onderhandelingen te bespreken.

Gisteren kregen we de mededeling dat de gesprekken na die deadline zouden worden voortgezet, omdat er deze week nog enkele verslagen verwacht worden. De sociale partners zullen in de week van 7 november formeel reageren. Ik hoop dat ze erin zullen slagen om tegen de afgesproken datum tot een akkoord te komen.

Ze zouden rekening moeten houden met bepaalde elementen, zoals het verslag van het secretariaat van de CRB over de beschikbare marge voor de ontwikkeling van de loonkosten, dat nog niet gepubliceerd werd, het verslag van de NBB over de winstmarge van de bedrijven en de beslissingen van het begrotingsconclaaf waarbij er steun aan ondernemingen toegekend werd.

Het regeerakkoord voorziet niet in een wijziging van de wet van 1996. Hoewel ik een dergelijke wijziging nodig acht, is daar geen meerderheid voor. Volgens het regeerakkoord zullen er ministeriële omzendbrieven gebruikt worden om onderhandelingsruimte te creëren. Zo kunnen we zowel de koopkracht als het concurrentievermogen een duwtje in de rug geven.

04.05 Sofie Merckx (PVDA-PTB): Het probleem van de bedrijven schuilt in de energiekosten, niet in de lonen. Het VBO, dat vertegenwoordigers heeft in dit halfraad, wil

deux ans: signer un arrêté royal qui bloque les salaires à 0,4 %. Nous ne voulons pas non plus d'échec, mais nous voulons que vous ne signiez pas d'arrêté royal bloquant les salaires à 0 %. Pour cela, nous serons en grève générale, avec la classe travailleuse de ce pays, le 9 novembre. Parce que ce ne sont pas les travailleurs qui doivent payer cette crise.

de lonen echter bevriezen. Wij verwachten van u geen tweet, maar wel dat u niet nog een koninklijk besluit ondertekent waarmee de stijging van de lonen beperkt wordt. Daarom nemen wij op 9 november deel aan de algemene staking, samen met de werknemers, die de prijs van deze crisis niet mogen betalen.

04.06 Christophe Bomblet (MR): Monsieur le ministre, pas de surprise, je ne suis pas totalement satisfait de votre réponse. Pas de surprise mais mon étonnement par rapport à votre communication! Vous êtes ministre de l'Emploi et de l'Économie. Votre rôle consiste à défendre les intérêts de tous les Belges, de tous les travailleurs et de toutes les entreprises. Vous n'avez pas pour mission de donner de faux espoirs et encore moins de contribuer à opposer employeurs et travailleurs. La situation est difficile pour tout le monde.

Le gouvernement a pris des mesures de soutien et l'Europe, on l'espère, suivra très prochainement. Mais en annonçant des informations que vous savez biaisées, vous attisez inutilement la colère des travailleurs qui peinent à joindre les deux bouts. J'espère que votre agenda ne diffère pas de celui du gouvernement. Un accord est un accord! Alors, reprenez-vous! Soit vous choisissez de représenter les syndicats, soit vous travaillez réellement pour la paix sociale!

04.06 Christophe Bomblet (MR): De minister van Werk en Economie moet de belangen van alle Belgen, werknemers en bedrijven verdedigen. U mag geen valse hoop wekken en werkgevers en werknemers al helemaal niet tegen elkaar opzetten. Door vertekende informatie te verstrekken wakkert u de woede van de werknemers aan die er maar nauwelijks in slagen de eindjes aan elkaar te knopen. Ik hoop dat u dezelfde agenda heeft als de regering. Verman u: een akkoord is een akkoord!

04.07 Sophie Thémont (PS): Monsieur le ministre, je vous remercie pour votre réponse. Je vais rassurer un peu tout le monde, et peut-être M. Bomblet. J'évoquais aussi dans mon intervention les petites entreprises ou certains secteurs en difficulté.

J'évoquais les entreprises qui, comme on l'a dit, font 45 % de profit. Ce sont des entreprises qui engrangent, engrangent encore et redistribuent à leurs actionnaires. Je parle aussi de ceux qui entretiennent la richesse des plus riches, de ceux qui appauvissent les plus pauvres, de ceux qui demandent encore et encore à ceux qui trinquent le plus. On ne peut pas tirer la corde à l'infini car, un jour, elle finit par casser. Il y a une ligne rouge à ne pas franchir et j'appelle le grand patronat à la raison. Les marges existent et, comme vous l'avez dit, monsieur le ministre, elles sont même historiques. Maintenant, il faut les redistribuer à ceux qui le méritent et à ceux qui travaillent. C'est une justice sociale!

04.07 Sophie Thémont (PS): Ik had het in mijn betoog over de kleine bedrijven en bepaalde sectoren die in zwaar weer verkeren, maar ook over bepaalde sectoren die 45 % winst maken en de rijksten rijk houden door de armsten armer te maken. Er zijn grenzen aan wat de mensen kunnen verdragen. Ik doe een oproep aan de grote bedrijven om naar rede te luisteren. Die ongeziene winstmarges moeten herverdeeld worden onder de werknemers.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

05 Samengevoegde vragen van

- Marianne Verhaert aan Petra De Sutter (VEM Ambtenarenzaken en Overheidsbedrijven, Telecommunicatie en Post) over "De opportunité de un gesubsidieerde krantenbedeling en de rol van bpost" (55002920P)
- Nathalie Dewulf aan Pierre-Yves Dermagne (VEM Economie en Werk) over "De dienstenconcessie met bpost" (55002930P)

05 Questions jointes de

- Marianne Verhaert à Petra De Sutter (VPM Fonction publique et Entreprises publiques, Télécoms et Poste) sur "L'opportunité de subventionner la distribution des journaux et le rôle de bpost" (55002920P)
- Nathalie Dewulf à Pierre-Yves Dermagne (VPM Économie et Travail) sur "La concession de services avec bpost" (55002930P)

05.01 Marianne Verhaert (Open Vld): Mijnheer de minister, Ik had de vraag eigenlijk aan mevrouw De Sutter gesteld, de voogdijminister van bpost. Wij hebben het hierover dinsdag al zeer uitgebreid gehad. Het onderzoek naar een mogelijke belangenvermenging bij de toekenning van de concessie voor het bedelen van kranten en tijdschriften, is niet niets. Als er inderdaad sprake is van prijsafspraken over deze concessie, dan betekent dit dat wij, en met ons de belastingbetalen, werden opgelicht, mede door toedoen van een overheidsbedrijf nog wel. We wachten met heel veel ongeduld de audit af.

Nu richt ik mij tot u als minister van Economie. Is het onze taak om duizenden camionetten te subsidiëren die voor dag en dauw het hele land rondrijden om kranten in de bus te steken? Is het onze taak om de concurrentie te organiseren met de krantenwinkels om de hoek, die dag in dag uit vechten om hun voortbestaan? Is dat normaal?

Ik ben eens gaan kijken bij onze noorderburen. Hoe kan het dat in Nederland de krant voor dezelfde prijs wel in de bus valt, zonder subsidie?

Mijnheer de minister, kijkt u samen met mij uit naar de resultaten van de audit? Zult u daar, samen met ons, de nodige conclusies uit trekken?

05.01 Marianne Verhaert (Open Vld): J'avais adressé cette question à Mme De Sutter, la ministre de tutelle de bpost.

S'il devait effectivement être question d'un conflit d'intérêts et d'ententes sur les prix dans le cadre de cette concession de presse, cela signifierait que le contribuable aurait été arnaqué avec la complicité d'une entreprise publique! Nous attendons donc avec impatience les résultats de l'audit.

J'aimerais demander au ministre de l'Économie si l'État est censé subventionner la distribution de journaux. Est-il normal que nous organisions ainsi nous-mêmes la concurrence avec les marchands de journaux, qui doivent lutter chaque jour pour le maintien de leur activité? Aux Pays-Bas, par exemple, les journaux sont distribués au même prix, mais sans subsides.

Le ministre est-il prêt à tirer les conclusions nécessaires des résultats de l'audit?

05.02 Nathalie Dewulf (VB): Mevrouw de voorzitster, mijnheer de minister, begin deze week besloot de CEO van bpost om een stap opzij te zetten, al dan niet tijdelijk, zodat de operationele leiding van bpost niet onder druk zou komen te staan tijdens een lopend intern onderzoek naar ongeoorloofde prijsafspraken tussen de grote mediahuizen en bpost. Als u het mij vraagt, had dat al veel eerder moeten gebeuren. Hoe is het in godsnaam mogelijk dat er vandaag, op het moment dat grote delen van de bevolking de eindjes niet aan elkaar kunnen knopen, nog steeds 100 miljoen euro staatssteun vloeit naar de bedeling van papieren kranten en dat die steun vervolgens vloeit naar mediahuizen die zelf enorme winsten boeken? Terwijl de mediahuizen miljoenen euro's winst maken door slechts een peulschil van de distributiekosten te dragen, betaalt deze regering 69 % van die kosten in de vorm van subsidies aan bpost. Dat is pure concurrentievervalsing tegenover de kleine uitgevers en tegenover de krantenwinkels, die het moeten doen zonder miljoenen euro's aan belastinggeld.

Laten wij niet vergeten dat voor kranten en magazines een onverklaarbaar btw-tarief geldt van maar liefst 0,0 %, nog lager dan de btw op kledij, eten en drinken of elektriciteit. Ook dat valt enkel te verklaren door lobbywerk.

Mijnheer de minister, bent u van plan om de lopende onderhandelingen en de bestaande steun stop te zetten, minstens tot er meer duidelijkheid is gekomen omtrent het al dan niet frauduleus karakter van de prijszetting door de mediahuizen en door bpost? Wat zult u doen als eenmaal

05.02 Nathalie Dewulf (VB): Le CEO de bpost a temporairement fait un pas de côté pour éviter que la direction de l'entreprise soit mise sous pression durant l'enquête interne sur des ententes illicites sur les prix entre les grands groupes de médias et bpost. Cela aurait dû se faire bien plus tôt. En effet, comment est-il possible qu'en période de crise, une aide d'État de 100 millions d'euros soit allouée à la distribution de journaux, une somme qui afflue *in fine* dans les caisses des groupes de médias, qui engrangent déjà d'énormes bénéfices? Il s'agit tout simplement d'une concurrence déloyale à l'égard des petits éditeurs et des librairies, qui ne reçoivent pas des millions d'euros d'argent public. N'oublions pas non plus que les journaux et les magazines sont soumis à une TVA de 0 %, et ce du seul fait du puissant lobbying exercé par le secteur.

blijkt dat er effectief prijsafspraken waren tussen sommige uitgevers en bpost en als blijkt dat de aanbesteding door de Staat op een foutieve manier gebeurd is?

Le ministre mettra-t-il un terme à ce mécanisme de soutien, au moins jusqu'à ce que la lumière soit faite sur d'éventuelles ententes sur les prix? Qu'entreprendra-t-il si cette collusion est confirmée?

05.03 Minister Pierre-Yves Dermagne: Mevrouw Verhaert, mevrouw Dewulf, allereerst breng ik graag in herinnering dat ik verantwoordelijk ben voor de concessie voor kranten en tijdschriften, terwijl minister De Sutter verantwoordelijk is voor bpost als voogdijminister.

Wat betreft de vermoedens van collusie wil ik, net als minister De Sutter, heel duidelijk zijn: als uit de audit blijkt dat er effectief inbreuken zijn gepleegd, moeten de schuldigen worden gestraft. Als er sprake is van collusie tussen bpost en zijn concurrenten, zal de Belgische Mededingingsautoriteit ingrijpen en de schuldigen straffen. Wij moeten haar nu in alle sereniteit haar werk laten doen.

U weet dat de ministerraad in maart 2021 de selectiegids voor een nieuwe concessie heeft goedgekeurd, op basis van de adviezen van economische experts en juristen gespecialiseerd in het mededingingsrecht. Het bestek werd in juni 2021 goedgekeurd. Vervolgens vonden onderhandelingen plaats tussen de FOD Economie en bpost binnen het wettelijke kader. Die onderhandelingen liepen tot het begrotingsconclaaf en het in rekening brengen van de hoge inflatie was daarbij een belangrijk punt.

Tijdens het conclaaf heeft de regering beslist de huidige kredieten in 2023 te handhaven, maar vanaf 2024 50 miljoen euro per jaar te besparen. De regering zal nu moeten beslissen over de toekomst van de concessie. Wij moeten er rekening mee houden dat de concessie het mogelijk maakt om een kwaliteitsvolle en pluralistische pers te behouden. De persmarkt is volop aan het digitaliseren, maar de papieren pers blijft belangrijk. De concessie blijft belangrijk om de pers in België niet op korte termijn te destabiliseren en te schaden. Zonder de concessie zouden de prijzen van publicaties immers sterk stijgen en zou de verkoop aanzienlijk dalen.

05.03 Pierre-Yves Dermagne, ministre: Je suis responsable de la concession relative à la distribution de journaux, tandis que Mme De Sutter est la ministre de tutelle de bpost.

Si l'audit révèle que des infractions ont effectivement été commises, les coupables devront être sanctionnés. S'il est question de collusion entre bpost et ses concurrents, l'Autorité belge de la Concurrence interviendra.

En mars 2021, le Conseil des ministres a approuvé un guide de sélection pour une nouvelle concession. Ce guide a été réalisé sur la base de l'avis d'experts en économie et en droit de la concurrence. Le cahier des charges a été approuvé en juin 2021, après quoi des négociations ont été menées entre le SPF Économie et bpost.

Au cours du conclave budgétaire, le gouvernement a décidé de maintenir les crédits pour 2023, mais de réaliser une économie de 50 millions d'euros par an à partir de 2024. Le gouvernement va à présent devoir prendre une décision sur l'avenir de la concession, sachant qu'elle joue un rôle important dans la préservation d'une presse pluraliste de qualité dans notre pays. Une suppression de la concession risque en effet de déstabiliser le marché de la presse par une forte hausse des prix et une baisse importante des ventes.

05.04 Marianne Verhaert (Open Vld): Mijnheer de minister, dank u voor uw antwoord. Ik heb u aandachtig beluisterd. Uiteraard hebben wij niets tegen mensen die een papieren krant lezen, maar wij hebben er wel een probleem mee als 10 miljoen Belgen meebetaalen voor een krant die aan 400.000 woningen wordt bedeeld, terwijl er digitale alternatieven zijn en de krant ook perfect gekocht kan worden in de krantenwinkel om de hoek, zonder subsidie.

05.04 Marianne Verhaert (Open Vld): Nous sommes dérangés par le fait qu'aujourd'hui, tous les Belges doivent contribuer à payer un journal distribué à 400 000 habitations alors qu'il existe des alternatives numériques et qu'un journal non subsidié peut tout à fait être acheté

Voor u staat echter een tevreden persoon. Deze regering, dus ook u, heeft er bij de laatste begrotingsopmaak voor gezorgd dat die subsidie met 50 miljoen wordt verlaagd. Meteen verschil ik met u van mening. Voor u is dit misschien een eindpunt, maar voor mij is het een opstapje naar het beëindigen van de subsidie. Andere landen bewijzen dat het perfect kan zonder subsidie, zonder jobverlies en met behoud van dienstverlening.

Je me réjouis que le gouvernement souhaite déjà réduire les subsides à concurrence de 50 millions d'euros, mais nous ne pouvons pas nous arrêter là. Il faut mettre un terme à ces subsides. D'autres pays prouvent que c'est possible, sans perte d'emplois et en conservant la prestation de services.

05.05 Nathalie Dewulf (VB): Mijnheer de minister, dank u voor uw antwoord. Eerder al moest bpost voor veel geld klachten afkopen van de onafhankelijke dagbladhandelaars wegens het oneerlijke systeem van staatssteun voor bepaalde media. Even klonk zelfs in uw eigen regering, aan liberale zijde, dat er eindelijk een einde moest komen aan de krantensubsidies. Vandaag blijkt dat de overheid misschien wel gerold wordt door de mediabonzen en door bpost.

Hoeveel redenen hebt u nog nodig om gewoon te zeggen: stop, het is genoeg, we schaffen heel het systeem van gesubsidieerde media af, zoals dat hoort in een normale, functionerende democratie? Dat deze regering tijdens een nooit geziene economische crisis met honderden miljoenen euro's belastinggeld de goodwill van de pers wil afkopen, is ongezien en zeker vooral ongehoord.

05.05 Nathalie Dewulf (VB): Il est inoui que le gouvernement continue d'acheter la complaisance de la presse avec l'argent du contribuable. N'existe-t-il pas suffisamment de raisons d'enfin supprimer ce système de médias subsidiés, comme cela devrait être le cas au sein d'une démocratie fonctionnelle?

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

06 Questions jointes de

- Josy Arens à Georges Gilkinet (VPM Mobilité) sur "Les déclarations de Mme Dutordoir au sujet du financement de la SNCB et d'Infrabel" (55002912P)
- François De Smet à Georges Gilkinet (VPM Mobilité) sur "L'offre de trains de la SNCB" (55002919P)
- Tomas Roggeman à Georges Gilkinet (VPM Mobilité) sur "La situation budgétaire et l'avenir du rail" (55002926P)
- Maria Vindevoghel à Georges Gilkinet (VPM Mobilité) sur "Les conséquences de l'insuffisance du budget ferroviaire" (55002927P)
- Jef Van den Bergh à Georges Gilkinet (VPM Mobilité) sur "L'offre de trains" (55002914P)
- Marianne Verhaert à Georges Gilkinet (VPM Mobilité) sur "Les ambitions et le réalisme par rapport à l'offre de trains" (55002915P)
- Frank Troosters à Georges Gilkinet (VPM Mobilité) sur "La pétition dénonçant le manque de places dans le train" (55002924P)
- Chanelle Bonaventure à Georges Gilkinet (VPM Mobilité) sur "L'ambition et l'avenir de la SNCB" (55002923P)

06 Samengevoegde vragen van

- Josy Arens aan Georges Gilkinet (VEM Mobiliteit) over "De uitspraken van mevrouw Dutordoir over de financiering van de NMBS en Infrabel" (55002912P)
- François De Smet aan Georges Gilkinet (VEM Mobiliteit) over "Het treinaanbod van de NMBS" (55002919P)
- Tomas Roggeman aan Georges Gilkinet (VEM Mobiliteit) over "De budgettaire toestand en de toekomst van het spoor" (55002926P)
- Maria Vindevoghel aan Georges Gilkinet (VEM Mobiliteit) over "De gevolgen van het ontoereikende spoorbudget" (55002927P)
- Jef Van den Bergh aan Georges Gilkinet (VEM Mobiliteit) over "Het treinaanbod" (55002914P)
- Marianne Verhaert aan Georges Gilkinet (VEM Mobiliteit) over "De ambities en het realisme op het stuk van het treinaanbod" (55002915P)
- Frank Troosters aan Georges Gilkinet (VEM Mobiliteit) over "De petitie tegen het tekort aan plaatsen in

de trein" (55002924P)

- Chanelle Bonaventure aan Georges Gilkinet (VEM Mobiliteit) over "De ambitie en de toekomst van de NMBS" (55002923P)

06.01 Josy Arens (Les Engagés): Madame la présidente, monsieur le ministre, nous vous avons toujours soutenu pour obtenir des financements en faveur du rail, parce que nous espérons, comme vous, un transfert modal dans le cadre de la lutte contre le réchauffement climatique. Au mois de juin, vous nous avez fièrement présenté des contrats de gestion, qui n'ont à ma connaissance jamais été transmis officiellement aux opposants à votre régime, alors que je me considérais comme de la minorité.

Puis, patatras, arrive le conclave budgétaire. Vous nous annoncez fièrement 3 milliards. Nous pensions qu'une grosse partie de ces 3 milliards annoncés était pour les premiers exercices, c'est-à-dire pour cette législature-ci. Malheureusement, ce que vous avez obtenu pour cette législature-ci est tout petit, pour ne pas dire des miettes!

Hier, nous avons pu entendre Mme Dutordoir, qui nous a effectivement fait part d'une série de chiffres très importants. Sa conclusion était claire: la SNCB et Infrabel ont besoin d'1,4 milliard d'euros en plus pour 2023-2024.

Monsieur le ministre, combien aurait-il fallu en 2023 et 2024, ainsi que les années ultérieures, pour financer ces contrats de gestion tels que vous les avez conclus initialement, mais que je ne connais pas puisqu'ils ne m'ont pas été transmis officiellement? Aujourd'hui, où souhaitez-vous que les économies désormais nécessaires soient réalisées? Sur quelle déclaration comptez-vous faire marche arrière? Entendez-vous revoir les projets de contrats de gestion? Si oui, sur quels points? Envisagez-vous de demander aux voyageurs de combler le trou à financer? Ou allez-vous provoquer un nouveau conclave budgétaire? J'attends avec impatience vos réponses.

06.02 François De Smet (DéFI): Madame la présidente, monsieur le ministre, en conclave budgétaire, la SNCB avait en effet demandé un budget supplémentaire d'un milliard d'euros pour les deux prochaines années, compte tenu de la hausse de la facture énergétique en 2023 et des nombreuses indexations salariales.

Après discussions et négociations au sein de la Vivaldi, elle a obtenu à peine 234 millions d'euros supplémentaires sous la forme d'une compensation énergétique partielle et d'une baisse des cotisations patronales. Il manque donc plus de 800 millions d'euros sur deux ans, alors que c'est précisément maintenant qu'il aurait fallu faire l'effort. En vue de maintenir à flot les finances de la SNCB, le gouvernement propose de repousser à la prochaine législature les responsabilités qui sont pourtant les siennes.

Les conséquences de ce choix sont importantes. Premièrement, pour les voyageurs. On évoque pour février prochain une hausse des tarifs potentielle de 10 %. Deuxièmement, le dépassement de la dette de la SNCB pourrait exploser et atteindre 3 milliards d'euros en 2024. Troisièmement, le report des investissements déjà décidés par la SNCB, faute de moyens budgétaires. Quatrièmement, en ce qui concerne le personnel de la SNCB, je rappelle que le plan stratégique prévoit déjà

06.01 Josy Arens (Les Engagés): In juni hebt u vol trots beheerscontracten voorgesteld, die nooit aan de oppositie overgemaakt werden. Na het begrotingsconclaaf hebt u een bedrag van 3 miljard in het vooruitzicht gesteld, maar daarbij gaat het over middelen die uitgetrokken worden voor een langere periode dan deze regeerperiode, en wat er voor deze legislatuur geoormerkt wordt, is peanuts! Gisteren heeft mevrouw Dutordoir in de commissie verklaard dat de NMBS en Infrabel een bijkomend bedrag van 1,4 miljard euro nodig hebben voor 2023 en 2024.

Hoeveel geld zou er nodig geweest zijn om de beheerscontracten zoals ze aanvankelijk gesloten werden te financieren? Waarop zal er bezuinigd worden? Zult u de beheerscontracten herzien? Zullen de reizigers de financiële put moeten dempen? Zult u het initiatief nemen tot een nieuw begrotingsconclaaf?

06.02 François De Smet (DéFI): Hoewel de NMBS voor de komende twee jaar 1 miljard euro gevraagd had, kreeg de spoorwegmaatschappij nauwelijks 234 miljoen euro, in de vorm van een energiecompensatie en een daling van de werkgeversbijdragen. Dat is dus 800 miljoen euro te weinig, terwijl er net op dit moment geïnvesteerd moet worden. De regering schuift haar verantwoordelijkheid door naar de volgende legislatuur.

Voor de reizigers betekent dat een nieuwe tariefverhoging van 10 %. Bovendien zouden de schulden van de NMBS in 2024 3 miljard euro kunnen bedragen. We moeten lijdzaam toeziend hoe reeds toegezegde investeringen bij gebrek aan budgettaire middelen uitgesteld worden. Het strategisch plan

une diminution globale de ce personnel d'ici 2032, soit 1 100 équivalents temps plein en moins.

Je relaie les inquiétudes de mon collègue, et mes questions sont simples: comment comptez-vous demander à la SNCB de faire plus avec moins de moyens budgétaires?

Pouvez-vous confirmer qu'une hausse des tarifs des billets pour les usagers sera bel et bien d'application pour février 2023?

Enfin, pour ce qui concerne le personnel de la SNCB, pouvez-vous confirmer qu'il n'y aura pas, en fonction du contexte budgétaire, de licenciements secs et de diminution globale du personnel au-delà de la restructuration déjà prévue dans le plan stratégique?

06.03 Tomas Roggeman (N-VA): Mijnheer de minister, bij uw start twee jaar geleden hebt u de hemel beloofd voor de spoorwegen. Er moest overal treinaanbod bijkomen, met een verdubbeling van het aanbod. De realiteit op het terrein is vandaag heel anders. We zitten aan recordcijfers voor afgeschafte treinen, met gemiddeld meer dan 100 afgeschafte ritten per dag door personeelsgebrek, maar ook door geldgebrek. U hebt zodanig veel beloofd dat de extra financiering van 110 miljoen voor de komende twee jaar nog lang niet volstaat om uw beloftes financieel te dekken.

We hebben gisteren mevrouw Dutordoir gehoord, die moest aankondigen massaal te gaan bijlenen in de komende jaren om zelfs nog maar een lightversie van uw plannen te kunnen financieren. Die historische miljardenschuld van de spoorwegen zal de komende jaren weer steil de hoogte in gaan. Er moet worden geleend om bijkomend verlieslatend aanbod te financieren. We gaan lenen om de verliezen nog verder op te drijven. Dat is een financiële strop rond de nek van het bedrijf, maar is ook nefast voor de treinreiziger, omdat u bespaart op de toekomst voor een kortetermijnnaanbod. U dwingt de NMBS te parasiteren op haar eigen toekomst. U verklaart dat u de NMBS financiële garanties geeft over een periode van tien jaar. Van de 3 miljard die u belooft, plant u er wel 2,8 miljard in na de volgende verkiezingen. U hebt dat geld niet en een volgende regering – misschien met u, maar laten we hopen zonder u – zal dat geld ook niet hebben.

De NMBS moet vandaag een planning opmaken voor de komende tien jaar, maar welke financiële garanties kunt u dat bedrijf geven? U bent een groene minister in de groenste regering ooit, voor wie een budgetair evenwicht totaal onbelangrijk is. Als u er nog niet in slaagt om uw eigen financiële beloftes te dekken, hoe zou een volgende regering dat dan wel kunnen?

voorzie tot slot in een personeelsinkrimping met 1.100 vte's tegen 2032.

Hoe zal de NMBS in staat zijn om meer te doen met minder middelen? Bevestigt u dat de reizigerstarieven vanaf februari 2023 zullen stijgen? Bevestigt u dat er geen naakte ontslagen zullen vallen en er geen algemene personeelsinkrimping zal worden doorgevoerd, afgezien van de herstructureren die reeds in het strategisch plan vastgelegd werd?

06.03 Tomas Roggeman (N-VA): Il y a deux ans, le ministre avait promis des lendemains qui chantent pour les chemins de fer, mais cette promesse ne sera jamais concrétisée. Chaque jour, plus de 100 trains sont supprimés en raison d'un manque de personnel et d'argent. Les 110 millions d'euros supplémentaires pour les deux ans à venir ne suffiront clairement pas à financer les rêves du ministre.

Hier, la CEO Sophie Dutordoir a annoncé que des emprunts massifs seront effectués ces prochaines années afin de réaliser une version allégée de tous les plans. La dette, qui se chiffre en milliards, continuera donc d'augmenter pour financer un supplément d'offre déficitaire. Il s'agit d'une corde financière autour du cou de l'entreprise, et c'est également néfaste pour les voyageurs car à court terme des économies seront réalisées au détriment de l'offre. La SNCB doit parasiter son propre avenir, et 2,8 des 3 milliards d'euros promis par le ministre devront provenir du gouvernement suivant. Le ministre n'a pas cet argent et le prochain gouvernement, dont j'espère qu'il ne fera pas partie, ne disposera pas non plus de cette somme.

La SNCB doit réaliser un programme pour 10 ans. Quelles garanties financières le ministre peut-il donner à la SNCB? Comment le prochain gouvernement pourra-t-il concrétiser les promesses que le

ministre écologiste du gouvernement le plus écologiste que le pays ait connu ne parvient pas lui-même à tenir?

06.04 Maria Vindevoghel (PVDA-PTB): Mijnheer de minister, u bent een meester in het brengen van goednieuwsshows. U kondigt een toename van het aantal treinen aan, goedkope treinen, nachtstreinen, internationale treinen. Het kan blijkbaar niet op! Mijn vader zei vroeger altijd: "Veel beloven en weinig geven doet de zotten in vreugde leven." Maar wij zijn geen zotten, mijnheer de minister! De CEO van de NMBS heeft ons gisteren terug met beide voetjes op de grond geplaatst en ons met de neus op de feiten gedrukt. Ik wist natuurlijk al wat de financiële situatie is, want ik heb daar al tussenkomsten over gehouden. Ik concludeer dat u in een groene fantasiewereld leeft, mijnheer de minister!

Volgens de CEO van de NMBS moet er 550 miljoen euro worden bespaard. Dat is slecht nieuws voor de reizigers, want er zullen minder treinen rijden, de ticketprijzen zullen stijgen en projecten zullen geschrapt moeten worden. Het is ook slecht nieuws voor het personeel, want er is vandaag een tekort van 400 personeelsleden, waardoor er dagelijks treinritten worden geschrapt. Zij doen nu al elke dag hun uiterste best opdat de treinen zouden uitrijden.

Kunt u eindelijk erkennen dat er een serieus probleem is? Welke projecten zullen sneuvelen? Zullen de ticketprijzen stijgen?

06.04 Maria Vindevoghel (PVDA-PTB): Le ministre est passé maître dans l'art de l'autosatisfaction. Des trains plus nombreux, des trains moins chers, des trains de nuit, des trains internationaux, la liste des bonnes nouvelles est longue. Mais la CEO de la SNCB nous a confrontés hier à la réalité. Il est clair que le ministre vit dans un monde imaginaire teinté de vert. La CEO préconise des économies à hauteur de 550 millions d'euros, ce qui n'est pas une bonne nouvelle pour les voyageurs, car elle implique moins de trains, des billets plus chers et l'annulation de certains projets. Ces économies ne sont pas de bon augure non plus pour les cheminots, déjà en sous-effectifs aujourd'hui.

Le ministre reconnaît-il qu'il y a un sérieux problème? Quels sont les projets qui passeront à la trappe? Le prix des billets sera-t-il plus élevé?

06.05 Jef Van den Bergh (cd&v): Mijnheer de minister, ik geef u een bericht in de trein eergisteren: "Dames en heren, wegens technische problemen in La Louvière rijden wij in een beperkte samenstelling." In plaats van een dubbeldeks stel met acht wagons, waar heel veel volk in kan, komt men het station binnengereden met een vierledige uit de 800-reeks – kenners noemen ze varkensneuzen. Ik hoef u niet te vertellen dat in Brussel-Noord, in volle spits, niet iedereen de trein richting Mechelen op kon. Dat is geen unicum. Ongeveer op hetzelfde moment was er in Antwerpen een vergelijkbaar incident, waarbij de S32-trein, waarvan er maar een per uur rijdt in plaats van twee zoals in het boekje staat, ook niet alle reizigers kon meenemen, omdat de IC-trein die normaal gezien op hetzelfde traject rijdt, enorm veel vertraging had opgelopen.

Het zijn maar twee van de zeven voorbeelden die ik gisteren aan mevrouw Dutordoir voorlegde, als een soort van cri de coeur vanwege de reizigers, die dag na dag worden geconfronteerd met enorme problemen. U denkt nu misschien dat die zeven voorbeelden geplukt zijn uit de voorbije weken; neen, het zijn zeven voorbeelden van één dag. En zo is het elke dag, zeker op de noord-zuidverbinding Antwerpen-Brussel-Charleroi en alle verbindingen die daaraan vasthangen, bijvoorbeeld richting Essen of de Kempen. Ook tussen Antwerpen en Brussel rijdt er vandaag nog altijd één trein minder dan volgens het boekje zou moeten, al een heel jaar lang.

Mijnheer de minister, dat is niet langer vol te houden. Binnenkort zou normaal gezien het treinaanbod worden uitgebreid. In december gaat

06.05 Jef Van den Bergh (cd&v): Les incidents se multiplient sur le rail. Hier, j'ai donné quelques exemples à la CEO, comme une sorte de cri du cœur des voyageurs. Cela fait longtemps que les trains ne circulent plus selon les règles et les voyageurs en ont assez. La troisième phase du nouvel horaire entrera en vigueur en décembre, avec une extension de l'offre.

Quand les trains circuleront-ils de nouveau selon les règles? L'extension de l'offre de trains sera-t-elle effectivement mise en œuvre en décembre?

de derde fase van de nieuwe dienstregeling in.

Wanneer zullen de treinen opnieuw volgens het boekje rijden, zoals vandaag zou moeten?

Wat zal er gebeuren met de uitbreiding van het treinaanbod in december?

06.06 Marianne Verhaert (Open Vld): Mijnheer de minister, week na week horen wij u uw visie op de spoorwegen vol enthousiasme verdedigen. Grote toekomstplannen, uitbreiding van het aanbod, elk halfuur een trein, maar op het terrein blijkt het omgekeerde. Te veel treinen rijden vandaag niet, zijn te laat of worden afgeschaft of ingekort.

Mijnheer de minister, ik heb twee zaken gemeen met u. Ook ik ben een enthousiast pleitbezorger voor het spoor en ook ik krijg heel veel berichten van teleurgestelde reizigers. De reiziger wordt vandaag te vaak ontgoocheld en is dat beu. Sommigen kiezen zelfs opnieuw voor de wagen. Zo zijn we veraf van onze doelstelling.

De trein hoort de ruggengraat van onze mobiliteit te zijn, maar het is een ruggengraat met een zware hernia. Dat was ook de diagnose van mevrouw Dutordoir gisteren in de commissie. De vraag van de CEO van de NMBS was duidelijk. Voor we grote toekomstplannen maken, moeten we eerst werken aan de basisdienstverlening en vooral op korte termijn een oplossing vinden voor de acute noden.

Wij willen een basisdienstverlening. Mijnheer de minister, wat is uw reactie op de oproep van de CEO? Hoe zult u dat aanpakken?

06.06 Marianne Verhaert (Open Vld): Chaque semaine, c'est un ministre enthousiaste qui vient défendre ici même sa vision pour le rail. La situation actuelle constitue un contraste saisissant avec les projets ambitieux qu'il nourrit pour l'avenir. Je défends également les chemins de fer, mais je ne puis que constater que de nombreux voyageurs sont complètement désespérés.

Alors qu'il devrait être l'épine dorsale de notre mobilité, le rail est une colonne vertébrale affectée d'une grosse hernie. Cette situation a été confirmée hier par la CEO, Mme Dutordoir, qui a déclaré que nous devions agir en priorité sur les services de base et résoudre les problèmes aigus qui se posent à court terme avant de mettre en œuvre de grands projets d'avenir. Quelle est la réaction du ministre face à cet appel de la CEO?

06.07 Frank Troosters (VB): Mijnheer de minister, ik heb u een tijdje geleden onderhouden over alle problemen in de spoorsector. Dat waren er heel wat. Ik zal ze niet opnieuw opsommen. Ik herhaal wel dat de absolute prioriteit voor het Vlaams Belang de veiligheid van het personeel en de treinreizigers is. Zonder veiligheid geen treinreizigers.

Ik wil het vandaag over de stiptheid hebben. We hadden het er gisteren in de commissie ook al over. De stiptheid laat al heel lang te wensen over en gaat erop achteruit. Dat werd gisteren ook erkend door de CEO van de NMBS zelf, wat haar trouwens siert.

De cijfers zijn dramatisch. De stiptheid bedraagt momenteel 90,2 %. In augustus was dat nog 90,8 %. Verleden jaar was dat 92,6 % en het jaar daarvoor 93,6 %. We gaan dus van 93,6 % naar 90,2 %, dat is een daalende curve. Dan krijgt men ook nog zes minuten marge, want de treinen met een vertraging van minder dan zes minuten worden niet eens meegetrekend.

Dan heb ik het ook nog niet over alle afschafte treinen. Van januari tot oktober bedroeg het aantal afgeschafte treinen 3,5 %. Dat is een kwart meer dan in 2021 en 40 % meer dan het jaar daarvoor. Dat is dramatisch.

06.07 Frank Troosters (VB): Pour notre groupe politique, la priorité absolue est la sécurité, tant du personnel que des voyageurs.

La ponctualité des trains est particulièrement mauvaise ces derniers temps et continue de se détériorer. Il est tout à l'honneur de la CEO de l'avoir admis sans détour hier. Outre les retards, de nombreux trains ont été supprimés.

Comment le ministre fera-t-il en sorte d'améliorer la ponctualité et la fiabilité des trains?

We hebben hierover al verschillende keren met u gedebatteerd. U zegt dan telkens: "Ja, we gaan dat oplossen." We wijzen u op de problemen in de Kempen en Antwerpen, waar het heel erg is, maar ook andere regio's worden getroffen. Uw antwoord is telkens dat het wordt opgelost. Tegen het einde van de vakantie zou er beterschap zijn. Wij zien in de realiteit dat daar echter niets van in huis komt.

Mijnheer de minister, mijn vraag is heel simpel. Hoe zult u ervoor zorgen dat de stiptheid en de betrouwbaarheid van de treinen bij de NMBS stijgt?

06.08 Chanelle Bonaventure (PS): Madame la présidente, monsieur le ministre, hier, nous avons entendu Mme Dutordoir, administratrice déléguée de la SNCB, sur la Vision stratégique du rail pour les prochaines années.

Les nouvelles ne sont pas bonnes! Pour les deux prochaines années, la SNCB va devoir trouver 808 millions d'euros. Derrière ce chiffre, ce sont les conditions de travail du personnel du rail, ce sont les conditions de voyage des navetteurs qui sont en jeu.

Sachant que les employés de la SNCB et d'Infrabel subissent déjà une pression accrue, que 5 000 emplois ont été supprimés, durant ces 5 dernières années, que le nombre de burn-out crève le plafond, comment ces gens vont-ils faire dans les années à venir alors que 2 000 emplois seront encore supprimés en 2023 et 2024? Comment feront les navetteurs? Il suffit de prendre le train, de se rendre dans les gares, d'aller sur les réseaux sociaux pour se rendre compte que les voyageurs sont dépités de voir leur train supprimé ou en retard. Les chiffres qui nous ont été présentés attestent du problème – manque structurel de personnel, baisse de la ponctualité, près de 22 000 trains supprimés rien que sur le premier semestre 2022, ce qui est un record.

Le train doit être une des réponses au défi climatique et au coût élevé des carburants. Pour ce, il faut lui donner les moyens nécessaires. Mais comment peut-on demander de faire plus avec moins? On ne peut pas accepter que les ambitions du rail soient enrayées et que les conditions des travailleurs et des navetteurs régressent encore. On ne peut pas accepter que la SNCB n'assume pas, aujourd'hui, le rôle d'un service public durable qui protège les travailleurs et les voyageurs.

Monsieur le ministre, comment entendez-vous pallier le manque de budget de la SNCB pour les prochaines années? Que répondez-vous aux inquiétudes des travailleurs du rail et aux navetteurs? Entendez-vous améliorer les conditions de travail, la ponctualité des trains et éviter des suppressions? Bref, entendez-vous agir, comme nous l'attendons de votre part?

06.09 Georges Gilkinet, ministre: Madame la présidente, je remercie les membres de la commission de la Mobilité de m'interroger à nouveau au sujet du train. J'ai suivi avec grand intérêt l'audition de Mme Dutordoir dans votre commission et j'en retiens trois choses.

Premièrement, nous sommes alignés sur des objectifs ambitieux pour le rail et partageons la volonté d'en faire la colonne vertébrale de la mobilité, comme le prévoit l'accord de gouvernement.

06.08 Chanelle Bonaventure (PS): Gisteren zei de CEO van de NMBS dat de maatschappij de komende twee jaar 808 miljoen euro moet vinden. Nu de werknemers van de NMBS en Infrabel onder steeds grotere druk staan, er de voorbije jaren 5.000 banen zijn geschrapt, de burn-outs door het dak gaan, vraag ik me af wat deze mensen zullen doen als er de komende twee jaar nog eens 2.000 banen verdwijnen?

Personelsgebrek, een dalende stiptheid, 22.000 treinen afgeschaft in het eerste semester van 2022: we kunnen niet accepteren dat de omstandigheden er zowel voor de werknemers als voor de reizigers op achteruitgaan en de NMBS niet de rol opneemt van een duurzame openbare dienst. Hoe kunnen we meer doen met minder? Hoe zult u het gebrek aan budget voor de NMBS aanpakken? Zult u de arbeidsomstandigheden en de stiptheid van de treinen verbeteren?

06.09 Minister Georges Gilkinet: Ik heb de hoorzitting met mevrouw Dutordoir aandachtig gevolgd. Wij delen ambitieuze doelstellingen en de wil om van het spoor de ruggengraat van de mobiliteit te maken, zoals vooropgesteld in het regeeraakkoord. We worden geconfronteerd met moeilijke omstandigheden, de coronacrisis, de overstromingen, de

Deuxièmement, il a fallu et il faut encore gérer des circonstances particulièrement difficiles pour nos entreprises ferroviaires, avec le covid, les inondations, le prix de l'énergie ou les pénuries sur le marché de l'emploi; mais nous y faisons face.

Troisièmement, les années 2023 et 2024 seront difficiles. Néanmoins, les perspectives à dix ans nous permettront de relever le défi de la mobilité de demain.

Je suis entré au conclave, muni de la Vision 2040 pour le rail, adoptée par le gouvernement – un plan très ambitieux pour le transport de marchandises –, et de deux projets de contrat de gestion qui seront conclus d'ici la fin de l'année. J'en suis sorti avec l'engagement de moyens supplémentaires pour dix ans: 2 milliards, complétés par 1 milliard d'emprunts possibles auprès de la Banque européenne d'Investissement, qui viendront s'ajouter aux plus de 3 milliards annuels de dotation garantie à nos entreprises ferroviaires – le tout en euros constants. Ces moyens supplémentaires feront partie intégrante des contrats de gestion à conclure d'ici la fin de l'année. Ils engageront donc contractuellement les prochains gouvernements. Ils sont solides et robustes. C'est du jamais vu ou, en tout cas, de très longue date! Au sortir du conclave, j'ai parlé d'un accord historique pour le rail et je maintiens ces propos. Très peu d'entreprises peuvent en effet se prévaloir de telles perspectives, au vu du contexte actuel.

Ik wil zeker de moeilijkheden die er zijn niet onderschatten. De NMBS en Infrabel, en vooral de treinreizigers, worden er in bepaalde provinces – en zeker in de regio Antwerpen en in de Kempen, mijnheer Van den Bergh en mevrouw Verhaert – dagelijks mee geconfronteerd.

Laten wij toch even uitzoomen naar het grotere plaatje. Ja, de pendelaars hebben na de covidcrisis de weg naar de trein teruggevonden. En dit ondanks het feit dat telewerk heel belangrijk blijft. Er is bovendien nog een groot potentieel extra reizigers aan te trekken. Ja, de NMBS en Infrabel ondervinden moeilijkheden om voldoende personeel aan te werven, vooral in verschillende regio's als de provincie Antwerpen, ondanks talrijke communicatiecampagnes op het terrein. Maar zij blijven nieuwe talenten zoeken: nog 300 dit jaar en nog 300 meer volgend jaar.

Oui, une partie du matériel de la SNCB est trop vieillissant et le réseau ferroviaire n'a pas été suffisamment entretenu. La SNCB et Infrabel ont été pendant des années des variables d'ajustement budgétaire, elles ont subi un désinvestissement, elles doivent se couper en deux pour assumer le retour des Belges dans le train. Elles le font.

Je ne nie pas toutes ces difficultés et c'est d'ailleurs la raison qui m'anime pour aller de l'avant et avoir de l'ambition pour accélérer le changement. Depuis le début de mon mandat, je joue alternativement le rôle de plombier face aux crises qui se succèdent et d'architecte pour rencontrer les défis qui attendent la mobilité en Belgique. Avec les équipes de la SNCB et d'Infrabel, nous avons fait face à la crise du covid-19, le réseau endommagé par les inondations a été réparé en un

energieprijs en de krapte op de arbeidsmarkt. 2023 en 2024 zullen moeilijke jaren zijn, maar de tienjarige perspectieven maken het mogelijk om de uitdaging aan te gaan.

Ik heb het begrotingsconclaaf aangevat met de Spoorvisie 2040 en twee ontwerpen van beheerscontracten die vóór eind dit jaar afgerond moeten worden. Ik ben uit het conclaaf gekomen met gewaarborgde middelen voor tien jaar: 2 miljard euro, plus een eventuele lening van 1 miljard euro bij de Europese Investeringsbank (EIB), die boven op de jaarlijkse dotatie van 3 miljard euro komen. Die middelen zullen deel uitmaken van de beheerscontracten en zullen bindend zijn voor de volgende regeringen. Dit is een historisch akkoord. In de huidige context hebben maar weinig bedrijven dergelijke vooruitzichten.

Je ne sous-estime certainement pas les problèmes qui se posent, notamment dans la région d'Anvers et en Campine. Si nous considérons la réalité dans sa globalité, il faut toutefois savoir que les navetteurs ont retrouvé le chemin des gares après la crise du coronavirus, et ce, en dépit de l'importance du télétravail. Il reste un important potentiel pour attirer des voyageurs supplémentaires. Dans certaines régions comme la province d'Anvers, il est difficile de recruter suffisamment de personnel malgré les nombreuses campagnes de communication. Nous recherchons encore 300 personnes pour cette année et 300 autres pour l'an prochain.

Het rollend materieel raakt verouderd en het spoorwegnet wordt onvoldoende onderhouden. Ondanks de teruggeschroefde budgetten doen de NMBS en Infrabel er alles aan om ervoor te zorgen dat Belgen opnieuw de trein nemen. Ik ontken die moeilijkheden niet. Dat is wat mij motiveert om de omslag te versnellen.

Sinds het begin van mijn mandaat

temps record, nous avons jusqu'ici trouvé des solutions pour limiter l'impact de la crise énergétique et de l'inflation, tout en évitant que ce soient aux usagers ou aux travailleurs d'en faire les frais.

Plus de deux milliards supplémentaires ont été trouvés en matière d'investissements et de compensations. Ce ne sont pas des rêves, mais des chiffres, des budgets qui ont pu être attribués à la SNCB et à Infrabel. Et je continue de me battre pour obtenir les moyens permettant de satisfaire tous nos objectifs avec un rendez-vous au prochain contrôle budgétaire.

Met de huidige regering hebben wij al elke keer oplossingen gevonden en voldoende middelen ter beschikking van het spoor gesteld, en dat zullen we blijven doen.

Sommigen onder u zullen mij verwijten dat er te veel geld gaat naar de spoorwegen. Sommigen zullen argumenteren dat wij personeel en minder gebruikte spoorlijnen kunnen schrappen, maar dan liefst niet in hun achtertuin, dorp of stad; ergens anders kan het natuurlijk wel. Dat is niet mijn programma, integendeel.

D'autres me diront qu'on peut en faire autant, voire davantage, pour le même prix, d'autres qu'il faudrait pouvoir raser gratuitement, d'autres enfin que les changements promis prennent du temps, beaucoup trop de temps. Et c'est vrai que cela prend du temps, mais pour ma part, j'ai choisi l'ambition, je l'assume et je l'affirme. Avec le gouvernement, j'ai des ambitions élevées pour le rail, je sais que ce ne sera pas facile mais je continue de les porter avec conviction parce que je suis convaincu de la place centrale et du rôle que le rail a à jouer demain pour la planète, pour la mobilité et pour l'économie.

06.10 Josy Arens (Les Engagés): Monsieur le ministre, merci pour cette réponse, mais vous n'avez pas répondu à mes questions essentielles: comment allez-vous faire pour trouver les 808 millions d'euros pour la SNCB en 2023-2024? Comment allez-vous faire pour trouver les 600 millions d'euros pour Infrabel en 2023-2024?

Je me réjouis de vous entendre parler de vision. Vous connaissez mon avis sur la question: je pense qu'une vision n'a pas besoin de financement. Je dois dire aux Luxembourgeois que la ligne 162 restera la "ligne à remonter le temps" – comme nous l'appelons – tant que Georges Gilkinet sera ministre, et ce alors que nous avions placé tous nos espoirs en ce ministre en vue d'une réelle amélioration. Aujourd'hui, nous voyons que c'est la catastrophe.

Monsieur le ministre, merci de continuer à être convaincu et à vous battre, car c'est important, il reste de nombreux combats à mener.

06.11 François De Smet (DéFI): Monsieur le ministre, je vous remercie pour votre réponse.

heb ik de rol van loodgieter gespeeld om de crises het hoofd te bieden, en de rol van architect om de uitdagingen te tackelen. Na de coronacrisis werd het door de overstromingen beschadigde spoorwegnet in recordtijd hersteld en we hebben de gevolgen van de energiecrisis en de inflatie voor de gebruikers beperkt. Er werd meer dan 2 miljard euro gevonden voor investeringen en compensaties. Ik blijf vechten om de middelen te krijgen waarmee we onze doelen kunnen bereiken.

Le gouvernement a chaque fois trouvé des solutions et mis suffisamment de moyens à la disposition du rail, et continuera de le faire.

Certains me reprochent de consacrer trop d'argent au rail ou prétendent que l'on peut supprimer du personnel et des lignes moins fréquentées, mais pas lorsque cela les touche de près. Ce n'est pas dans ce sens que va mon programme.

Ik blijf grote ambities koesteren voor de spoorwegen, want ik ben ervan overtuigd dat ze een sleutelrol spelen voor de planeet, de mobiliteit en de economie.

06.10 Josy Arens (Les Engagés): U hebt mijn vragen niet beantwoord. Hoe zult u voor de periode 2023-2024 808 miljoen euro vinden voor de NMBS en 600 miljoen euro voor Infrabel? Om een visie te ontwikkelen heeft men geen financiering nodig. Wij hadden zoveel hoop in u gesteld, maar zien nu dat de situatie rampzalig is! Wie op lijn 162 de trein neemt, stapt in een teletijdsmachine, zoals de Luxemburgers zeggen. Ik hoop dat u overtuigd blijft, want er moet nog op vele fronten gestreden worden.

06.11 François De Smet (DéFI): U hebt niet geantwoord op mijn vragen over de gevreesde ontslagen

En effet, vous n'avez rien répondu au sujet des craintes de licencements ou de hausse de prix des billets. Je pense que tant les usagers que les membres du personnel de la SNCB auraient souhaité entendre d'autres perspectives.

Je rappelle que, dans le plan Vision Rail 2040, nous sommes supposés faire circuler un train toutes les trente minutes sur tout le réseau et toutes les quinze minutes autour des grandes villes, avec un horaire intégré, et faire passer la part modale du train de 8 à 15 % d'ici 2040. Je ne vois pas comment c'est possible en commençant par un désinvestissement sur ces deux années-ci. On arrive à un paradoxe assez particulier. En 2024, lorsque vous rendrez votre tablier et que l'on fera le bilan, il y aura sans doute plus d'avions dans le ciel de Bruxelles que de certitudes pour le train. Avouez que c'est quand même un beau paradoxe!

06.12 Tomas Roggeman (N-VA): Mijnheer de minister, u spreekt over een perspectief voor de spoorwegen voor tien jaar, maar u hebt daarvoor geen enkele garantie. Uw cheques zijn niet gedekt. De NMBS moet haar planning maken op financieel drifzfond. Vandaag lees en hoor ik van reizigers niets anders dan klachten, klachten over vertragingen, klachten over afgeschafte treinen, klachten over ingekorte treinen.

Het resultaat van het Ecolo-spoorbeleid is desastreus. De stiptheid is dramatisch. Het spoor was nog nooit zo duur voor de belastingbetalers. Wij gaan opnieuw naar massale schuldcreatie. Investeringen worden uitgesteld. Er waren nog nooit zoveel afgeschafte treinen als vandaag. Als klap op de vuurpijl krijgt de reiziger komend voorjaar ook nog eens een tariefverhoging voorgesloten.

U wilde met de NMBS traag naar de hemel, maar gaat snel naar de hel. Het groene spoorbeleid is een totaal fiasco.

06.13 Maria Vindevoghel (PVDA-PTB): Mijnheer de minister, u blijft gewoon in uw bubbeltje leven. Iedereen, de reizigers en de vakbonden, zegt dat het niet meer gaat, dat er een probleem is, en voor u is er geen probleem. Er is geen financiering. Wij willen dat er een serieuze financiering komt. Wij willen dat het een ruggengraat is en geen visgraat, zoals ik vorige keer reeds zei. Wij willen dat er geïnvesteerd wordt in de NMBS, want dat is nodig voor het klimaat, voor onze economie en voor de koopkracht van de reizigers.

06.14 Jef Van den Bergh (cd&v): Mijnheer de minister, wij hebben reeds een heel traject afgelegd de voorbije jaren om de ambities uit het regeerakkoord waar te maken. De budgetten zijn nog nooit zo hoog geweest. Er liggen plannen klaar voor de komende tien jaar, die voor eind december moeten ondertekend worden. Er is een visie opgesteld.

De reiziger heeft vandaag echter weinig boodschap aan die visie, aan die tienjarenplannen, aan die twintigjarenplannen. De reiziger heeft vandaag nood aan duidelijkheid over de treinen de komende dagen, de komende weken, de komende maanden. Er is geen nood aan een plan 2020-2040. Er is nood aan een plan november-december 2022.

U hebt niet geantwoord op mijn vragen. Ik vroeg u wanneer de afgeschafte treinen opnieuw ingelegd zouden worden. Ik vroeg u ook of de voorziene uitbreiding van de dienstverlening van het spoor in december zal doorgaan. U antwoordt gewoon niet.

en de hogere ticketprijzen. Met de geplande investeringsafbouw kan de Spoervisie 2040 niet waargemaakt worden, namelijk om het halfuur een trein op het net laten rijden en om het kwartier rond de grote steden, en het modale aandeel van de trein optrekken van 8 tot 15 % van alle verplaatsingen. Aan het einde van uw ambtsperiode zullen er meer vliegtuigen boven Brussel hangen dan er zekerheden zijn voor het spoor.

06.12 Tomas Roggeman (N-VA): Le ministre n'a aucune garantie de perspectives à dix ans pour le rail. Il signe des chèques sans provision. Aujourd'hui, les plaintes pleuvent de toutes parts. La ponctualité est déplorable. Voyager en train n'a jamais été aussi onéreux. Les dettes s'accumulent. Les investissements sont reportés. Et pour couronner le tout, les tarifs augmenteront au printemps prochain. La politique ferroviaire verte est un fiasco.

06.13 Maria Vindevoghel (PVDA-PTB): Le ministre continue de vivre dans sa bulle. Il faut investir dans la SNCB. Ces investissements sont nécessaires pour le climat, l'économie et le pouvoir d'achat des voyageurs.

06.14 Jef Van den Bergh (cd&v): Aujourd'hui, les voyageurs ne se soucient guère de la vision et des plans à dix ans; ils veulent savoir à quoi s'en tenir pour les jours, les semaines et les mois qui viennent.

Le ministre n'a pas répondu à mes questions. La situation est grave et une extension de l'offre en décembre est totalement exclue.

U zegt dat u architect en loodgieter bent. De buizen zijn ontdekt tussen aan het springen. We moeten ze dicht houden. Daar nog extra druk op leggen door het aanbod verder uit te breiden in december, zal echt niet lukken.

06.15 Marianne Verhaert (Open Vld): De komende maanden zijn heel belangrijk. De beheerscontracten moeten worden gefinaliseerd. Als laatste Europees land moeten we nog belangrijke stappen zetten in het spoorvervoer. Nog belangrijker is dat de reiziger aan boord wordt gehouden en dat potentiële reizigers verleid worden om het openbaar vervoer te gebruiken. Dat kan enkel met de NMBS als betrouwbare partner. Die partner moet een bedrijf zijn dat de aangekondigde treinen vandaag laat rijden, in plaats van oplossingen te beloven in de toekomst.

06.15 Marianne Verhaert (Open Vld): Les mois à venir seront capitaux. Les contrats de gestion doivent être bouclés et nous sommes le dernier pays d'Europe à devoir encore prendre des mesures importantes en matière de transport ferroviaire. Il faut conserver les voyageurs actuels et les clients potentiels doivent être attirés vers le train. Ces objectifs ne pourront être atteints que si la SNCB est un partenaire fiable qui fait circuler maintenant les trains annoncés au lieu de promettre des solutions pour l'avenir.

06.16 Frank Troosters (VB): Mijnheer de minister, u bent hoe langer hoe meer de minister van de loze beloftes. U belooft allerlei enorme dingen voor de toekomst. Het Vlaams Belang heeft altijd gezegd dat die beloftes van u onrealistisch en onbetaalbaar zijn. Wij worden daarin bijgetreden door het Federaal Planbureau, door de Inspectie van Financiën en nu dus ook door de CEO van de NMBS. Het geld is er gewoon niet. Zij vraagt de focus op de korte termijn, wat wij ook altijd gevraagd hebben. Spoorambities botsen met de realiteit van krakend NMBS-materieel en zelfs krakend NMBS-personeel. Het geld om op korte termijn de problemen op te lossen, is er zelfs niet.

Kom van uw groene wolk af. Sta met uw voeten in de realiteit. Ga nu eindelijk aan de slag om de problemen inzake stiptheid, betrouwbaarheid en veiligheid op te lossen. Daar heeft de treinreiziger nood aan en eigenlijk ook wel recht op.

06.16 Frank Troosters (VB): Les promesses du ministre sont irréalistes et impossibles à financer. Même le Bureau fédéral du Plan, l'Inspection des finances et la CEO de la SNCB l'affirment. Les budgets nécessaires pour résoudre les problèmes à court terme ne sont même pas disponibles. Le ministre doit redescendre de son petit nuage d'écolos et résoudre enfin les problèmes de ponctualité, de fiabilité et de sécurité.

06.17 Chanelle Bonaventure (PS): Monsieur le ministre, oui, les ambitions sont grandes pour le rail! Oui, l'attractivité du train doit augmenter pour les prochaines années! Oui, on veut plus de trains pour plus de monde et, sur ce point, nous sommes d'accord. Il faut absolument faire plus. Mais je le répète, monsieur le ministre, on ne peut pas faire plus avec moins.

Actuellement, les contrats de gestion de la SNCB et d'Infrabel sont négociés. D'ici la fin de l'année, le destin du rail pour les dix prochaines années sera fixé et tel que les choses avancent, avec les avalanches de burn-out, les tarifs qui augmentent, les trains supprimés, on n'atteindra pas les objectifs et on n'est pas sûr que la situation des travailleurs et des voyageurs ne va pas encore empirer. Alors, nous vous y appellerons avec toute notre conviction. Il faut agir maintenant!

06.17 Chanelle Bonaventure (PS): Men heeft grote ambities voor het spoor, en men moet meer doen, maar dat gaat niet met minder! Er wordt onderhandeld over de beheerscontracten van de NMBS en Infrabel voor de komende tien jaar. Er moet nu ingegrepen worden!

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

07 Vraag van Reccino Van Lommel aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De onenigheid over de verlenging van de levensduur van de kerncentrales" (55002905P)

07 Question de Reccino Van Lommel à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Le désaccord quant à la prolongation de la durée de vie des centrales nucléaires" (55002905P)

07.01 Reccino Van Lommel (VB): Mijnheer de eerste minister, u hebt uw troepen niet in de hand. Enerzijds blijft Groen kernenergie dogmatisch benaderen; anderzijds pleiten de losvliegende atomen Bouchez en Marghem voor nieuwe kerncentrales en voor de verlenging van de levensduur van nog meer centrales. Er is sprake van een kernsplijting in uw regering, terwijl u het niet eens klaarkrijgt de verlenging van de levensduur van Doel 4 en Tihange 3 tot een goed einde te brengen.

Met uw geruzie speelt u de exploitant in de kaart. Die kijkt elke dag geanimeerd toe, popcorn in de hand, naar het vivaldispektakel. Ondertussen komt de bevoorradszekerheid in het gedrang en wordt het steeds moeilijker de levensduur van de kerncentrales te verlengen.

Mijnheer de eerste minister, ik heb er nooit vertrouwen in gehad dat u dogmatici in Parijs liet onderhandelen. Toen het ijzer heet genoeg was om te smeden, omdat ENGIE Electrabel zelf vragende partij was om de levensduur van de kerncentrales te verlengen, stemden al uw partijen tegen mijn wetsvoorstel. Ondertussen staan wij nog altijd nergens.

Waar zijn de resultaten van de werkgroepen die eind september beloofd waren? Wanneer wordt de fameuze vrijblijvende intentieverklaring omgezet in een concrete deal?

Wat zult u concreet op tafel leggen in het kernkabinet? Of wilt u enkel brokken lijmen in uw regering? Zult u eindelijk praten over een verlenging van 20 jaar voor Doel 4 en Tihange 3, en over meer kerncentrales, of zult u wachten tot niets meer mogelijk is en de groene wolken als een onweer op de bevolking terechtkomen wanneer onze energiebevoorrading niet meer gegarandeerd is?

07.02 Eerste minister Alexander De Croo: Mijnheer Van Lommel, dank u voor uw vraag. Laten we afspreken dat het gaat over ENGIE, niet over Angie. Met die uitspraak doet u mij altijd denken aan een lied, niet aan de naam van een bedrijf.

Samen met u stel ik vast dat er in de voorbije dagen in de media veel verklaringen werden afgelegd. Soms gaan die verklaringen verschillende richtingen uit, maar in de regering is het zeer duidelijk. De zeven regeringspartijen hebben zeer duidelijk afgesproken dat het de bedoeiling is om de twee recentste kernreactoren, Doel 4 en Tihange 3, verlengd open te houden voor een periode van tien jaar. Dat is enkele maanden geleden beslist en dat is meermaals bevestigd tijdens de verschillende momenten waarop wij in de regering en in het kernkabinet een stand van zaken hebben opgemaakt.

U stelt een vraag over de bevoorradszekerheid. In ons land zijn er in de huidige situatie absoluut geen problemen inzake bevoorradszekerheid. Integendeel, tegenwoordig helpt ons land onze buurlanden op een moment dat zij het moeilijk hebben. Inzake gas zorgt ons land ervoor dat Duitsland niet in de problemen komt en inzake elektriciteit zorgt ons land ervoor dat Frankrijk niet in de problemen komt met de eigen bevoorradszekerheid. Daarin hebben wij een internationale rol te spelen en die zullen we blijven opnemen.

07.01 Reccino Van Lommel (VB): Le gouvernement souffre d'une scission nucléaire, avec d'un côté les écologistes dogmatiques, d'une part, et de l'autre le MR, qui plaide par la voix de M. Bouchez et de Mme Marghem pour de nouvelles centrales nucléaires et de nouvelles prolongations. Tout cela alors que le premier ministre n'arrive même pas à mener à bien la prolongation de la durée de vie de Doel 4 et de Tihange 3. Entre-temps, la sécurité d'approvisionnement est compromise et cette prolongation devient de plus en plus difficile. Il ne m'a jamais semblé judicieux de confier les négociations à des dogmatiques.

Lorsqu'ENGIE Electrabel était elle-même favorable à une prolongation, tous les partis de la Vivaldi ont voté contre ma proposition de loi. En attendant, nous ne sommes nulle part. Quand la déclaration d'intention non contraignante sera-t-elle transformée en un accord concret?

07.02 Alexander De Croo, ministre: Les sept partis de la coalition gouvernementale ont clairement convenu que la durée de vie des deux réacteurs nucléaires les plus récents, à savoir Doel 4 et Tihange 3, sera prolongée de dix ans.

Dans la situation actuelle, aucun problème ne se pose en termes de sécurité d'approvisionnement; nous aidons même les pays voisins lorsqu'ils rencontrent des difficultés, en fournissant du gaz à l'Allemagne et de l'électricité à la France. Nous continuerons de jouer ce rôle international. Nous aboutirons à un partenariat entre quatre acteurs: le gouvernement belge, qui mène les négociations, l'exploitant ENGIE, l'Agence fédérale de contrôle nucléaire (AFCN) et Elia, qui veille à la sécurité d'approvisionnement. Les

Het akkoord waartoe wij zullen komen, is een partnerschap tussen vier partijen, namelijk ons land, met de regering die de onderhandelingen voert, de exploitant ENGIE, de nucleaire waakhond het FANC, en Elia, dat waakt over de bevoorradingsszekerheid.

Het is geen geheim dat de onderhandelingen complex zijn. De onderhandelingen worden steeds met het nodige respect gevoerd. Er wordt goed geluisterd naar mekaar's posities. Aan beide zijden van de tafel hoor ik de bereidheid om tot een akkoord te komen binnen de afgesproken termijn. Dat wil zeggen – daarvoor zorgen wij – dat er begin volgend jaar duidelijkheid moet zijn.

07.03 Reccino Van Lommel (VB): Mijnheer de eerste minister, de bevolking heeft vooral geen boodschap aan het vivaldigeruzie. Zij wil oplossingen. Maar liefst 80 % van de Vlamingen wil dat onze kerncentrales langer openblijven. Waarom staat u toe dat de wereldvreemde groenen het hele dossier blijven saboteren? Zij storten ons land nog liever op termijn in de afgrond dan hun dogmatische oogkleppen af te zetten. Sluit Tinne Van der Straeten desnoods op en neem het dossier zelf in handen! (*protest op de Ecolo-Groenbanken*) Ga naar Parijs, want zo kan het echt niet verder.

Verleng de levensduur van zo veel mogelijk kerncentrales, liefst zo lang mogelijk, en zorg voor de ontwikkeling van nieuwe kerncentrales. Zorg dat het vooruitgaat, zodat wij er eindelijk nieuwe kunnen bouwen. Daarvoor bestaat een meerderheid in het Parlement. U kunt alvast op de steun van het Vlaams Belang rekenen.

négociations sont complexes, mais se déroulent dans le respect et l'écoute mutuelle. Nous devrons y voir plus clair début de l'an prochain.

07.03 Reccino Van Lommel (VB): La population n'a que faire des querelles au sein de la Vivaldi. Pas moins de 80 % des Flamands veulent prolonger la durée de vie des centrales nucléaires. Pourquoi le premier ministre accepte-t-il que les écologistes, dogmatiques et déconnectés de la réalité, continuent de saboter ce dossier? Il ferait mieux d'enfermer au besoin Tinne Van der Straeten et de prendre lui-même les rênes du dossier. Il peut en tout cas compter sur notre soutien pour maintenir en activité le plus long-temps possible le plus grand nombre possible de centrales, et pour en construire de nouvelles.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

08 Question de Georges Dallemande à Alexander De Croo (premier ministre) sur "La visite du premier ministre en Ukraine" (55002911P)

08 Vraag van Georges Dallemande aan Alexander De Croo (eerste minister) over "Het bezoek van de eerste minister aan Oekraïne" (55002911P)

08.01 Georges Dallemande (Les Engagés): Madame la présidente, monsieur le premier ministre, le Portugal, l'Espagne, Les Pays-Bas, le Luxembourg, la France, l'Allemagne, l'Italie, la Suède, etc., tous les États membres de l'Union européenne ont envoyé leur premier ministre en Ukraine, à l'exception de deux pays: la Belgique et la Hongrie de Viktor Orbán.

La Hongrie, on sait pourquoi: Viktor Orbán est un populiste d'extrême droite. C'est un fervent admirateur de Poutine, ce que vous n'êtes pas, monsieur le premier ministre. Je le sais; nous le savons. Je vous invite donc à quitter ce banc sur lequel vous êtes en mauvaise compagnie et à aller à Kiev, à aller en Ukraine. Les Ukrainiens ont besoin de vous, de nous.

Vous avez toujours dit que vous étiez prêt à y aller, mais que vous ne pouviez pas y aller les mains vides. Cela tombe bien! L'hiver commence. Les gens ont froid. Les gens ont faim. Les gens souffrent de leurs blessures. Les gens ont besoin d'être protégés des missiles qui

08.01 Georges Dallemande (Les Engagés): Alle EU-lidstaten hebben hun eerste minister naar Oekraïne afgevaardigd, behalve twee landen: België en Hongarije. Het is genoegzaam bekend waarom Hongarije dat niet doet. Viktor Orbán is een extreemrechtse populist en bewonderaar van Poetin, maar waarom België niet?

Het is belangrijk voor de Oekraïners dat ze weten dat we aan hun zijde staan. U moet op de uitnodiging die u gekregen hebt, ingaan en ter plaatse bijkomende hulp van België aankondigen, want ons land be-

tombent sur les différentes villes là-bas. Ils ont besoin de savoir que nous sommes, que vous êtes à leurs côtés en vous rendant physiquement sur place. C'est important symboliquement et politiquement!

Honorez l'invitation qui vous a encore une fois été adressée, le 5 septembre dernier, lorsque vous avez rencontré le premier ministre ukrainien, à Bruxelles. Cette invitation vous a été adressée voici deux mois. Allez en Ukraine. C'est important! C'est urgent! N'y allez pas les mains vides. Allez-y avec en main une aide supplémentaire de la part de la Belgique parce que notre pays fait partie des derniers de la classe, que ce soit sur le plan humanitaire, sur le plan judiciaire, sur le plan de la reconstruction, sur le plan militaire et même politique.

Je vous en prie, monsieur le premier ministre, faites ce geste concret rapidement.

08.02 Alexander De Croo, premier ministre: Monsieur Dallemande, votre question me donne l'occasion de rectifier certaines de vos affirmations.

La Belgique était un des premiers pays à se trouver aux côtés des Ukrainiens. À un moment où certains autres pays européens hésitaient encore, la Belgique était déjà là. Je vais vous donner quelques exemples de notre soutien:

- sur le plan humanitaire et militaire: un montant de 134 millions d'euros de support a déjà été octroyé.
- au plan multilatéral: un montant de 45 millions de support a été fourni.
- l'accueil des réfugiés: en date du 19 octobre, 59 000 Ukrainiens ayant fui l'horreur de la guerre se trouvaient dans notre pays.
- la lutte contre l'impunité: nous soutenons financièrement la Cour de justice internationale;
- la reconstruction était à l'ordre du jour de la Conférence de Berlin cette semaine. Au niveau belge, une *task force* de reconstruction sera créée.

Comme vous le savez, monsieur Dallemande, j'ai beaucoup de contacts. J'ai des contacts physiques avec des dirigeants du gouvernement ukrainien, ainsi que des contacts téléphoniques à de multiples occasions. Ce qui est important, pour notre pays, c'est le support que nous accordons; c'est le travail que nous faisons. C'est cela qui est important!

Vous dites que, symboliquement, il est important de se rendre sur place. Je ne conteste pas l'importance des symboles. Mais le travail que nous faisons, le support concret que nous apportons, les mesures que nous prenons, sont beaucoup plus importants.

Comme je l'ai dit dans le passé: quand l'occasion se présentera, nous ne dirons pas non. Mais vous comprendrez que, pour des raisons de sécurité, tout simplement, je ne vous dirai pas directement quand je me rendrai à Kiev, ni en quelle compagnie. Je vous remercie.

08.03 Georges Dallemande (Les Engagés): Monsieur le ministre, franchement, il est impossible de penser que les autres chefs d'État et de gouvernement européens n'ont pas aussi évoqué les questions de sécurité. Ils sont allés en Ukraine. Nous sommes le dernier pays, avec la Hongrie – la Grèce y a envoyé son ministre des Affaires étrangères, il y a quelques jours –, à n'y avoir envoyé aucun membre du gouvernement. Ce n'est pas acceptable; ce n'est pas ce que les Ukrainiens attendent de nous.

hoort op het humanitaire, gerechte-lijke en militaire vlak, alsook op het stuk van de heropbouw, tot de hek-kensluiters.

08.02 Minister Alexander De Croo: België was een van de eerste landen die de Oekraïners te hulp schoten. Toen bepaalde Europese landen nog twijfelden, stond België al paraat.

Op humanitair en militair vlak hebben wij 134 miljoen euro steun verleend en daarbij komt nog 45 miljoen euro extra steun die via de multilaterale kanalen aangereikt werd. We hebben 59.000 Oekraïners opgevangen die op de vlucht zijn voor de oorlogsgruwel. We verlenen financiële steun aan het Internationaal Gerechtshof. Er zal een taskforce opgericht worden die zich moet buigen over de inspanningen voor de wederopbouw. We staan voortdurend in contact met onze Oekraïense ambtenaren.

Symbolisch is het belangrijk om een bezoek te brengen aan Oekraïne. Zodra de gelegenheid zich voordeert, zullen wij dat ook doen. Het lijkt me echter veel belangrijker om concrete steun te verlenen, zoals we momenteel doen.

08.03 Georges Dallemande (Les Engagés): Wij zijn, samen met Hongarije, het laatste land dat nog geen regeringslid heeft uitgestuurd! Dat is niet aanvaardbaar. En zelfs wat onze hulpverlening betreft, bunge- len we troosteloos onderaan als het gaat over militaire en humanitaire

Cela vaut aussi sur le plan concret. Vous avez parlé des actions concrètes. Nous sommes bons derniers en matière militaire. Il suffit de voir ce qu'en pensent nos partenaires. Nous sommes bons derniers également sur le plan de l'aide humanitaire. Nous avions proposé, en mai dernier, au lendemain de Boutcha et de Borodianka, d'envoyer des enquêteurs sur le terrain. Ils n'y sont toujours pas pour aider à enquêter sur les crimes de guerre. Voilà ce que nous avons fait aujourd'hui comme actions concrètes! Nous pouvons faire bien plus, que ce soit sur le plan concret ou sur le plan symbolique. C'est d'ailleurs bien plus qu'un symbole car les Ukrainiens y tiennent terriblement. Je vous remercie.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

[09] Samengevoegde vragen van

- Kathleen Pisman aan Frank Vandenbroucke (VEM Sociale Zaken en Volksgezondheid) over "De supplementen in de gezondheidszorg en de ziekenhuisreform" (55002903P)
- Nathalie Muylle aan Frank Vandenbroucke (VEM Sociale Zaken en Volksgezondheid) over "De supplementen in de gezondheidszorg" (55002909P)

[09] Questions jointes de

- Kathleen Pisman à Frank Vandenbroucke (VPM Affaires sociales et Santé publique) sur "Les suppléments dans les soins de santé et la réforme des hôpitaux" (55002903P)
- Nathalie Muylle à Frank Vandenbroucke (VPM Affaires sociales et Santé publique) sur "Les suppléments dans les soins de santé" (55002909P)

[09.01] Kathleen Pisman (Ecolo-Groen): Mijnheer de minister, wij willen een kwaliteitsvolle, toegankelijke en betaalbare gezondheidszorg voor alle burgers van ons land garanderen.

Het Vlaams Patiëntenplatform formuleerde deze week zijn onrust over de trend dat meer en meer artsen zich deconventioneren en dus supplementen kunnen aanrekenen aan de patiënten. Hierbij komt de keuzevrijheid voor de patiënt in het gedrang. Als men in een ziekenhuis terechtkomt zonder geconventioneerde artsen in bepaalde disciplines, dan heeft men geen keuze meer en riskeert men als patiënt supplementen te moeten betalen. De garantie dat de persoonlijke gezondheidszorg betaalbaar blijft, is er niet meer.

U zei zelf in een interview in *De Standaard* dat de juiste zorg niet afhankelijk mag zijn van iemands portefeuille. Toch is dit vandaag wel het geval. De patiënt krijgt geen transparantie over de eindafrekening na de behandeling. De Ecolo-Groenfractie vraagt om dat vandaag nog in orde brengen. Een patiënt moet vanaf het begin van zijn zorgtraject weten hoeveel hij uiteindelijk zal moeten betalen.

Ik heb daarom drie vragen voor u, mijnheer de minister.

Met welke beleidsinstrumenten wilt u deze transparantie garanderen?

U werkt momenteel aan een grote hervorming van de ziekenhuisfinanciering, wat een goede zaak is. Hoe wenst u echter op korte termijn buitensporige facturen te voorkomen?

Hoe zult u de artsenvertegenwoordigers betrekken bij de hervorming om die verantwoordelijk mee op te nemen?

[09.02] Nathalie Muylle (cd&v): Mijnheer de minister, patiënten betalen

hulp. We hebben nog steeds geen onderzoekers naar Oekraïne gestuurd, hoewel we dat beloofd hadden na het bloedbad van Boetsja. We moeten een veel grotere inspanning leveren!

[09.01] Kathleen Pisman (Ecolo-Groen): La Vlaams Patiëntenplatform se montre inquiète face à l'augmentation du nombre de médecins qui se déconventionnent et facturent des suppléments à leurs patients. Si l'on est admis dans un hôpital qui ne dispose pas de médecins conventionnés dans certaines disciplines, cela met à mal la liberté de choix et la soutenabilité financière. Un patient doit, dès le début, connaître le coût de son trajet de soins.

Par le biais de quels instruments de politique le ministre entend-il garantir cette transparence? Comment souhaite-t-il éviter les factures extrêmes à court terme? Comment impliquera-t-il les représentants des médecins dans la réforme du financement des hôpitaux?

[09.02] Nathalie Muylle (cd&v): Un

vandaag al meer dan 600 miljoen euro aan ereloon supplementen. Dit bedrag stijgt nog, want meer en meer artsen deconventioneren zich. Een op de drie artsen rekent vandaag supplementen aan. We stellen vast dat dit in verschillende disciplines gebeurt. Er zijn ook sterke regionale verschillen.

Het blijft voor mij heel moeilijk om te moeten vaststellen dat grote ziekenhuizen vandaag 100 % supplementen aanrekenen en toch goede resultaten boeken, terwijl andere ziekenhuizen hun patiënten 300 % supplementen aanrekenen en in de rode cijfers blijven zitten.

U hebt actie ondernomen. Er zal meer transparantie en een meldingsplicht komen en we moeten die conventietarieven ook kunnen garanderen voor ambulante patiënten die vandaag recht hebben op de verhoogde tegemoetkoming. Verder hebt u begin dit jaar gezegd dat er een *standstill* komt op de maximumsupplementen. Wat zijn we echter met een *standstill* als meer en meer artsen zich vandaag deconventioneren en patiënten die rekeningen moeten betalen?

Patiënten hebben niet altijd een vrije keuze. Patiënten die zich zorgen maken over hun gezondheid, willen twee zaken. Zij willen snel worden geholpen en ze willen de beste zorg krijgen. Ik pas voor een gezondheidszorg met twee snelheden, waar patiënten veel langer moeten wachten om een geconventioneerde arts te zien dan een niet-geconventioneerde arts.

Ik weet dat het complex is en dat het allemaal te maken heeft met grote hervormingen, waarvoor u een heel traject hebt uitgestippeld, maar ik wil u vragen wat u heel concreet zult doen met deze deconventioneeringsgolf, waarvoor de patiënt vandaag de rekening betaalt.

09.03 Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitster, geachte leden, gezondheidszorg moet voor iedereen betaalbaar zijn en het is volstrekt onaanvaardbaar dat steeds meer patiënten worden geconfronteerd met steeds hogere supplementen boven op de officiële tarieven.

Dat is de reden waarom ik met de ziekenhuizen de afspraak heb gemaakt dat de maximumtarieven voor supplementen bevroren worden. Dat is ook gebeurd, en in ruil voor de vele tegemoetkomingen die we aan de ziekenhuizen geven, wens ik dat deze afspraak wordt doorgetrokken. De volgende fase is een vermindering van de supplementen. Dat moet overigens ook gebeuren buiten de ziekenhuizen.

Op korte termijn wil ik aan elke patiënt in elk ziekenhuis in dit land garantieren dat hij een CT-scan of een NMR kan krijgen zonder een supplement te moeten betalen. Dat wil ik op korte termijn realiseren en daarover plegen wij ook overleg.

Het is belangrijk dat we ons ten gronde bezinnen over de toekomst van het conventiesysteem. Dat heb ik ook gevraagd aan alle actoren. Ook dat zou ik het liefst op eerder korte termijn doen. We hebben 100 miljoen euro ter beschikking gesteld om kostenproblemen te compenseren waar artsen en andere zorgverstrekkers mee te maken hebben, maar alleen voor wie geconventioneererd is, niet voor anderen. Dat zal ik ook zo houden, ondanks het protest. Ik vind dat maar normaal: wij willen zorgverstrekkers steunen, maar in ruil daarvoor moet er meer respect zijn voor de tarieven.

nombre croissant de médecins se déconventionnent.

À l'heure actuelle, les patients payent déjà des suppléments d'honoraires à concurrence de plus de 600 millions d'euros. Le ministre a déjà pris des mesures, notamment le gel des suppléments maximums, mais à quoi bon si de plus en plus de médecins se déconventionnent? Je ne veux pas d'un système de soins de santé à deux vitesses, dans lequel il faudrait attendre bien plus longtemps pour être pris en charge par un médecin conventionné. Comment le ministre compte-t-il endiguer cette vague de déconventionnements?

09.03 Frank Vandenbroucke, ministre: Les soins de santé doivent rester abordables pour chaque citoyen. Il est totalement inacceptable que de plus en plus de patients doivent payer des suppléments de plus en plus élevés.

C'est la raison pour laquelle j'ai décidé, en concertation avec les hôpitaux, de geler les tarifs maximums des suppléments. En contrepartie des nombreuses interventions que nous octroyons, nous demanderons une diminution des suppléments à un stade ultérieur. À brève échéance, je souhaite garantir à chaque patient de chaque hôpital de pouvoir passer un CT-scan ou une RMN sans devoir payer de supplément. La concertation est en cours à ce sujet.

Nous devons mener une réflexion profonde sur l'avenir du système de convention, et de préférence à court terme. Nous avons débloqué

Wat ten slotte de transparantie betreft, zijn er de afgelopen tijd drie belangrijke wetten in de Kamer aangenomen: ten eerste, de afficheringsplicht van de kosten van een behandeling; ten tweede, een verplichte voorafgaande kostenraming vooraleer een ingreep gebeurt; en ten derde, controle mogelijk maken op supplementen in de ambulante sector. Die drie wetten zijn hier aanvaard, wat zeer goed is. Ik treed dus nu, zoals bepaald in deze wetten, met alle sectoren in overleg om een en ander op het terrein uit te rollen. Dat zal tijd vragen, maar ik wil het grondig doen, in overleg – zoals u dat wenst – met alle sectoren en in uitvoering van wat in deze Kamer is beslist.

100 millions d'euros pour compenser les problèmes de coûts des médecins et d'autres prestataires de soins, à condition qu'ils soient conventionnés. En contrepartie de notre aide, nous demandons un respect sur le plan des tarifs.

Pour ce qui est de la transparence, la Chambre a adopté des lois relatives à l'obligation d'affichage des frais de traitement, à l'estimation préalable des frais, et à la possibilité de contrôler les suppléments dans le secteur ambulatoire. Nous sommes actuellement en concertation avec les secteurs à propos de l'application de ces mesures.

09.04 Kathleen Pisman (Ecolo-Groen): Mijnheer de minister, ik hoor heel veel goede ideeën. Zoals u zelf aangeeft, hebben we een aantal wetten aangenomen, maar we hadden ze graag iets vlugger van start zien gaan. In interviews in kranten en tijdschriften lezen wij ook dat u nog geen begindatum durft vast te leggen.

De Ecolo-Groenfractie wil nogmaals de urgentie benadrukken. Maak er vandaag werk van, de wetten zijn aangenomen, sommige kunnen meteen worden uitgevoerd, want patiënten zitten vandaag in nood. Het is nu al zo dat sommigen noodzakelijke zorg uitstellen omdat ze die niet kunnen betalen. Dat zou toch niet mogen in ons land? Bovendien moeten we er alles aan doen opdat de patiënten niet geconfronteerd worden met onverwachte, onduidelijke rekeningen.

De wet op de affichering is duidelijk. Misschien is dat niet voldoende, maar dat zou vandaag of morgen moeten starten. Er is nood aan急
urgence, mijnheer de minister.

09.05 Nathalie Muylle (cd&v): Mijnheer de minister, het klopt dat er initiatieven werden genomen. Wij hebben die graag gesteund. 2024 om verder te plafonneren en af te bouwen, dat duurt echter nog lang. Ik blijf het er moeilijk mee hebben vandaag dat, wanneer wij afspraken maken om een plafond in te stellen voor een maximumsupplement, meer en meer artsen zich deconventioneren en patiënten de rekening daarvan betalen.

Laat mij heel duidelijk zijn, u kent ons. Wij vinden ten eerste dat artsen op een correcte manier moeten worden vergoed. Ten tweede vinden wij dat maximaal moet worden ingezet op conventionering. Wij zouden heel graag hebben dat er honderd procent conventionering is, maar de overheid moet ervoor zorgen dat wij op een goede manier kunnen convectioneren. De patiënt mag daar de rekening niet van betalen. Ik wil zelfs verder gaan: de patiënt mag niet als pasmunt worden ingezet om ervoor te zorgen, zoals bij de kinesisten, dat zorgberoepen zich gaan convectioneren. Ik hoop dat u dat ook vindt.

09.04 Kathleen Pisman (Ecolo-Groen): Notre groupe veut souligner l'urgence. Les lois adoptées doivent être appliquées le plus rapidement possible. Aujourd'hui, des patients doivent reporter des soins indispensables, ce qui est inacceptable dans notre pays.

09.05 Nathalie Muylle (cd&v): Nous avons soutenu volontiers les initiatives du ministre, mais il est impensable d'attendre jusqu'en 2024 pour continuer à procéder à un plafonnement et à une réduction progressive. Les médecins doivent bénéficier d'une rémunération correcte. À cet égard, nous devons miser le plus possible sur le conventionnement. Toutefois, le patient ne doit pas servir de monnaie d'échange pour veiller au conventionnement des professions des soins de santé.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

10 Question de Daniel Bacquelaine à Frank Vandenbroucke (VPM Affaires sociales et Santé publique)

sur "La pénurie de certains médicaments" (55002917P)

10 Vraag van Daniel Bacquelaine aan Frank Vandenbroucke (VEM Sociale Zaken en Volksgezondheid) over "Het tekort aan bepaalde geneesmiddelen" (55002917P)

10.01 Daniel Bacquelaine (MR): Madame la présidente, monsieur le ministre, je vous ai déjà interrogé en commission sur l'indisponibilité d'un médicament en particulier. Mon propos est ici beaucoup plus généraliste et concerne l'indisponibilité d'un plus grand nombre de médicaments: 274 médicaments ne sont aujourd'hui pas disponibles sur le marché. Je ne sais la part qui concerne des médicaments d'intérêt thérapeutique majeur dans cette liste, mais nous sentons bien que la fragmentation et la complexification des chaînes de production sont sous tension, pas seulement en Belgique mais en général en Europe, avec les délocalisations importantes.

Les pharmaciens sont fortement mobilisés, tout au long de la journée, pour remplir les tiroirs de médicaments. Un certain nombre de patients ne trouvent en conséquence pas facilement les médicaments nécessaires, notamment pour le système cardiovasculaire, le système nerveux, les anticancéreux, les anti-infectieux. L'Agence fédérale des médicaments et des produits de santé (AFMPS) travaille activement sur ce dossier, notamment avec des outils performants comme PharmaStatut et le *Stock Monitoring Tool*.

Monsieur le ministre, que comptez-vous faire de manière structurelle pour anticiper un problème qui est véritablement en train de s'étendre? Quel est l'état de la concertation avec les secteurs impliqués dans la distribution et dans la production des médicaments? Quelles sont les concertations avec les fabricants de médicament génériques, qui interpellent la Commission européenne en disant qu'ils vont peut-être devoir arrêter un grand nombre de productions et de fabrications, compte tenu notamment des surcoûts énergétiques? Toute une série d'alertes dans ce secteur doivent nous sensibiliser pour éviter de nous retrouver dans une situation de privation d'un certain nombre de médicaments utiles pour les patients.

10.02 Frank Vandenbroucke, ministre: Monsieur Bacquelaine, vous évoquez un problème en effet important. Comme vous le savez, l'Agence fédérale des médicaments et des produits de santé dispose d'un groupe de travail "indisponibilité" qui, avec les différents acteurs et administrations compétents, cherche des solutions de façon transversale. En outre, comme vous l'avez dit, on trouve sur le site web de l'AFMPS, PharmaStatut qui a pour objet l'information de la population quant aux possibilités de substitution ou autres. Dans les cas les plus difficiles, l'AFMPS crée une *task force* afin de rechercher les solutions spécifiques pour et avec les prestataires de soins. L'Ozempic en est un exemple. Je crois, comme vous le suggérez, qu'il faut une concertation avec d'autres pays. C'est déjà le cas, par exemple, au niveau de l'Agence européenne des médicaments (EMA).

Depuis deux ans des initiatives ont été prises. Un arrêté royal a été publié sur la transparence des stocks et un projet d'arrêté royal prévoit la possibilité d'interdire ponctuellement l'exportation. Il est actuellement soumis au Conseil d'Etat. Par ailleurs, des initiatives sur le monitoring et sur l'importation sont en cours d'élaboration. Ces initiatives sont ponctuelles mais je suis d'accord avec vous pour dire qu'il faut une ap-

10.01 Daniel Bacquelaine (MR): Vandaag zijn er 274 geneesmiddelen niet verkrijgbaar. De productieketens hier en in Europa zijn te complex door de overheveling van activiteiten naar lagloonlanden en apothekers steken veel tijd in de zoektocht naar middelen waaraan er een tekort is om bijzonder getroffen patiënten te kunnen helpen. Het FAGG houdt zich actief met dit dossier bezig.

Hoe zult u dit uitdijende probleem structureel ondervangen?

Hoe staat het met het overleg met de geneesmiddelenproducenten en -distributeurs?

Hoever staat het overleg met de producenten van generieke geneesmiddelen die de Europese Commissie hebben laten weten dat ze hun productie dreigen te moeten stopzetten wegens de hogere energiekosten? Er zijn signalen dat we het risico lopen om van bepaalde geneesmiddelen verstoken te blijven.

10.02 Minister Frank Vandenbroucke: Het FAGG zoekt samen met de verschillende actoren en de betrokken administraties naar beleidsdomeinoverschrijdende oplossingen.

De website FarmaStatus bevat informatie over mogelijke vervangende geneesmiddelen en het FAGG heeft een taskforce opgericht om oplossingen te vinden voor de meest problematische gevallen.

Overleg met andere landen, meer bepaald via het Europees Geneesmiddelenbureau, is ook noodzakelijk.

Er werd een koninklijk besluit met betrekking tot de transparantie van

proche structurelle. Sur ce sujet comme sur d'autres nous menons actuellement une concertation avec l'industrie, dans le contexte plus large de notre stratégie en matière de spécialités pharmaceutiques et de médicaments génériques.

de voorraad geneesmiddelen gepubliceerd en een ontwerp-KB voorziet in een uitvoerverbod. Er worden initiatieven genomen in verband met de monitoring en de invoer. We overleggen met de industrie om tot een structurele aanpak van het probleem te komen.

10.03 Daniel Bacquelaine (MR): Monsieur le ministre, je vous remercie pour votre réponse.

J'insiste sur un point qui me paraît essentiel. Durant la crise, on a souvent parlé de la nécessité de relocaliser un certain nombre de productions dans notre pays. Il me semble qu'en matière pharmaceutique et de médicaments un état des lieux pourrait être fait concernant un grand nombre de principes actifs dont la production est actuellement exportée en Asie. En concertation avec le secteur pharmaceutique, il serait peut-être utile de voir comment on pourrait relocaliser un certain nombre de principes actifs non pas seulement en Belgique mais, en tout cas, sur le territoire européen. Il y a là certainement une réflexion à mener.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

11 Vraag van Jean-Marie Dedecker aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De doorlichting van het regeringsbeleid inzake de coronapandemie" (55002918P)

11 Question de Jean-Marie Dedecker à Alexander De Croo (premier ministre) sur "L'évaluation de la politique gouvernementale pour faire face à la pandémie de coronavirus" (55002918P)

11.01 Jean-Marie Dedecker (ONAFH): Mijnheer de minister, ik had deze vraag in eerste instantie aan de eerste minister gesteld. Mijn vraag was wanneer er een doorlichting van het regeringsbeleid inzake corona komt. Ik ga die vraag toch stellen, mijnheer de minister, want er is vandaag terug een pagina aan het blunderboek van corona toegevoegd.

Avrox, de postbusvennootschap, is failliet. Het is zowat twee jaar geleden dat mijn collega Michael Freilich hier stond om vragen te stellen over het gesjoemel met de bestelling van 15 miljoen mondmaskers ten bedrage van ongeveer 32 miljoen euro. Hij werd net niet uitgelachen door de regering. We zijn intussen twee jaar later. Die mondmaskers bleken giftig te zijn. De rol van Defensie daarin kennen we niet, maar het leger moest dat doen. Ondertussen mogen we naar die 32 miljoen euro fluiten.

Mijnheer de minister, pas een week geleden stond u ook in het blunderboek, toen u hier een reden aan het zoeken was waarom men 65 miljoen euro te veel betaalde aan bevriende universiteiten voor PCR-testen. U wilde dat verkopen als een verzekeringspremie.

Mijnheer de minister, wanneer komt er een doorlichting van het geheel? Ik heb deze vraag aan de eerste minister gesteld omdat er nogal wat ministers verantwoordelijk zijn, waaronder ook u, bijvoorbeeld voor de virusremmer remdesivir, met een kostprijs van 4,2 miljoen euro, het leveren van verkeerde testkits en neuswissers, de bestelling van 3 miljoen mondmaskers voor 2,5 miljoen euro die de bescherming van een koffiefilter boden, de zaak-Medista voor 98,5 miljoen euro en vooral de ver-

11.01 Jean-Marie Dedecker (IN-DEP): Aujourd'hui, le ministre Vandebroucke doit ajouter à son palmarès, dans le cadre de sa politique de lutte contre le coronavirus, une énième bourde, à savoir la faille d'Avrox. Nous pouvons donc faire une croix sur 32 millions d'euros. La semaine dernière en séance plénière, le ministre Vandebroucke s'est évertué à justifier pourquoi un montant de 65 millions d'euros avait été versé en trop à des universités amies pour des tests PCR. À cela, il faut ajouter le dossier du remdesivir, la livraison de mauvais kits de dépistage et écouvillons, l'affaire Medista et la destruction des masques buccaux à la caserne de Belgrade.

Quand la politique de lutte contre le coronavirus fera-t-elle l'objet d'un audit?

nietiging van 63 miljoen euro aan mondmaskers in de kazerne van Belg-rade. Wat is uw antwoord daarop, mijnheer de minister?

11.02 Minister Frank Vandenbroucke: Mijnheer Dedecker, wat betreft Avrox, de vorige regering heeft bij het begin van de covidcrisis zeer te-recht aankopen van mondmaskers gedaan. In de zomer van 2020 – dat was in lopende zaken – zijn er 15 miljoen maskers van Avrox gekocht door Defensie. Naar aanleiding van een studie van Sciensano hebben wij in deze regeerperiode beslist om die niet meer te verdelen en zijn wij zelfs overgegaan tot de vernietiging ervan. De Federale Milieu-Inspectie van de FOD Volksgezondheid heeft een proces-verbaal opgesteld in mei 2021 en het dossier bezorgd aan het parket wegens een waarschijnlijke overtreding van de Europese biocidewetgeving, omdat het bedrijf niet in orde was met de etikettering. Wij hebben dus gedaan wat wij moesten doen. Daarnaast werd het bedrijf door het parket ook in verdenking gesteld van valsheid in geschrifte, gebruik van valse stukken, oplichting, witwassen enzovoort. Voor zover ik weet, lopen die processen. Als u daarover meer informatie wilt, dan moet u die natuurlijk aan het gerecht vragen.

U stelde ook een meer algemene vraag. Twee dagen geleden heb ik in de commissie voor Gezondheid zelf voorgesteld dat wij een bijzondere sessie zouden organiseren waarbij wij, om te beginnen, eens bekijken hoe het is gesteld met onze paraatheid voor dergelijke crisissen met het oog op de toekomst. Dat is de allerbelangrijkste vraag. Als men de vraag naar onze paraatheid stelt, moet men ook antwoorden op de vraag welke lessen wij hebben geleerd en wat de evaluatie is. Ik heb aan de commissie voorgesteld dat wij daarover op een bepaald moment met een uitgebreide presentatie zouden komen. De suggestie was om dat in januari te doen, maar wij moeten daarover nog overleggen. Ik zal dat voorstel ook nog verder preciseren, in overleg met de commissie.

11.03 Jean-Marie Dedecker (ONAFH): Mijnheer de minister, het is hoogst eigenaardig dat u de woorden in de mond neemt dat de regering heeft gedaan wat moest. Wie is er in feite verantwoordelijk voor die jan-boel? Ik kan niet verder uitweiden, anders zou ik het nog moeten hebben over de testen en de contacttracing, zaken die echter niet in dit Huis worden behandeld.

Mijnheer Vandenbroucke, u verwijst naar de commissie. Ik heb hier een artikel voor mij over die commissie: "De heer Vandenbroucke wil geen audit naar de meerkost van acht overheidslabo's." (*De heer Dedecker legt het artikel voor aan de minister nadat deze ontkent*) Mijnheer de minister, u kunt toch lezen? U hebt een hogere universitaire opleiding genoten. Het staat daar, het is een titel uit die krant. U ontkent en het is dus gelogen. Dan liegt de krant. Het hele artikel in die krant is dus niet juist. De N-VA heeft u gevraagd of u daarover een audit wilt. U hebt geen antwoord. Nu stelt u dat dit niet juist is.

Alles wat u verklaart, is niet juist. U stond hier vorige week om 65 miljoen euro te rechtvaardigen als zijnde een verzekeringspremie. Ook dat was niet juist. Nee, dat was een grove leugen. Mijnheer Vandenbroucke, u hebt uw vriendjes een cadeau gedaan en achteraf beweert u dat het niet juist is.

Het incident is gesloten.
L'incident est clos.

11.02 Frank Vandenbroucke, ministre: C'est à juste titre que le gouvernement a acheté des masques buccaux au début de la crise du Covid-19. Après une étude de Sciensano, nous avons décidé de ne plus distribuer de masques Avrox et même de les détruire. En mai 2021, l'Inspection fédérale de l'environnement a dressé un procès-verbal et transmis le dossier au parquet en raison d'une infraction probable à la législation européenne sur les produits biocides. Nous avons fait ce que nous devions faire. L'entreprise a été inculpée, entre autres, de faux en écriture, d'usage de faux et d'es-croquerie.

Il y a deux jours, j'ai proposé d'examiner avec la commission de la Santé publique dans quelle mesure nous sommes préparés à de prochaines crises. Cela signifie que nous devons également examiner quels enseignements nous avons tirés de la crise du Covid-19.

11.03 Jean-Marie Dedecker (IN-DEP): Selon le ministre, le gouvernement a fait ce qu'il devait faire. Qui est alors responsable de cette gestion chaotique? Selon un article de presse, le ministre a déclaré en commission qu'il ne souhaitait pas que les surcoûts des laboratoires publics fassent l'objet d'un audit. Le ministre dément à présent ces propos, ce qui voudrait dire que les journaux se trompent. Le ministre dément toujours tout après coup.

12 Vraag van Michael Freilich aan Petra De Sutter (VEM Ambtenarenzaken en Overheidsbedrijven, Telecommunicatie en Post) over "De tegenstrijdige informatie in de commissie en de pers over de opdracht tot een audit bij bpost" (55002910P)

12 Question de Michael Freilich à Petra De Sutter (VPM Fonction publique et Entreprises publiques, Télécoms et Poste) sur "Les informations contradictoires en commission et dans la presse concernant l'audit chez bpost" (55002910P)

12.01 Michael Freilich (N-VA): Mevrouw de voorzitster, mevrouw de minister, u weet dat wij absoluut tegen de miljoenensubsidie voor de bedeling van kranten en tijdschriften zijn. Daarover zal ik u echter geen vraag stellen, omdat ik weet dat u dan zult zeggen dat dit een bevoegdheid is van minister Dermagne, wat juist is. Ik heb echter wel een vraag over bpost, waarvoor u bevoegd minister bent.

"Ik wist het niet", dat zei u twee jaar geleden, toen bekend werd dat er een fraudeonderzoek liep naar de vorige CEO, de heer Van Avermaet. "Ik wist het niet", dat zei u hier een jaar geleden, toen het ging over de verkoop van de krantenwinkels van bpost aan een casinogroep. "Ik wist het niet", dat zei u van de week toen ik u erop attendeerde dat er een interne audit loopt bij bpost, over mogelijke collusie op hoog niveau.

Ziet u een patroon? U weet het niet. U weet nooit van iets. U komt steeds uit de lucht gevallen. U loopt aan het handje van bpost in plaats van de leiding te nemen. Is dat goed bestuur? Of noemt u dat groen bestuur?

Twee dagen geleden vertelde u in de commissie dat de doorgedreven audit er kwam op vraag van de raad van bestuur, van de voorzitster. Een dag later zegt de woordvoerder van bpost in de krant dat het de heer Dirk Tirez zelf is die deze vraag gesteld heeft. Wat is het nu? Waarom weet u het nooit? U zou het nochtans moeten weten.

Wel, voor mij hebt u afgedaan als minister. Sorry. Klop toch eens op tafel. Schrap dat miljoenencontract. Zorg dat u uw huis op orde hebt.

Mevrouw de minister, kunt u ons beloven dat u eindelijk orde op zaken zult stellen?

12.01 Michael Freilich (N-VA): Lorsqu'il a été rendu public, il y a deux ans, qu'une enquête pour fraude était diligentée à l'encontre de l'ancien CEO de bpost, la ministre avait déclaré qu'elle n'en était pas informée. Il y a un an, elle ne savait pas non plus que les librairies de bpost seraient vendues à un groupe de casinos. Et la semaine dernière, il s'est avéré qu'elle ignorait qu'un audit interne était en cours au sein de bpost à la suite d'une possible collusion à un haut niveau. La ministre tombe chaque fois des nues. Elle est inféodée à bpost alors qu'elle devrait en prendre la direction. S'agit-il là d'une bonne gouvernance?

Il y a deux jours, la ministre a déclaré en commission que l'audit était réalisé à la demande du conseil d'administration. Le lendemain, le porte-parole de bpost déclare dans la presse que c'est le CEO lui-même qui a commandé l'audit. Qu'en est-il réellement? Pour quelles raisons la ministre ne sait-elle jamais ce qui se passe? Elle devrait pourtant être au courant. À mon sens, elle a failli à son rôle de ministre. Résiliez ce contrat de plusieurs millions pour la distribution de journaux et de magazines! La ministre va-t-elle enfin mettre l'ordre?

12.02 Minister Petra De Sutter: Mijnheer Freilich, dank u voor deze vraag. Zoals u zich herinnert, hebben wij twee dagen geleden in de commissie voor Mobiliteit bijna twee uur over dit onderwerp van gedachten gewisseld. Nu is er blijkbaar een nieuw feit, namelijk dat ik het niet zou weten. Ik heb u dinsdag heel duidelijk geïnformeerd over de gang van zaken, en ik heb gezegd dat ik op de hoogte ben gebracht door de voorzitster van de raad van bestuur op het moment dat zij de raad van bestuur zelf heeft ingelicht.

Wat u mij eigenlijk vraagt, is in het directiecomité van bpost te gaan zetelen, maar daarmee zou ik mijn bevoegdheid heel erg overschrijden, zoals u weet. Ik ben voogdijminister en de manier van werken met bpost is nu eenmaal zoals ze is.

12.02 Petra De Sutter, ministre: Mardi, en commission de la Mobilité, nous avons procédé à un échange de vues sur le sujet pendant près deux heures. Un élément nouveau serait apparu à présent, à savoir que je ne serais pas au courant. Je répète que j'ai été informée de l'audit par la présidente du conseil d'administration au moment où celle-ci en a informé ce conseil. Cela n'a pas toujours été le cas dans le passé. M. Freilich s'attend à

Wat er wel veranderd is, is dat ik meteen op de hoogte gebracht ben op het moment dat de voorzitster heeft geoordeeld dat het nieuws van de lopende audit naar de raad van bestuur zou worden gebracht. Dat is anders dan in het verleden. Ik ben daar zelf eigenlijk ook heel tevreden over.

Over de persconcessie en wat er precies aan de gang is, hebben wij in de commissie gesproken. Daar wil ik nu niet op terugkomen. Ik heb u dinsdag in de commissie geïnformeerd zoals ik door bpost ben geïnformeerd.

Ik zal de heer Vandenbroucke parafraseren: als u zegt dat in de krant iets ander staat, kan ik u alleen verwijzen naar diegene die dat geschreven heeft in de krant. Ik haal mijn informatie niet uit de krant. Ik haal mijn informatie uit wat bpost mij meedeelt.

U spreekt over dewoordvoerder van bpost. Dat kan ik absoluut ontkennen. Ik heb vanmiddag nog eens geverifieerd of de informatie die men mij dinsdag heeft gegeven, de juiste is. Het is de voorzitster van de raad van bestuur die de audit bevolen heeft. Ik kan dat alleen maar bevestigen, daar dit de informatie is die ik heb gekregen. Mevrouw Hanard heeft die interne audit bevolen. Die loopt nog.

Ik zal dus herhalen wat ik u dinsdag heb gezegd: wij zullen niet vooruitloopen op de onderzoeken van de audit en op de gevolgen die deze zullen hebben. Op dit moment loopt de audit. Zodra wij meer weten, zullen wij de informatie uiteraard delen. Ook dat heb ik u dinsdag gezegd.

12.03 Michael Freilich (N-VA): Mevrouw de minister, u weet dat u moet opletten als u hier statements maakt, want ik check die. Ik heb een mail van de woordvoerder, waarin die net het tegenovergestelde schrijft van wat u hier vertelt. Die mail zal ik u bezorgen. U dient zich af te vragen hoe het kan dat u steeds fout wordt geïnformeerd, of dat men eerst a en daarna b zegt. Dat loopt niet goed.

Ik kom terug op bpost zelf. Bij de beursintroductie in 2013 werd een aandeel van bpost voorgesteld als een aandeel voor de goede huisvaarder. Ondertussen heeft het bedrijf 65 % van zijn beurswaarde verloren. Wie in 2013 op de BEL 20 had ingetekend, dus bij de privébedrijven, heeft nu 120 % winst gemaakt.

bpost is een overheidsbedrijf dat subsidies toegestopt krijgt, waardoor het de markt verstoort. Voor ons is duidelijk dat het postbedrijf opnieuw een privébedrijf moet worden, zoals dat bestaat in het buitenland, want dat werkt gewoon veel beter.

ce que j'aille siéger personnellement au comité de direction de bpost, or cela ne relève évidemment pas de ma compétence de ministre de tutelle. Du reste, je ne vais pas répéter tout ce que j'ai expliqué mardi en commission.

Je ne tiens pas mes informations de la presse mais de bpost directement. Je m'en suis encore assurée aujourd'hui auprès de bpost, qui maintient que l'audit a été préconisé par la présidente du conseil d'administration. Cet audit est toujours en cours. Dès que nous en saurons davantage, je vous communiquerai ces informations.

12.03 Michael Freilich (N-VA): J'enverrai à la ministre un courriel du porte-parole de bpost indiquant exactement le contraire. De façon constante, la ministre est mal informée.

L'action bpost a déjà perdu 65 % de sa valeur boursière depuis son introduction en bourse en 2013. Les actions d'entreprises privées sont beaucoup plus intéressantes. La société bpost est une entreprise publique qui reçoit des subventions et qui, de ce fait, perturbe le marché. L'entreprise postale doit redevenir une entreprise privée. Cela fonctionne beaucoup mieux ainsi.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

13 Samengevoegde vragen van

- Kris Verduyckt aan Zakia Khattabi (Klimaat, Leefmilieu, Duurzame Ontwikkeling en Green Deal) over "Het VN-klimaatrapport in de aanloop naar de klimaattop" (55002908P)
- Séverine de Laveleye aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De klimaatambities van België en de COP27" (55002922P)
- Greet Daems aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De klimaatmars en de COP27" (55002925P)

13 Questions jointes de

- Kris Verduyckt à Zakia Khattabi (Climat, Environnement, Développement durable et Green Deal) sur

- "Le rapport de l'ONU sur le climat à l'approche du sommet sur le changement climatique" (55002908P)**
- Séverine de Laveleye à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Les ambitions climatiques de la Belgique et la COP27" (55002922P)
 - Greet Daems à Alexander De Croo (premier ministre) sur "La marche pour le climat et la COP27" (55002925P)

[13.01] Kris Verduyckt (Vooruit): Mevrouw de minister, buiten is het vandaag 22 °C. Dat is 8 °C meer dan normaal. Dat is van de pot gerukt, zoals weerman Frank Deboosere het zegt. Sommigen halen de schouders op, zeggende *so what*. Gisteren verscheen er een nieuw klimaatrapport van de Verenigde Naties, dat heel kort kan worden samengevat: alle lichten staan op rood. We moeten de uitstoot van broeikasgassen halveren, maar het is plus 10 %. Nooit eerder zaten er zoveel broeikasgassen in de atmosfeer als vandaag. Onze aarde is vandaag een broeikas die ervoor zorgt dat het afgelopen zomer in Irak tot 50 °C werd. Zuid-Europa stond letterlijk in brand. De Belgische landbouw had amper nog water. Iets verderop, in de uitgedroogde Rijn zaten er schepen vast. Dat is wat 1 °C opwarming doet. Met alle bestaande plannen gaan we naar meer dan het dubbele van die opwarming, terwijl alle lichten op rood staan!

Vandaag kan ik u als een van de weinigen naar aanleiding van dat rapport ondervragen. Maar eigenlijk zou ik iedereen de volgende vraag willen stellen: kunt u vandaag jongeren recht in de ogen kijken en volhouden dat u in het federale Parlement er alles aan doet opdat hij of zij op een veilige en leefbare planeet kan wonen? Stel uzelf die vraag. Afgelopen zondag was ik op de klimaatmars, samen met duizenden anderen. We rekenen op u, mevrouw de minister. We rekenen op u in Egypte, mevrouw de minister, waar u ons land zult vertegenwoordigen. Wat hebt u nodig van het Parlement om ginder een krachtige boodschap te kunnen geven?

[13.02] Séverine de Laveleye (Ecolo-Groen): Madame la ministre, effectivement, ce 27 octobre, il fait 21° et on prévoit 23° demain. Le dérèglement climatique est là et il s'aggrave chaque jour. Pourtant, à la veille de la COP27, la 27e COP, la réponse internationale n'est évidemment toujours pas à la hauteur.

Hier encore, les Nations Unies ont rappelé que, si on cumule tous les engagements des différents pays qui iront à la COP, on reste sur une trajectoire d'un changement climatique de plus de 2,5°, ce qui est strictement une catastrophe! Nous, Belges, Européens, Humanité, nous continuons à émettre chaque année plus de gaz à effet de serre. Nous le faisons sous le nez des personnes qui en souffrent chez nous mais aussi sous les yeux des Pakistanais qui ont perdu un tiers de leur territoire lors d'inondations voici à peine quelques semaines. On le fait sous les yeux des peuples du Sahel qui voient le désert avancer. On le fait sous les yeux des populations d'Amazonie qui voient leur forêt disparaître.

Madame la ministre, on sait les efforts que vous fournissez avec votre gouvernement pour essayer en tout cas de vous montrer à la hauteur. Vous n'hésitez pas vous-même à rappeler que, malgré nos efforts, les politiques au sens large n'en font pas encore assez. C'est d'ailleurs le message qui a été relayé ce dimanche par 30 000 personnes présentes dans la rue, des jeunes, des familles qui nous disaient à nous politiques: "Faites plus, faites mieux, faites plus vite!" Mais c'est aussi le message

[13.01] Kris Verduyckt (Vooruit): Mercredi, l'ONU a publié un nouveau rapport sur le climat. Tous les signaux sont au rouge. Nous devons réduire de moitié les émissions de gaz à effet de serre, mais elles augmentent de 10 %. Il en résulte d'ores et déjà une hausse de 1 degré Celsius de la température, ce qui provoque des incendies de forêt et des épisodes de sécheresse. De surcroît, la température va encore augmenter!

Je souhaite dès lors poser à chacun la question de savoir si nous mettons vraiment tout en œuvre, aujourd'hui, pour combattre cette situation. Tous les participants à la marche pour le climat de dimanche dernier comptent sur la ministre. Elle représentera notre pays en Égypte. Que peut lui apporter le Parlement pour qu'elle puisse y faire passer un message fort?

[13.02] Séverine de Laveleye (Ecolo-Groen): We bieden nog steeds geen afdoend antwoord op de klimaatontregeling. Als we alle maatregelen bij elkaar nemen waartoe de landen die naar de COP gaan zich hebben verbonden, evolueren we nog altijd naar een opwarming met 2,5 °C, wat catastrofaal is. Elk jaar stoten we meer broeikasgassen uit.

We weten welke inspanningen u en de regering leveren, maar de politiek doet niet genoeg: dat zeggen de landen van het Zuiden ons, en zij zijn de eerste slachtoffers van een klimaatverandering waarvoor ze historisch niet verantwoordelijk zijn. Welke boodschap zal België brennen op de COP? Zal deze COP wél aan onze verwachtingen voldoen?

qui a été largement relayé par les pays du Sud et qui s'adresseront directement à vous à la COP pour nous rappeler, à juste titre, qu'ils sont en première ligne des changements climatiques, alors qu'ils n'en sont pas historiquement responsables, et qu'ils en paient déjà aujourd'hui les dommages.

C'est la raison pour laquelle cette COP doit être un succès, à la fois en matière de diminution de nos émissions mais aussi de justice climatique. Madame la ministre, vous serez notre cheffe de délégation. Du coup, mes questions vous sont adressées. Quel message la Belgique va-t-elle porter à la COP? Peut-on espérer que cette COP soit à la hauteur de nos attentes?

13.03 Greet Daems (PVDA-PTB): Mevrouw de minister, met 30.000 mensen zijn we zondag op straat gekomen voor het klimaat. De klimaatbeweging blijft er dus in slagen om veel volk op de been te krijgen en dat is niet verwonderlijk, want de wereld zit allesbehalve op koers om de klimaatdoelstellingen te halen. Als we zo verder doen, dan zal de wereldwijde uitstoot nog veel meer stijgen in plaats van te dalen.

Ons land is dik gebuisd, want ook dit jaar trekken we weer met lege handen naar de VN-klimaattop. Het lijkt wel een traditie te worden. Dat komt doordat onze vier klimaatministers het maar niet eens worden. België slaat daar niet alleen een slecht internationaal figuur mee, ons land laat ook de eigen burgers in de steek.

Mevrouw de minister, ik krijg heel vaak de vraag waarom ik mij zoveel bezighoud met het klimaat, terwijl men zijn facturen niet kan betalen. Ik begrijp die vraag wel. Vandaag worden we niet alleen geconfronteerd met een klimaatcrisis, we zitten ook midden in een energiecrisis. Het antwoord is heel eenvoudig. Dezelfde multinationals die vandaag het geld uit onze zakken kloppen, zijn mee verantwoordelijk voor de klimaatopwarming. In plaats van te investeren in betaalbare, groene energie, blijven ze geld pompen in fossiele brandstoffen, die ze veel te duur verkopen. Het enige wat hen interesseert, is zoveel mogelijk winst.

Wat wij nodig hebben, zowel voor onze portemonnee als voor het klimaat, is een publieke energiesector: *power to the people*. We kunnen niet vertrouwen op de multinationals voor goedkope en groene energie. Mijn vraag is dan ook heel eenvoudig: zult u blijven vertrouwen op de multinationals of zal de regering de energietransitie zelf in handen nemen?

13.04 Zakia Khattabi, ministre: Madame la présidente, chers collègues, comme vous le savez, je partage tant vos inquiétudes que votre indignation. C'est, du reste, ce qui me motive tous les jours.

Et puis, comme vous l'avez dit, madame de Laveleye, je suis trop consciente des enjeux pour ne pas reconnaître que nous n'en ferons jamais assez. De ce point de vue, pardonnez-moi de le dire, ce rapport n'apporte aucune surprise. À Glasgow déjà, la sonnette d'alarme avait été tirée, parce que nous constatons déjà un fossé entre l'objectif que nous nous étions assigné et la trajectoire poursuivie.

Daarom werd op de COP26 beslist om de situatie elk jaar in de gaten te houden. De globale inventarisatie is een vijfjarig proces, maar dat

13.03 Greet Daems (PVDA-PTB): Dimanche passé, 30 000 manifestants sont descendus dans la rue pour défendre le climat. Le monde est loin d'être sur la bonne voie pour respecter les objectifs climatiques. Notre pays est aussi confronté à un échec cuisant. Cette année encore, nous nous rendrons au sommet climatique de l'ONU les mains vides parce que nos quatre ministres du climat ne parviennent pas à s'entendre.

Nous sommes confrontés à une crise non seulement climatique, mais également énergétique. Les mêmes multinationales qui vident actuellement nos poches sont co-responsables du réchauffement climatique. Au lieu d'investir dans des énergies vertes, ils continuent à injecter des fonds dans les carburants fossiles dans le but unique de faire un maximum de bénéfices. Nous avons besoin d'un secteur énergétique public. Le gouvernement continuera-t-il à faire confiance aux multinationales ou va-t-il prendre lui-même en mains la transition énergétique?

13.04 Minister Zakia Khattabi: Ik deel zowel uw bezorgdheid als uw verontwaardiging. Ik ben me bewust van wat er op het spel staat en weet dat we nooit genoeg inspanningen kunnen leveren. In Glasgow konden we al vaststellen hoe groot de kloof is tussen onze doelstellingen en het gevolgde traject.

À la COP26, il a été décidé d'examiner la situation chaque année, afin

tijdsbestek staat ons niet toe de extra internationale actie aan te moedigen die in dit kritieke decennium nodig is. In het klimaatpact van Glasgow werd onder meer gevraagd om jaarlijks een dergelijk syntheseverslag op te stellen op basis van de ingediende indicies. Dat verslag werd gisteren gepubliceerd.

Er werd ook een werkprogramma inzake mitigatie opgesteld om de ambitie dringend te versterken. Men zal jaarlijks een ministeriële rondetafeldialoog over de ambitie voor de periode tot 2030 blijven organiseren. De partijen werden ook verzocht hun doelstellingen voor 2030 te herzien en aan te scherpen. Dat is een belangrijk resultaat van de COP26, dat volgens mij ten volle moet worden benut om de 1,5 °C-doelstelling binnen bereik te houden en om een politiek momentum te creëren voor verdere maatregelen om de mondiale emissie op korte termijn drastisch te verminderen.

La position belge pour la COP27 n'a pas encore été adoptée. Nous attendions les conclusions du Conseil, qui s'est tenu cette semaine, et nous allons donc la finaliser dans les plus brefs délais. J'ai présenté ma position lors de nos travaux ce mardi en commission.

Madame de Laveleye, chaque COP doit être mise à profit pour faire un pas de plus dans la mise en œuvre de nos ambitions et des engagements pris. Plus concrètement, la COP27 devra capitaliser sur le Pacte de Glasgow. Certes, il n'est pas parfait, mais on y trouve néanmoins quelques éléments sur lesquels nous pouvons avancer et que nous devrons exploiter, notamment en matière d'adaptation, de mitigation, de *Loss and Damages* et de finances.

À côté du niveau international, c'est bien aux niveaux national et local que des mesures concrètes et efficaces peuvent être prises pour inverser la tendance de la croissance des émissions de gaz à effet de serre. À cet égard, le niveau fédéral soutient sans ambiguïté l'ambition européenne de réduire nos émissions d'au moins 55 % d'ici 2030. Un dispositif solide afin de définir et de suivre la politique climatique a d'ailleurs été arrêté dans les différentes compétences du gouvernement fédéral.

Nous ne pouvons plus construire une politique climatique sur la base d'une "approche au doigt mouillé". Des mesures d'envergure sont nécessaires. Et aujourd'hui, tout est sur la table pour diminuer de manière significative nos émissions de gaz à effet de serre. Il s'agit d'une question de volonté politique. À défaut de politique axée sans équivoque sur le respect de l'Accord de Paris, sur la science et sur un suivi rigoureux, il ne faudra pas nous étonner, l'année prochaine, du résultat du prochain rapport.

Je voudrais terminer en disant que prendre de manière crédible, structurelle et durable le chemin de la transition, c'est apporter une réponse au dérèglement climatique, mais aussi à la perte de biodiversité et leurs corollaires en matière d'incidences sociales et d'inégalités. Donc oui, plus que jamais, la transition est une question tant de justice environnementale que de justice sociale.

13.05 Kris Verduyckt (Vooruit): Mevrouw de minister, niet zozeer verontwaardiging als wel bezorgdheid drijft mij. De klimaatopwarming ontwricht immers onze natuur en veroorzaakt ook een bijzonder grote ongelijkheid, niet alleen in de wereld, waarover op de COP zal worden

de pouvoir réagir plus rapidement. Ce rapport annuel a été publié hier. Un programme de travail a également été élaboré en vue de renforcer les ambitions. Un dialogue ministériel sera organisé chaque année. Les pays ont été priés de renforcer leurs objectifs à l'horizon 2030. Nous devons créer une dynamique afin de prendre des mesures permettant de réduire drastiquement les émissions mondiales.

Het Belgische standpunt voor de COP27 is nog niet gefinaliseerd. Ik heb mijn standpunt afgelopen dinsdag in de commissie gepresenteerd. Op de COP27 moeten we voortbouwen op het Klimaatpact van Glasgow, dat niet volmaakt is, maar niettemin een aantal elementen bevat die we moeten uitwerken met betrekking tot de adaptatie, de mitigatie, de *losses and damages* en de financiering.

Alle beleidsniveaus moeten actie ondernemen om de broeikasgas-emissiecurve om te buigen. Het federale beleidsniveau steunt de Europese doelstelling om die uitstoot met minstens 55 % terug te dringen tegen 2030. Er zijn robuuste klimaatmaatregelen genomen die betrekking hebben op alle federale bevoegdheden. Er is politieke wil nodig voor een beleid dat volledig gestoeld is op het klimatakkkoord van Parijs, de wetenschappelijke adviezen en een rigoureuze opvolging om onze broeikasgasuitstoot fors terug te dringen. Een geloofwaardige en fundamentele transitie is een antwoord op de klimaatontregeling, het verlies aan biodiversiteit en de sociale gevolgen daarvan.

13.05 Kris Verduyckt (Vooruit): Ce n'est pas tant l'indignation que l'inquiétude qui m'anime. Le réchauffement climatique bouleverse profondément la nature et crée des

gesproken, maar ook in ons land. Ze zal ook resulteren in enorme facturen, die bij onze burgers zullen belanden.

Het is een enorme uitdaging, maar ik ben ervan overtuigd dat wij die samen moeten aanpakken. Samen betekent de overheid, de burgers en de bedrijven. Wij moeten allemaal samen mee in het bad en moeten meewerken aan oplossingen, misschien ook moeilijke oplossingen. Wij bevinden ons immers, zoals u opmerkt, in een kritieke periode, waarin de beslissingen heel belangrijk zullen zijn.

Daarom hoop ik oplecht dat alle partijen inzien dat de strijd ontzettend belangrijk is, dat wij die strijd samen moeten voeren en dat wegglijken of wegbliven, zoals de Vlaamse minister nu doet, geen optie is. Jongeren hebben niets aan politici die de toekomst niet willen voorbereiden.

13.06 Séverine de Laveleye (Ecolo-Groen): Madame la ministre, je vous remercie de partager nos inquiétudes et, malgré tout, nos indignations.

Aujourd'hui, vous nous présentez des perspectives en nous indiquant comment vous vous préparez à aller à la COP27. En attendant, l'Union européenne et la Belgique en particulier – qui doivent montrer la voie – , continuent à subsidier des énergies fossiles, à y investir et à protéger les investissements. Désormais, toutes les familles politiques prétendent que le changement climatique est leur priorité n° 1.

Par ailleurs, vous nous mettez en garde en rappelant que les Régions et les localités ont aussi un rôle à remplir. Or nous constatons qu'une ministre en charge du climat en Belgique ne se rendra pas à la COP, sans que nous sachions pourquoi. Peut-être n'a-t-elle pas de revendications particulières à défendre... Pendant ce temps, des Régions luttent chaque jour, mais on leur met des bâtons dans les roues.

Pour conclure, je voudrais adresser un message qui ne vous est pas directement destiné, bien que votre gouvernement doive faire davantage pour nous protéger et garantir notre avenir. Si nous voulons pouvoir regarder nos enfants et les générations futures dans les yeux en leur disant: "Nous avons fait tout ce que nous pouvions.", il va falloir faire plus, beaucoup plus, et à tous les niveaux de pouvoir.

13.07 Greet Daems (PVDA-PTB): Mevrouw de minister, u hebt niet geantwoord op mijn vraag. Mevrouw de Laveleye deed dat in haar reipliek wel. Zij zei dat we niet mogen blijven investeren in fossiele energie. Dan luidt natuurlijk de vraag hoe we dat doen. Laten we het over aan de multinationals of nemen we het zelf in handen?

Door niet te antwoorden wekt u de indruk te geloven dat de multinationals zelf wel zullen stoppen met hun fossiele brandstoffen, waarmee ze miljarden winst maken. Dat is gewoon naïef. Denkt u nu echt dat de TotalEnergies en de Shells van deze wereld uit zichzelf zullen stoppen en investeren in alternatieven? Ik denk het niet.

Voor goedkope en groene energie moeten we de energiesector weer in publieke handen nemen. Dat is zowel voor de energiecrisis als voor de klimaatcrisis de oplossing.

inégalités flagrantes. Ce sont nos concitoyens qui en paieront le prix fort. Nous devons relever ce défi tous ensemble: les pouvoirs publics, les citoyens et les entreprises. Nous traversons, en effet, une période critique qui nécessite de prendre des décisions importantes. J'espère sincèrement que tous les partis en comprennent l'importance. Détourner le regard ou se mettre aux abonnés absents, comme le fait la ministre flamande, n'est pas une option.

13.06 Séverine de Laveleye (Ecolo-Groen): Ik dank u dat u onze bezorgdheden en onze verontwaardiging deelt. U stelt perspectieven voor, maar de Europese Unie en België, die een voortrekkersrol zouden moeten spelen, beschermen de investeringen in fossiele energiebronnen. De gewesten en de gemeenten moeten een rol spelen, maar een gewestminister van Klimaat zal niet naar de COP gaan en men dwarsboomt de gewesten die initiatieven nemen. Er zal op alle leidnsniveaus veel meer gedaan moeten worden om de toekomstige generaties te beschermen.

13.07 Greet Daems (PVDA-PTB): Le ministre n'a pas répondu à ma question mais Mme de Laveleye l'a fait: nous ne pouvons pas continuer à investir dans les énergies fossiles mais allons-nous laisser les multinationales se charger de cette opération ou prendre nous-mêmes les commandes? La ministre donne l'impression de choisir la première option mais son positionnement revient à faire preuve de naïveté. Pour que l'énergie reste abordable et verte, nous devons ramener le secteur énergétique dans le giron public.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

14 Samengevoegde vragen van

- Tom Van Grieken aan Nicole de Moor (Asiel en Migratie) over "De nieuwe noodopvang voor de asielzoekers" (55002904P)

- Ben Segers aan Nicole de Moor (Asiel en Migratie) over "De opvangcrisis" (55002931P)

14 Questions jointes de

- Tom Van Grieken à Nicole de Moor (Asile et Migration) sur "Le nouvel accueil d'urgence pour les demandeurs d'asile" (55002904P)

- Ben Segers à Nicole de Moor (Asile et Migration) sur "La crise de l'accueil" (55002931P)

14.01 Tom Van Grieken (VB): Mevrouw de staatssecretaris, dat cd&v een partij van twee gezichten is, is zo oud als cd&v zelf, maar dat ze ook lokaal en nationaal twee gezichten heeft, wordt nu toch wel pijnlijk duidelijk.

Mevrouw de staatssecretaris, u ontket de omvolking terwijl de cd&v-burgemeester van Affligem zegt dat de omvolking in onze grootsteden een groot probleem vormt. U staat voor een open Grenzenbeleid, terwijl collega Bogaert zegt dat we onze grenzen niet verder mogen openzetten. U pleit voor meer asielcentra, terwijl de burgemeester van Jabbeke, ook van cd&v-signatuur, zegt dat het onaanvaardbaar is om opnieuw een asielcentrum neer te poten.

Hij heeft gelijk. Het Vlaams Belang steunt de burgemeester van Jabbeke. Het draagvlak bij de bevolking om nog meer opvangplaatsen te creëren is overschreden. Dit land heeft geen probleem met te weinig opvangplaatsen, dit land heeft een probleem met te veel asielzoekers.

Deze crisis komt niet uit de lucht vallen. Al twee jaar bemant cd&v de post van Asiel en Migratie. De eerste negen maanden van dit jaar waren er 26.000 asielzoekers en in september braken we een record, met 4.000 asielzoekers. Hoeveel zullen het er in oktober zijn? Ik voorspel dat het er tegen het einde van het jaar tussen de 35.000 en 40.000 zullen zijn.

Ik heb heel veel vragen voor u.

Als u dergelijke cijfers hoort, waarom begint u dan in hemelsnaam niet opnieuw met een ontradingscampagne? Waarom verstrengt u de gezinshereniging niet? Waarom schermt u de sociale zekerheid niet af voor al die gelukzoekers? Wanneer maakt u eindelijk werk van het actief opsporen van illegale, uitgeprocedeerde asielzoekers? Wanneer is het voor u voldoende? Hoeveel asielcentra wilt u nog bij creëren?

14.02 Ben Segers (Vooruit): Mevrouw de staatssecretaris, vorige week was iedereen in de Kamer het er nog over eens dat het onaanvaardbaar is dat mensen, gezinnen en kinderen in de kou op straat slapen. Voor Vooruit waren en zijn de oplossingen duidelijk.

Ten eerste, de instroom moet worden beperkt, bijvoorbeeld door hard op te treden tegen een land als Servië, zodat er een einde komt aan het visumvrije reizen, waarbij wij het hier in België nadien maar moeten oplossen.

Ten tweede, staar u niet blind op de opvang alleen, maar zet ook in op verhoogde uitstroom uit de opvang door snellere beslissingen van uw migratiедiensten. Het opvangnetwerk is nu al groot, maar omdat het te

14.01 Tom Van Grieken (VB): Nous savons depuis longtemps que le cd&v est un parti à deux visages, mais aujourd'hui cette dualité transparaît aussi de manière criante aux échelons local et national. Le bourgmestre de Jabbeke estime inacceptable de devoir accueillir un nouveau centre d'asile. Le Vlaams Belang le soutient. Le seuil de tolérance de la population par rapport à une nouvelle augmentation du nombre de places d'accueil est dépassé. Cette crise de l'asile n'est pas une surprise. Le parti de la secrétaire d'État occupe le poste de l'Asile et de la Migration depuis deux ans déjà, mais d'ici la fin de l'année, nous atteindrons probablement un chiffre record de 35 000 à 40 000 demandeurs d'asile. Où la secrétaire d'État mettra-t-elle la barre?

14.02 Ben Segers (Vooruit): La semaine dernière, tout le monde s'accordait encore pour dire qu'il était inacceptable que des personnes, des familles et des enfants dorment dans la rue et dans le froid. Les entrées de migrants doivent être limitées, les services de migration doivent prendre des décisions plus rapidement et, dans l'attente de ces dernières, des mesures d'urgence temporaires doivent être prises au niveau de

traag gaat bij uw migratiедiensten hebt u alsmaar meer opvang nodig. Dat is uiteraard een eindig verhaal. De output moet nu onmiddellijk omhoog, anders raken we niet uit deze crismodus, no way.

Ten derde, in afwachting van dit alles zou men tijdelijke noodmaatregelen in de opvang moeten instellen. U zei hier vorige week nog heel stellig dat u de 1.500 plaatsen, die u maar niet geopend kreeg door de tekorten op de arbeidsmarkt, nu zou openen met 150 personeelsleden beschikbaar gemaakt door de overheidsdiensten.

Mevrouw de staatssecretaris, staan die mensen ondertussen paraat? Kunnen zij eindelijk aan de slag? Kunnen die plaatsen eindelijk open? Staat de humanitaire noodopvang, die u vorige week aankondigde, eindelijk op punt? De tijd van praten en ellenlange voorbereidingen moet nu stilaan voorbij zijn. We rekenen op u en de hele regering voor onmiddellijke oplossingen en we wensen u daar veel succes mee.

14.03 Staatssecretaris Nicole de Moor: Mevrouw de voorzitster, collega's, vorige week waren de meerderheid en de oppositie het erover eens dat er geen kinderen meer op straat mochten belanden. Met dat doel ben ik de voorbije weken ook naar de regering getrokken, om steun voor Fedasil te vragen op het gebied van zowel personeel als humanitaire noodopvang. Ik ben dan ook blij dat minister De Sutter en de hele regering hun schouders hebben gezet onder de zoektocht naar personeel bij andere overheidsdiensten. Dat moet helpen om de beschikbare capaciteit van het netwerk te gebruiken. Die zoektocht is volop bezig en er komen elke dag kandidaten bij.

Naast personeel is er ook dringende noodopvang nodig, een basisopvang, met bed, bad en brood, om families en kinderen niet op straat te laten slapen. Het kernkabinet heeft daartoe vorige week opdracht gegeven aan het Crisiscentrum. In overleg met partners zoals Defensie heeft het Crisiscentrum twee sites in aanmerking genomen. Op korte termijn moet er in tijdelijke basisopvang worden voorzien op een site van de Regie der Gebouwen in Jabbeke en een site van Defensie in Glons. Het kernkabinet heeft dat voorstel gisteren bekraftigd en het Crisiscentrum gevraagd om verder te coördineren.

Ik begrijp dat er vragen rijzen bij de lokale besturen. We moeten met hun bezorgdheden rekening houden. We hebben trouwens onmiddellijk contact opgenomen met de betrokken burgemeesters en ik zal met hen in dialoog blijven gaan. De humanitaire nood blijft evenwel hoog. Als we niet willen dat er de komende weken en maanden nog families en kinderen op straat slapen, dan is noodopvang noodzakelijk.

Ik begrijp dat ook de burgers vragen hebben. Ook met die bezorgdheden moeten we rekening houden, door voor een beter en gecontroleerd migratiebeleid te zorgen. Zoals ik al vaker heb benadrukt, lossen we deze crisis niet op met extra opvang alleen. Ik zal blijven hameren op en werken aan een verhoging van de uitstroom, met meer beslissingen van het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatsloten, alsook een beperking van de instroom, hoe moeilijk dat ook is.

Dat werpt ook vruchten af. De voorbije maanden zagen we in ons land een plotse toename van asielaanvragen uit Burundi. De meeste Burundese kwamen via Servië met een visumvrijstelling naar ons land. Na sterke diplomatische druk heb ik de bevestiging gekregen dat Servië vrij-

l'accueil. La semaine dernière, la secrétaire d'État a affirmé disposer de 1 500 places, mais pas du personnel nécessaire. Elle dispose désormais de 150 membres du personnel des services publics. Sont-ils prêts? L'accueil humanitaire d'urgence est-il enfin au point?

14.03 Nicole de Moor, secrétaire d'État: La semaine dernière, la majorité et l'opposition s'accordaient pour dire qu'aucun enfant ne pouvait se retrouver à la rue. Je me réjouis dès lors que la ministre De Sutter et l'ensemble du gouvernement soutiennent la quête de personnel. Chaque jour, de nouveaux candidats se présentent. Il faut disposer très rapidement d'un accueil d'urgence de base. Le Centre de crise a sélectionné un site de la Régie des Bâtiments à Jabbeke et un site de la Défense à Glons. Le conseil des ministres restreint a entériné la proposition hier. Je comprends que les pouvoirs locaux s'interrogent. Je continuerai de dialoguer avec les bourgmestres, mais le besoin reste important.

Nous devons également tenir compte des préoccupations des citoyens, en veillant à appliquer une meilleure politique migratoire et une politique contrôlée. C'est pourquoi nous nous attelons à augmenter les départs, par le biais de davantage de décisions, et à réduire les arrivées. Cette politique porte ses fruits. Après l'augmentation soudaine des demandes d'asile de Burundais arrivés dans notre pays via la Serbie avec une exemption de visa, la Serbie a retiré cette exemption de visa pour le Burundi vendredi, après une importante pression diplomatique. Je travaille, en outre, à une meilleure répartition sur le territoire européen et à une

dag die visumvrijstelling voor Burundi heeft ingetrokken. Dat zal een effect hebben op de instroomcijfers in ons land.

Dat alleen zal echter niet volstaan, gelet op de huidige geopolitieke context. Ik werk in Europees verband dan ook hard aan een betere spreiding over het Europese grondgebied en een betere bescherming van onze buitengrenzen. We mogen bovendien niet blind zijn voor de instrumentalisering van migratie door regimes die ons via migratiestromen onder druk willen zetten.

Dus ja, de uitdagingen zijn groot. Ik blijf samen met de hele regering werken aan oplossingen, echte oplossingen, niet de luchtkastelen die populisten aan linker- of rechterzijde gretig voorhouden, maar die ons in de praktijk geen meter vooruit helpen.

14.04 Tom Van Grieken (VB): Mevrouw de staatssecretaris, ik ben om drie redenen teleurgesteld over uw antwoord.

De eerste reden is dat u eigenlijk geen antwoord gaf. Hoe vaak hebben wij u in de commissie al gevraagd hoeveel asielplaatsen u bijkomend zult creëren? Dat zijn parlementaire vragen, maar u weigert telkens die te beantwoorden.

Ten tweede, ben ik teleurgesteld omdat u hier met een uitgestreken gezicht durft te zeggen dat u werkt in samenspraak, in dialoog. De burgemeester van Jabbeke, een partijgenoot van u, heeft een telefoontje gekregen van uw medewerker om hem te zeggen dat het zo zal gebeuren. U licht uw eigen burgemeester niet eens in en u gaat evenmin in dialoog met de gewone burger.

Ten derde, wat mij vooral tegen de borst stuit, is dat u zegt dat het gaat over kwetsbare gezinnen en kinderen. Dat klopt, en niemand wil gezinnen bij koude temperaturen buiten zien slapen. U moet er echter wel bij zeggen waarom u bijkomende plaatsen nodig hebt. Uw capaciteit van 31.000 plekken ligt voor de helft vol met alleenstaande mannen, waarvan de helft asielbedriegers. Om die reden zal het Vlaams Belang komende zaterdag in Jabbeke om 11.00 uur actievoeren. Het zal niet met het Vlaams Belang gebeuren! Het Vlaams Belang zal de eis van de cd&v-burgemeesters ondersteunen.

14.05 Ben Segers (Vooruit): Mevrouw de staatssecretaris, wij weten dat deze regering moest beginnen met uitgeklede migratiедiensten en dat vorige regeringen niet inzaten met de toekomst, dat een migratiěwetboek een verre wensdroom bleef en dat de digitalisering van de migratiедiensten wel de laagste der prioriteiten was, wat ervoor zorgde dat wij hopeloos achterophinkten en dat de migratiедiensten niet werden klaargestoomd om toekomstige uitdagingen aan te kunnen. Het is daarom heel goed en ook broodnodig dat de regering die structurele maatregelen nu wel treft.

Vooruit rekent echter ook op u en de hele regering om er ondertussen op korte termijn alles aan te doen opdat mensen, kinderen en gezinnen niet langer op straat belanden. Er is voor ons ook geen seconde meer te verliezen, mevrouw de staatssecretaris. Ik wens u veel succes.

protection renforcée de nos frontières extérieures.

Les défis sont de taille, mais je continue de m'atteler à de réelles solutions, et pas à poursuivre des chimères comme les populistes.

14.04 Tom Van Grieken (VB): La secrétaire d'État refuse, comme toujours, de répondre à ma question sur le nombre de places d'asile supplémentaires. Par ailleurs, elle ose affirmer sans sourciller qu'elle poursuit le dialogue avec les bourgmestres, alors que celui de Jabbeke, un collègue de son parti, a simplement reçu un appel téléphonique d'un collaborateur de la secrétaire d'État l'informant de la décision. Personne ne veut faire dormir à la rue des familles et des enfants vulnérables. Toutefois, la moitié des 31 000 places d'accueil sont occupées par des hommes seuls, dont la moitié sont des fraudeurs de l'asile. C'est pourquoi le Vlaams Belang mènera une action à Jabbeke samedi prochain à 11 h 00.

14.05 Ben Segers (Vooruit): Lors de son entrée en fonction, le gouvernement a dû faire face à des services de migration dépouillés, sans Code de la migration ni soutien numérique. Heureusement, les mesures structurelles indispensables sont bel et bien prises à présent pour pouvoir affronter les défis futurs.

Vooruit compte toutefois sur le gouvernement pour prendre également des mesures à court terme afin que des enfants et des familles ne se retrouvent plus à la rue. Il n'y a plus une seconde à perdre!

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

La présidente: Ceci clôture les questions orales.

14.06 Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen): Mevrouw de voorzitster, we zijn inderdaad aanbeland bij het einde van het vragenuurtje.

Ik zou u willen vragen het verslag ervan nog eens goed te lezen. Ik denk dat u een bepaalde opmerking van een lid hebt gemist. Ik hoop althans dat u die niet hebt gehoord, want u hebt immers niet gereageerd.

Daarnet heeft een parlementslid van het Vlaams Belang opgeroepen om minister Tinne Van der Straeten op te sluiten. Ik vind dat een schandalige uitspraak die het fatsoen van een normaal democratisch debat overstijgt en aanzet tot geweld. Voor mij is het een trumpiaanse uitspraak. Denk maar aan Trumps uitspraak *Lock her up!* Ik wil u met aandring vragen daartegen te reageren.

Mevrouw de voorzitster, mijn collega-fractieleider Vanden Burre vroeg daarnet het woord om onmiddellijk te reageren, maar dat stond u niet toe. Vorige week vroeg mevrouw Van Peel aan u het woord tijdens de vragenronde en toen kreeg zij dat onmiddellijk. Ik weet niet op welke basis u tot die verschillende beslissingen komt, maar het zal alleszins niet op basis van het Reglement zijn.

14.06 Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen): La présidente ne l'a probablement pas entendu, mais pendant la séance de questions d'actualité, un député du Vlaams Belang a appelé à enfermer la ministre Tinne Van der Straeten. Je demande instantanément à la présidente de condamner cette déclaration scandaleuse. Il s'agit en effet de propos dignes de Trump, qui incitent à la violence.

M. Gilles Vanden Burre a d'ailleurs demandé la parole tout à l'heure, de manière à pouvoir réagir immédiatement, mais la présidente n'y a pas consenti. Pourtant, Mme Van Peel a reçu la parole la semaine dernière pendant la séance de questions. Pourquoi cette différence de traitement? Elle ne repose en tout cas pas sur le Règlement de la Chambre.

De voorzitster: Mijnheer De Vriendt, vorige week was het inderdaad een probleem dat mevrouw Van Peel kon onderbreken. Vandaag vraagt u, of de heer Vanden Burre, om te kunnen onderbreken. Ik moet voor iedereen het Reglement toepassen.

(...): (...)

De voorzitster: Vorige week gebeurde dat in een bepaalde context, zoals u zeker en vast zult hebben gemerkt.

Uw woorden zullen worden opgenomen in het verslag, mijnheer De Vriendt.

La présidente: La semaine dernière, certains ont vu un problème dans le fait que Mme Van Peel ait pu interrompre l'auteur d'une question, mais je devrais à présent permettre à M. Vanden Burre d'en faire de même? Le Règlement est valable pour tous. De surcroît, le contexte était totalement différent la semaine dernière.

Projets de loi et propositions (continuation)

Wetsontwerpen en voorstellen (voortzetting)

15 Projet de loi portant des mesures concernant la pénurie de personnel dans le secteur des soins (2888/1-5)

15 Wetsontwerp houdende maatregelen aangaande de personeelsschaarste in de zorgsectoren (2888/1-5)

Discussion générale Algemene besprekking

La discussion générale est ouverte.

De algemene besprekking is geopend

M. Benoît Piedboeuf et Mme Florence Reuter, rapporteurs, se réfèrent à leur rapport écrit.

15.01 **Chanelle Bonaventure** (PS): Dans le contexte actuel, où le secteur des soins fait face, depuis des mois, à une importante pénurie de personnel, il est essentiel de prendre des mesures de soutien temporaires. Les années de pandémie que nous traversons depuis 2020 nous ont démontré la nécessité d'un secteur de soins fort, et ces mesures temporaires doivent être accompagnées d'une revalorisation à long terme de professionnels tels que les infirmiers et les aides-soignants, et de réinvestissements publics dans la santé. Nous soutiendrons évidemment ce projet.

15.01 **Chanelle Bonaventure** (PS): Gezien de personeelschaarste in de zorgsector dringen tijdelijke steunmaatregelen zich op. Die moeten gepaard gaan met een herwaardering op lange termijn van het beroep van verpleeg- en zorgkundige en met nieuwe overheidsinvesteringen in de gezondheidszorg. We zullen dit ontwerp dan ook steunen.

15.02 **Dominiek Sneppe** (VB): Mevrouw de voorzitster, mijnheer de minister, collega's, de coronacrisis creëerde een uitzonderlijke situatie, waarin uiteraard uitzonderlijke maatregelen getroffen werden. Wij kunnen ons voorstellen dat de helpende handen van pasgепensioneerde collega's, van vrijwilligers of van studenten tijdens de piek van de coronacrisis als positief werden ervaren door personeel, directies en patiënten. Het is overduidelijk dat de coronapandemie enorm belastend is geweest voor het personeel in de ziekenhuizen en andere zorgvoorzieningen.

Mijnheer de minister, u stelt nu dat dit wetsontwerp noodzakelijk is gezien de coronacrisis, maar er is eigenlijk geen sprake meer van een coronacrisis maar eerder van een enorm tekort aan zorgpersoneel. Deze crisis zal niet opgelost worden door gepensioneerden, tijdelijk werklozen, studenten en dergelijke meer in te zetten. Dat was misschien goed als uitzonderlijke maatregel, maar door deze opnieuw te verlengen lijkt het wel alsof u deze bekijkt als een structurele oplossing. Het wetsontwerp zou dan wel tijdelijk zijn, maar het dreigt iets te worden dat telkens opnieuw, en dan nog retroactief, verlengd zal worden.

In de memorie van toelichting is er sprake van substantiële initiatieven die genomen zijn door de regering tijdens de huidige legislatuur om de zorgomkadering rond het bed en in de ziekenhuizen te verhogen. Hierbij doelt u onder andere op het Zorgpersoneelfonds. Dat is natuurlijk frappant, want dat kwam er net doordat er géén volwaardige regering was en dankzij de steun van het Vlaams Belang. Het is dus niet correct om deze pluim op uw hoed te steken.

Ook het sociaal akkoord in verband met IFIC, waarnaar u verwijst, om de attractiviteit te verhogen, werd niet echt met veel enthousiasme ont-haald door IC-verpleegkundigen, die in het oog van de covidstorm stonden. Uit een KCE-studie blijkt dat 75 % ontevreden is over zijn salaris. Het is dus duidelijk dat er veel meer nodig is voor het aantrekken en behouden van verpleegkundigen.

Maakt het terughalen van gepensioneerden het beroep aantrekkelijker? Is het twee jaar na de uitbraak van een ongeziene crisis nog te verantwoorden dat naar zulke maatregelen moet worden gegrepen? Mijnheer de minister, waar blijven de structurele maatregelen?

De studie van het KCE is duidelijk. U moet voorzien in een betere erkenning, een passende verloning, een opwaardering van de opleiding en personeelsbezetting overeenkomstig de internationale normen.

15.02 **Dominiek Sneppe** (VB): La crise du coronavirus était une situation exceptionnelle, qui justifiait des mesures exceptionnelles. Durant cette période, le personnel, les directions et les patients ont évidemment apprécié l'aide des pensionnés, des bénévoles et des étudiants.

Toutefois, depuis lors, il n'est plus question d'une crise du coronavirus mais bien d'un manque criant de soignants. Et pourtant, le régime applicable aux pensionnés, aux chômeurs temporaires et aux étudiants est à nouveau prolongé, comme si cela pouvait apporter une solution structurelle aux problèmes.

Dans l'exposé des motifs, le gouvernement se targue d'avoir pris des mesures substantielles au cours de cette législature afin d'améliorer l'encadrement des patients dans les hôpitaux. À cet égard, il fait notamment référence au Fonds blouses blanches, qui a pourtant vu le jour sans gouvernement de plein exercice et avec l'aide du Vlaams Belang!

Il est également fait référence à l'accord social sur l'IFIC, qui n'a pourtant pas été accueilli avec enthousiasme par le personnel infirmier des soins intensifs. Une étude du KCE a démontré que 75 % des soignants n'étaient pas satisfaits de leur salaire. Il faudra donc fournir bien plus d'efforts pour revaloriser la profession.

Niets daarvan staat in dit wetsontwerp. Dit wetsontwerp is voor het Vlaams Belang dan ook een zoveelste doekje voor het bloeden. Het is geen oplossing, maar een typische vivaldimaatregel: achter de feiten aanlopen en de schade proberen te beperken, zonder visie op lange termijn.

We weten allemaal dat verpleegkundigen vol empathie zitten. Dat is ook eigen aan het beroep. Soms tegen beter weten in durven ze geen nee te zeggen tegen hun oude directie of ex-collega's. Hopelijk vergeet u niet dat het gaat om beroepen die mentaal en fysiek zeer zwaar zijn. U mag ook niet vergeten dat deze mensen niet zomaar gingen werken tijdens de coronacrisis, maar gingen werken in enorm stresserende situaties. Het was een intense periode met gevaar om zelf besmet te worden, met de angst om het virus mee naar huis te nemen en meestal ook nog ingepakt als marsmannetjes. Heel wat gepensioneerden hebben gemerkt wat het is om van nul op te trekken naar 100 kilometer per uur. Ik ken mensen die blij waren dat ze weer gewoon gepensioneerd kunnen zijn. Zijn zij bereid om dit nog langer te doen?

Iets anders, hoe zit het met de verplichte vaccinatie tegen corona? Het verzet vanuit de sector is nog steeds aanzienlijk. U wilt met dit wetsontwerp op korte termijn maatregelen treffen om de retentie van het beroep te verhogen. Hoeveel mensen hebben het beroep echter al verlaten of zullen dit doen omwille van deze verplichting die nog steeds als een zwaard van Damocles boven de hoofden van de zorgverstrekkers hangt? Ook hierover vinden we niets terug in het wetsontwerp.

In de commissie stelde ik volgende vraag, waar ik geen antwoord op kreeg. Zult u jonge, enthousiaste en ervaren niet-gevaccineerden of onvoldoende gevaccineerden ontslaan en hen vervangen door gepensioneerden, tijdelijk werklozen of studenten? Is dit de bedoeling van dit wetsontwerp?

Ook studenten wilt u inzetten om het zorgpersoneel te ontlasten. In feite is dat een goede zaak, want met de juiste mindset kan men daar veel mee doen. Veelal gaat het immers om mensen die een studie volgen in de brede zorgsector. Sommige directies zien in jobstudenten echter verkeerdelyk een bijna volwaardige en vooral goedkope vervanging voor hun zorgverstrekkers. Zelfs als een jobstudent de dienst kent, mag dit geen excus zijn om te raken aan de minimumbezetting. Het zou niet de eerste keer zijn dat een directie aan de centen denkt, en niet aan de mensen.

Bovendien komen studenten vaak om iets te leren, niet om de gaatjes te dichten of om vuile werkjes op te knappen. U zou het toch moeten weten: als een dienst een student ernstig neemt, kost dit de facto een personeelslid dat zijn of haar taak moet laten schieten om de student degelijk te begeleiden. Kortom, op lange termijn is dit zeker iets wat wij in gedachten moeten houden. Dat moet mogelijk zijn. Studenten die goed begeleid worden, keren vaak terug naar de ziekenhuizen of de afdelingen waar zij goed werden opgevangen. Maar voor wat u op korte termijn probeert te bereiken, is een student voor een afdeling eerder een last dan een lust.

Mijnheer de minister, op de werkvlloer hoor ik weinig enthousiaste geluiden over dit ontwerp. De zorgverstrekkers op de werkvlloer willen structurele oplossingen. Hoe goed bedoeld ook, hun gepensioneerde collega's weer inschakelen is geen structurele oplossing, hoe graag die

Ce projet de loi suffit tout au plus à limiter les dégâts, sans aucune vision à long terme.

Les infirmiers exercent un métier mentalement et physiquement pénible qui est allé de pair, durant la crise sanitaire, avec un énorme stress et la peur d'être contaminé(e). Les pensionnés qui étaient alors venus en renfort ont dû travailler sans relâche du jour au lendemain. Nombre d'entre eux sont maintenant satisfaits d'avoir pu retrouver la retraite. Sont-ils prêts à pallier les absences encore plus longtemps?

Avec ce projet de loi, le ministre recherche des mesures visant à faire travailler plus de personnes dans le secteur des soins, mais en même temps, la vaccination obligatoire contre le Covid-19 reste une épée de Damoclès suspendue au-dessus de la tête des soignants. Combien de personnes ont-elles quitté la profession ou s'apprêtent-elles à le faire en raison de la vaccination obligatoire? Le but est-il vraiment de chasser des soignants non vaccinés jeunes et enthousiastes, et de les remplacer par des pensionnés, des chômeurs temporaires et des étudiants?

En soi, il est positif de faire appel à des étudiants, parce qu'il n'est pas rare qu'il s'agisse d'étudiants venant de secteurs qui sont liés aux soins de santé. Il convient toutefois de ne pas les considérer comme des travailleurs à part entière ni comme de la main-d'œuvre bon marché pouvant pallier les absences du personnel. Les étudiants sont là pour apprendre, pas pour faire le sale boulot. Si un service souhaite offrir un accompagnement digne de ce nom à un étudiant, un autre membre du personnel devra consacrer le temps nécessaire à cet accompagnement. Au début, l'étudiant est davantage une charge qu'une aide, mais les étudiants ayant bénéficié d'un bon accompagnement retournent souvent, plus tard, dans les hôpitaux ou

collega's ook inspringen.

Ik raad u aan de adviezen van het KCE te volgen en een algemeen plan uit te werken waarin u het werken als verpleegkundige in het algemeen, en op intensieve zorg in het bijzonder, attractiever maakt. Dat kan door een betere erkennung van het beroep, een passende verloning, opwaardering van de opleiding, een personeelsbezetting overeenkomstig de internationale normen, het verbeteren van de kwaliteit van de werking in de ziekenhuizen en, last but not least, door het voorgoed afschaffen van de verplichte vaccinatie tegen COVID-19 in de zorg.

Zo'n plan, mijnheer de minister, zal zorgen voor structurele oplossingen. Het maakt wetsontwerpen als dit overbodig. Maar bij gebrek aan beter moeten wij dergelijke noodscenario's wel goedkeuren. Wat goed bestuur betreft krijgt dit een dikke nul op tien, zoals ik ook in de commissie heb gezegd. Maar soms is iets beter dan helemaal niets. Daarom zullen wij, bij gebrek aan structurele maatregelen, dit ontwerp wel steunen.

services où ils ont été bien accueillis.

Les prestataires de soins réclament avant tout de vraies solutions structurelles telles qu'elles sont développées dans les avis du KCE. Élaborons un plan général permettant de rendre plus attrayant le métier d'infirmier, surtout aux soins intensifs. Veillons notamment à une meilleure reconnaissance de la profession, à une rémunération décente, à une meilleure formation et à un effectif conforme aux normes internationales. Et supprimons une fois pour toutes la vaccination obligatoire contre le coronavirus.

Mon parti attribue la note de zéro sur dix au texte à l'examen en ce qui concerne la bonne gouvernance. Faute de mieux, nous adopterons toutefois ce projet de loi.

15.03 Nadia Moscufo (PVDA-PTB): Madame la présidente, monsieur le ministre, nous avons déjà eu l'occasion de discuter de ce projet de loi. J'interviendrai donc brièvement.

Nous nous trouvons ici face à des mesures d'urgence pour pallier la pénurie dans un secteur de soins. Nous ne soutiendrons pas votre projet. Cela fait deux ans que l'on parle de mesures d'urgence; celles-ci sont liées au covid. Certes, il y a encore des répercussions de la pandémie dans les hôpitaux, avec une surcharge de travail.

Vous vous souviendrez que, durant cette pandémie, le secteur avait tourné le dos à la première ministre de l'époque. C'est ce secteur qui a été applaudi tous les soirs, à 20 h 00. C'est également lui qui a beaucoup lutté pour dénoncer un défancement structurel existant depuis plusieurs années. Votre gouvernement n'est donc pas le seul concerné.

Les mesures d'urgence deviennent presque récurrentes, même si vous vous en défendez et que le projet de loi à l'examen fait état du fait que tel n'est pas le but. Il faut réfléchir à des mesures structurelles. Et on ne les voit pas arriver.

Entre-temps, les mesures d'urgence qui sont prises visent à faire presster encore plus d'heures supplémentaires par le personnel soignant, à faire appel à plus d'étudiants sans qu'ils ne doivent tenir compte de leur contingent annuel de 475 heures, à remettre au travail des pensionnés dont on exigera une flexibilité maximale, en prévoyant des horaires variables qui seront communiqués sept voire trois jours à l'avance. En outre, le recours aux bénévoles se poursuit, ce qui peut se comprendre dans certains cas particuliers. Mais comme le problème est structurel, on utilise des bénévoles pour pallier une pénurie. Cela ne va pas!

Par ailleurs, il faut bien garder en tête la raison pour laquelle ce secteur est en pénurie. Comme il le dit et le redit, il faut revaloriser la profession,

15.03 Nadia Moscufo (PVDA-PTB): Wij zullen dit ontwerp niet steunen. De coronacrisis laat inderdaad nog sporen na in de ziekenhuizen, wat extra werk met zich brengt. Maar die sector, waarvoor we steenvast om acht uur 's avonds applausdisseerden, heeft ook geklaagd over de al geruime tijd krimpende budgetten.

Met die noodmaatregelen tracht u het uitblijven van structurele maatregelen te ondervangen. Intussen zullen er meer overuren gedraaid worden en zullen er studenten en gepensioneerden ingezet worden, van wie een maximale flexibiliteit geëist zal worden. Bovendien worden er verder vrijwilligers ingeschakeld, wat in bepaalde gevallen begrijpelijk is, maar hier wordt dat iets structureels.

Volgens de sector moeten de functies via een loonsverhoging opgewaardeerd worden en moet de flexibiliteit getemperd worden, die schadelijk is voor de balans tussen werk en privé, zeker voor vrouwen. Met uw ad-hocmaatregelen helpt u echter een systeem te bestendigen dat aan het tekort ten grondslag ligt.

en augmentant les salaires qui sont trop bas; il faut diminuer la flexibilité du personnel, d'ailleurs essentiellement féminin, flexibilité qui n'aide pas à concilier la vie de famille et la vie professionnelle. Or, vos mesures-sparadrap font en sorte de maintenir des conditions de travail qui sont à l'origine de la pénurie de personnel. C'est le serpent qui se mord la queue!

Je ne dois pas vous rappeler que 19 000 infirmières travaillent ailleurs que dans ce secteur, que huit hôpitaux sur dix en Flandre ont déjà dû réduire certaines de leurs activités et que 80 % des hôpitaux ont dû fermer certains lits.

De plus, dans le cadre du budget, les flexi-jobs ont été introduits dans ce secteur. C'est la cerise sur le gâteau! En commission, vous avez justifié cette décision en demandant pourquoi on accepterait les flexi-jobs dans l'horeca et pas dans ce secteur. Nous attendions plutôt d'un ministre socialiste qu'il remette fondamentalement en question les flexi-jobs. Vous avez également expliqué que cette décision ne valait ni pour les infirmières, ni pour le personnel paramédical. Entre-temps, vous avez quand même mis le pied dans la porte. Et nous ne sommes pas les seuls à le dénoncer, les syndicats aussi.

Cette mesure vaudra pour les gardes d'enfants dans les crèches, les aides familiales, les éducateurs, les travailleurs sociaux, les aides psychologiques, les animateurs, les assistants logistiques, les logisticiens dans les soins, les employés de cuisine, les agents d'entretien, etc. Je ne donnerai qu'un exemple: un agent logistique dans un hôpital, avec cinq ans d'ancienneté, aura un salaire en flexi-job inférieur d'au moins 32 % à celui d'un employé avec un contrat régulier. Vous êtes bien, avec ce gouvernement, en train d'organiser la concurrence entre les travailleurs, qui va faire en sorte qu'*in fine* tous les salaires seront tirés vers le bas.

C'est pourquoi les syndicats vous réclament une concertation d'urgence, afin de discuter de ce point. Cela ne figurait pas dans votre texte, mais j'ai saisi l'occasion pour réitérer ma position en ce domaine. Nous ne soutiendrons donc pas votre projet.

19.000 verpleegkundigen zijn aan de slag in een andere sector. Acht van de tien ziekenhuizen in Vlaanderen hebben hun activiteiten moeten terugschroeven en 80 % van de ziekenhuizen hebben bedden moeten 'sluiten'.

Bij de begrotingsopmaak werd het systeem van flexi-jobs in de zorg-sector ingevoerd! Terwijl we zouden verwachten dat een socialistische minister dergelijke vormen van werkgelegenheid ter discussie zou stellen, rechtvaardigt u het systeem door te argumenteren dat het in de horeca van toepassing is. De maatregel geldt niet voor verpleegkundigen en paramedisch personeel, maar wel voor kinderverzorgsters in crèches, gezinshulp, opvoeders, maatschappelijk werkers, psychologisch assistenten, animatoren, logistiek assistenten in de zorg, keukenpersoneel en schoonmakers. Het loon van een logistiek medewerker met vijf jaar anciënniteit in een flexi-job zal 32 % lager liggen dan dat van een logistiek medewerker met een reguliere arbeidsovereenkomst. De regering organiseert concurrentie tussen werknemers, wat de lonen naar omlaag zal halen.

De vakbonden eisen dat er dringend overleg gepleegd wordt over dit punt.

Wij zullen uw wetsontwerp niet steunen.

15.04 Gitta Vanpeborgh (Vooruit): Mevrouw de voorzitster, een collega aan de overzijde zei daarnet dat er niets structureels gebeurt. Daar wil ik mee beginnen. Het kan niet genoeg herhaald worden dat er tijdens deze legislaturus zeer substantiële initiatieven werden genomen om de zorgomkadering te verbeteren en de attractiviteit van het zorgberoep te verhogen.

Ik had mij voorgenomen het niet te doen, maar ik ga het wel doen, want ik vind het belangrijk. Er werd aangevangen met het Zorgpersoneelfonds en het feit dat de minister die pluim niet op zijn hoed mag steken. Misschien niet, dat mag op de hoed van meerdere fracties worden gestoken. De 402 miljoen euro die daar tegenover staan, mogen echter wel vermeld worden daarbij. Ik denk ook aan het uitrollen van de opleidingsprojecten 'Kies voor de zorg' en 'project 600'. Al 900 mensen hebben de afgelopen twee jaar die studie aangevat en dankzij extra middelen komen er jaarlijks nog 200 bij. Het sociaal akkoord is ook niet

15.04 Gitta Vanpeborgh (Vooruit): Il est absolument faux d'affirmer qu'aucune mesure structurelle n'a été prise au cours de la législature. La liste des initiatives valables visant à améliorer l'encadrement des soins et l'attractivité des métiers de soins est longue. Il y a le Fonds blouses blanches de 402 millions d'euros. Il y a les projets de formation et l'accord social prévoyant des fonds et de l'attention pour les augmentations salariales et l'amélioration des conditions de travail. Des budgets supplémentaires ont été prévus pour les

niks: 600 miljoen euro. 500 miljoen euro voor loonsverhogingen, 100 miljoen voor het verbeteren van de werkomstandigheden, 45 miljoen extra voor de waardering van de gespecialiseerde verpleegkundigen, 7 miljoen voor coaching om de arbeidsorganisatie en de taakdelegatie te optimaliseren, 20 miljoen extra voor de aanwerving van ondersteunend personeel in de ziekenhuizen, 21 miljoen euro aan liquiditeiten in een 50/50-cofinanciering waarmee de ziekenhuizen technologische ondersteuning kunnen aanbieden. Zo kan ik blijven doorgaan. Belangrijk is misschien wel, zoals in de commissie werd gezegd, dat samen met de sector – we hebben het over de sociale partners en de beroepsorganisaties – er ook werk wordt gemaakt van de toekomstagenda. Dat is zeer belangrijk om op middellange termijn de voorspelde nood aan zorgpersoneel op te vangen.

Dat neemt evenwel niet weg dat er zich vandaag een acute nood aan zorgpersoneel in die sector voordoet. En dan heb ik het niet alleen over de ziekenhuizen, maar ook over de thuisverpleging of de zorgactoren, die onder de bevoegdheid van de deelstaten vallen.

U kunt dan wel zeggen dat er geen coronacrisis meer is, maar de na-wieën van die coronacrisis laten zich nog altijd voelen, ook en vooral in de zorgsector. Ik kan het beamen, als schepen bevoegd voor de zorg-sector in mijn thuisstad.

Ik ben dan ook bijzonder blij met die tijdelijke maatregelen die voorwerp uitmaken van dit wetsontwerp en die, ons inziens, van cruciaal belang zijn. Ik zal ze niet herhalen, ze zijn immers al aan bod gekomen, maar het zijn stuk voor stuk zinvolle, weliswaar tijdelijke, maar bovenal noodzakelijke maatregelen. Ik ben ervan overtuigd dat ze ondanks alles tegemoetkomen aan de verzuchtingen op het terrein. Ze worden dan ook met recht en reden verlengd, dan wel ingevoerd. Er zitten namelijk ook enkele nieuwe maatregelen tussen, zoals voor de gepensioneerden. In de commissie vroegen sommigen zich af of we gepensioneerden willen verplichten om in die sector te werken. In mijn vriendenkring zitten heel wat gepensioneerden die in de zorg hebben gewerkt. Ik kan u verzekeren dat zij vanuit een stevig en bewust engagement toch nog een aantal uur willen bijspringen, zeker met alle nieuw toegevoegde voorwaarden, die hun toch wel een andere financiële situatie opleveren.

Het gaat hier ook over medisch opgeleide studenten. Iemand in de commissie zei daarover dat studenten moeten studeren. Ja, uiteraard, maar tegelijk praktische ervaring opdoen en de sector versterken, lijkt mij absoluut meegenomen.

We zijn tevreden met de tijdelijke maatregelen. We zijn ervan overtuigd dat ze absoluut noodzakelijk zijn. We zullen dit wetsontwerp dan ook goedkeuren.

15.05 Catherine Fonck (Les Engagés): Madame la présidente, je voudrais d'abord dire ceci à ma collègue Vanpeborgh, qui répète ce que le ministre dit souvent: la vérité à ses droits. Le Fonds Blouses blanches et l'accord social datent de la législature précédente. C'est un fait. En la matière, rien de nouveau n'a été fait sous cette législature.

Je vais revenir à ce texte. Nous nous abstiendrons. Je n'ai pas de problèmes avec les mesures prises, mais ne tentons tout de même pas d'agiter ces mesures comme étant des réponses à la pénurie. Non, ce

infirmiers spécialisés, le coaching et la délégation des tâches. Des fonds additionnels ont été consacrés au recrutement de personnel de soutien dans les hôpitaux et au support technologique par les hôpitaux. L'agenda pour l'avenir a été élaboré avec les partenaires sociaux et les organisations professionnelles. Nous pourrons faire face au besoin de personnel de soins à moyen terme.

Ces chantiers ne doivent pas nous faire oublier le besoin aigu de personnel de soins dans les hôpitaux, d'infirmiers à domicile et de prestataires relevant des compétences des entités fédérées. Même si nous parlons de la crise sanitaire au passé, ses effets négatifs continuent à se faire sentir.

Je suis dès lors très heureuse des mesures il est vrai temporaires, mais non moins judicieuses et nécessaires que contient ce projet de loi. Leur instauration ou leur prolongation est tout à fait justifiée. Je connais un grand nombre de personnes retraitées qui reprendraient volontiers quelques heures dans le secteur des soins et je ne vois pas pourquoi des étudiants ne pourraient pas venir étoffer leur expérience dans ce contexte.

Nous serons heureux de soutenir ce projet de loi.

15.05 Catherine Fonck (Les Engagés): Mevrouw Vanpeborgh, het Zorgpersoneelfonds en het sociaal akkoord werden tijdens de vorige legisluur goedgekeurd. Tijdens de huidige legisluur werd er geen enkel nieuw initiatief genomen.

Wij zullen ons bij de stemming over deze tekst onthouden. De

ne sont pas des réponses à la pénurie d'infirmiers – mais pas uniquement à celle des infirmiers. Aujourd'hui, cette pénurie, monsieur le ministre, est une priorité absolue. C'est la priorité des priorités, parce qu'aujourd'hui les patients sont mis en danger par cette importante pénurie. Tout mettre sur le dos de la crise covid, en disant que tout est arrivé à cause d'elle, c'est une profonde erreur. Je pèse mes mots. Vous êtes toujours en train d'agiter ce fait, et de dire que vous gérez toujours la crise covid. Non! Aujourd'hui, le métier connaît une fuite. Elle était déjà présente et ne cesse de s'aggraver. Les hôpitaux connaissent une fuite, qui était déjà présente et ne cesse de s'aggraver. Dans quasi tous les services, des lits sont fermés, entraînant des reports de soins. Lorsque 20 % des lits de soins intensifs, en dehors de toute crise covid, sont fermés par manque de personnel, essentiellement infirmier, c'est une situation gravissime en matière de santé publique!

On m'appelle de toutes parts, monsieur le ministre. J'ai encore eu, voici quelques jours, des contacts avec des services qui demandent une expertise très particulière d'infirmiers en dialyse. Ces infirmiers, on ne sait pas les former en deux jours. Ce ne sont pas vos prépensionnés, vos chômeurs, vos étudiants qui, tout d'un coup, en vingt-quatre heures, vont se transformer en infirmiers qui peuvent piquer des fistules ou gérer des KT. On met la vie des patients en danger!

Depuis votre arrivée, je répète le même message. Depuis votre arrivée, je plaide haut et fort pour un plan d'attractivité pour les infirmiers. Si vous n'aviez pas fait le choix en 2023, en 2024 de renvoyer vers le Trésor public 245 millions d'euros que vous baptisez "sous-utilisés", vous auriez pu déployer tout de suite un plan d'attractivité pour les infirmiers. Si vous n'aviez pas fait le choix en 2024 de diminuer la norme de croissance à 2 % plutôt que 2,5 %, privant de nouveau le budget de 175 millions d'euros en sus des 245 millions d'euros que je viens d'évoquer, vous auriez pu développer tout de suite un plan d'attractivité infirmiers (barèmes, reconnaissance de spécialisations, défiscalisation des heures supplémentaires, reconnaissance de la pénibilité) C'est, monsieur le ministre, une reconnaissance et une revalorisation à leur juste valeur.

Certes, vous évoquez toujours votre intention d'y travailler. D'abord, vous ne vouliez pas. Je vous ai vu faire un premier pas mais il consiste à renvoyer toute mesure à prendre à la prochaine législature. Le secteur et surtout les patients ne peuvent plus attendre qu'un plan d'attractivité soit déployé à la prochaine législature. Vous évoquez le fait qu'il faille discuter et que cela prend du temps. Le secteur des infirmiers et leurs représentants vous ont déposé, au tout début de votre législature, des propositions fortes mais raisonnables.

À mon sens, et de ce qu'il m'est revenu du secteur, celui-ci ne manifeste aucune opposition à ces mesures. C'est donc un choix purement politique. Au-delà des grands discours des uns et des autres dans la majorité, prenez-vous des initiatives fortes en la matière? Chaque année qui passe, chaque mois qui passe, durant lesquels des mesures tangibles ne sont pas prises, l'application des décisions en recule d'autant. En effet, une fois que celles-ci auront été prises, elles ne se transformeront pas en effets concrets du jour au lendemain.

Il faudra du temps. C'est une réalité. On ne va pas attirer les étudiants en un jour. Ils vont prendre du temps pour se former. Au lieu de fuir les hôpitaux, les infirmiers devront être revalorisés et motivés pour y rester.

voorgestelde maatregelen bieden niet het gepaste antwoord op het tekort aan verpleegkundigen, dat nochtans een topprioriteit is. De patiënten worden in gevaar gebracht. Wie beweert dat het tekort aan verpleegkundigen enkel een gevolg is van de coronacrisis, vergist zich. De uitstroom in deze sector was al een feit en wordt steeds erger. In vrijwel alle diensten moeten er bedden leeg blijven en wordt er zorg uitgesteld. Ongeveer 20 % van de ic-bedden is onbeschikbaar door het gebrek aan verpleegkundig personeel. De toestand is zeer ernstig.

De bruggepensioneerden, werklozen of studenten die u wil aanwerken, kunnen na twee dagen opleiding niet de expertise hebben die in sommige diensten vereist is.

Sinds uw aantreden pleit ik al voor een plan om het beroep van verpleegkundige aantrekkelijker te maken. Had u in de begroting 2023-2024 niet de keuze gemaakt om 245 miljoen euro terug naar de staatskas te laten vloeien of de groeinorm te beperken tot 2 % en zo nog eens 175 miljoen weg te halen uit het budget, dan had u een plan kunnen uitwerken om onder meer de loonschalen op te waarderen, specialisaties te erkennen, de zwaarte van het beroep te erkennen of de overuren belastingvrij te maken.

U zegt dat u er werk van wil maken, maar u schuift dit door naar de volgende regeerperiode. De sector en de patiënten kunnen niet langer wachten. U zegt dat de besprekingen hierover tijd in beslag nemen, maar bij het begin van deze regeerperiode heeft de sector u stevige maar redelijke voorstellen gedaan, die breedgedragen zijn.

Dat is een politieke keuze. In weerwil van de ronkende verklaringen neemt de meerderheid geen initiatieven, waardoor de beslissingen later toegepast worden en effect sorteren.

Les équipes sont, en ce moment, insuffisamment constituées au regard des lignes de référence européennes qui définissent la sécurité des patients et, plus encore, dans les services de médecine interne, de gériatrie et de chirurgie.

Voilà, monsieur le ministre, ce sont les urgences et les priorités absolues pour garantir demain des soins en suffisance et de qualité pour les patients. Nous nous abstiendrons sur ce texte, mais je tenais à vous rappeler l'essentiel des priorités. Elles sont là et ne peuvent pas être reportées à la prochaine législature sous prétexte de discussions et de réflexions. Les propositions sont connues, elles existent et sont raisonnables. Elles doivent seulement être concrétisées et déclinées.

Pour les soignants, mais aussi et surtout pour les patients, j'ose espérer un sursaut de ce gouvernement. Je vous remercie de votre attention.

Het zal tijd vergen om studenten aan te trekken en hen op te leiden, de verpleegkundigen te herwaarde ren en hen te motiveren om in de ziekenhuizen te blijven werken. De teams zijn ontoereikend in het licht van de Europese referentielijnen voor de veiligheid van de patiënt, a fortiori in de inwendige geneeskunde, de geriatrie en de heekunde.

Dat zijn de prioriteiten om de patiënten toereikende en kwaliteitsvolle zorgverstrekking te garanderen. Die prioriteiten mogen niet tot de volgende regeerperiode uitgesteld worden onder het voorwendsel van onderhandelingen en gedachteoe feningen. Deze redelijke voorstellen moeten concreet gestalte krijgen. Ik hoop voor de zorgverstrekkers en de patiënten dat de regering in actie komt.

15.06 Sophie Rohonyi (DéFI): Monsieur le ministre, chers collègues, dès le début de mon mandat, j'ai tenu à aller sur le terrain pour me confronter – mais aussi pour vous confronter – à sa réalité. Encore vendredi dernier, je me suis rendue à l'hôpital Saint-Pierre à Bruxelles. C'était là, comme l'a évoqué la collègue Moscufo, que le personnel soignant avait tourné le dos à la première ministre Wilmès en vue de lui exprimer sa grande, sa très grande, sa trop grande détresse.

Aujourd'hui, cette détresse n'a malheureusement pas faibli, bien au contraire. De manière unanime, les médecins mais aussi les infirmiers que j'ai eu l'occasion de rencontrer, et qui sont confrontés à une pénurie de personnel depuis des années, m'ont fait part d'un véritable sentiment d'abandon – ce sont leurs mots – par le gouvernement. À tel point qu'aujourd'hui, ils ne comptent plus sur vous mais sur eux-mêmes pour faire tourner leur service.

Aujourd'hui, ils portent le système des soins de santé à bout de bras, en bricolant des solutions, en obtenant l'aide d'associations. C'est tout sauf normal, monsieur le ministre! En lisant votre projet de loi, je me suis dit, une fois de plus, qu'ils avaient raison. Parce que vous nous proposez à nouveau des rustines, temporaires qui plus est, et non des mesures structurelles pour enfin offrir une bouffée d'air, mais aussi des perspectives d'avenir claires, à ces différents soignants.

J'ai écouté à ce sujet Mme Vanpeborgh, qui a défendu votre bilan, et c'est somme toute normal de la part d'une députée membre de la majorité et, qui plus est, membre de votre parti. Néanmoins, les soignants, ils attendent toujours des mesures pour faire revenir les quelque 19 000 infirmiers qualifiés qui ont quitté le métier. Ils attendent toujours des mesures pour voir leurs études et leur spécialisation enfin revalorisées, à contre-courant total de ce que votre réforme de l'Institut de classification de fonctions (IFIC) a prévu.

15.06 Sophie Rohonyi (DéFI): Afgelopen vrijdag ben ik naar het Sint-Pietersziekenhuis gegaan, waar het zorgpersoneel eerste minister Wilmès destijds de rug toekeerde om duidelijk te maken hoe penibel de situatie was. De situatie is helaas nog altijd even penibel. De ziekenhuisafdelingen kampen met een dusdanig groot personeeltekort dat ze zich in de steek gelaten voelen. Het zorgpersoneel houdt het zorgsysteem overeind met kunst- en vliegwerk en met de hulp van verenigingen.

Met uw wetsontwerp wordt er opnieuw aan symptoombestrijding gedaan en bovendien gaat het over tijdelijke maatregelen. Het zorgpersoneel wacht nog altijd op maatregelen om ervoor te zorgen dat de circa 19.000 uitgestroomde verpleegkundigen hun vroegere beroep weer opnemen. Ze verwachten maatregelen om ervoor te zorgen dat hun studie eindelijk opgewaardeerd wordt, maar dat is niet wat er met uw hervorming beoogd wordt.

Er worden studenten te hulp geroepen om de tekorten te ondervangen,

À la place, des pensionnés, des chômeurs et des étudiants, dont la tâche est effectivement d'étudier, et non de travailler, et encore moins dans un secteur aussi épuisant mentalement et physiquement et aux horaires aussi infernaux que les soins de santé, sont appelés à la rescoussse pour pallier les manquements de votre gouvernement.

Ce renfort pose tout d'abord la question de la qualité des soins. Ce renfort pose aussi la question de la reconnaissance des études d'infirmier qui sont, faut-il le rappeler, longues, difficiles, exigeantes. Les mesures contenues dans votre projet ont également vocation à s'appliquer jusqu'au 31 décembre 2022 mais pourraient être prolongées de six mois par arrêté royal, sous réserve d'une évaluation, sauf que l'on ne sait toujours pas sur quels critères cette évaluation portera. Sans doute, pourrez-vous nous apporter des précisions à ce sujet.

Et puis quoi? Sommes-nous en droit d'espérer qu'en 2023, nous aurons enfin un vrai plan de revalorisation de la profession infirmière ou vos mesures temporaires vont-elles finir par devenir définitives? Ce qui est sûr, par contre, c'est que ce projet n'apportera aucune mesure pérenne, aucune perspective d'avenir. Certains membres de la majorité l'avaient d'ailleurs reconnu en commission mais ils sont curieusement absents aujourd'hui pour nous le redire dans cet hémicycle.

Pour toutes ces raisons, nous nous abstiendrons sur ce projet de loi.

15.07 Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitster, ik verwijst naar het debat in de commissie. Ik heb opnieuw goed geluisterd. Natuurlijk moeten we structurele maatregelen nemen en grondig nadenken over taakdifferentiatie en -afbakening. Dat vraagt tijd. Het gaat hier om urgentiemaatregelen, maar ze zijn bijzonder nuttig.

Ik betreur dat mevrouw Sleppe in het Parlement heeft verklaard dat een student in een ziekenhuisafdeling veeleer een last is dan een voordeel. Dat is niet juist. Ik vind het zelfs een beetje grof ten aanzien van de vele studenten die zich in de voorbije periode hebben ingezet.

Het is ook absoluut niet verkeerd om mensen te mobiliseren die al met pensioen zijn. Vaak gaat het om verpleegkundigen, mensen met een zekere beroepservaring en -kennis.

Ik deel wel de mening dat we een toekomstagenda moeten opmaken met structurele oplossingen voor de langere termijn. We werken ook aan structurele oplossingen, maar aangezien ze niet onmiddellijk kunnen worden gerealiseerd, nemen we ondertussen de nodige noodmaatregelen, die een onderdeel van onderhavig ontwerp vormen.

wat vragen doen rijzen met betrekking tot de kwaliteit van de zorgverstrekking en de erkenning van die lange en moeilijke studies.

De maatregelen in uw wetsontwerp zouden tot 31 december 2022 van toepassing zijn, maar zouden met zes maanden verlengd kunnen worden. Op grond van welke criteria zal er een beslissing genomen worden om ze te verlengen? Zal er tegen 2023 een echt plan opgesteld worden om het verpleegkundig beroep op te waarderen of zullen uw tijdelijke maatregelen uiteindelijk structureel worden?

We zullen ons bij de stemming over dit wetsontwerp onthouden.

15.07 Frank Vandenbroucke, ministre: Bien entendu, nous devons prendre des mesures structurelles et réfléchir sérieusement à la différenciation et à la délimitation des tâches. Cela demande du temps. Le présent projet de loi porte sur des mesures d'urgence particulièrement utiles.

Les propos tenus par Mme Sleppe selon lesquels un étudiant travaillant dans un service hospitalier constitue davantage une charge qu'un avantage sont non seulement inexacts, mais également grossiers vis-à-vis des nombreux étudiants qui se sont beaucoup investis au cours de la période écoulée.

De plus, il n'est absolument pas incorrect de mobiliser des personnes qui sont déjà pensionnées. Il s'agit souvent d'infirmiers.

En effet, nous devons élaborer un agenda pour l'avenir prévoyant des solutions structurelles pour le plus long terme. Nous nous y attelons, mais, comme ces solutions ne peuvent pas être concrétisées dans l'immédiat, nous prenons d'ores et

déjà les mesures urgentes nécessaires.

15.08 Dominiek Sneppe (VB): Mijnheer de minister, als ik zeg dat voor een dienst in een ziekenhuis een student veeleer een last dan een lust is, dan bedoel ik daarmee dat, als die dienst een student goed wil begeleiden, een verpleegkundige zijn of haar taken niet kan uitvoeren, omdat hij of zij die student moet begeleiden. Zo wint u er niets mee, zo wint u niemand extra aan het bed.

15.08 Dominiek Sneppe (VB): Ma remarque visait à préciser que, si le service veut encadrer correctement un étudiant, un infirmier ne peut effectuer ses tâches parce qu'il doit encadrer cet étudiant. Ce n'est pas de cette manière que l'on va augmenter le nombre de mains au chevet des patients.

15.09 Nadia Moscufo (PVDA-PTB): Monsieur le ministre, vous dites à chaque fois qu'on a besoin de mesures structurelles, qu'il faut prendre le temps. Combien de temps allez-vous encore prendre? Non seulement, c'est un problème pour les travailleurs, mais aussi pour les gens qui ont besoin de soins. Il n'est pas possible que, dans un des pays les plus riches au monde, certaines personnes n'aient pas les moyens de se soigner, et que ceux qui ont encore la possibilité de se faire soigner commencent à se plaindre que les soins sont négligés.

Ensuite, je voudrais parler des étudiants. Dans l'absolu, évidemment que c'est une plus-value pour un étudiant de pouvoir travailler dans les soins de santé. Mais nous ne sommes pas dans l'absolu, nous sommes dans une situation de pénurie! L'idéal, ce serait que les travailleurs puissent avoir le temps d'accompagner les étudiants, de les former, et d'apprendre de leur jeunesse. Mais ce n'est pas cela qui se passe: on fait courir les étudiants de gauche à droite, on les utilise pour boucher les trous.

Concernant les pensionnés, je ne nierai pas que certains d'entre eux sont heureux de retourner travailler. Mais les autres ont aussi droit au repos après avoir travaillé dans ce secteur difficile, avec des horaires "de merde", des surcharges de travail. Les femmes, en plus, avaient un double travail. Celles que je connais qui se sentent obligées de retourner travailler, c'est parce que leur pension est trop basse.

Monsieur le ministre, si on était dans un monde idéal, je ne pourrais que soutenir vos petites mesures. Mais ce n'est pas le cas. Vous continuez donc à aggraver la situation.

La présidente: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)
Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.
De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles

Bespreking van de artikelen

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) (**2888/4**)

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) (**2888/4**)

L'intitulé en néerlandais a été modifié par la commission en "wetsontwerp houdende maatregelen aangaande de personeelsschaarste in de zorgsector".

Het opschrift in het Nederlands werd door de commissie gewijzigd in "wetsontwerp houdende maatregelen aangaande de personeelsschaarste in de zorgsector".

Le projet de loi compte 21 articles.
Het wetsontwerp telt 21 artikelen.

Aucun amendement n'a été déposé.
Er werden geen amendementen ingediend.

*Les articles 1 à 21 sont adoptés article par article.
De artikelen 1 tot 21 worden artikel per artikel aangenomen.*

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.
De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.

[16] Projet de loi visant à permettre à l'Office national de sécurité sociale d'accorder des délais de paiements pour les cotisations dues pour le troisième et quatrième trimestre 2022 et le premier trimestre 2023 sans application de sanctions (2924/1-3)

[16] Wetsontwerp dat de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid toelaat betalingstermijnen toe te kennen voor de bijdragen verschuldigd voor het derde en vierde kwartaal 2022 en voor het eerste kwartaal 2023 zonder toepassing van sancties (2924/1-3)

Discussion générale

Algemene besprekking

La discussion générale est ouverte.
De algemene besprekking is geopend

[16.01] Anja Vanrobaeys, rapporteur: Mevrouw de voorzitster, aangezien de commissie voor Sociale Zaken gisteren, 26 oktober, over onderhavige tekst heeft beraadslaagd, breng ik mondeling verslag uit over de werkzaamheden.

In zijn toelichting legde de minister uit dat het wetsontwerp moet toelaten dat bedrijven die door de energiecrisis worden getroffen, op een eenvoudige manier en zonder sanctie een afbetalingsplan met de RSZ kunnen overeenkomen, zodat zij hun bijdragen voor de sociale zekerheid beter in de tijd kunnen spreiden.

De fracties van Ecolo-Groen, de PS, de MR, cd&v, Open Vld en Vooruit hebben vervolgens hun steun voor het wetsontwerp uitgesproken, omdat het enerzijds bedrijven die kampen met de gevolgen van de energiecrisis ondersteunt, en anderzijds de financiering van de sociale zekerheid waarborgt. Het betreft hier uitstel en geen afstel.

De heer Van der Donckt van de N-VA kon zich wel vinden in de doelstelling van de maatregelen, maar hij had wel een aantal bedenkingen: ten eerste, over de criteria waaraan bedrijven moeten voldoen om een afbetalingsplan te kunnen krijgen, en ten tweede, over de mogelijkheid om de regeling bij KB te verlengen. Ten derde bracht hij ook de opmerking van de Raad van State in herinnering dat het zou gaan om ongeoorloofd staatsteun.

De heer Verreyt van het Vlaams Belang sprak zich in dezelfde zin uit. Hij steunde de maatregel wel, maar merkte op dat de opmerking van de Raad van State om een grondig debat vroeg.

[16.01] Anja Vanrobaeys, rapporteur: La commission des Affaires sociales a discuté le projet de loi à l'examen le 26 octobre 2022.

Le ministre a expliqué que le projet de loi a pour objectif de permettre aux entreprises qui ont été touchées par la crise énergétique de conclure un plan de remboursement avec l'ONSS, en toute simplicité et sans application de sanctions, afin qu'elles puissent mieux étaler leurs cotisations sociales dans le temps.

Ecolo-Groen, le PS, le PR, le cd&v, l'Open Vld et Vooruit soutiennent le projet de loi, car il soutient les entreprises qui doivent faire face aux conséquences de la crise énergétique, tout en garantissant le financement de la sécurité sociale. Il s'agit d'un report, pas d'une exemption.

La N-VA s'est dite d'accord avec l'objectif des mesures, mais a formulé des réserves quant aux critères autorisant un plan de remboursement, quant à la possibilité

De heer Warmoes van de PVDA wees op het verschil tussen de maatregel die van toepassing was tijdens de coronapandemie, die hij een natuurverschijnsel noemde, en de maatregel tijdens de energiecrisis, die volgens hem op een andere manier moet worden aangepakt.

Na het debat gaf de minister een aantal cijfers over de afbetalingsplannen die reeds werden overeengekomen. Hij wees er ook op dat de eenvoudige procedure die hier specifiek voor de energiecrisis wordt voorgesteld, past in het bestaande algemene kader op grond waarvan bedrijven, los van de energiecrisis, wanneer ze met problemen zoals overmacht worden geconfronteerd, ook afbetalingsplannen kunnen verkrijgen.

Om die reden – de maatregel is de concrete toepassing van het algemene kader, dat voor alle bedrijven geldt – moet hij niet worden beschouwd als ongeoorloofde staatssteun, wat door verschillende experts was bevestigd.

Met betrekking tot de criteria waaraan bedrijven moeten voldoen om op de maatregel een beroep te kunnen doen, verduidelijkte de minister dat het beheerscomité momenteel die criteria aan het opstellen is op basis van het analysekader. Tot slot vermeldde hij ook dat de verlenging bij KB een snellere besluitvorming toelaat, wat zeker nodig is in geval van crisis, maar dat daar niet lichtzinnig mee zou worden opgesprongen. Er is trouwens steeds een in de ministerraad overlegde beslissing nodig, kaderend in een geheel pakket van steunmaatregelen.

Hierop stemden de fracties van de PS, Ecolo-Groen, het Vlaams Belang, de MR, cd&v, Open Vld en Vooruit voor de maatregel; die van de N-VA- en de PVDA onthielden zich.

de prolonger ce régime par arrêté royal et quant à la remarque du Conseil d'État en matière d'aide d'État prohibée.

Le Vlaams Belang s'est exprimé dans le même sens. Il soutient certes la mesure, mais estime que la remarque du Conseil d'État nécessite un débat approfondi.

Le PVDA-PTB a souligné la différence entre la mesure qui a été prise pendant la crise du Covid-19 – qui était plutôt un phénomène naturel – et la présente mesure prise pendant une crise énergétique, qui requiert une approche différente.

Après le débat, le ministre a communiqué une série de chiffres relatifs aux plans de paiement déjà conclus. Il a indiqué que la procédure simplifiée s'inscrivait dans le cadre général existant. Pour cette raison, la mesure ne doit pas être considérée comme une aide d'État indue, ce que confirment d'ailleurs différents experts.

Le comité de gestion établit actuellement les critères sur la base du cadre général. La prolongation par arrêté royal permet une prise de décision plus rapide, ce qui est certainement nécessaire en cas de crise. Rien ne sera décidé à la légère. Une décision concertée en conseil des ministres, qui s'inscrit dans un paquet global de mesures d'aide, reste toujours nécessaire.

Le PS, Ecolo-Groen, le Vlaams Belang, le MR, le cd&v, l'Open Vld et Vooruit ont approuvé le projet. La N-VA et le PVDA-PTB se sont abstenus.

16.02 Björn Anseeuw (N-VA): Mevrouw de voorzitster, collega's, zo als mijn goede collega Van der Donckt gisteren in de commissie al heeft gezegd, heeft de N-VA heel veel begrip voor de aanleiding tot en de insteek van dit wetsontwerp. De energiecrisis overkomt immers ook kerngezonde bedrijven in ons land, groot en klein. Waar we dat kunnen, moeten we hen op een verstandige manier ondersteunen.

Dat neemt echter niet weg dat er nog vragen en bemerkingen zijn, niet van de minste zelfs. We hebben dat ook gehoord in het mondelinge

16.02 Björn Anseeuw (N-VA): La N-VA comprend très bien les motivations et l'approche de ce projet de loi. La crise de l'énergie touche en effet aussi des entreprises parfaitement saines. Nous devons les soutenir intelligemment, dans la limite de nos possibilités.

Il n'empêche qu'il subsiste encore

verslag. Ten eerste, wij vinden het geen goed idee dat de regering zichzelf met dit wetsontwerp het recht toekent om maatregelen met koninklijke besluiten te verlengen. Al snel wordt de vergelijking gemaakt met de coronacrisis, maar die gaat eigenlijk niet op. Dit is van een heel andere orde en de context is ook compleet anders. Dit gaat over externe factoren, die heel wat moeilijker te voorspellen zijn dan wanneer de overheid zelf maatregelen en beperkingen oplegt aan de ondernemers, zoals ze tijdens de coronacrisis deed.

Wat is onze vrees? Ik hoor de minister graag zeggen dat hij niet lichtzinnig zal omspringen met die mogelijkheid om bij koninklijk besluit te verlengen. Het zou nogal vreemd zijn mocht hij het tegenovergestelde beweren. Daar verdenk ik hem niet van, maar ik vind dat het verlengen van dergelijke maatregelen een parlementair debat behoeft.

Waarom? Daarmee kom ik bij het tweede punt. Dat heeft alles te maken met wie voor die maatregel in aanmerking komt. Dan moeten we kijken naar de criteria waaraan men moet voldoen om op die steun te kunnen rekenen. De criteria waaraan zelfstandigen nu moeten voldoen om te kunnen rekenen op de steun waarvan sprake in het wetsontwerp dat ter goedkeuring voorligt, zijn inderdaad onbekend. We hebben dat ook gehoord in het verslag. Die zijn nog altijd voorwerp van onderzoek.

Het is dus bijzonder vreemd dat wij hier steunmaatregelen moeten goedkeuren waarvoor de criteria nog onzeker en onduidelijk zijn. Om dan op de koop toe te zeggen dat die maatregelen op basis van criteria die hier nooit het voorwerp van een parlementair debat zullen uitmaken ook nog eens zonder parlementair debat kunnen worden verlengd, is toch wel drie bruggen te ver wat ons betreft.

Ik kan nog begrijpen dat enkele zaken voor de uitvoering worden gedelegeerd aan de Koning, dat is op zich niet zo vreemd. Nu echter gebeurt dat voor maatregelen op basis van criteria die voor geen enkele van de betrokkenen duidelijk zijn, zelfs niet voor de regering zelf. Dat is net iets te veel van het goede. Om die reden zullen wij ons bij de stemming over dit wetsontwerp onthouden.

Gezonde bedrijven in ons land die buiten hun wil om in de problemen komen, willen wij steunen, dus om die reden zullen wij ons bij de stemming onthouden en niet tegenstemmen. Wij onthouden ons omdat er met dit wetsontwerp grotendeels een blanco cheque wordt ondertekend, waarmee de minister of de regering naar eigen goeddunken kan omspringen. De eerlijkheid gebiedt mij te zeggen dat ons vertrouwen niet eindeloos is, want wij hebben gezien dat deze regering ertoe in staat is om niet één, maar twee jaar aan een stuk steunmaatregelen uit te voeren die allesbehalve fijnmazig waren. Dat kan echt niet de bedoeling zijn. Met wat nu voorligt, is het zelfs nog koffiedik kijken of de maatregelen al dan niet fijnmazig zullen zijn, want niemand kent de criteria. De criteria vormen zowat het best bewaarde geheim van dit wetsontwerp.

16.03 Marie-Colline Leroy (Ecolo-Groen): Madame Vanrobæys, je vous remercie pour le rapport. Cela raccourcira quelque peu mon intervention. Ces rapports oraux où on reprend l'essentiel du propos sont assez pratiques.

Effectivement, pour le groupe Ecolo-Groen, la question du financement garanti était importante. Le fait qu'il s'agisse bien d'un report et de plans

des questions et des remarques, et pas des moindres. Par ce projet de loi, le gouvernement s'octroie le droit de prolonger des mesures par arrêté royal. La comparaison avec la crise du coronavirus n'est toutefois pas pertinente. L'ordre de grandeur et le contexte sont tout à fait différents. Il est question ici de facteurs externes, bien plus difficiles à prédire.

La prolongation de telles mesures nécessite un débat parlementaire. Il importe de savoir qui peut prétendre à l'application de la mesure. Les critères auxquels doivent satisfaire les indépendants ne sont pas connus et font encore l'objet d'une étude. Nous devons donc adopter des mesures de soutien pour lesquelles les critères sont flous. Sans débat parlementaire, c'est aller trop loin.

La délégation au Roi pour l'exécution de certaines mesures n'est pas si extraordinaire en soi, mais pas pour des mesures dont les critères ne sont clairs ni pour les personnes concernées ni pour le gouvernement. Voilà pourquoi nous nous abstiendrons lors du vote. Nous voulons soutenir les entreprises saines qui rencontrent des difficultés indépendamment de leur volonté et c'est pourquoi nous ne voterons pas contre le projet. Cependant, celui-ci revient en grande partie à signer un chèque en blanc, que le ministre ou le gouvernement pourra utiliser comme bon lui semble. Depuis deux ans déjà, ce gouvernement n'a mis en place que peu de mesures de soutien ciblées. Or, tel ne peut jamais être l'objectif.

16.03 Marie-Colline Leroy (Ecolo-Groen): Doordat het over een uitstel gaat en doordat afbetalingsplannen strikt nageleefd moeten worden opdat er geen sancties zouden volgen, kan die steun gestabiliseerd worden

d'apurement devant être respectés pour que les sanctions ne s'appliquent pas était un élément permettant justement de stabiliser ces aides, et de soutenir les entreprises sans mettre en difficulté le bon financement de la sécurité sociale. Pour nous, c'était important.

Ce qui était aussi important, c'était de pouvoir aider des entreprises à hauteur des besoins mais en ciblant correctement. Il est sûr que ce n'est vraiment pas un élément simple en ce moment, dans cette situation de crise. M. Anseeuw et moi-même avons la même préoccupation au sujet des critères, mais pas la même lecture pour régler le problème. Avoir des critères clairs nous semble extrêmement important, mais il nous semblait aussi que dans l'urgence, et dans la situation qui est la nôtre, il eût été particulièrement dommage d'inscrire des critères qui n'auraient pas convenu dans la loi et qui auraient, du coup, pu rendre l'aide insuffisante ou inopérante pour des entreprises qui en auraient eu besoin.

Dès lors, nous avons posé la question en commission à M. le ministre. Nous lui avons demandé d'être le plus transparent possible dans les semaines et mois à venir sur l'application de cette loi et sur les critères objectivés, et de revenir avec un système d'évaluation et de monitoring de données plus clair, pour apprendre de ces situations d'urgence pour la suite. Nous pourrions savoir comment les entreprises ont pu être aidées, selon quels critères, ce qui nous permettrait d'agir au fur et à mesure.

Reconnaissons-le: nous connaissons une crise depuis deux ans, mais cela ne fait finalement que deux ans que nous connaissons des situations où nous devons agir dans une telle urgence. Je pense me souvenir que M. le ministre a dit pouvoir, dans le cadre du travail de contrôle parlementaire qui est le nôtre, répondre à ces questions-là dans de brefs délais, le temps de mettre en place ce texte, de définir des critères et de nous revenir avec des éléments plus probants.

Grâce à ces garanties et à cette méthodologie, nous voterons en faveur de ce texte. Je vous remercie de votre attention.

16.04 Hans Verreyt (VB): Mevrouw de voorzitster, na de coronacrisis, de inval van Rusland in Oekraïne en de pijlsnelle inflatie spelen de laatste maanden vooral de toen hoge energieprijzen onze ondernemingen – klein en groot – parten. Tal van ondernemingen komen in zwaar weer terecht. Over die uitgangspunten zal vandaag niet worden gediscussieerd, want daarover zijn we het eens.

Over andere zaken kunnen we wel van mening verschillen. Hoewel de Raad van State een respectabele instelling is, moeten we soms zijn adviezen of uitspraken om politieke redenen naast ons neerleggen. Dat was gisteren het geval met de uitspraken over de wet-Major en de uit-holling daarvan. Vandaag geldt hetzelfde met zijn analyse van dit wetsontwerp.

De Raad van State komt tot het besluit dat het ontwerp zou kunnen worden gezien als staatssteun. Hiervoor geldt trouwens ook een aanmeldingsplicht bij de Europese Commissie. Ik ben geen jurist, dus ik zal niet oordelen over de juridische interpretatie en de juistheid ervan, maar zelfs in dat geval moeten we soms politieke keuzes kunnen laten primieren.

Ik ben het wel eens met de Raad van State dat het beheerscomité wel

en kunnen ondernemingen ondersteund worden zonder dat dit de sociale zekerheid verzwakt. Dat is belangrijk voor mijn fractie.

Het is ook belangrijk om bedrijven te helpen in functie van hun behoeften, door toegespitste steun. De heer Anseeuw heeft dezelfde denkingen bij de criteria, maar niet dezelfde opvatting over hoe het probleem opgelost moet worden. Er zijn duidelijke criteria nodig, anders zou de steun onwerkzaam kunnen zijn.

In de commissie hebben we de minister gevraagd terug te komen met een evaluatie- en monitoringsysteem, om uit die nood-situaties lessen te trekken voor de toekomst. Nog maar twee jaar geleden hebben we situaties meegemaakt die zulke dringende maatregelen vereisten. De minister heeft ons gezegd dat hij op korte termijn op dat verzoek zal kunnen ingaan.

Gelet op die garanties en de gehanteerde werkwijze zullen wij dit wetsontwerp steunen.

16.04 Hans Verreyt (VB): Bon nombre d'entreprises traversent une période très difficile en raison de la flambée des prix de l'énergie. Bien que le Conseil d'État soit un organe respectable, il convient parfois, pour des raisons politiques, de ne pas tenir compte de ses avis, comme dans le cas de la loi Major.

Aujourd'hui, le Conseil d'État est d'avis que le projet de loi à l'examen pourrait être considéré comme une aide d'État. Nous serions alors soumis à une obligation de notification à la Commission européenne. Quoi qu'il en soit, même dans ce cas, il faut parfois faire prévaloir les choix politiques. Le Conseil d'État indique à juste titre que le comité de gestion dispose de pouvoirs très larges pour

erg ruime bevoegdheden krijgt om de aanvraag te beoordelen. Hierbij rijst de vraag welke criteria men zal hanteren. Het antwoord van de minister gisteren dat men die nog moet bepalen, is hallucinant.

Voorts zijn er werkgevers die in moeilijkheden komen om andere redenen dan de energiecrisis. Zij vallen buiten deze regeling. Het klopt weliswaar dat er andere steunmaatregelen zijn, maar die werkgevers zijn en blijven uitgesloten van snelle hulp. Toeleveranciers die hun prijzen fors optrekken of leveringen onderbreken: het zijn maar enkele mogelijkheden die hetzelfde effect op een bedrijf kunnen hebben. Het toepassingsgebied blijft beperkt tot de werkgevers die enkel en alleen wegens de energiecrisis in ernstige economische moeilijkheden komen. Waarom komt er geen meer algemene regeling? Hoe wordt dat verantwoord in het licht van het gelijkheidsbeginsel? Die twee vragen bleven gisteren onbeantwoord.

16.05 Thierry Warmoes (PVDA-PTB): Mevrouw de voorzitster, collega's, we kennen de maatregelen die werden genomen tijdens de coronacrisis. Ik zal beginnen met de volgens ons positieve aspecten van deze wet, namelijk dat er duidelijk een intentie is om het uitstel van betaling van de RSZ-bijdragen gericht toe te kennen. We vinden het ook positief dat het sociaal overleg een grote rol zal spelen in het bepalen van de criteria. Uitstel van betaling van de RSZ-bijdragen en gericht toekennen van steunmaatregelen is iets helemaal anders dan het uitdelen van een miljard euro van de sociale zekerheid aan alle bedrijven door middel van een lineaire korting op de patronale bijdragen voor de begroting van 2023. Bedrijven die deze korting dus helemaal niet nodig hebben, krijgen die ook. Denk bijvoorbeeld aan bedrijven als AB InBev, ENGIE of TotalEnergies, die miljardenwinsten boeken.

Sommigen hebben blijkbaar moeite om een duidelijk onderscheid te maken tussen lineaire cadeaus, zoals het kwijtscheldende van een miljard euro voor de patronale bijdragen, en meer gerichte maatregelen, zoals in dit ontwerp. Ik wil nogmaals benadrukken dat zowel kmo's als grote bedrijven, bijvoorbeeld in de chemiesector, zwaar onder druk staan door de hoge energieprijzen. De PVDA heeft er dan ook geen enkel probleem mee dat die maatregel zal gelden voor alle bedrijven die het lastig krijgen, of het nu om grote of kleine bedrijven gaat. We vinden het echter niet oké dat bedrijven als ENGIE, die in deze crisis nog meer winst maken, ook die steun krijgen. Er zijn genoeg voorbeelden van bedrijven die momenteel geen problemen ondervinden en die hebben die steun nu niet nodig. Het positieve van het voorliggend ontwerp is dat men dat onderscheid effectief maakt.

Ik wil ook nog op een ander punt terugkomen dat al voor een deel werd aangehaald. Wij kennen die maatregel inderdaad al van de coronacrisis, maar er is natuurlijk wel een belangrijk verschil: het coronavirus was een natuurfenomeen, de energiecrisis is dat niet. De energiecrisis is *man-made*. Wat ons betreft, is de meest directe oplossing voor de toenhoge energiefacturen het blokkeren van de prijzen. Ook voor de kmo's en voor de grote bedrijven die dat nodig hebben, is die maatregel de maatregel die nodig is om die bedrijven weer ademruimte te geven. Er gaat bijna geen week voorbij zonder dat ik op die nagel blijf kloppen in de commissie voor Energie, Leefmilieu en Klimaat. De regering zou daar beter prioritair werk van maken in plaats van te wachten op Europa en zou beter het voorbeeld van andere landen, zoals Frankrijk, volgen. Dat is ook de reden waarom wij deze maatregel niet zomaar zullen steunen en wij ons zullen onthouden, omdat hij de echte oorzaak van de

évaluer la demande. Il est hallucinant que les critères en la matière doivent encore être définis! En outre, toutes les difficultés auxquelles sont confrontés certains employeurs ne sont pas dues à la crise énergétique et dans ce cas, cette réglementation ne s'applique pas. Pourquoi ne pas prévoir une réglementation plus générale? Comment cela se justifie-t-il au regard du principe d'égalité? Ces deux questions sont demeurées sans réponse hier en commission.

16.05 Thierry Warmoes (PVDA-PTB): Le projet contient des éléments positifs, comme l'intention claire d'accorder le report du paiement des cotisations ONSS de manière ciblée et le rôle plus important accordé à la concertation sociale dans la définition des critères. Il en est tout autrement, en revanche, de la distribution d'un milliard d'euros de la sécurité sociale à toutes les entreprises par une réduction linéaire des cotisations patronales pour le budget 2023. En effet, des entreprises qui enregistrent des milliards d'euros de profits et qui n'ont pas du tout besoin de cette réduction en bénéficieront pourtant aussi. Tant des PME que des grandes entreprises, notamment du secteur de la chimie, subissent aujourd'hui une forte pression à cause des prix élevés de l'énergie. Nous sommes d'accord pour que la mesure issue de ce projet s'applique à toutes les entreprises en difficulté, quelle que soit leur taille. Il est positif que le projet à l'examen opère une distinction à cet égard.

Si une telle mesure a déjà été appliquée lors de la crise sanitaire, la pandémie de Covid-19 était un phénomène naturel, contrairement à la crise énergétique. Le plus utile serait, selon nous, de bloquer les prix pour les PME et les grandes entreprises qui ont besoin de cette bouffée d'oxygène. Pas une semaine ne passe sans que je n'insiste sur ce point en commission de l'Énergie. Le gouvernement devrait s'y atteler

crisis niet aanpakt, ondanks het feit dat de steunmaatregelen wel nodig zijn voor sommige bedrijven.

en priorité. C'est la raison pour laquelle nous ne soutiendrons pas la mesure mais nous nous abstiendrons, parce qu'on ne s'attaque pas à la véritable cause du mal.

[16.06 Catherine Fonck (Les Engagés): Madame la présidente, monsieur le ministre, chers collègues, nous soutiendrons le texte à l'examen, en espérant que le report de paiement pour les cotisations dues ne soit pas, pour un certain nombre d'entreprises et d'indépendants, une forme d'épée de Damoclès et que cela ne soit pas pire que mieux.

Je tiens ces propos car j'ai rencontré, cette semaine, des femmes entrepreneuses qui se trouvent en difficulté majeure. Ces femmes ne sont pas une exception. J'ai entendu tout à l'heure le débat et je vois encore le tweet posté, il y a quelques jours, par le ministre Dermagne, selon lequel les entreprises font des milliards de bénéfices. Mais la situation des femmes entrepreneuses, des indépendantes que j'ai rencontrées dont une coiffeuse et une gérante de trois supermarchés, est devenue impossible.

Si on regarde les chiffres, 27 % des entreprises sont aujourd'hui en difficulté. Il y en avait 18 % à la sortie de la crise sanitaire. À ce jour, 115 000 entreprises ont brûlé leur réserve. Elles étaient 76 000, il y a un peu moins d'un an. C'est une réalité claire, chiffrée et objectivée.

Nous voterons en faveur de ce projet de loi, monsieur le ministre. Toutefois, je voudrais profiter de l'occasion qui m'est donnée pour insister, une nouvelle fois, sur l'importance de soigner le mal à la racine plutôt que de prendre des mesures en aval quand cela ne va pas. Certes, les coûts de l'énergie ont baissé, mais ils restent potentiellement terriblement volatiles.

Nous continuons à plaider pour avoir un prix stratégique et régulé décidé par l'État. Nous avions proposé un prix stratégique à 100 euros/MWh pour le gaz. Depuis plus de huit mois, les discussions européennes tournent en rond sans aboutir véritablement. Ce qui avait été qualifié d'impossible, notamment dans le chef de la ministre de l'Énergie, est même envisagé, à savoir le modèle ibérique au niveau du blocage et du plafonnement du prix.

Outre ce prix stratégique, pour éviter que, dans les mois qui viennent, un prix volatile de l'énergie continue à entraîner des impacts majeurs au niveau des indépendants et des entreprises, il faut une réforme fiscale avec une réduction structurelle des coûts du travail.

Ces réponses majeures, cruciales, indispensables restent absentes. Certes, il y a eu quelques annonces. Mais les réformes sont reportées de mois en mois, tant sur le volet fiscal que pour ce qui est de l'explosion des prix énergétiques que nous avons connue et que nous connaîtrons peut-être encore. Nous verrons si le gouvernement, au-delà des annonces et des promesses, passera aux actes. C'est crucial pour nos indépendants et nos entreprises mais aussi pour sauvegarder l'emploi et, tout simplement, le pouvoir de vivre de l'ensemble des travailleurs concernés.

La présidente: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (Non)

Vraagt nog iemand het woord? (Nee)

[16.06 Catherine Fonck (Les Engagés): Wij zullen deze tekst steunen en hopen dat het uitstel van betaling van de bijdragen de situatie van bepaalde ondernemingen niet verergert. De ondernemers die ik ontmoet, hebben met grote moeilijkheden te kampen, in tegenstelling tot het beeld dat minister Dermagne in zijn tweet schetste en waarin hij beweerde dat de bedrijven miljarden euro's winst maken. Vandaag verkeert 27 % van de bedrijven in moeilijkheden! We moeten de bijl aan de wortel leggen in plaats van achteraf de brokken te lijmen.

De energieprijzen blijven potentieel volatiel. We blijven pleiten voor een door de Staat vastgelegde geregelde prijs. Al meer dan acht maanden lopen de debatten op het Europees niveau vast; men overweegt zelfs wat de minister van Energie ons als onmogelijk had voorgesteld, namelijk het Iberische model.

Er is ook nood aan een belastinghervorming om de arbeidskosten te drukken.

We zullen zien of de regering de daad bij het woord zal voegen. Dat is cruciaal voor onze zelfstandigen en onze bedrijven, alsook om de werkgelegenheid en de koopkracht, of gewoon al de kracht om het hoofd boven water te houden, van de werknemers te vrijwaren.

La discussion générale est close.
De algemene besprekking is gesloten.

Discussion des articles

Besprekking van de artikelen

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion.
(Rgt 85, 4) (2924/3)

Wij vatten de besprekking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de besprekking. (Rgt 85, 4) (2924/3)

Le projet de loi compte 4 articles.
Het wetsontwerp telt 4 artikelen.

Aucun amendement n'a été déposé.
Er werden geen amendementen ingediend.

Les articles 1 à 4 sont adoptés article par article.
De artikelen 1 tot 4 worden artikel per artikel aangenomen.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.
De besprekking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.

[17] Projet de loi modifiant la loi du 15 mai 1984 portant mesures d'harmonisation dans les régimes de pensions en ce qui concerne la pension minimum des conjoints aidants (2876/1-5)

- Proposition de loi améliorant le montant de la pension minimum de certains conjoints aidants (169/1-2)

[17] Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 15 mei 1984 houdende maatregelen tot harmonisering in de pensioenregelingen voor wat betreft het minimumpensioen voor meewerkende echtgenoten (2876/1-5)

- Wetsvoorstel tot verbetering van het minimumpensioen voor sommige meewerkende echtgenoten (169/1-2)

Proposition déposée par:

Voorstel ingediend door:

Nathalie Muylle, Jef Van den Bergh, Leen Dierick, Franky Demon, Nahima Lanjri.

Discussion générale

Algemene besprekking

La discussion générale est ouverte.
De algemene besprekking is geopend.

Mme Sophie Thémont, rapporteur, renvoie au rapport écrit.

17.01 Marie-Colline Leroy (Ecolo-Groen): Madame la présidente, je ne serai pas beaucoup plus longue que pour le précédent texte; mais je voudrais quand même souligner un élément marquant. Il s'agit des conjoints aidants. En fait, nous pourrions peut-être féminiser l'expression, puisqu'il s'agit quand même dans 90 % des cas de femmes – disons dès lors plutôt "conjointes aidantes".

Je voudrais simplement dire que, finalement, nous sommes en 2022. D'après ce qui m'a été raconté – parce que je ne peux pas prétendre que j'y étais – le statut a été reconnu en 2003. Cela fait quand même un long moment que nous nous demandons ce que nous allons faire et

17.01 Marie-Colline Leroy (Ecolo-Groen): Het statuut van meewerkende echtgenoot werd erkend in 2003 en sindsdien hebben we ons het hoofd gebroken over hoe we deze mensen, vooral vrouwen, die heel hun loopbaan een andere werknemer ondersteunen, te hulp kunnen komen. De meeste IGO-rechtigden zijn overigens vrouwen. Hoewel de lang verbeide pensioenhervorming nog niet in voege is,

comment nous allons faire pour financer correctement et pour venir correctement en soutien à ces femmes qui, durant toute leur carrière, ont soutenu un autre travailleur.

Aujourd'hui, nous avons pu trouver un accord et une possibilité, avec les limites de ce texte, que nous connaissons bien entendu. Je trouve que c'est un élément essentiel à relever; parce que nous savons, par ailleurs, que la plupart des personnes concernées par la GRAPA, cette allocation que l'on peut proposer à des personnes qui ne bénéficient pas d'une pension minimum suffisante, sont aussi des femmes.

L'un dans l'autre, j'avais envie de souligner aujourd'hui le fait que, même si la très attendue réforme des pensions n'est pas encore d'application, il y a au moins des choses qui se passent. C'est le cas pour les conjoints aidants. C'est le cas d'un texte que nous avons également voté cette semaine, qui concerne les accueillantes d'enfants.

Qu'il s'agisse de femmes prenant soin de tout petits ou qu'il s'agisse de femmes qui ont travaillé, œuvré à l'entreprise de leur conjoint, elles sont aujourd'hui reconnues. Je tenais à dire que c'était une bonne chose, une bonne nouvelle. Pour nous, c'est dans cette optique-là que nous devons travailler aux pensions des femmes dans les années à venir. Je vous remercie.

17.02 Jean-Marc Delizée (PS): Madame la présidente, très brièvement, tout comme la précédente oratrice, j'aimerais souligner le fait que, outre les mesures globales de relèvement de la pension minimale – à hauteur quand même d'1,2 milliard d'euros supplémentaires par an –, ce projet comprend des mesures spécifiques mises en œuvre par le gouvernement, avec une attention particulière accordée à la carrière des femmes.

Tout comme Mme Leroy, j'avais noté que nous avions en même temps un texte sur le statut des gardiennes d'enfants et un texte pour les pensions des conjoints aidants – terme qu'il faudrait effectivement féminiser puisque 90 % des bénéficiaires sont des femmes. Il s'agit en fait d'une loi réparatrice. En effet, ce n'est qu'à partir de 2003 et 2005 que les conjoints aidants ont eu l'occasion de payer des cotisations pour ouvrir un droit, et je pense que ce texte répare quelque peu l'histoire et va améliorer les pensions minimales des conjoints aidants et des conjointes aidantes.

Tout comme il l'a fait pour les réformes antérieures, le groupe socialiste approuvera avec beaucoup de conviction le texte qui nous est soumis. Je vous remercie.

17.03 Ellen Samyn (VB): Mevrouw de voorzitster, vooraleer we het wetsontwerp bespreken, mag ik vragen waar minister Clarinval is? Zal minister Khattabi de bijkomende vragen beantwoorden? Ik betreur alvast dat hij niet aanwezig is.

De **voorzitster:** Mevrouw Samyn, de minister is onderweg.

17.04 Nathalie Muylle (cd&v): (...)

17.05 Ellen Samyn (VB): Mevrouw Muylle, u bent ter zake inderdaad het best geplaatst om te antwoorden. Dat is absoluut correct.

wordt er intussen toch van alles ondernomen, met name met dit wetsontwerp over meewerkende echtgenoten of het ontwerp over onthaalouders. Deze erkenning is goed nieuws. We moeten de komende jaren dan ook in die richting verder werken aan de pensioenen van de vrouwen.

17.02 Jean-Marc Delizée (PS): Naast de maatregelen om het minimumpensioen te verhogen bevat dit wetsontwerp specifieke maatregelen die gunstig zijn voor de loopbanen van de vrouwen. Pas sinds 2003 en 2005 konden de meewerkende echtgenoten sociale bijdragen betalen om rechten op te bouwen. Dankzij deze herstelwet zullen de pensioenen van meewerkende echtgenoten wat opgekrikt kunnen worden. De PS zal met overtuiging voor deze tekst stemmen.

17.05 Ellen Samyn (VB): Notre groupe politique soutiendra ce projet de loi. Il constitue un petit pas

Collega's, onze fractie steunt het wetsontwerp, dat heel wat meewerkende echtgenotes toegang biedt tot een minimumpensioen. Het is bovendien een verbetering van de rechten. Het is enerzijds een stapje in de richting van de harmonisering van de statuten en anderzijds een aanzet om de ongelijkheid tussen mannen en vrouwen in het pensioendossier weg te werken. Het is een stapje, want er is nog veel werk aan de winkel wanneer het aankomt op een degelijke en structurele hervorming inzake pensioenen.

Collega's, de kwestie leeft heel sterk bij de betrokkenen, namelijk bij de meewerkende echtgenotes.

(Minister Clarinval komt de zaal binnen.)

Mijnheer de minister, u bent hier nu. Ik kaartte in de commissie reeds het probleem aan van de meewerkende echtgenotes die weliswaar aan de juiste voorwaarden voldoen, maar vóór 1 januari 2023 op pensioen gaan – er gaan er toch nog op pensioen in november en december – en dus uitgesloten blijven van de regeling. U antwoordde dat u mijn bezorgdheid deelde, maar dat de regeling niet retroactief van toepassing kon worden wegens te technisch. U haalde ook budgettaire redenen aan.

Collega's, ik blijf bij mijn standpunt dat het hier een ongelijke behandeling van in wezen gelijke situaties betreft en dus te begrijpen is als een discriminatie en een onrechtvaardigheid.

Mijn fractie dient amendementen in om die onrechtvaardigheid de wereld uit te helpen. Sta me toe ze toe te lichten.

De ontworpen regeling geldt niet voor personen die vóór 1 januari 2023 met pensioen gaan, al voldoen zij wel aan alle overige voorwaarden gesteld bij artikel 2 van het wetsontwerp. In de memorie van toelichting wordt dat verantwoord door te wijzen op de budgettaire impact en de administratieve werklast die een inwerkingtreding met terugwerkende kracht met zich zou brengen. Die argumentatie kan niet overtuigen. De budgettaire impact blijft in verhouding tot andere genomen maatregelen vrij beperkt. Ook de administratieve werklast kan niet als verantwoording worden aangenomen. De gegevens die de administratie nodig heeft om de in aanmerking komende personen te identificeren, zijn bekend. De administratie kan perfect nagaan wie welke bijdrage heeft betaald in de referentieperiode en op welke periodes die bijdragen betrekking hebben.

Onze fractie diende bijkomend nog een amendement in, aangezien in de tekst een zin staat die voor interpretatie vatbaar is. Ik verklaar mij nader. In artikel 3/1, § 2, staat een zin te lezen, "ofwel zich verplicht moest aansluiten bij dat maxistatuut op 1 juli 2005", wat een ander gegeven is dan "ofwel zich verplicht moest aansluiten bij dat maxistatuut vanaf 1 juli 2005". Volgens een strikte tekstdinterpretatie zou naast de bekende voorwaarden en de tweederdeelopbaan vanaf 1 januari 2003 tot aan het wettelijk pensioen een voorwaarde bijgevoegd worden, namelijk betaald hebben op 1 juli 2005. Die onlogische beperking sluit heel wat personen uit. Wie bijvoorbeeld zou aansluiten in Q1 van 2006 en voldoet aan alle voorwaarden, zou toch niet in aanmerking komen wanneer men de strikte lezing "op 1 juli 2005" volgt. Het ware daarom logischer en eerlijker om de terminologie "vanaf 1 juli 2005" te hanteren.

vers une harmonisation des statuts et l'amorce d'une suppression des inégalités au niveau des pensions des hommes et des femmes. Il reste cependant beaucoup à faire pour parvenir à une réforme sérieuse et structurelle des pensions.

Ce régime ne s'appliquera pas aux conjoints aidants qui répondent aux conditions mais qui partiront à la retraite avant le 1er janvier 2023. Apparemment, il ne serait pas possible d'appliquer le principe de rétroactivité pour des raisons techniques et budgétaires. Notre groupe politique estime que c'est une forme de discrimination. C'est la raison pour laquelle nous présentons un amendement. L'argumentation figurant dans l'exposé des motifs concernant l'impact budgétaire et la charge administrative n'est pas convaincante. L'impact budgétaire reste en effet très limité. Les données administratives des personnes éligibles sont connues. Il est par conséquent tout à fait possible de vérifier qui a payé quelle contribution durant la période de référence.

Notre deuxième amendement vise à éliminer une imprécision. Nous proposons de remplacer dans l'article 131*quinquies*, § 1 l'affiliation obligatoire "le 1er juillet 2005" par une affiliation "à partir du 1er juillet 2005". Une lecture trop stricte de cet article risquerait en effet d'exclure certaines personnes de ce régime. L'adaptation que nous proposons rend le texte plus clair et plus honnête. Nous espérons que nos amendements bénéficieront d'un soutien suffisant. Il serait regrettable qu'un grand nombre de conjoints aidants soient écartés de ce système.

Collega's, ik hoop dat u straks mijn amendementen steunt. Het zou spijtig zijn dat door een tekstinterpretatie meewerkende echtgenotes zouden worden uitgesloten van het minimumpensioen. Het zou eveneens spijtig zijn dat heel wat meewerkende echtgenotes die voldoen aan de voorwaarden uit de boot vallen, omdat het wetsontwerp pas ingaat vanaf 1 januari 2023. Dat zou net haaks staan op de bedoeling van het wetsontwerp, namelijk een einde maken aan een jarenlange onrechtvaardigheid.

17.06 Florence Reuter (MR): Madame la présidente, chers collègues, 17 326, c'est exactement le nombre de citoyens qui sont directement concernés par ces mesures d'harmonisation dont nous débattons. Ils sont 17 326 qui, comme tant d'autres, ont fait le choix de consacrer leur vie professionnelle au service de leur conjoint mais qui, jusqu'à ce jour, n'avaient pas accès à la pension minimum. Cela concerne majoritairement des femmes. C'est un élément sur lequel je veux insister.

Pourtant, les initiatives sur le sujet ne datent pas d'hier. Dès 2003, sous la ministre Laruelle, les conjoints aidants ont eu l'obligation de s'affilier au mini-statut et la possibilité d'opter pour le maxi-statut. Deux ans plus tard, ce maxi-statut devenait à son tour obligatoire pour tous les conjoints aidants nés après le 1er janvier 1956. Vingt ans après, sans la réforme qui, je l'espère, sera votée aujourd'hui, et qui semble faire l'unanimité, certains conjoints aidants n'auraient toujours pas accès à cette pension minimum. Ce sont les travailleurs indépendants nés entre le 1er janvier 1956 et le 31 mai 1968 qui ne peuvent démontrer une condition de carrière suffisante de trente années.

Pour mon groupe, il s'agit là d'une injustice et d'un manque de reconnaissance total d'un travail de l'ombre qui, de l'aveu même de leurs conjoints, est tout simplement indispensable. Cela fait plus de quinze ans que la problématique est connue. Il fallait donc une solution. Il aura fallu deux ans de négociations au ministre Clarinval pour dégager un consensus. Je tiens encore à le remercier pour sa ténacité. Il s'agit d'une solution simple et efficace qui ouvre le droit à la pension minimum mais qui n'impactera en rien le calcul de la pension. Rappelons également que le texte originel a été amendé afin de pouvoir, au titre de réciprocité, tenir compte des carrières mixtes.

Le seul regret – il a été évoqué –, c'est celui de laisser malgré tout 2 700 personnes sur le carreau pour lesquelles il semble que l'INASTI ne puisse agir rétroactivement. Toutefois, c'est un pas dans la bonne direction que je vous invite tous à soutenir.

17.07 Nathalie Muylle (cd&v): Mevrouw de voorzitster, eindelijk is er een regeling voor het minimumpensioen voor meewerkende echtgenoten. In de commissie heb ik al gezegd dat ik heel blij ben met de steun, in eerste instantie ook de steun van de minister.

Jarenlang heb ik vaak alleen op de barricaden gestaan in dit dossier. Samen met enkele collega's hebben wij in de periode 2005-2006, onder de bevoegdheid van toenmalig minister Laruelle, heel concreet gewerkt. Het klopt, zoals collega Delizée zegt, dat het toen voor een deel reparatiewetgeving was, maar er waren toen allerlei redenen om de tussen-groep niet mee te nemen. We hebben er sterk voor geijverd om toen eerst een nieuwe regeling te maken met het ministatuut en daarna met het maxistatuut, opdat mensen die dertig jaar zouden kunnen betalen in het systeem toegang konden krijgen tot het minimumpensioen.

17.06 Florence Reuter (MR): Die harmonisatiemaatregelen gelden 17.326 personen, overwegend vrouwen, die ervoor gekozen hebben om hun beroepsleven ten dienste te stellen van hun echtgenoot, maar die geen toegang hadden tot het minimumpensioen. De initiatieven op dat vlak zijn niet nieuw. Sinds 2005 hebben meewerkende echtgenoten een speciaal statuut, maar zonder de hervorming die vandaag in stemming gebracht zal worden, zouden sommigen onder hen geen toegang hebben tot dat minimumpensioen, namelijk zelfstandigen die geboren zijn tussen 1956 en 1968 en geen dertigjarige loopbaan kunnen aantonen.

Na twee jaar onderhandelen is er eindelijk een consensus bereikt over een eenvoudige en doeltreffende oplossing. De oorspronkelijke tekst werd gemanoeuvreerd om rekening te houden met de gemengde loopbanen. Helaas blijven er 2.700 mensen in de kou staan, voor wie het RIZIV niet met terugwerkende kracht kan optreden.

17.07 Nathalie Muylle (cd&v): Je me réjouis du soutien important en faveur de cette réglementation, pour laquelle je milite depuis des années. Au cours de la période 2005-2006, nous avions déjà instauré une première réglementation prévoyant un mini-statut, puis, ultérieurement, une autre réglementation prévoyant un maxi-statut. À l'époque, diverses raisons avaient empêché d'inclure ce groupe intermédiaire. Il y avait une opposition frontale entre des vi-

Omtrent de tussengroep bestonden er tegengestelde visies. Enkele partijen vonden dat er voor die mensen een regeling moest worden uitgewerkt als zelfstandige in hoofdberoep. Ook enkele middenveldorganisaties volgden die lijn. Daarnaast brachten ook de budgettaire kosten heel veel vraagtekens mee. Cijfers gaven aan dat wel vrij veel mensen een gemengde loopbaan hadden en dat zij hun gewerkte jaren toch konden meenemen. Er bestonden meerdere discussies, maar ik denk dat de budgettaire inslag toen wel de hoofdmotivatie was om die groep niet mee te nemen.

Die tussengroep bestaat vooral uit vrouwen, maar ook enkele mannen. Meewerkende echtgenoten vinden we vooral in de sectoren van land- en tuinbouw, maar ook in de kleinhandel. Het gaat specifiek om de meewerkende echtgenoten geboren tussen 1955-1956 en 1968, die heel veel jaren hebben meebetaald in het systeem. Sommigen onder hen hebben 27, 28 of 29 jaar sociale bijdragen betaald, maar in het oude systeem zouden zij daarmee geen euro pensioenrechten opbouwen. Met wat we vandaag doen, valoriseren wij hen. Dat gebeurt ook al voor het eerste kwartaal, waaromtrent ik straks nog op de zorgen van collega Samyn terugkom. Het gaat om mensen die al meewerkende echtgenote waren op het moment dat het systeem van het maxistatuut in voege trad. Velen van hen waren zelfs jaren tevoren al meewerkende echtgenote, maar zonder enig statuut. De jaren waarin zij sociale bijdragen betaald hebben, worden nu dus toch gevaloriseerd, met het oog op toegang tot het minimumpensioen.

Met cd&v vinden wij, niet alleen in dit dossier, maar ook inzake de pensioenen in het algemeen, dat mensen die bijdragen daaruit rechten moeten genereren. In die zin zijn wij heel blij.

Collega Samyn, ook ik heb me wel zorgen gemaakt over de bepaling 'op' en 'vanaf'. Uiteraard zal men altijd mensen vinden, maar volgens mij is die groep vandaag heel klein. Men gaat er namelijk van uit dat het vrouwen en mannen zijn die eigenlijk in 2005 hadden moeten toetreden als ze op dat moment meewerkende echtgenoot waren. Als zij dat niet waren en pas later ingestapt zijn, betekent dat dat ze wellicht vooraf al een loopbaan hadden in een ander statuut. Volgens mij is dat de grootste groep. Wanneer zij vooraf al een loopbaan hadden in een ander statuut, dan zullen die jaren in het andere statuut samen met de jaren als meewerkende echtgenoot toch kunnen worden samengegeteld.

Het gaat hier over een groep vrouwen die op dat ogenblik veertigers waren, in feite nog niet in een ander statuut gewerkt hadden, in 2005 geen meewerkende echtgenote waren en dat pas nadien zijn geworden. Er zullen er zeker zijn, maar niet al te veel. En vooral: van degenen die pas later zijn ingestapt, zullen er heel veel een gemengde loopbaan hebben. In dat geval kunnen de jaren samengegeteld worden om in aanmerking te komen voor het minimumpensioen. Er lijken mij dus wel wat verzachtende omstandigheden om dit niet mee te nemen. Ik heb ook de argumentatie van de minister gehoord.

Vandaag zetten we een stap vooruit en, nogmaals, ik ben heel blij. We hebben dit ontwerp met ruime steun – ik dacht zelfs unaniem – goedgekeurd in de commissie. Tijden veranderen, inzichten veranderen, maar vandaag kunnen we volgens mij allemaal instemmen met het principe dat wie bijdragen betaalt, ook rechten moet kunnen opbouwen. Dat lijkt mij de correcte houding om de toegang tot het minimumpensioen te

sions politiques diamétralement opposées et il y avait un manque de clarté sur les coûts budgétaires.

Le groupe intermédiaire comprend principalement des femmes. Il s'agit en particulier de conjoints aidants nés entre 1955-1956 et 1968. Certains d'entre eux ont payé des cotisations sociales pendant 27, 28 ou 29 ans. Dans l'ancien système, ils n'auraient ainsi pas accumulé un euro de droits de pension. Aujourd'hui, nous les valorisons. Il s'agit de personnes qui étaient déjà des conjoints aidants lors de l'entrée en vigueur du système du maxi-statut. Le cd&v estime que toute personne qui cotise doit pouvoir également en tirer des droits.

Il va de soi que certaines personnes ne pourront toujours pas bénéficier de la mesure, mais il s'agit d'un groupe très restreint. Le groupe principal de femmes et d'hommes qui n'ont pas adhéré au statut en 2005 avait probablement d'abord une autre carrière dans un autre statut. Dorénavant, les années prestées dans un autre statut seront ajoutées aux années prestées en tant que conjoint aidant. Le groupe de femmes qui avaient la quarantaine en 2005, qui n'avaient pas encore travaillé dans un autre statut et qui ne sont devenues conjoint aidant qu'après 2005, ne représente qu'un petit groupe.

Le projet a été approuvé à l'unanimité en commission, si bien que nous pouvons enfin faire un pas en avant. Nous partons du principe que ceux qui paient des cotisations sociales doivent également pouvoir se constituer des droits. Il est parfois payant de continuer d'inscrire certains points à l'ordre du jour.

bieden aan mensen die heel hard gewerkt hebben, ook zonder statuut, en die naast de zaak ook heel wat huishoudelijke taken hebben opgenomen. Hier schrijven wij aan een mooi verhaal. Meer van dat, collega's, en mijnheer de minister, dank nogmaals. Het doet soms deugd dat het loont om te volharden en zaken op de agenda te blijven zetten.

17.08 Maggie De Block (Open Vld): Mevrouw de voorzitster, mijnheer de minister, collega's, met dit ontwerp wil de regering de toegang tot het minimumpensioen makkelijker maken voor een groep meewerkende echtgenoten die een deel van hun carrière hebben gewerkt alvorens het zogenaamde maxistatuut van meewerkende echtgenoot een mogelijkheid en later een verplichting werd. Concreet gaat het over mensen die geboren zijn tussen 1 januari 1956 en 31 mei 1968.

Wat belangrijk is voor ons is dat in het voorliggende ontwerp niet aan het evenredigheidsbeginsel werd geraakt. Enkel de toegangsvoorwaarden worden om billijkheidsredenen versoepeld. Het wetsontwerp brengt dan ook geen revolutie teweeg. Dat is ook gezegd in de commissie. Het werkt wel een zeer frappante en onrechtvaardige lacune weg. Deze mensen betaalden namelijk gedurende die tijd sociale bijdragen en hadden niet de mogelijkheid om aan dat minimumpensioen te geraken omdat van die lacune.

Het is dus belangrijk dat deze groep mensen nu ook toegang gegeven wordt tot het minimumpensioen. De tekst neemt als ijkpunt de periode tussen 1 januari 2003 en het kwartaal voor het ingaan van het pensioen. Wanneer de betrokkenen een loopbaan kunnen bewijzen van ten minste twee derde van deze periode, krijgen ze dan ook toegang.

Ik wil mevrouw Muylle bedanken omdat zij hier jaren op is blijven hameren. Er zal inderdaad hier en daar nog iemand tussenuit vallen die hier niet mee geholpen kan worden. We kunnen hiermee echter een grote groep bereiken die recht heeft op pensioen. De Open Vld-fractie is dan ook tevreden dat deze lacune in de wetgeving werd weggewerkt.

17.09 Anja Vanrobaeys (Vooruit): Collega's, ook ik wil mevrouw Muylle bedanken voor haar jarenlange inzet om dit telkens opnieuw op de agenda te plaatsen. Zij moet vandaag bijzonder opgelucht zijn dat dit ter stemming voorligt en dat de regering een stap vooruit zet naar een beter pensioen voor meewerkende echtgenoten.

Zoals in de commissie gezegd zijn mijn buurvrouwen opgelucht. Zij zijn opgelucht dat al die jaren die zij meegewerkt hebben bij de slager, de bakker en in de anjerkwekerij gewaardeerd, erkend en herkend worden. Dat is heel belangrijk.

Mevrouw Leroy, wat u zei is juist. Wij zetten hier inderdaad stappen vooruit – ook al zijn wij nog niet aan die pensioenhervorming – voor vooral vrouwen die tot nog toe moesten terugvallen op de IGO als zij met pensioen zijn. Het is belangrijk voor hen dat zij die waardering krijgen, dat werken tenminste loont wat het pensioen betreft. Uiteraard zullen wij ook hetzelfde doen voor de onthaalouders.

Ten slotte wil ik nog zeggen dat u in mij steeds een medestander zult vinden om bijdragen te koppelen aan rechten.

Mijnheer de minister, ik wil nog iets herhalen en ik hoop dat ik het geen vijftien jaar lang zal moeten doen, zoals collega Muylle. Voor mij hangt

17.08 Maggie De Block (Open Vld): Ce projet facilite l'accès d'un groupe de conjoints aidants à la pension minimum. Le principe de proportionnalité est respecté et seules les conditions d'accès sont assouplies par souci d'équité. Cette adaptation permet de combler une lacune injuste. Les intéressés ont en effet payé des cotisations sociales sans avoir accès à la pension minimum. Je voudrais remercier Mme Muylle qui a insisté sur ce point pendant plusieurs années.

17.09 Anja Vanrobaeys (Vooruit): Mme Muylle n'a en effet eu de la chance de porter ce problème à l'ordre du jour. Elle ne sera pas la seule à être soulagée: les conjoints aidants le seront sans aucun doute tout autant puisque leur travail sera enfin reconnu. En effet, jusqu'à présent, ils devaient faire appel à la GRAPA.

Nous allons bien évidemment prendre une mesure identique pour les accueillants d'enfants.

Je soutiens le principe d'un lien entre cotisations et droits, mais celui-ci doit s'entendre dans un contexte de solidarité. Je suis impatiente de prendre connaissance des résultats de l'étude sur le renforcement de la solidarité chez les travailleurs indépendants.

alles samen met solidariteit, dus ik wil nog eens benadrukken hoezeer ik uitkijk naar die studie over de versterking van de solidariteit bij zelfstandigen.

17.10 François De Smet (DéFI): Madame la présidente, chers collègues, l'objectif poursuivi par le texte est louable et innovant. Il s'inscrit dans la logique globale de la réforme du régime des pensions adoptée le 19 juillet dernier par le gouvernement. Ce texte met fin, il faut pouvoir le dire, à plusieurs années d'injustice à l'égard d'une tranche de la population particulièrement vulnérable, à savoir les conjoints aidants – qui sont généralement des femmes. Nous ne pouvons que saluer ce progrès.

Il semble cependant que ce projet soulève quelques observations, à l'aune notamment des principes d'égalité et de non-discrimination. C'est, en tout cas, ce qu'a relevé le Conseil d'État. Le texte s'applique ainsi aux pensions de retraite des conjoints aidants qui prennent cours au 1er janvier 2023. Une distinction est ainsi opérée entre plusieurs catégories de retraités, en fonction du moment où la pension commence. Pour mon groupe, une telle différence de traitement ne se justifie pas au regard des principes d'égalité et de non-discrimination. Si les raisons en sont certes objectives, elles ne semblent cependant ni suffisamment fondées ni proportionnées au but poursuivi.

En ce qui concerne l'absence d'effet rétroactif du dispositif, l'exposé des motifs la justifie au regard d'impératifs budgétaires. Or la justification des auteurs du texte manque en droit et ne suit pas les recommandations de la Commission européenne, qui encouragent les États membres à adopter des réformes budgétairement neutres. Quant au mode de calcul, on pourrait très logiquement envisager une adaptation de la période de référence pour celui de la carrière minimale et donc calculer à partir du moment où les conjoints aidants ont commencé à cotiser ou sur la base des années de carrière dès 2003, afin d'étendre la couverture sociale et, partant, de limiter les cas d'exclusion du régime.

Malgré ces quelques imperfections, la réforme va dans le sens d'une plus grande justice sociale, et nous la soutiendrons. Je vous remercie de votre attention.

La présidente: Monsieur le ministre, souhaitez-vous vous exprimer?

17.11 David Clarinval, ministre: Madame la présidente, je rappellerai tout d'abord que le dossier des conjoints aidants chez les indépendants est examiné au Parlement depuis 2005. Il convenait donc d'y apporter une solution. Mme Reuter a raison de dire que c'était une question de justice. En effet, jusqu'à présent, ces femmes – puisque 88 % des intéressés sont des femmes – cotisaient, mais sans obtenir de droits en compensation.

Mme Muylle a rappelé exactement la genèse de ce dossier. Nous avions déjà eu l'occasion d'en parler voici quelques années en commission des Affaires sociales.

Le projet qui vous est soumis aujourd'hui a été élaboré en bonne entente avec les *stakeholders* représentant les indépendants.

Il est vrai qu'il a fallu, au sein du gouvernement, un certain temps pour

17.10 François De Smet (DéFI): Met deze tekst wordt er een einde gemaakt aan jaren van onrechtvaardigheid. Niettemin wordt er in de tekst een onderscheid gemaakt tussen categorieën van personen volgens het moment waarop hun pensioen ingaat, doordat hij per 1 januari 2023 van toepassing wordt op de pensioenen van de meewerkende echtgenoten. De Raad van State heeft daar overigens op gewezen. Dat is onrechtvaardig in het licht van de principes van gelijkheid en non-discriminatie, wordt onvoldoende gemotiveerd en is niet proportioneel met het beoogde doel.

Het ontbreken van een toepassing met terugwerkende kracht wordt gemotiveerd door budgettaire redenen. Dat faalt naar recht en strookt niet met de aanbevelingen van de Europese Commissie, die begrotingsneutrale hervormingen aanmoedigt. De referteperiode om de loopbaan te berekenen zou aangepast kunnen worden teneinde de sociale bescherming uit te breiden en het aantal uitsluitingen te beperken. Niettemin wordt de sociale rechtvaardigheid door deze hervorming versterkt en zullen we ze steunen.

17.11 Minister David Clarinval: Het Parlement buigt zich al sinds 2005 over dit dossier. De afronding ervan was een kwestie van rechtvaardigheid, want die personen – merendeels vrouwen – betaalden sociale bijdragen zonder rechten te genieten. Het wetsontwerp werd opgesteld in overleg met de vertegenwoordigers van de zelfstandigen.

Het heeft even geduurd voor er een akkoord kon worden bereikt en een budget kon worden gevonden, maar dat was de moeite waard. Ik heb ge-

trouver un accord et un budget afin d'aboutir sur ce dossier. Je crois que cela valait la peine d'être tenace et de poursuivre ce débat afin d'obtenir cet accord, qui est fondamental pour ces personnes. Je remercie l'ensemble des groupes qui ont soutenu le texte en commission.

J'ai entendu la demande de Mme Samyn pour un amendement visant à instaurer un effet rétroactif. Soyons de bon compte, il n'y a ni budget, ni possibilité pour cela.

Monsieur De Smet, je vous rassure, ce dossier n'est pas un élément de la réforme des pensions; il était sur la table bien avant et a pu obtenir un accord lors des discussions portant sur cette réforme des pensions. C'est un dossier connexe.

Quant aux observations du Conseil d'État, nous en avons tenu compte dans la rédaction des textes finaux. Nous pouvons donc vous rassurer quant au caractère non discriminatoire de ce dossier.

Pour ma part, je me réjouis vraiment d'avoir pu mener à bien ce projet et de vous le présenter aujourd'hui.

La présidente: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)
Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.
 De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles Bespreking van de artikelen

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion.
 (Rgt 85, 4) (**2876/4**)

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) (**2876/4**)

Le projet de loi compte 9 articles.
 Het wetsontwerp telt 9 artikelen.

* * * * *

Amendements déposés:

Ingediende amendementen:

Art. 2

- 7 – *Ellen Samyn* (2876/5)

Art. 3

- 5 – *Ellen Samyn* (2876/5)

Art. 4

- 6 – *Ellen Samyn* (2876/5)

* * * * *

Conclusion de la discussion des articles:

Besluit van de artikelsgewijze bespreking:

Réservés: les amendements et les articles 2 à 4.

Aangehouden: de amendementen en de artikelen 2 tot 4.

Adoptés article par article: les articles 1 et 5 à 9.

Artikel per artikel aangenomen: de artikelen 1 en 5 tot 9.

* * * * *

hoord dat er middels een amendement gevraagd wordt om de regeling met terugwerkende kracht in te voeren, maar daar is niet genoeg budget voor. We hebben rekening gehouden met de opmerkingen van de Raad van State. Deze tekst is niet discriminerend. (*Applaus bij de meerderheid*)

La discussion des articles est close. Le vote sur les amendements et les articles réservés ainsi que sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.

De besprekking van de artikelen is gesloten. De stemming over de aangehouden amendementen, de aangehouden artikelen en over het geheel zal later plaatsvinden.

18 Projet de loi portant des dispositions diverses relatives à l'incapacité de travail (2875/1-5)

18 Wetsontwerp houdende diverse bepalingen betreffende arbeidsongeschiktheid (2875/1-5)

Discussion générale

Algemene besprekking

La discussion générale est ouverte.

De algemene besprekking is geopend

Le rapporteur, Mme Sophie Thémont, se réfère à son rapport écrit.

18.01 Wim Van der Donckt (N-VA): Mijnheer de minister, uw wetsontwerp omvat drie onderdelen. Het eerste onderdeel heeft betrekking op een versoepeeling van de verplichte inlevering van het ziektebriefje. Het tweede onderdeel handelt over het ontslag wegens medische overmacht, dat u met dit wetsontwerp beoogt los te koppelen van de re-integratietrajecten. Het derde onderdeel omvat een aantal bepalingen over het toekennen van een gewaarborgd loon aan personen die na minstens 20 weken gedeeltelijke werkherstelling hervallen in ziekte.

Wij hebben het ziektebriefje van één dag in de commissie gesteund, met de opmerking dat het voor ons iets verder zou mogen gaan. Voor ons zou dat zelfs tot vijf dagen mogen gaan, op voorwaarde dat daaraan bij langdurige afwezigheden een zekere responsabilisering van de huisarts wordt gekoppeld. Wij hebben in de commissie naar een mogelijke oplossing verwezen, namelijk het vrijblijvend geschiktheidsattest, dat in dit Parlement jammer genoeg geen meerderheid vond. Ik herinner hier nogmaals aan, omdat wij de mening zijn toegedaan dat een geschiktheidsattest in deze context een beter middel is dan een ziektebriefje.

Mijnheer de minister, ik wil u ook bedanken – evenals de heer Calvo, die een en ander in gang heeft gezegd – om ons amendement te steunen met een lichte wijziging. Het is een goede zaak dat de verplichting om aan de werkgever de verblijfplaats mee te delen omgevormd werd en alleen werd behouden voor personen die niet op hun gewoonlijke thuisadres verblijven. Ik hield eraan u te bedanken voor het steunen van ons amendement. De betrokken bepaling is een stapje in de goede richting. Het had iets verder kunnen gaan, maar beter een stap vooruit dan een paar achteruit.

Dan kom ik tot de volgende bepaling in artikel 3. Ik vrees dat deze regeling op dat punt geen stap vooruit maar een stap achteruit zet. Ik zal mijn argumentatie ter zake niet volledig herhalen, maar wij zijn van mening dat de loskoppeling die u in dezen doorvoert tussen enerzijds het ontslag wegens medische overmacht en anderzijds de verplichting om een aantal re-integratietrajecten op te starten dan wel te voltooien, geen goed idee is. Ons inziens zal het niet koppelen aan een sterkere responsabilisering van de werkgevers en de werknemers en aan de piste om de tewerkstelling bij andere werkgevers sneller te onderzoeken ertoe leiden dat de werknemers nog langer zullen blijven hangen in de arbeidsovereenkomst en in de werksituatie die hen ziek heeft gemaakt. Ik denk dat u hier toch de verkeerde kant uitgaat. Dat is ook

18.01 Wim Van der Donckt (N-VA): Ce projet de loi comporte un certain nombre de dispositions. Nous soutenons l'assouplissement de la présentation obligatoire du certificat médical. Nous estimons que l'on pourrait aller encore plus loin – même jusqu'à cinq jours – à condition d'y associer une responsabilisation du médecin généraliste en cas d'absence de longue durée. Nous avons proposé le certificat d'aptitude facultatif mais n'avons pas trouvé de majorité en faveur de ce système.

Un autre amendement a été intégré après avoir été légèrement modifié. L'obligation de communiquer le lieu de résidence à l'employeur n'est maintenue que pour les personnes qui ne séjournent pas à leur adresse de résidence habituelle. Nous voulions également aller plus loin dans ce domaine mais c'est un pas en avant.

La dissociation entre le licenciement pour cause de force majeure médicale et l'obligation d'entamer des trajets de réintégration n'est pas une bonne idée car elle aura pour effet de maintenir encore plus longtemps les travailleurs dans la situation professionnelle qui les a rendus malades.

Nous sommes favorables à l'augmentation du salaire garanti pour les personnes qui reprennent partiellement le travail, de sorte que la

de reden waarom wij artikel 3 niet zullen steunen.

Wat betreft het gewaarborgd loon, daarin volgen wij u vrijwel volledig. Wij begrijpen dat u het gewaarborgd loon van personen die het werk gedeeltelijk hervatten wilt verbeteren. Wij steunen dat. Dat is een goede zaak omdat op die manier het deels hervatten van het werk aantrekkelijker wordt gemaakt dan het thuisblijven. Voor ons bestond er wat onduidelijkheid over dat gewaarborgd loon na werkherstelling, maar het is ons duidelijk geworden dat dit effectief zal worden berekend op basis van de vervangingsvergoeding die men krijgt tijdens de periode van gedeeltelijke werkherstelling.

Wij hadden twee amendementen ingediend, die erop gericht zijn te vermijden dat een persoon die tijdens de eerste periode van gewaarborgd loon zijn werk gedeeltelijk hervat, zijn recht op dat gewaarborgd loon verliest en terugvalt op een lagere vergoeding. Ik herhaal hier nogmaals onze argumentatie, in de hoop dat u ook deze twee amendementen zult steunen.

Wanneer een arbeidsongeschikte een gedeeltelijke werkherstelling aanvat tijdens de periode van gewaarborgd loon, verliest hij dat gewaarborgd loon en valt hij terug op een lager inkomen, dat bestaat uit die gedeeltelijke ZIV-uitkering en een deel loon. Iemand die thuisblijft tijdens die periode, maar die het werk gedeeltelijk zou kunnen hervatten, blijft dat gewaarborgd loon echter wel ontvangen.

Dat is een beetje onlogisch. Dat zet mensen die in de mogelijkheid zijn tijdens die periode van gewaarborgd loon gedeeltelijk het werk te hervatten niet meteen aan dat te doen. Dat zal ze niet aanmoedigen om dat te doen. Zij zullen eerder een maand uitzieken, omdat zij anders riskeren aan inkomen in te boeten.

Wij stellen in onze twee amendementen voor dat de arbeidsongeschikte werknemer die het werk gedeeltelijk hervat tijdens de periode waarin hij normaal een gewaarborgd loon ontvangt, dat loon behoudt gedurende de bestaande periode van 30 dagen. Zo ontvangt hij exact dezelfde voordelen als iemand die het werk niet hervat. Daarna valt de persoon die het werk gedeeltelijk hervat uiteraard in de gebruikelijke situatie van deels loon en deels ZIV-uitkering.

Ik wens er toch uw aandacht op te vestigen, mijnheer de minister, dat ons voorstel niet impliceert dat de werkgever een gewaarborgd loon verschuldigd zou zijn indien een werknemer die reeds volledig ten laste van de ziekteverzekering valt, aan een gedeeltelijke werkherstelling begint. Voorts wensen wij ook te verduidelijken dat de werkgever boven op het toegekende gewaarborgd loon geen extra loon verschuldigd is voor de gepresteerde uren tijdens de deeltijdse werkherstelling. Ik benadruk dat hier omdat het niet zo expliciet vermeld is tijdens de behandeling in de commissie.

Wij behouden wel de bepaling uit het voorliggende wetsontwerp dat een werknemer die na een periode van 20 weken gedeeltelijke werkherstelling hervalt in ziekte, opnieuw aanspraak kan maken op een gewaarborgd loon. Maar om de inactiviteitsval te vermijden, bepalen wij uitdrukkelijk dat het toegekende gewaarborgd loon in die situatie nooit hoger mag zijn dan het inkomen dat de werknemer tijdens de periode van gewaarborgd loon ontving door de combinatie van de ZIV-uitkering en het gedeeltelijke loon dat hij van de werkgever krijgt.

reprise du travail devienne financièrement plus intéressante que l'inactivité professionnelle.

Nous avons présenté deux amendements tendant à éviter qu'une personne qui reprend partiellement le travail durant la première période de salaire garanti, ne perde son droit au salaire garanti et ne retombe à une rémunération inférieure, contrairement à une personne qui demeurerait inactive durant cette période. Cela n'encourage pas à reprendre le travail. C'est pourquoi nous proposons que tout travailleur reprenant partiellement le travail dans cette situation conserve le salaire garanti durant la période prévue de trente jours. Cette personne sera ensuite de nouveau soumise au régime lui octroyant une rémunération partielle et une indemnité AMI.

Cela ne signifie pas que l'employeur sera redevable d'un salaire garanti si le travailleur était déjà entièrement pris en charge par l'assurance maladie. L'employeur ne devra pas non plus payer de salaire supplémentaire en sus du salaire garanti octroyé. Un travailleur qui tombe de nouveau malade après une période de 20 semaines de reprise partielle du travail ne pourra jamais se prévaloir d'un salaire garanti supérieur au revenu qu'il percevait pendant la reprise partielle du travail.

Nous espérons que nos amendements bénéficieront d'un soutien suffisant et nous nous abstiendrons pour l'ensemble du projet de loi.

Tot daar mijn bijkomende toelichting bij onze amendementen, in de hoop dat deze twee amendementen de steun van de meerderheid en uiteraard ook van u, mijnheer de minister, zullen krijgen. Wij zullen ons, omdat wij de loskoppeling tussen integratietrajecten en het ontslag om medische redenen geen goed idee vinden, voor het geheel onthouden.

18.02 Chanelle Bonaventure (PS): Madame la présidente, monsieur le ministre, avec ce projet de loi, vous mettez aujourd'hui fin à une injustice importante. Dissocier le trajet de réintégration de la procédure de licenciement pour force majeure médicale, voilà ce que les partenaires sociaux demandaient unanimement depuis très longtemps, et vous le faites.

Je suis particulièrement enthousiaste à l'idée d'adopter votre projet de loi aujourd'hui, parce que mieux protéger les travailleurs est une ambition que mon groupe portera toujours haut, et d'autant plus quand ces travailleurs sont malades. Quel soulagement pour tous ces malades qui se demandaient jusqu'à présent chaque matin s'ils allaient être jetés comme des vieilles chaussettes sans aucune indemnité, parfois après de longues années au sein d'une entreprise! Avec cette mesure, on re-centre enfin ces trajets de réintégration sur des projets de vie plutôt que sur des formalités administratives. On laisse une vraie chance au retour au travail si le travailleur en est capable. On quitte enfin cette présomption d'abus de la part du malade-fraudeur. Je rappelle que Securex, dans une étude, a démontré qu'il y avait très peu d'abus dans les incapacités de travail, n'en déplaise à ceux qui préfèrent s'enfermer dans le préjugé facile du malade-profiteur.

Le premier volet de ce projet de loi, qui dispense les travailleurs de fournir un certificat médical lorsqu'ils s'absentent une seule journée pour maladie, trois fois par an, est une avancée significative pour les entreprises, qui se verront allégées de démarches administratives parfois plus longues que la durée de l'absence du travailleur, mais aussi et surtout pour les médecins généralistes, trop peu nombreux et débordés pour la plupart.

Enfin, la modification des conditions de neutralisation du salaire garanti est aussi une réelle avancée pour soutenir les travailleurs qui souhaitent reprendre leur travail à temps partiel. C'est un incitant positif.

Je ne peux conclure sans évoquer les causes de ces maladies de longue durée, qui reposent aussi sur l'environnement de travail. Vous avez mis en place un plan d'action national bien-être au travail ambitieux qui doit être un instrument pour lutter contre ce phénomène grandissant des maladies de longue durée. C'est un levier pour le plein emploi, bien davantage que de remettre les malades ou les chômeurs de force au travail ou encore de reculer sans cesse l'âge de la pension, comme certains le réclament.

18.02 Chanelle Bonaventure (PS): Het re-integratietraject wordt losgekoppeld van de procedure voor ontslag wegens medische overmacht, wat een eis van de sociale partners was. U willigt die eis nu in. Dat is een grote opluchting voor al die zieken die zich afvroegen of ze het, soms na vele jaren dienst, zonder een uitkering zouden moeten stellen.

Men maakt van deze re-integratietrajecten eindelijk levensprojecten, in plaats van ze tot een formaliteit te reduceren. Men geeft de terugkeer naar werk een kans en stapt af van de veronderstelling dat de zieke een bedrieger is. Volgens Securex zijn er inzake arbeidsongeschiktheid immers zeer weinig misbruiken.

Dat de werknemer vrijgesteld wordt van de verplichting om een medisch attest over te leggen voor de eerste dag afwezigheid wegens ziekte, en dit drie keer per kalenderjaar, vergemakkelijkt de situatie voor de bedrijven, die van een zware administratieve rompslomp verlost worden, en voor de huisartsen, van wie de meesten verdrinken in het werk.

Tot slot is de wijziging van de voorwaarden voor de neutralisatie van het gewaarborgd loon een positieve stimulus voor de werknemers die deeltijds weer aan het werk willen gaan.

U hebt gezorgd voor een ambitieus nationaal actieplan ter verbetering van het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk, ten einde langdurige afwezigheden wegens ziekte tegen te gaan. Dat is een hefboom voor de werkgelegenheid en een veel beter initiatief dan de gedwongen arbeidstoeleiding van zieken en werklozen of de ver-

hoging van de pensioenleeftijd, zo als sommigen voorstaan.

18.03 Hans Verreyt (VB): Mijnheer de minister, de vrijstelling van het medisch attest voor de eerste ziektedag is alles bij elkaar genomen een vooruitgang, al denk ik dat een ruimer debat nuttiger zou zijn geweest. Langdurig zieken starten ook allemaal met een eerste dag afwezigheid. Het gaat dan ook over de omgang van een bedrijf met een zieke medewerker. Wat kan een zieke medewerker nog doen tijdens zijn ziekte? Hoe re-integreren wij die zieke medewerker na zijn ziekte? Het zijn allemaal dossiers die met elkaar verbonden zijn en ook deels in het voorliggend wetsontwerp aan bod komen.

Ik kom terug op het eigenlijke wetsontwerp. De vrijstelling van een medisch attest voor de eerste ziektedag is gebaseerd op het vertrouwen tussen werknemer en werkgever; dat betreft de directe relatie tussen beiden. In kleine bedrijven zal dat laatste wellicht eenvoudiger zijn dan in de heel grote, maar specifiek voor die laatste – het gaat om bedrijven met minder dan 50 werknemers – geldt er een eigen regeling. Er kan natuurlijk wel discussie ontstaan over de eerste dag, zeker wanneer de ziekte uiteindelijk langer duurt.

De arbeidsre-integratie, de zoektocht naar geschikt werk voor zieke medewerkers, de sociale bescherming van zieke medewerkers, het ge-waarborgd loon tijdens deeltijdse werkherverdelingen, de terug-naar-werkcoaches en -coördinatoren, de *work-life balance*, het welzijn op het werk: al die thema's verdienen meer en ruimer debat, met meer interactie met onder andere het werkveld zelf en de Nationale Arbeidsraad.

Wij zullen vandaag niet tegenstemmen, omdat wij niet tegen de meeste van de voorstellen zijn die in het ontwerp verwerkt zijn, maar wij zullen ons wel onthouden bij de stemming over het geheel.

18.04 Christophe Bomblet (MR): Madame la présidente, madame la ministre, monsieur le ministre, chers collègues, ce projet de loi s'inscrit dans la continuité des mesures déjà prises dans le cadre du deal pour l'emploi ainsi que dans le cadre de la réforme du retour au travail des malades de longue durée.

La première mesure concerne la suppression, au sein des entreprises de plus de cinquante travailleurs, de la production d'un certificat médical pour le premier jour d'incapacité de travail. J'espère bien entendu qu'on évitera d'éventuels abus de la part de certains travailleurs mais, d'un autre côté, j'entends aussi les points positifs, comme l'impact sur l'absentéisme, l'instauration d'un climat de confiance entre employeurs et travailleurs, une diminution de la charge de travail pour les médecins prescripteurs. Je rappelle qu'à l'heure actuelle, il y a près de trois millions de certificats qui couvrent une durée d'incapacité d'un à trois jours.

Un autre point positif de cette mesure sera le gain pour la sécurité sociale, avec des dépenses en moins sur le budget fédéral de l'ordre de 62,58 millions d'euros. Comme cela a été dit, les entreprises de moins de cinquante travailleurs peuvent déroger à cette règle. Je me réjouis cependant d'entendre – M. le ministre l'a confirmé en commission – que le gouvernement s'est engagé à évaluer le dispositif dans un an, ce qui nous permettra certainement d'avoir une vision plus claire sur la question.

18.03 Hans Verreyt (VB): Un débat plus large aurait été plus utile, car il est question, en l'espèce, de la manière dont une entreprise gère un collaborateur malade au sens large. L'exemption de certificat médical pour le premier jour de maladie constitue une avancée. Elle se base sur la confiance entre le travailleur et l'employeur. La situation sera plus simple au sein des petites entreprises que des très grandes sociétés, mais ces dernières disposent de leurs propres règles. Il peut y avoir discussion à propos de ce premier jour, surtout en cas de prolongation. Nous aurions donc préféré un débat plus large, avec davantage d'interactions avec le terrain et le Conseil National du Travail. Comme nous ne sommes pas opposés à la majorité des propositions du projet, nous nous abstiendrons lors du vote sur l'ensemble.

18.04 Christophe Bomblet (MR): Overeenkomstig dit wetsontwerp, dat in het verlengde van de jobsdeal ligt, zal men geen doktersbriefje meer moeten voorleggen voor de eerste dag van arbeidsongeschiktheid. Ik hoop dat er geen misbruik van de regeling zal worden gemaakt, dat er een klimaat van vertrouwen zal ontstaan tussen werkgevers en werknemers en dat de werklast van de huisartsen zal afnemen.

Deze maatregel zal de sociale zekerheid voorts 62 miljoen euro opleveren. De regering heeft zich ertoe verbonden deze regeling over een jaar te evalueren.

Bij dit wetsontwerp wordt ook de ontslagprocedure voor langdurig zieke werknemers gewijzigd. De huidige wet bepaalt dat de arbeidsovereenkomst pas na afloop van het

Le projet de loi à l'examen prévoit également de modifier la procédure de licenciement pour un malade de longue durée. La législation actuelle prévoit que le contrat de travail d'un travailleur définitivement inapte au travail ne peut être résilié pour force majeure qu'à la fin d'un trajet de réintégration. Dorénavant, le gouvernement souhaite adopter une démarche positive. On dissocie dès lors le trajet de réintégration de la rupture de contrat pour force majeure médicale. De la sorte, on espère pouvoir compter sur des trajets de réintégration efficaces pour soutenir le retour au travail du travailleur au sein de l'entreprise. Une rupture pour force majeure médicale restera toutefois possible mais uniquement après l'ouverture d'un trajet de réintégration et après une période de neuf mois au minimum. Cette mesure se veut positive au regard de la volonté de cette majorité de réintégrer le mieux possible et le plus tôt possible le plus grand nombre de malades de longue durée. Nous espérons qu'elle portera ses fruits.

Enfin, le dernier volet de cette réforme répond à une demande du Conseil National du Travail. Dans le cadre d'une reprise partielle du travail après une période d'incapacité, il existe actuellement une période de neutralisation du salaire garanti. Les partenaires sociaux souhaitent qu'après une période de vingt semaines, les travailleurs ayant réintégré partiellement leur fonction puissent à nouveau bénéficier du salaire garanti en cas de maladie. S'agissant d'une demande qui émane à la fois du banc syndical et du banc patronal, je ne peux qu'y souscrire. Cette mesure devrait également contribuer à soutenir les travailleurs dans leur volonté de réintégrer le marché du travail – et c'est une bonne chose.

Pour conclure, monsieur le ministre, chers collègues, vous l'aurez compris, nous soutiendrons ce projet de loi. J'en profite également pour vous rappeler que, dans le cadre des discussions budgétaires, le gouvernement a décidé de renforcer davantage les mesures de retour au travail.

Le groupe MR et moi-même sommes impatients de connaître les modalités de ce dispositif et de les voter. En effet, comme vous le savez, si nous voulons un système de sécurité sociale à la hauteur des défis présents et à venir, il faut impérativement accroître le taux d'emploi, qui stagne aujourd'hui autour de 72 %. Mais l'objectif est de 80 % et, pour l'atteindre, nous devons par conséquent accorder la priorité à ce groupe, qui comprend aujourd'hui 500 000 personnes, un record.

Oui, un demi-million de personnes sont en incapacité de travail de longue durée. Notre devoir est d'aider au mieux celles et ceux qui peuvent et qui souhaitent réintégrer le marché du travail. Ces personnes pourront compter sur nous.

18.05 Nahima Lanjri (cd&v): Mevrouw de voorzitster, mijnheer de minister, collega's, met dit wetsontwerp wordt er verder gebouwd aan een effectief preventie- en re-integratiebeleid voor langdurig zieken. De heer Bomblet zei het net, wij hebben in ons land bijna een half miljoen langdurig zieken.

De meest in het oog springende maatregel is de afschaffing van het ziektebriefje voor één dag, maximaal drie keer per jaar. Er bestaan namelijk heel wat ziektes waarvoor een bezoek aan de dokter eigenlijk niet

re-integratietaject beëindigd kan worden. Voortaan staat het re-integratietaject los van de beëindiging van de arbeidsovereenkomst wegens medische overmacht. Aldus wordt de terugkeer van de werknemer naar het werk gefaciliteerd.

De beëindiging van de arbeidsovereenkomst wegens medische overmacht blijft mogelijk, na de opstart van een re-integratietaject en een periode van minstens negen maanden. Deze maatregel strekt ertoe zoveel mogelijk langdurige zieken te re-integreren.

Bij een gedeeltelijke werkherverdeling na een periode van arbeidsongeschiktheid wordt het gewaarborgd loon geneutraliseerd. De NAR wil dat werknemers die hun werk gedeeltelijk hervat hebben na twintig weken in aanmerking komen voor een gewaarborgd loon in geval van ziekte. Deze maatregel zal de terugkeer naar de arbeidsmarkt vergemakkelijken.

We zullen dit wetsontwerp steunen. In het kader van de begrotingsbesprekingen heeft de regering beslist om de maatregelen inzake terugkeer naar het werk verder te versterken.

Als we willen dat onze sociale zekerheid opgewassen is tegen de uitdagingen waarvoor we staan, moeten we de werkzaamheidsgraad, die nu stagneert rond 72 %, verhogen. Om de kaap van 80 % te ronden, moeten we prioriteit geven aan de 500.000 langdurig zieken.

Het is onze plicht om mensen die opnieuw aan de slag willen te helpen.

18.05 Nahima Lanjri (cd&v): Le projet de loi à l'examen représente une nouvelle étape dans le développement d'une politique effective de prévention et de réintégration des malades de longue durée.

Les travailleurs pourront être absents sans attestation médicale

nodig is, denk maar aan buikgriep of een verkoudheid. Het volstaat dan meestal om een dag te rusten.

Er is grote ongerustheid bij heel wat werkgevers. Zij vrezen dat sommige werknemers deze dagen zouden zien als een soort baaldagen of vakantiedagen, wanneer ze geen zin hebben om naar het werk te komen. Ik geloof echter dat die ongerustheid onterecht is. Dat bewijzen trouwens de voorbeelden uit het buitenland.

Bovendien blijven er ook met dit wetsontwerp voldoende controles mogelijkheden. Een werkgever kan nog steeds een controlearts sturen. Uit onderzoek van Securex blijkt ook dat er weinig misbruik is bij ziekteafwezigheid en dat het risico van misbruik eigenlijk veel lager ligt in omgevingen waar de nadruk ligt op vertrouwen tussen werknemer en werkgever in plaats van op controle. Minder betutteling en meer vertrouwen in mensen, dat is een principe waar cd&v volop achter staat.

Daarnaast nemen wij met dit wetsontwerp ook maatregelen om de re-integratie die mensen volgen om na een periode van ziekte opnieuw aan de slag te gaan, alle kansen te geven. Door de neutralisatie van het gewaarborgd loon bij deeltijdse werkherstelling te beperken, nemen wij een financiële drempel weg om deel te nemen aan die deeltijdse werkherstelling. Dat is nodig, omdat mensen met een gezondheidsprobleem sowieso niet altijd voltijds kunnen werken en bovendien ook geconfronteerd worden met hoge medische kosten.

Daarnaast wordt de procedure voor ontslag wegens medische overmacht hervormd en volledig losgekoppeld van de re-integratietajecten. Dat hebben wij ook gezien in aanbevelingen van experts. De re-integratietajecten zijn geen ontslagmachine, ze moeten worden gehanteerd in een positieve aanpak. Ze zijn er niet alleen op gericht om rekening te houden met de mogelijkheden van de werknemer, ze moeten ook de werkherstelling bevorderen.

Voor wie om medische redenen toch zijn of haar job niet kan uitoefenen maar ook niet zomaar aan zijn lot kan worden overgelaten, moeten wij natuurlijk ook zorgen. Wij moeten die goed opvolgen en begeleiden naar een mogelijke terugkeer naar de arbeidsmarkt. Dat kan dan evenueel een job zijn buiten het bedrijf waar men tewerkgesteld was.

Collega's, het is belangrijk dat iedereen zijn of haar verantwoordelijkheid neemt en initiatieven neemt om de grote groep van een half miljoen langdurig zieken te integreren in de arbeidsmarkt. Een snelle interventie, aanklampende begeleiding, verantwoordelijkheden voor werknemers en werkgevers en een goede wisselwerking tussen alle betrokken actoren, ook de ziekenfondsen, zijn cruciale elementen. De cd&v-fractie zal dit wetsontwerp dan ook graag steunen.

Tot slot wil ik nog eens meegeven dat iedereen recht moet hebben op zo'n re-integratietaject, ook ambtenaren. Ik heb het hier twee weken geleden al gezegd, vandaag hebben ambtenaren geen recht op re-integratie. Dat kan alleen op papier, niet in de feiten. Ambtenaren worden vaak veel te snel definitief en onherroepelijk met ziektelpensioen gestuurd, terwijl zij nog potentieel en talenten hebben. Zo zijn er momenteel 90.000 ambtenaren jonger dan 65 jaar die al definitief werden afgeschreven. Sommigen van hen zijn amper 25 jaar. Dat vindt mijn fractie verschrikkelijk. Die 90.000 ambtenaren vormen samen met die andere 500.000 langdurig zieken een groep van bijna 600.000

pour un maximum de trois jours par an. Pour un grand nombre de maladies, il suffit en effet de se reposer un jour et il est inutile, dans ces cas, de se rendre chez le médecin. Des exemples étrangers nous montrent que ce ne sont pas des jours où les travailleurs ont simplement envie d'échapper à leurs obligations professionnelles ou de prendre un petit congé supplémentaire. L'inquiétude de certains employeurs est dès lors injustifiée. Par ailleurs, il reste suffisamment de moyens de contrôle. Une étude réalisée par Securex montre également que les abus sont rares, en particulier lorsqu'une relation de confiance s'établit entre les travailleurs et l'employeur. Le cd&v défend le principe selon lequel nous devrions faire davantage confiance aux intéressés et ne pas les infantiliser.

En limitant la neutralisation du salaire garanti lors d'une reprise partielle du travail, nous supprimons un obstacle financier à la reprise partielle du travail. Il s'agit d'un point important car les personnes souffrant de problèmes de santé ne peuvent pas toujours travailler à temps plein et doivent également faire face à des frais médicaux élevés.

En dissociant complètement la procédure de licenciement pour force majeure médicale des trajets de ré-intégration, nous transformons ces derniers en une démarche positive et nous favorisons réellement la reprise du travail. Par ailleurs, nous devons également tenir compte des personnes qui ne sont plus en mesure d'exercer leur travail pour des raisons médicales. Nous devons aussi accompagner ces travailleurs pour leur permettre de préparer un éventuel retour sur le marché du travail, éventuellement en dehors de l'entreprise qui les employait.

Si nous souhaitons réintégrer sur le marché du travail un demi-million de malades de longue durée, tous les acteurs concernés doivent prendre leurs responsabilités et collaborer

mensen. Laten we iedereen, dus ook ambtenaren, de kans geven op re-integratie.

Ik weet dat dit niet onder uw bevoegdheden valt, mijnheer de minister, maar ik wil u opnieuw de boodschap meegeven dat u daar samen met uw bevoegde collega's werk van moet maken in de regering, zodat dit systeem ook op ambtenaren van toepassing kan worden, want dat is nodig. Iedereen die kan werken is nodig op de arbeidsmarkt. Mensen willen ook werken en niet zomaar opzijgeschoven worden.

efficacement. Mon groupe soutiendra dès lors ce projet de loi.

Enfin, j'aimerais souligner que les fonctionnaires n'ont aujourd'hui toujours pas droit à une ré intégration, de sorte qu'ils sont trop vite mis en pension de maladie. Actuellement, 90 000 fonctionnaires, dont certains ayant à peine 25 ans, ont ainsi été définitivement écartés. J'appelle donc le gouvernement à ne plus mettre ces personnes de côté et à leur donner une véritable chance de ré intégration.

18.06 Maria Vindevoghel (PVDA-PTB): Mijnheer de minister, collega's, ik begin met het belangrijkste punt, het medisch ontslag. We zijn blij dat er iets zal gebeuren aan de ontslagmachine die liberalen, N-VA en cd&v hebben doorgevoerd. Onder het mom van mensen weer naar de werkvloer te leiden, zijn de zogenaamde re-integratietajecten jarenlang een ontslagmachine geweest voor zieke werknemers. De vakbonden en het Rekenhof hebben dit uitvoerig aangetoond. Bij meer dan de helft van de re-integratietajecten leidde dit tot een gratis ontslag.

Eerlijk gezegd begrijp ik niet dat men dit niet als hoofdpunt heeft genomen. Minister Vandenbroucke heeft eerst de sancties voor de langdurig zieken doorgeduwde en nu pas komt re-integratie aan bod. Dat zegt iets over de prioriteiten. We zullen dit blijven herhalen. We spreken hier over 500.000 langdurig zieken en dat cijfer blijft maar toenemen. Het is een epidemie en we zullen iets moeten doen aan de oorzaak. Waarom zijn mensen langdurig ziek, mijnheer de minister, dat is de belangrijkste kwestie. Als gewezen vakbondsafgevaardigde heb ik niet anders moeten doen dan ingrijpen om ervoor te zorgen dat mensen goede arbeidsomstandigheden hebben, dat er goede werkvoorraarden waren. Dat was voor ons heel belangrijk. Wat doet deze regering? Mensen langer laten werken, arbeidsdeal, flexi-jobs. Allemaal zaken die ervoor zorgen dat mensen niet zo lang kunnen werken. Denk bijvoorbeeld ook aan tijdskrediet. Dat maakt het allemaal moeilijker voor de mensen. Men moet in eerste instantie iets doen aan de oorzaak.

Over het ontslag wil ik zeggen dat het logisch is om re-integratie en ontslag los te koppelen. Daar zijn wij voorstander van, dat is goed. Men mag echter blijven ontslaan. Er is nog altijd een mogelijkheid om ontslag door te voeren om medische redenen. Men kan nog altijd gratis ontslaan, ook al is het pas na negen maanden.

Nochtans heeft een werkgever altijd de mogelijkheid om iemand te ontslaan door middel van de gewone procedure – er is de opzegvergoeding – en ook kan de werknemer ontslag nemen in onderling overleg. We zitten dus nog altijd met het probleem van ontslag om medische redenen. Om die reden zullen wij ons bij de stemming onthouden.

De regeling rond de ziektebriefjes vinden we een goede zaak, maar het blijft jammer dat het niet voor iedereen geldt. We zijn een kmo-land, met heel veel landgenoten die in een kmo werken. Zij komen niet in aanmerking. Bovendien vind ik het argument dat daarvoor gebruikt wordt behoorlijk naast de kwestie. Wie ziek is, is ziek. Of dat nu in een groot

18.06 Maria Vindevoghel (PVDA-PTB): Pendant des années, les trajets de ré intégration mis en place par le gouvernement précédent ont servi de machine à licencier des travailleurs malades. Plus de la moitié de ces trajets ont conduit à un licenciement gratuit pour les employeurs! On prend enfin des mesures pour y remédier, même s'il s'est avéré plus urgent pour ce gouvernement de sanctionner les travailleurs malades.

Un demi-million de personnes sont des malades de longue durée à l'heure actuelle. Si nous voulons éradiquer cette épidémie, nous devons cependant nous attaquer à ses causes. Or, ce gouvernement fait le contraire. Au lieu de veiller à de bonnes conditions de travail, il demande à nos concitoyens de travailler plus longtemps, encourage les flexi-jobs et limite le crédit-temps.

Il est logique de dissocier le licenciement pour raisons médicales de la ré intégration, mais les employeurs peuvent toujours licencier gratuitement des travailleurs après neuf mois. Pourtant, un employeur a toujours la possibilité de licencier un travailleur par la procédure ordinaire. C'est pourquoi nous nous abstiendrons lors du vote.

Nous soutenons la disposition concernant les certificats médicaux mais regrettons qu'elle ne s'applique pas aux travailleurs des PME. Considérer que l'absence

of in een klein bedrijf is, wie ziek is, is ziek en kan niet gaan werken. 'Vervelender voor het bedrijf' is dan geen goed argument. Ziek is ziek, punt uit.

Voorts vinden we het een goede zaak dat ook de neutralisatie van het gewaarborgd loon eindelijk in orde komt.

Wij zullen ons onthouden, vooral door het eerste punt.

18.07 Tania De Jonge (Open Vld): Mevrouw de voorzitster, mijnheer de minister, collega's, onderhavig ontwerp bevat maatregelen conform het regeerakkoord en volgt voor een stuk ook de aanbevelingen uit het unaniem advies van de NAR van 2018. De afschaffing van de verplichting om een zogenaamd ziektebriefje in te dienen bij elke afwezigheid van één werkdag, ligt ook in lijn met de gang van zaken in het buitenland.

Als liberalen gaan wij uit van een volwassen relatie tussen werkgever en werknemer, en de voorgestelde maatregel past daar volledig in. Misbruik van die mogelijkheid valt niet uit te sluiten, maar we moeten eerlijk toegeven dat ook in de huidige situatie misbruik niet kan worden uitgesloten. Een arts zal de klachten altijd au sérieux nemen. Als betrokken dan toch ziekte faket, dan zal dergelijk misbruik niet standaard zijn, waardoor we dat niet als uitgangspunt voor onze regelgeving nemen.

Trouwens, welk beeld van de relatie werkgever-werknemer heeft iemand die massaal misbruik vreest? Nu reeds bestaan er sectoren en ondernemingen waar de verplichting om een getuigschrift voor de eerste dag afwezigheid voor te leggen, niet in de cao of in het arbeidsreglement is opgenomen. Het spreekt voor zich dat de werknemer nog altijd gehouden is om de werkgever onmiddellijk op de hoogte te brengen van de arbeidsongeschiktheid.

De afwezigheid van een medewerker heeft meer invloed op de relatie werkgever-werknemer in kmo's met minder dan 50 werknemers, waardoor er inderdaad misbruik mogelijk is. Voor die kmo's, die ook harder getroffen kunnen worden, vinden wij het positief dat er bij cao of via het arbeidsreglement van de nieuwe regelgeving mag worden afgeweken.

Voorts volgen wij de redenering dat het doorknippen van de link tussen re-integratietrajecten en het ontslag wegens medische overmacht het re-integratietraject een positieve kleur zal geven. Er wordt op het moment van de re-integratietrajecten al een ontslagmachine gemaakt. We hebben dat daarnet opnieuw gehoord. Daarmee maakt men daarvan een karikatuur, terwijl re-integratie net wil zeggen dat we mensen niet loslaten en blijven opvolgen.

Uit mijn talrijke gesprekken met zieke mensen heb ik geleerd dat zij zeker en vast nog iets willen betekenen op het werk en in onze maatschappij. Het Rekenhof heeft aangegeven dat niet alleen werkgevers, maar ook werknemers erop kunnen aansturen dat het traject op een ontslag wegens medische overmacht uitdraait. Een positievere aanpak is hoe dan ook aangewezen, al was het maar om het wantrouwen van werknemers en werkgevers ten opzichte van de trajecten te helpen wegnehmen. Met meer dan een half miljoen arbeidsongeschikten zijn we het aan de samenleving en de sociale zekerheid, die financieel houdbaar moet blijven, verplicht om van de re-integratietrajecten een succes

d'un membre du personnel d'une PME peut être plus embêtante, est hors de propos: quand on est malade, on est malade.

Enfin, il est positif que la neutralisation du salaire garanti soit limitée.

18.07 Tania De Jonge (Open Vld): Les mesures de ce projet de loi s'inscrivent dans la lignée des engagements pris dans l'accord de gouvernement et suivent en partie les recommandations de l'avis unanime rendu par le CNT en 2018. La suppression du certificat médical pour une absence d'un jour rejoint l'exemple d'autres pays.

En tant que libéraux, nous partons du principe qu'employeurs et travailleurs entretiennent une relation adulte. Les abus ne sont jamais exclus, même dans la situation actuelle. Ceux qui craignent les abus massifs ont une image étonnante de la relation entre employeur et travailleur. Au sein de certaines entreprises, il n'est déjà plus obligatoire de remettre un certificat pour le premier jour d'absence. Le travailleur doit bien sûr toujours prévenir immédiatement son patron de son incapacité de travail.

Nous estimons positif que les PME de moins de 50 travailleurs puissent déroger à la réglementation par le biais d'une CCT ou du règlement de travail étant donné que ces entreprises sont susceptibles d'être plus durement touchées par l'absence d'un collaborateur.

La séparation entre le parcours de réintégration et le licenciement pour cause de force majeure médicale peut effectivement donner une tonalité positive. Nous évitons ainsi que les employeurs et les travailleurs utilisent le parcours pour se diriger vers un licenciement pour cause de force majeure médicale, ce qui permet de dissiper la méfiance. Compte tenu du chiffre de plus d'un demi-million de personnes en incapacité de travail, nous avons

te maken, zeker als mensen nog mogelijkheden hebben op de arbeidsmarkt. Er moet worden uitgegaan van wat ze wel nog kunnen en niet van wat ze niet meer kunnen.

Dat wil niet zeggen dat we niet aan preventie moeten werken. Dat heb ik ook al meermalen aangegeven. We moeten preventief en proactief ervoor zorgen dat mensen aan de slag kunnen blijven. Alarmsignalen moeten kunnen worden opgevangen, hetzij door de externe preventiediensten, hetzij door eventuele vertrouwenspersonen in het bedrijf. Wij willen mensen vooral niet opgeven voor de arbeidsmarkt.

De neutralisatie van het gewaarborgd loon in het kader van de gedeeltelijke werkherverdeling komt tegemoet aan het advies van de sociale partners. Met de periode van 20 weken heeft de regering een zeer goed compromis gevonden tussen twee belangrijke principes, namelijk het voorkomen dat werknemers al te lang in een situatie van toegelaten arbeid blijven, waarbij ze geen gewaarborgd loon ontvangen, en het aantrekkelijk genoeg houden van de gedeeltelijke werkherverdeling voor werkgevers. Dat instrument is vrij succesvol voor re-integratie. Door te landen op 20 weken heeft men beide principes kunnen verzoenen.

Wij zijn daar heel tevreden mee en zullen dan ook het wetsontwerp met volle overtuiging steunen.

le devoir envers notre société et notre sécurité sociale de faire de ces parcours de réintégration une réussite. Nous devons désormais regarder ce que les personnes peuvent encore faire, et non ce qu'elles ne peuvent plus faire.

Nous devons également miser sur la prévention; pour que les gens puissent rester au travail. Les signaux d'alerte doivent être entendus par des services de prévention externes ou par des personnes de confiance au sein de l'entreprise.

La mesure concernant la neutralisation du salaire garanti dans le cas d'une reprise partielle du travail répond à la recommandation des partenaires sociaux. La période de 20 semaines constitue un bon compromis entre les intérêts des travailleurs et ceux des employeurs.

Nous soutiendrons le projet de loi avec conviction.

18.08 Anja Vanrobaeys (Vooruit): Mevrouw de voorzitster, het zal u niet verbazen dat ook voor onze fractie het bijzonder belangrijk is dat die onrechtvaardigheid van het ontslag wegens medische overmacht eindelijk wordt aangepakt. Het wordt losgekoppeld van de re-integratieprocedure op het werk.

De vroegere regeling trof vijf keer meer mensen met een medisch ontslag. Ik ken ook te veel mensen die tijdens hun ziekte opnieuw aan de slag wilden gaan, maar op muren botsten en thuis bibberend afwachten tot het verdict van ontslag in de brievenbus viel. In die zin is het een verbetering dat het ene van het andere wordt losgekoppeld en dat er inspanningen worden geleverd voor zowel preventie als re-integratie. Dat is ook wat mensen die langdurig ziek zijn geweest of zelfs tijdens een ziekte graag willen.

In dezelfde zin vind ik het ook positief dat het wetsontwerp een koppeling maakt met redelijke aanpassingen voor mensen die ziek zijn of mensen met een handicap. Het is ondertussen ook verankerd in onze Grondwet en het is een goede zaak dat het nog eens in dit kader wordt benadrukt. Als we elk talent willen benutten, dan moeten werkgevers, collega's en wij allemaal bepaalde vooroordelen opzij schuiven en na gaan wat er wel kan in plaats van wat er niet kan.

Zoals ik al vaak heb herhaald, betreur ik dat Vlaanderen niet langer samenwerkt met Unia. Het was ook Unia dat niet met de grote trom, maar in alle stilte ging bemiddelen tussen werkgevers en werknemers die passende maatregelen nodig hebben en dat er zo voor kon zorgen dat mensen aan de slag konden blijven.

Het tweede deel gaat over het afschaffen van het ziektebriefje tot drie

18.08 Anja Vanrobaeys (Vooruit): En dissociant la procédure de réintégration du licenciement pour force majeure médicale, on répare une injustice. Dans le cadre de la réglementation précédente, de nombreuses personnes qui souhaitaient reprendre le travail durant leur maladie craignaient d'être licenciées. Désormais, de réels efforts seront consentis afin de réintégrer ces travailleurs.

En outre, il est positif que le projet de loi à l'examen soit lié à la réglementation en matière d'aménagements raisonnables pour les personnes malades ou handicapées. Ce principe est déjà ancré dans la Constitution, mais il est positif qu'il soit encore souligné ici. Si nous voulons exploiter tous les talents, nous devons passer outre les préjugés et nous concentrer sur ce que la personne est encore capable de faire.

Je déplore que la Flandre ne coopère plus avec Unia qui, par son approche discrète, permettait à des

keer per jaar voor werknemers die een dag afwezig zijn. Wij vinden dat een stap vooruit. Wij hebben allemaal de mond vol van welzijn op het werk, maar de basis daarvan is toch net het vertrouwen tussen werkgevers en werknemers. Dat vertrouwen zou er toch moeten zijn. Trouwens, als dat vertrouwen goed zit, ziet men dat ook aan het ziekteverzuim.

Ik wil niet ontkennen dat er af en toe misschien werknemers zijn die er de kantjes af lopen, maar men beschikt nog altijd over de gewone controlemechanismen wat dat betreft. Bovendien ontlast de maatregel ook heel wat mensen, want als men zich een dag minder goed voelt – als men, zoals mevrouw Lanjri zei, een buikgriepje heeft en eigenlijk wil rusten – dan is men soms meer bezig met telefoneren naar de dokter voor een afspraak en rondlopen in plaats van echt rust te nemen. Ook voor de werkgever is er meer administratieve last door die ene dag afwezigheid, maar vooral voor de huisartsen, die al overbelast zijn, betekent de maatregel minder werkdruk nu zij zich daar niet meer mee moeten bezighouden. Ik denk dat iedereen wel volwassen genoeg is om uit te maken wanneer hij daar nood aan heeft. Cijfers uit het buitenland bevestigen ook dat het helemaal niet de spuigaten uit loopt wanneer men dat toelaat. Ik snap ook niet echt goed het verzet van de werkgevers hiertegen en ik hoop in ieder geval dat wij met deze stap de werkgevers in de toekomst beter zullen kunnen overtuigen van het nut van deze maatregel.

Binnen een jaar volgt een evaluatie. Ik hoop dat wij uit die evaluatie lessen kunnen trekken, maar vooral dat we die maatregel naar kleine ondernemingen kunnen uitbreiden.

Onze fractie zal dit wetsontwerp steunen.

La présidente: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)
Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.
 De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles **Bespreking van de artikelen**

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) (**2875/4**)

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) (**2875/4**)

Le projet de loi compte 5 articles.
 Het wetsontwerp telt 5 artikelen.

* * * * *

Amendements déposés:

Ingediende amendementen:

Art. 4

- 4 – *Wim Van der Donckt* (2875/5)

Art. 5

- 5 – *Wim Van der Donckt* (2875/5)

* * * * *

Conclusion de la discussion des articles:

travailleurs de continuer à travailler.

Pour nous, le fait que les travailleurs pourront être absents pendant une journée trois fois par an sans certificat médical constitue un progrès. La confiance entre l'employeur et ses travailleurs constitue la base du bien-être au travail. Certaines personnes abuseront peut-être de cette mesure, mais elle sera bénéfique pour le repos des personnes atteintes d'un petit virus et soulagera les employeurs et les médecins généralistes.

Les chiffres provenant de l'étranger confirment que la mesure n'a pratiquement pas d'effets négatifs. J'espère que nous pourrons tirer des enseignements de l'évaluation qui aura lieu l'année prochaine et que nous pourrons étendre la mesure aux petites entreprises. Notre groupe soutiendra ce projet de loi.

Besluit van de artikelsgewijze bespreking:

Réservés: les amendements et les articles 4 et 5.

Aangehouden: de amendementen en de artikelen 4 en 5.

Adoptés article par article: les articles 1 à 3.

Artikel per artikel aangenomen: de artikelen 1 tot 3.

* * * *

La discussion des articles est close. Le vote sur les amendements et les articles réservés ainsi que sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.

De besprekking van de artikelen is gesloten. De stemming over de aangehouden amendementen, de aangehouden artikelen en over het geheel zal later plaatsvinden.

Chers collègues, une pause technique m'a été demandée. Je vous propose de reprendre nos travaux à 18 h 45.

La séance est levée. Prochaine séance le jeudi 27 octobre 2022 à 18 h 45.

De vergadering wordt gesloten. Volgende vergadering donderdag 27 oktober 2022 om 18.45 uur.

La séance est levée à 18 h 33.

De vergadering wordt gesloten om 18.33 uur.

Ce compte rendu n'a pas d'annexe.

Dit verslag heeft geen bijlage.